

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PRIIT PIKAMÄE IŠVADA,
pateikta 2021 m. rugsėjo 9 d.¹

Byla C-213/19

**Europos Komisija
prieš**

Jungtinę Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystę

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – ESS 4 straipsnio 3 dalis – SESV 310 straipsnio 6 dalis ir 325 straipsnis – Kova su sukčiavimu – Veiksmingumo reikalavimas – Įpareigojimas į Sąjungos biudžetą pateikti nuosavus išteklius – Valstybių narių finansinė atsakomybė – Muitų sąjunga – Reglamentas (EEB) Nr. 2913/92 – Bendrijos muitinės kodeksas – Reglamentas (ES) Nr. 952/2013 – Sąjungos muitinės kodeksas – Muitai – Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importas – Paplitęs ir sistemingas sukčiavimas – Organizuotas nusikalstamumas – Dingę importuotojai – Muitinė vertė – Nuvertinimas – Muitinis tikrinimas, grindžiamas rizikos analize – Tikrinimas prieš išleidimą – Garantijų teikimas – Netikrinimas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 16 ir 17 straipsniai – Sąjungos nuosavi išteklių – Sprendimai 2007/436/EB ir 2014/335/ES – Reglamentai (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 ir Nr. 609/2014 – Skolos muitinei nustatymas – Pareiga pateikti Sąjungai – Prarastų tradicinių nuosavų išteklių įvertinimas – Statistinis metodas, grindžiamas vidutine pataisyta kaina ir minimalia priimtina kaina – Pridėtinės vertės mokestis (PVM) – Direktyva 2006/112/EB – PVM apmokestinamoji vertė – Nuosavi išteklių iš PVM“

Turinys

I.	Ižanga	4
II.	Teisinis pagrindas	5
A.	Teisė, susijusi su tradiciniais nuosavais išteklių	5
1.	Sprendimai dėl nuosavų išteklių sistemos	5
2.	Reglamentai dėl nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos	6

¹ Originalo kalba: prancūzų.

3. Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 608/2014	8
4. Reglamentas Nr. 1553/89	9
B. Muitų teisė	10
1. Bendrijos muitinės kodeksas	10
2. Sąjungos muitinės kodeksas	13
3. Įgyvendinimo reglamentas	16
4. Taikymo reglamentas	17
C. Teisės aktai PVM srityje	18
III. Faktinės aplinkybės ir ikiteisminė procedūra	20
A. Ginčo faktinės aplinkybės	20
B. Ikteisminė procedūra	26
IV. Procesas Teisingumo Teisme	27
V. Šalių reikalavimai	28
VI. Dėl ieškinio	29
A. Dėl priimtumo	30
1. Dėl nepriimtumo grindžiamo prieštaravimo, susijusio su nurodomu Jungtinės Karalystės teisės į gynybą pažeidimu per ikiteisminę procedūrą ir vykstant procesui Teisingumo Teisme	30
a) Dėl duomenų, susijusių su vidutinės pataisytos kainos, minimalios priimtinos kainos ir prarastų nuosavų išteklių apskaičiavimu, pateikimo	32
b) Dėl informacijos, susijusios su 2011–2014 m. laikotarpio apskaičiavimais, grindžiamais pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“	34
c) Dėl susipažinimo su kitų valstybių narių praktika, susijusia su OLAF metodikos naudojimu	34
d) Dėl prašymo pateikti įrodymų dėl nuvertintų prekių pobūdžio ir jų paskirties valstybės narės	34
2. Dėl nepriimtumo grindžiamo prieštaravimo, susijusio su ikiteisminės procedūros ir ieškinio trūkumais, visų pirma susijusiais su 42 muitinės procedūra	35
3. Dėl nepriimtumo grindžiamo prieštaravimo, susijusio su tuo, kad Komisija pažeidė teisėtų lūkesčių, teisinio saugumo, „estoppel“ ir lojalaus bendradarbiavimo principus.	36

4. Dėl nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo, susijusio su negalėjimu įpareigoti pateikti sumas pagal SESV 258 straipsnį	39
B. Dėl įsipareigojimų Sąjungos finansinių interesų apsaugos ir kovos su sukčiavimu srityje, taip pat įsipareigojimų, kylančių iš Sąjungos muitų teisės aktų, neįvykdymo	42
1. Dėl valstybių narių įsipareigojimų kovoti su neteisėta veikla, kenkiančia Sąjungos finansiniams interesams	43
2. Dėl priemonių, kurių reikėtų imtis pagal muitų teisės aktus, kad nagrinėjamoje sukčiavimo situacijoje būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai	47
a) Dėl nagrinėjamų importuotojų sukčiavimo bruožų ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijų žinojimo apie šį sukčiavimą	48
b) Dėl įpareigojimo įtraukti rizikos analizę, atlikti patikrinimus prieš išleidimą ir dėl būtinybės pateikti garantijas	51
1) Pirminės pastabos	52
2) Dėl įpareigojimo pasitelkti rizikos analizę	53
3) Dėl pareigos atlikti tikrinimus prieš išleidžiant prekes	58
4) Dėl įpareigojimo pateikti garantijas	61
3. Prieš Jungtinę Karalystę pateiktų įrodymų apibendrinimas	64
4. Dėl valstybių narių pareigos nustatyti muitų sumas ir įtraukti atitinkamas sumas į apskaitą	65
C. Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal Sąjungos teisės aktus, susijusius su nuosavais ištekiais ir prarastų tradicinių nuosavų išteklių (muitų) įvertinimu	66
1. Dėl mokėtinų sumų įtraukimo į apskaitą ir tradicinių nuosavų išteklių pateikimo teisinio režimo	67
2. Dėl Jungtinės Karalystės pareigos pateikti Komisijai sumas, atitinkančias per operaciją „Snake“ nustatytus muitus, pažeidimo	69
3. Dėl prarastų tradicinių nuosavų išteklių įvertinimo	72
a) Pirminės pastabos	73
1) Dėl Komisijos kompetencijos vertinti prarastus tradicinius nuosavus išteklius ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą šiuo klausimu	73
2) Dėl tariamo įpareigojimo įrodyti žalą ir priežastinį ryšį, taip pat priešingą scenarijų	75
b) Dėl esmės	78
1) Dėl OLAF metodikos apžvalgos ir jos taikymo kaip prarastų tradicinių nuosavų išteklių apskaičiavimo priemonės	78

2) Dėl Sprendimo „Komisija / Portugalija“ taikytinumo	79
3) Dėl metodo, kuriuo Komisija siūlo vadovautis vertinant prarastus tradicinius nuosavus išteklius, principinio pripažinimo	81
4) Dėl statistiniais duomenimis grindžiamos metodikos naudojimo šioje byloje nagrinėjamu atveju	84
i) Dėl nuvertintų importuotų prekių kiekio nustatymo	85
– Dėl 2011 m. lapkričio mėn.–2014 m. lapkričio mėn. laikotarpio	86
– Dėl laikotarpio nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d.	87
ii) Dėl referencinės vertės prarastų nuosavų išteklių sumai nustatyti	88
5) Apibendrinimas, susijęs su tradicinių nuosavų išteklių vertinimu	91
4. Dėl delspinigių	94
D. Dėl ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimo . . .	95
E. Dėl išipareigojimų pagal teisės aktus, susijusių su PVM ir iš PVM gaunamais nuosavais ištekliais, neįvykdymo	97
1. Dėl išteklių, gaunamų iš PVM, pateikimo į Sąjungos biudžetą teisinio režimo	98
2. Dėl kaltinimo, susijusio su nuosavų išteklių iš PVM praradimu dėl 40 muitinės procedūros taikymo	100
3. Dėl kaltinimo, susijusio su nuosavų išteklių iš PVM praradimu dėl 42 muitinės procedūros taikymo	101
VII. Dėl bylinėjimosi išlaidų	103
VIII. Išvada	103

I. Įžanga

1. Šioje byloje Europos Komisija pareiškė ieškinį Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei dėl išipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį dėl to, kad nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2017 m. spalio 11 d. įskaitytinai (toliau – pažeidimo laikotarpis) Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, pirma, neįtraukė į apskaitą teisingų muitų sumų ir nepateikė teisingos tradicinių nuosavų išteklių ir pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) grindžiamų išteklių, susijusių su tam tikru Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importu, sumos ir, antra, nepateikė visos Komisijos reikalaujamos informacijos prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumai nustatyti².

² Reikėtų pažymėti, kad pagal Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020, p. 7), patvirtinto 2020 m. sausio 30 d. Tarybos sprendimu (ES) 2020/135 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos sudarymo (OL L 29, 2020, p. 1), 86 straipsnį Teisingumo Teismas turi jurisdikciją visose bylose, kurias ši valstybė iškėlė arba kurios jai iškeltos iki pereinamojo laikotarpio pabaigos (2021 m. sausio 1 d.).

2. Kaip teigia Komisija, dėl to minėta valstybė neįvykdė įpareigojimų, tenkančių jai pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį, kurioje numatytas lojalaus bendradarbiavimo principas, SESV 310 straipsnio 6 dalį ir 325 straipsnį, taip pat įvairias antrinės teisės nuostatas, susijusias su Sąjungos muitų teisės aktais, tradiciniais nuosavais ištekliais ir PVM.

3. Taigi šioje byloje Teisingumo Teismas turi galimybę plėtoti savo jurisprudenciją, susijusią su įpareigojimų kovos su sukčiavimu ir Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje apimtimi pagal pirmesniame punkte nurodytas nuostatas, tokiomis aplinkybėmis, kai Komisija kaltina nagrinėjamą valstybę narę tuo, kad ji teisingai nenustatė importuojamų prekių muitinės vertės, nes importuojant dėl veiksmingų patikros priemonių stokos buvo nustatyta per maža jų vertė. Šioje byloje kyla esminių klausimų, pavyzdžiui, dėl Komisijos galimybės įvertinti reikalavimo, susijusio su prarastais nuosavais ištekliais, dydį, kai, nagrinėjamai valstybei narei teisingai nenustačius prekių vertės, Komisija remiasi statistiniu metodu, t. y. vidutinėmis pataisytomis importuotų prekių kainomis Sąjungos lygmeniu. Galiausiai Teisingumo Teismui reikės išnagrinėti klausimą, ar prekių importo valstybė narė atsakinga už nuosavų išteklių, gaunamų iš PVM, praradimą per muitinės procedūrą, pagal kurią importuojant mokami muitai, bet vėliau paskirties valstybėje narėje turi būti sumokėtas PVM.

II. Teisinis pagrindas

A. Teisė, susijusi su tradiciniais nuosavais ištekliais

1. *Sprendimai dėl nuosavų išteklių sistemos*

4. Pagal 2014 m. sausio 1 d. taikytino Sprendimo 2014/335/ES, Euratomas³ (taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.) 2 straipsnio 1 dalį, kuri iš esmės suformuluota kaip 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimo 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos⁴ 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktai, pajamos iš toliau nurodytų šaltinių sudaro į Sąjungos biudžetą įskaitomus nuosavus išteklius: „tradiciniai nuosavi ištekliai, kuriuos sudaro <...> bendrojo muitų tarifo muitai ir kiti muitai, kuriuos Sąjungos institucijos yra nustačiusios arba nustatys prekybai su trečiosiomis valstybėmis“, ir „visų valstybių narių suderintoms PVM apmokestinimo bazėms, nustatytoms pagal Sąjungos taisykles, taikomas galiojantis vienodas tarifas“.

5. Minėtų sprendimų 8 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyta, kad bendrojo muitų tarifo muitus kaip nuosavus Sąjungos išteklius valstybės narės surenka pagal nacionalines įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, kurios prireikus patikslinamos, kad atitiktų Sąjungos taisyklių reikalavimus. Sprendimo 2007/436 8 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje ir Sprendimo 2014/335 8 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad valstybės narės teikia tų pačių sprendimų 1 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nurodytus išteklius Komisijai.

³ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimas dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos (OL L 168, 2014, p. 105).

⁴ OL L 163, 2007, p. 17.

2. Reglamentai dėl nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos

6. 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000 dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos, įgyvendinantis Sprendimą 94/728⁵, taikytinas pirmajai pažeidimo laikotarpio daliai, 2014 m. sausio 1 d. pakeistas 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP^[6] pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynąjų pinigų poreikiui patenkinti⁷. Reglamento Nr. 609/2014 2 straipsnio 1 dalyje, kurios turinys iš esmės sutampa su Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalies turiniu, nurodyta:

„Pagal šį reglamentą Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių, nurodytų Sprendimo 2014/335 <...> 2 straipsnio 1 dalies a punkte, suma nustatoma iš karto, kai įvykdomos muitinės taisyklėse nustatytos tų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos.“

7. Reglamento Nr. 609/2014 6 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies pirma ir antra pastraipos, kuriose iš esmės pakartojama Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies a ir b punktai, suformuluotos taip:

„1. Nuosavų išteklių sąskaitos atidaromos kiekvienos valstybės narės Ižde arba kiekvienos valstybės narės paskirtoje įstaigoje ir suskirstomos pagal išteklių rūšį.

<...>

3. Pagal 2 straipsnį nustatytos sumos, laikantis šios dalies b punkto reikalavimų, įskaitomos į sąskaitas [paprastai vadinamas „A sąskaitomis“] ne vėliau kaip pirmąją darbo dieną po devynioliktos antrojo mėnesio, einančio po mėnesio, per kurį buvo nustatyta nuosavų išteklių suma, dienos.

Nustatytos mokėtinos sumos, neišskaitytos į šios dalies a punkte nurodytas sąskaitas dėl to, kad dar nebuvo išieškotos ir kad nebuvo pateikta jokia garantija, per a punkte nurodytą laikotarpį įrašomos į atskiras sąskaitas [paprastai vadinamas „B sąskaitomis“]. Valstybės narės šią tvarką gali taikyti, jeigu nustatytos mokėtinos sumos, už kurias buvo pateikta garantija, buvo užginčytos ir kurios, išsprendus kilusius ginčus, gali būti pakeistos.

<...>“

8. Reglamento Nr. 609/2014 9 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, kurios formuluotė atitinka Reglamento Nr. 1150/2000 9 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos formuluotę, nurodyta:

„10 straipsnyje nustatyta tvarka kiekviena valstybė narė nuosavus išteklius sumoka į sąskaitą, Komisijos vardu atidarytą Ižde arba savo paskirtoje įstaigoje.“

⁵ OL L 130, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 169.

⁶ Bendrosios nacionalinės pajamos.

⁷ OL L 168, 2014, p. 39.

9. Nuo 2016 m. spalio 1 d. ši nuostata buvo iš dalies pakeista Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2016/804⁸ 9 straipsnio 1 dalimi, kuri suformuluota taip:

„10, 10a ir 10b straipsniuose nustatyta tvarka kiekviena valstybė narė nuosavus išteklius įskaityti į sąskaitą, Komisijos vardu atidarytą izde arba nacionaliniame centriniame banke. Jei taikomos neigiamos palūkanos, kaip nurodyta trečioje pastraipoje, nurašyti sumas nuo tos sąskaitos galima tik Komisijos nurodymu.“

10. Reglamento Nr. 609/2014 10 straipsnio 1 dalis, kurios turinys iš esmės atitinka Reglamento Nr. 1150/2000 10 straipsnio 1 dalies turinį, suformuluota taip:

„Pagal Sprendimo 2014/335 <...> 2 straipsnio 3 dalį ir 10 straipsnio 3 dalį išskaičius surinkimo išlaidas, tradiciniai nuosavi ištekliai, nurodyti to sprendimo 2 straipsnio 1 dalies a punkte, mokami ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po devynioliktos antro mėnesio, einančio po mėnesio, per kurį pagal šio reglamento 2 straipsnį buvo nustatyta Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių suma, dienos.“

Tačiau Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos, pagal 6 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą parodomas atskirosiose sąskaitose, turi būti mokamos ne vėliau kaip pirmą darbo dieną po devynioliktos antro mėnesio, einančio po mėnesio, per kurį buvo atgautos Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos, dienos.“

11. Reglamento Nr. 609/2014 pirminės redakcijos 12 straipsnio 1 ir 3 dalys, kurių turinys iš esmės nesiskyrė nuo Reglamento Nr. 1150/2000 11 straipsnio 1 ir 3 dalių turinio, buvo suformuluotos taip:

„1. Bet kokio vėlavimo įmokėti į 9 straipsnio 1 dalyje minėtą sąskaitą atveju, atitinkama valstybė narė turi mokėti delspinigius.“

<...>

3. Jeigu valstybė narė nepriklauso ekonominei ir pinigų sąjungai, norma yra lygi atitinkamo mėnesio pirmą dieną centrinių bankų pagrindinėms refinansavimo operacijoms taikomai normai, padidintai dviem procentiniais punktais, arba, valstybėms narėms, kurioms Centrinio banko norma neprieinama, – valstybės narės pinigų rinkoje atitinkamo mėnesio pirmą dieną taikomai labiausiai analogiškai normai, padidintai dviem procentiniais punktais.

Ši norma padidinama 0,25 procentinio punkto už kiekvieną vėlavimo mėnesį. Padidinta delspinigių norma taikoma visą vėlavimo laikotarpį.“

12. Nuo 2016 m. spalio 1 d., kai įsigaliojo Reglamentas 2016/804, Reglamento Nr. 609/2014 12 straipsnio 3 dalis buvo pakeista 12 straipsnio 5 dalimi, kuri suformuluota taip:

„Jeigu valstybės narės nepriklauso ekonominei ir pinigų sąjungai, delspinigių norma yra lygi atitinkamo mėnesio pirmą dieną centrinių bankų pagrindinėms refinansavimo operacijoms taikomai normai, arba 0 procentų (priklausomai nuo to, kuri yra didesnė), padidintai 2,5 procentiniais punktais. Valstybėms narėms, kurioms centrinio banko norma neprieinama, delspinigių norma yra lygi valstybės narės pinigų rinkoje atitinkamo mėnesio pirmą dieną

⁸ 2016 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentas, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas Nr. 609/2014 (OL L 132, 2016, p. 85).

taikomai labiausiai analogiškai normai, arba 0 procentų (priklausomai nuo to, kuri yra didesnė), padidintai 2,5 procentiniais punktais.

Ta norma padidinama 0,25 procentinio punkto už kiekvieną vėlavimo mėnesį.

Bendras padidinimas pagal pirmą ir antrą pastraipas neviršija 16 procentinių punktų. Padidinta norma taikoma visą vėlavimo laikotarpį.“

13. Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse, kuriose iš esmės pakartojamos Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 ir 2 dalys, numatyta:

„1. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, užtikrinančių sumos, atitinkančios 2 straipsnyje nustatytas Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumas, teikimą Komisijai pagal šį reglamentą.

2. Valstybės narės atleidžiamos nuo pareigos perduoti Komisijos dispozicijon sumas, atitinkančias pagal 2 straipsnį Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumas, kurios tampa neatgautinomis dėl bet kurios iš šių priežasčių:

a) *force majeure* priežasčių;

b) kitų priežasčių, kurių negalima joms priskirti.

Nustatytos Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos pripažįstamos neatgautinomis kompetentingos administracinės institucijos sprendimu, kuriuo nustatoma, kad jų negalima atgauti.

Nustatytos Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos laikomos neatgautinomis vėliausiai praėjus penkerių metų laikotarpiui nuo dienos, kai suma buvo nustatyta pagal 2 straipsnį, o administracinės ar teisminės apeliacijos atveju – kai priimamas, pranešamas ar skelbiamas galutinis sprendimas.

<...>“

3. Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 608/2014

14. Kalbant apie laikotarpį po 2014 m. sausio 1 d., 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės⁹, 2 straipsnyje „Kontrolės ir priežiūros priemonės“ nurodyta:

„1. Sprendimo 2014/335 <...> 2 straipsnio 1 dalyje nurodyti nuosavi ištekliai tikrinami šiame reglamente nurodyta tvarka, nedarant poveikio Reglamentui [Nr. 1553/89¹⁰] <...>

2. Valstybės narės imasi visų priemonių, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti, kad Komisijai būtų teikiami Sprendimo 2014/335 <...> 2 straipsnio 1 dalyje nurodyti nuosavi ištekliai.

⁹ OL L 168, 2014, p. 29.

¹⁰ 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (OL L 155, 1989, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 1 t., p. 197).

3. Jeigu kontrolės ir priežiūros priemonės yra susijusios su Sprendimo 2014/335<...> 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytais tradiciniais nuosavais ištekliais:

a) valstybės narės atlieka patikras ir apklausas dėl tų nuosavų išteklių nustatymo ir teikimo;

<...>

c) valstybės narės Komisijos prašymu ją įtraukia į savo atliekamus patikrinimus. Jeigu Komisija dalyvauja atliekant patikrinimą, ji tokiu mastu, koku to reikia taikant šį reglamentą, turi teisę gauti nuosavų išteklių nustatymo ir teikimo patvirtinančius dokumentus ir visus kitus su tais patvirtinančiais dokumentais susijusius atitinkamus dokumentus;

d) Komisija gali pati atlikti patikrinimus vietoje. Atstovai, kuriuos Komisija įgaliojo atlikti tokius patikrinimus, turi teisę gauti dokumentus, kaip išdėstyta c punkte nurodytų patikrinimų atveju. Valstybės narės sudaro sąlygas, kad būtų lengviau atlikti minėtus patikrinimus.

<...>“

15. Reglamento Nr. 608/2014 5 straipsnio „Pranešimas apie sukčiavimą ir pažeidimus, kurie daro poveikį mokėtinoms tradicinių nuosavų išteklių sumoms“ 1 dalyje numatyta:

„Pasibaigus ketvirčiui, per du mėnesius valstybės narės išsiunčia Komisijai nustatytų sukčiavimo ir pažeidimų, susijusių su mokėtinomis daugiau kaip 10 000 EUR Sprendimo 2014/335 <...> 2 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų tradicinių nuosavų išteklių sumomis, aprašymą.

Per pirmoje pastraipoje nurodytą laikotarpį kiekviena valstybė narė pateikia išsamius duomenis apie sukčiavimo ir pažeidimų atvejų, apie kuriuos jau pranešė Komisijai, būklę, jeigu tokiais atvejais susigrąžintos, panaikintos arba nesusigrąžintos sumos anksčiau nebuvo nurodytos.“

4. Reglamentas Nr. 1553/89

16. Reglamento Nr. 1553/89 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„PVM lėšų bazė nustatoma pagal apmokestinamus sandorius, nurodytus [1977 m. gegužės 17 d. Tarybos Šeštosios direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su apyvartos mokesčiais, suderinimo – bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas apskaičiavimo pagrindas (OL L 145, 1977, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23)] 2 straipsnyje <...>“

17. Minėto reglamento 3 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Nepažeidžiant 5 ir 6 straipsnių, PVM lėšų bazė atitinkamiems kalendoriniams metams apskaičiuojama visas grynas valstybės narės per tuos metus iš PVM surinktas pajamas dalijant iš per tuos pat metus taikytos PVM normos.“

B. Muitų teisė

1. Bendrijos muitinės kodeksas

18. 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą¹¹, iš dalies pakeisto 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 648/2005¹² (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), 13 straipsnyje buvo nurodyta:

„1. Muitinė gali, laikydamasi galiojančių nuostatų nustatytų sąlygų, atlikti visų rūšių tikrinimą, kurį, jos nuomone, būtina atlikti norint užtikrinti, kad būtų tinkamai taikomos muitinės veiklos taisyklės ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys prekių, gabenamų tarp Bendrijos muitų teritorijos ir trečiųjų šalių, įvežimo, išvežimo, tranzito, perkėlimo ir galutinio vartojimo tvarką bei Bendrijos prekių statuso neturinčių prekių laikymo tvarką. Muitinis tikrinimas, kuriuo norima užtikrinti tinkamą Bendrijos teisės aktų taikymą, gali būti atliekamas ir trečiojoje šalyje, jei tą numato tarptautinis susitarimas.

2. Muitinis tikrinimas, išskyrus atliekamą pasirinktinio tikrinimo būdu, grindžiamas rizikos analize, atliekama naudojantis automatinio duomenų apdorojimo techninėmis priemonėmis, siekiant nustatyti ir kiekybiškai įvertinti rizikos veiksnius ir sukurti rizikos veiksniams įvertinti būtinas priemones, besiremiančias nacionalinio, Bendrijos ir, jei esama, tarptautinio lygmens kriterijais.

Komiteto procedūra taikoma bendro rizikos valdymo sistemai apibrėžti ir bendriems kriterijams bei prioritetinėms tikrinimo sritims nustatyti.

Valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, sukuria kompiuterinę sistemą rizikos valdymui įgyvendinti.

3. Kai tikrinimą atlieka ne muitinė, o kita institucija, toks tikrinimas atliekamas pastarajai institucijai glaudžiai derinant savo veiksmus su muitine ir, jei įmanoma, tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje.

<...>“

19. Bendrijos muitinės kodekso II antraštinėje dalyje buvo 3 skyrius „Prekių muitinis įvertinimas“, kurį sudarė 28–36 straipsniai.

20. Minėto kodekso 29 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Importuojamų prekių muitine verte laikoma sandorio vertė, tai yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Bendrijos muitų teritoriją, prireikus patikslinta vadovaujantis 32 ir 33 straipsniais <...>:

<...>

¹¹ OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307.

¹² OL L 117, 2005, p. 13.

2. a) Nustatant, ar sandorio vertė priimtina pagal 1 dalį, faktas, kad pirkėjas ir pardavėjas yra tarpusavyje susiję, pats savaime nelaikomas pakankamu pagrindu pripažinti sandorio vertę nepriimtina. Prireikus turi būti įvertinamos su pardavimu susijusios aplinkybės ir nustačius, kad pirkėjo ir pardavėjo tarpusavio ryšys neturėjo įtakos kainai, sandorio vertė turi būti pripažįstama priimtina. <...>

<...>

3. a) Faktiškai sumokėta arba mokėtina kaina – tai visi pirkėjo įvykdyti ar priklausantys įvykdyti mokėjimai pardavėjui arba pardavėjo naudai už importuotas prekes, įskaitant visus įvykdytus arba priklausančius įvykdyti pirkėjo mokėjimus pardavėjui arba, vykdant pardavėjo išipareigojimus, trečiajam asmeniui, esančius importuotų prekių pardavimo pirkėjui sąlyga. <...>

<...>“

21. Minėto kodekso 30 straipsnis buvo išdėstytas taip:

„1. Jeigu muitinės vertės neįmanoma nustatyti vadovaujantis 29 straipsniu, ji turi būti nustatoma paeiliui taikant 2 dalies a, b, c ir d punktus iki pirmojo punkto, pagal kurį šią vertę įmanoma nustatyti <...>

2. Muitinė vertė, nustatyta vadovaujantis šiuo straipsniu, laikoma:

- a) tapačių prekių, parduotų eksportui į Bendriją ir eksportuotų tuo pačiu arba maždaug tuo pačiu metu kaip ir prekės, kurių vertė nustatinėjama, sandorio vertė;
- b) panašių prekių, parduotų eksportui į Bendriją ir eksportuotų tuo pačiu arba maždaug tuo pačiu metu kaip ir prekės, kurių vertė yra nustatinėjama, sandorio vertė;
- c) vertė, nustatyta pagal prekių vieneto kainą, už kurią Bendrijoje su pardavėjais nesusijusiems asmenims parduotas didžiausias bendras importuotų prekių ar tapačių arba panašių importuotų prekių kiekis;
- d) apskaičiuotoji vertė <...>

<...>“

22. Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnis buvo suformuluotas taip:

„1. Jeigu importuojamų prekių muitinės vertės neįmanoma nustatyti vadovaujantis 29 arba 30 straipsniais, ji nustatoma remiantis duomenimis, kuriuos galima gauti Bendrijoje, ir naudojant priimtinas priemones, atitinkančias principus ir bendrąsias nuostatas, kurie išdėstyti:

- Susitarime dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl [muitų] tarifų ir prekybos VII straipsnio įgyvendinimo;
- 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl [muitų] tarifų ir prekybos VII straipsnyje;
- šio skyriaus nuostatose.

2. Nustatant prekių muitinę vertę pagal 1 dalį, negalima remtis:

- a) Bendrijoje pagamintų prekių pardavimo Bendrijoje kaina;
- b) sistema, pagal kurią muitinė pasirenka didesniąją iš dviejų alternatyvių verčių;
- c) prekių kaina šalies eksportuotojos vidaus rinkoje;
- d) gamybos išlaidomis, išskyrus tapačių arba panašių prekių apskaičiuotąsias vertes, nustatytas vadovaujantis 30 straipsnio 2 dalies d punktu;
- e) prekių, eksportuojamų į Bendrijos muitų teritorijai nepriklausančią šalį, kainomis;
- f) minimaliomis muitinėmis vertėmis arba
- g) sutartinėmis arba fiktyviomis vertėmis.“

23. Minėto kodekso 68 straipsnyje buvo nurodyta:

„Muitinė, tikrindama jos priimtas deklaracijas, turi teisę:

- a) patikrinti deklaraciją sudarančius ir kartu su ja pateikiamus dokumentus. Muitinė turi teisę reikalauti, kad deklarantas pateiktų kitus dokumentus, reikalingus deklaracijoje pateiktų duomenų tikslumui patikrinti;
- b) patikrinti prekes ir imti jų pavyzdžių analizei arba detaliai patikrinimui.“

24. Minėto kodekso 71 straipsnis buvo suformuluotas taip:

„1. Deklaracijos tikrinimo rezultatais remiamasi taikant nuostatas, reglamentuojančias prekėms įformintos muitinės procedūros atlikimo tvarką.

2. Jeigu deklaracija nebuvo patikrinta, 1 dalyje nurodytos nuostatos taikomos remiantis deklaracijoje pateiktais duomenimis.“

25. Bendrijos muitinės kodekso 217 straipsnyje buvo numatyta:

„1. Kiekvieną importo muito arba eksporto muito sumą, sudarančią skolą muitinei <...> muitinė apskaičiuoja tuojau pat, kai gauna reikiamus duomenis, ir įregistruoja ją apskaitos registruose arba bet kuriose kitose jiems lygiavertėse duomenų laikmenose (įtraukimas į apskaitą).

<...>

2. Valstybės narės nustato praktines muitų sumų įtraukimo į apskaitą procedūras. Tos procedūros gali skirtis atsižvelgiant į tai, ar, įvertinusi skolos muitinei atsiradimo aplinkybes, muitinė yra tikra, kad minėtos pinigų sumos bus sumokėtos, ar ne.“

26. Šio kodekso 218 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta:

„Jeigu skola muitinei atsiranda priėmus deklaraciją, kuria prekės deklaruotos kuriai nors muitinės procedūrai, išskyrus laikinąjį įvežimą iš dalies neapmokestinant importo muitais, įforminti, arba atlikus bet kurį kitą veiksmą, turintį tokias pat teisinės pasekmes kaip toks deklaracijos priėmimas, tokią skolą muitinei atitinkanti pinigų suma įtraukiama į apskaitą tuoju pat, kai tik ji apskaičiuojama, bet ne vėliau kaip per 2 dienas nuo prekių išleidimo.“

27. Minėto kodekso 220 straipsnio 1 dalyje buvo nurodyta:

„Jeigu skolą muitinei sudaranti muito suma nebuvo įtraukta į apskaitą vadovaujantis 218 ir 219 straipsniais arba jeigu ji buvo įtraukta į apskaitą nurodžius mažesnę už teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą, išieškotina muito suma arba papildomai išieškotina muito suma turi būti įtraukta į apskaitą per dvi dienas nuo tos dienos, kai muitinė sužinojo apie susidariusią padėtį ir galėjo apskaičiuoti teisiškai privalomą sumokėti pinigų sumą bei nustatyti skolininką (paskesnis įtraukimas į apskaitą). Šis terminas gali būti pratęstas vadovaujantis 219 straipsniu.“

28. To paties kodekso 221 straipsnyje buvo nustatyta:

„1. Įtraukus muito sumą į apskaitą, apie ją taikant atitinkamas procedūras turi būti pranešama skolininkui.

<...>

3. Pranešimas skolininkui nebegali būti pateikiamas pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos. Šis laikotarpis sustabdomas nuo 243 straipsnyje nustatyto skundo pateikimo dienos per visą laikotarpį, kol jis nagrinėjamas teisme.

4. Jeigu priežastis, dėl kurios atsirado muitinės skola, buvo veiksmas, dėl kurio galėjo būti iškelta baudžiamoji byla, pranešimas apie skolos sumą skolininkui gali būti pateikiamas ir pasibaigus 3 dalyje nurodytam trejų metų laikotarpiui, laikantis galiojančių nuostatų.“

2. Sąjungos muitinės kodeksas

29. 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas¹³ (toliau – Sąjungos muitinės kodeksas), 3 straipsnyje nurodyta:

„Muitinė visų pirma atsako už Sąjungos tarptautinės prekybos priežiūrą, tuo prisidėdama prie sąžiningos ir atviros prekybos skatinimo, vidaus rinkos išorės aspektų, bendrosios prekybos politikos ir kitų su prekyba susijusių bendrųjų Sąjungos politikos sričių priemonių įgyvendinimo, taip pat prie visos tiekimo grandinės saugumo užtikrinimo. Muitinė įgyvendina priemones, kuriomis visų pirma siekiama:

- a) apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių finansinius interesus;
- b) apsaugoti Sąjungą nuo nesąžiningos ir neteisėtos prekybos, kartu remiant teisėtą verslo veiklą;

¹³ OL L 269, 2013, p. 1.

- c) užtikrinti Sąjungos ir jos gyventojų saugumą bei saugą, taip pat aplinkos apsaugą, prireikus glaudžiai bendradarbiaujant su kitomis valdžios institucijomis; ir
- d) išlaikyti deramą pusiausvyrą tarp muitinio tikrinimo ir teisėtos prekybos palengvinimo.“

30. Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnyje „Rizikos valdymas ir muitinis tikrinimas“ nurodyta:

„1. Muitinė gali atlikti bet kokią muitinį tikrinimą, kuris, jos manymu, yra būtinas.

Atliekant muitinį tikrinimą visų pirma gali būti tikrinamos prekės, imami jų pavyzdžiai, tikrinamas deklaracijoje ar pranešime pateiktos informacijos tikslumas ir išsamumas, taip pat tai, ar egzistuoja dokumentai ir ar jie autentiški, tikslūs ir galiojantys, tikrinami ekonominės veiklos vykdytojų apskaitos ir kiti registrai, apžiūros transporto priemonės, tikrinamas bagažas ir kitos prekės, kurias gabena arba su savimi turi asmenys, atliekami tarnybiniai tyrimai ir kiti panašūs veiksmai.

2. Muitinis tikrinimas, išskyrus atsitiktinės atrankos būdu atliekamus tikrinimus, pirmiausia grindžiamas rizikos analize, kuri atliekama naudojantis elektroninėmis duomenų apdorojimo priemonėmis, siekiant nustatyti ir įvertinti riziką ir parengti priemones jai neutralizuoti, remiantis nacionaliniu, Sąjungos ir, jei yra, tarptautiniu lygiu nustatytais kriterijais.

3. Muitinis tikrinimas atliekamas naudojant bendrą rizikos valdymo schemą, grindžiamą informacijos apie riziką ir rizikos analizės rezultatų mainais tarp muitinės administracijų bei bendrų rizikos kriterijų ir standartų, tikrinimo priemonių ir prioritetinių tikrinimo sričių nustatymu.

Tokia informacija ir kriterijais grindžiamas tikrinimas atliekamas neribojant teisės atlikti kitus tikrinimus, atliekamus pagal 1 dalį arba kitas galiojančias nuostatas.

4. Muitinė taiko rizikos valdymo priemones siekdama diferencijuoti rizikos lygmenis, susijusius su muitinės tikrinamomis arba prižiūrimomis prekėmis, ir nustatyti, ar tokioms prekėms taikytinas tam tikras muitinis tikrinimas, ir jei taip, kur jis bus atliktas.

Rizikos valdymas apima duomenų ir informacijos rinkimą, rizikos analizę ir vertinimą, veiksmų parinkimą ir taikymą, reguliarią proceso ir jo rezultatų stebėseną bei peržiūrą, grindžiamus tarptautiniais, Sąjungos ir nacionaliniais šaltiniais bei strategijomis.

5. Muitinės vykdo informacijos apie riziką ir rizikos analizės rezultatų mainus tais atvejais, kai:

- a) muitinės vertinimu, rizika yra didelė ir dėl to būtinas muitinis tikrinimas, o jo rezultatai parodo, kad įvyko riziką keliantis įvykis; ar
- b) tikrinimo rezultatai neparodo, kad įvyko riziką keliantis įvykis, tačiau, atitinkamos muitinės nuomone, kitur Sąjungoje kyla grėsmė, susijusi su didele rizika.

6. Nustatant 3 dalyje nurodytus bendrus rizikos kriterijus ir standartus, tikrinimo priemones ir prioritetines tikrinimo sritis, atsižvelgiama į visus šiuos elementus:

- a) proporcingumą rizikai;

b) taikytinų tikrinimo veiksmų skubumą;

c) galimą poveikį prekybos srautams, atskiroms valstybėms narėms ir tikrinimo ištekliams.

7. 3 dalyje nurodyti bendri rizikos kriterijai ir standartai apima visus šiuos elementus:

a) rizikos aprašymą;

b) rizikos veiksnius arba rodiklius, naudotinus atrenkant prekes arba ekonominės veiklos vykdytojus muitiniam tikrinimui;

c) muitinio tikrinimo, kurį turi atlikti muitinė, pobūdį;

d) c punkte nurodyto muitinio tikrinimo trukmę.

8. Prioritetinėms tikrinimo sritims priskiriamos tam tikros muitinės procedūros, prekių rūšys, jų gabenimo maršrutai, transporto priemonių rūšys ar ekonominės veiklos vykdytojai, kurių atžvilgiu tam tikrą laikotarpį taikomos aukštesnio lygio rizikos analizės ir muitinio tikrinimo priemonės, nedarančios poveikio kitam tikrinimui, kurį paprastai atlieka muitinė.“

31. Sąjungos muitinės kodekso 53 straipsnio „Valiutos konvertavimas“ 1 dalyje nurodyta:

„Kompetentingos valdžios institucijos paskelbia ir (arba) internete nurodo valiutos keitimo kursą, taikytiną, kai ją reikia konvertuoti dėl kurios nors iš toliau nurodytų priežasčių:

a) veiksniai, naudojami prekių muitinei vertei nustatyti, išreikšti ne valstybės narės, kurioje nustatoma muitinė vertė, valiuta;

b) prekių tarifiniam klasifikavimui ir importo bei eksporto muto sumoms nustatyti, įskaitant Bendrojo muto tarifo ribinių verčių nustatymą, reikalingi euro santykiai su nacionalinėmis valiutomis.“

32. Sąjungos muitinės kodekso 70 ir 74 straipsniuose nustatytos taisyklės, susijusios su prekių muitine verte, ir jos iš esmės atitinka Bendrijos muitinės kodekso 29–31 straipsniuose įtvirtintas taisykles.

33. Pagal Sąjungos muitinės kodekso 101 straipsnio 1 dalį mokėtiną importo ar eksporto muto sumą, kai tik gauna būtiną informaciją, apskaičiuoja muitinės įstaiga, kurios kompetencijai priklauso vietos, kurioje atsirado arba pagal šio kodekso 87 straipsnį laikoma atsiradusia skola muitinei, priežiūra.

34. Minėto kodekso 103 straipsnio „Skolos muitinei senaties terminas“ 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Skolininkui apie skolą muitinei nebepranešama praėjus trejiems metams nuo tos dienos, kai atsirado skola muitinei.

2. Jeigu skolos muitinei atsiradimo priežastis buvo veiksmas, dėl kurio tada, kai jis buvo įvykdytas, galėjo būti iškelta baudžiamoji byla, 1 dalyje nustatytas trejų metų laikotarpis pagal nacionalinę teisę pratęsiamas mažiausiai iki penkerių, o daugiausia iki 10 metų.“

35. Sąjungos muitinės kodekso 105 straipsnio „Muito sumos įtraukimo į apskaitą laikas“ 3 dalyje nurodyta:

„Jeigu skola muitinei atsiranda susiklosčius 1 dalyje nenurodytoms aplinkybėms, mokėtina importo ar eksporto muito suma įtraukiama į apskaitą per 14 dienų nuo tos dienos, kai muitinė galėjo apskaičiuoti atitinkamą importo ar eksporto muito sumą ir priimti sprendimą.“

36. Šio kodekso 188 straipsnis „Muitinės deklaracijos tikrinimas“ išdėstytas taip:

„Tikrindama priimtoje muitinės deklaracijoje pateiktų duomenų teisingumą, muitinė gali:

- a) patikrinti deklaraciją ir ją papildančius dokumentus;
- b) reikalauti, kad deklarantas pateiktų kitus dokumentus;
- c) tikrinti prekes;
- d) imti prekių pavyzdžius analizei arba detaliam patikrinimui.“

37. Minėto kodekso 191 straipsnyje „Tikrinimo rezultatai“ nurodyta:

„1. Muitinės deklaracijos tikrinimo rezultatais remiamasi taikant nuostatas, reglamentuojančias prekėms įformintos muitinės procedūros atlikimo tvarką.

2. Jeigu muitinės deklaracija nebuvo patikrinta, 1 dalis taikoma remiantis toje deklaracijoje pateiktais duomenimis.

3. Muitinės atlikto tikrinimo rezultatai visoje Sąjungos muitų teritorijoje turi tokią pačią įrodomąją galią.“

3. Įgyvendinimo reglamentas

38. 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Reglamento 2913/92 įgyvendinimo nuostatas¹⁴, iš dalies pakeisto 2003 m. liepos 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1335/2003¹⁵ (toliau – įgyvendinimo reglamentas), 181a straipsnyje nurodyta:

„1. Muitinė neprivalo importuotų prekių muitinės vertės nustatyti remdamasi sandorio vertės metodu, jei, vadovaujantis 2 dalyje nustatyta procedūra, ji, atsižvelgusi į pagrįstas abejones, nėra įtikinama, kad deklaruojamoji vertė, remiantis Kodekso 29 straipsniu, atspindi sumokėtą arba mokėtiną bendrą sumą.

2. Jei muitinė turi abejonių, apibrėžtų 1 dalyje, ji gali paprašyti papildomos informacijos pagal 178 straipsnio 4 dalį. Jei muitinė ir toliau abejoja, prieš priimdama galutinį sprendimą, ji privalo pranešti konkrečiam asmeniui raštu, jei taip pageidaujama, apie priežastis, dėl kurių kilo abejonių, ir suteikti jam galimybes pateikti atsakymą. Galutinis sprendimas ir jį lėmusios priežastys perduodamos konkrečiam asmeniui raštu.“

¹⁴ OL L 253, 1993, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 6 t., p. 3.

¹⁵ OL L 187, 2003, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 13 t., p. 463.

39. Įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Priėmus sprendimą išleisti prekes būtina į apskaitos sistemą įtraukti importo muitus, apskaičiuotus pagal deklaracijos duomenis. Jeigu muitinė mano, kad pagal jos atliktų tikrinimų rezultatus bus apskaičiuota didesnė negu pagal deklaracijos duomenis apskaičiuotoji importo muitų suma, ji reikalauja pateikti garantiją, kurios pakaktų skirtumui tarp pinigų sumos, apskaičiuotos pagal deklaracijos duomenis, ir galutinės mokėtinės pinigų sumos sumokėjimui užtikrinti. Tačiau deklarantas turi teisę reikalauti, kad vietoj tokios garantijos pateikimo į apskaitos sistemą iš karto būtų įtraukta galutinė muitų suma, kuria prekės gali būti apmokestintos.“

4. Taikymo reglamentas

40. 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės¹⁶ (toliau – taikymo reglamentas), 48 straipsnio „Nuostatos dėl tarifinio valiutos keitimo kurso“ 1 dalyje numatyta:

„Kai to reikalaujama pagal Kodekso 53 straipsnio 1 dalies b punktą, euro vertė nustatoma kartą per mėnesį.

Taikomas paskutinis iki priešpaskutinės mėnesio dienos Europos Centrinio Banko nustatytas valiutos keitimo kursas; jis taikomas visą kitą mėnesį.

Tačiau, jeigu mėnesio pradžioje taikytinas kursas skiriasi daugiau negu 5 % nuo kurso, kurį Europos Centrinis Bankas nustatė iki to paties mėnesio 15 dienos, pastarasis kursas taikomas nuo to mėnesio 15 dienos iki jo pabaigos.“

41. Taikymo reglamento 140 straipsnyje „Deklaruotos sandorio vertės nepripažinimas“, kuriuo siekiama įgyvendinti Sąjungos muitinės kodekso 70 straipsnio 1 dalį, nurodyta:

„1. Jei muitinė turi pagrįstų abejonių dėl to, ar deklaruota sandorio vertė atspindi visą sumokėtą arba mokėtiną sumą, kaip nurodyta Kodekso 70 straipsnio 1 dalyje, ji gali paprašyti, kad deklarantas pateiktų papildomos informacijos.

2. Jei abejonių nepavyksta išsklaidyti, muitinė gali nuspręsti, kad prekių vertė negali būti nustatoma pagal Kodekso 70 straipsnio 1 dalį.“

42. Taikymo reglamento 144 straipsnyje „Alternatyvus metodas“, kuriuo siekiama įgyvendinti Sąjungos muitinės kodekso 74 straipsnio 3 dalį, nustatyta:

„1. Tuomet, kai muitinė vertė nustatoma pagal Kodekso 74 straipsnio 3 dalį, Kodekso 70 straipsnyje ir 74 straipsnio 2 dalyje numatyti metodai gali būti taikomi laikantis pagrįstai lankstaus požiūrio. Taip nustatyta vertė turi būti kiek įmanoma pagrįsta anksčiau apskaičiuotomis muitinėmis vertėmis.

¹⁶ OL L 343, 2015, p. 558.

2. Jei pagal šio straipsnio 1 dalį muitinės vertės negalima nustatyti, taikomi kiti tinkami metodai. Šiuo atveju nustatant muitinę vertę negalima remtis nė vienu iš šių elementų:

- a) Sąjungos muitų teritorijoje pagamintų prekių pardavimo kaina Sąjungos muitų teritorijoje;
- b) sistema, pagal kurią muitiniam įvertinimui naudojama didesnė iš dviejų alternatyvių verčių;
- c) prekių kaina eksportuojančios šalies vidaus rinkoje;
- d) gamybos išlaidomis, išskyrus tapačių arba panašių prekių apskaičiuotąsias vertes, nustatytas vadovaujantis Kodekso 74 straipsnio 2 dalies d punktu;
- e) eksporto į trečiąją šalį kainomis;
- f) minimaliomis muitinėmis vertėmis;
- g) sutartinėmis arba fiktyviomis vertėmis.“

43. Taikymo reglamento 244 straipsnyje „Garantijos pateikimas“, kuriuo siekiama įgyvendinti Sąjungos muitinės kodekso 191 straipsnį, numatyta:

„Jei muitinė mano, kad, patikrinus muitinės deklaraciją, mokėtina importo ar eksporto muto arba kitų privalomųjų mokesčių suma gali viršyti sumą, apskaičiuotą pagal muitinės deklaracijos duomenis, prekės išleidžiamos tik pateikus garantiją, kurios pakaktų sumos, apskaičiuotos pagal muitinės deklaracijos duomenis, ir sumos, kurią galiausiai gali tekti sumokėti, skirtumui padengti.

Tačiau, užuot pateikęs tokią garantiją, deklarantas gali prašyti, kad būtų iš karto pranešta apie skolą muitinei, kurią galiausiai gali būti privaloma sumokėti už prekes.“

C. Teisės aktai PVM srityje

44. 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos¹⁷, iš dalies pakeistos 2009 m. birželio 25 d. Tarybos direktyva 2009/69/EB¹⁸ (toliau – Direktyva 2006/112), 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„PVM objektas yra šie sandoriai:

<...>

b) prekių įsigijimas už atlygį Bendrijos viduje, kai jas valstybės narės teritorijoje įsigyja:

- i) apmokestinamasis asmuo, veikiantis kaip toks, arba neapmokestinamasis juridinis asmuo, kai pardavėjas yra apmokestinamasis asmuo, veikiantis kaip toks <...>;

<...>

d) prekių importas.“

¹⁷ OL L 347, 2006, p. 1, ir klaidų ištaisymas OL L 335, 2007, p. 60.

¹⁸ OL L 175, 2009, p. 12.

45. Pagal minėtos direktyvos 73 straipsnį „apmokestinamoji vertė apima viską, kas sudaro atlygį, kurį prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas gavo arba turi gauti iš prekes ar paslaugas įsigijančio asmens arba iš trečiosios šalies už prekių tiekimą ar paslaugų teikimą“.

46. Minėtos direktyvos 83 straipsnyje nurodyta:

„Įsigyjant prekes Bendrijos viduje, apmokestinamoji vertė nustatoma atsižvelgiant į tuos pačius veiksnius, kurie pagal 2 skyriaus nuostatas naudojami nustatant tų pačių prekių tiekimo atitinkamos valstybės narės teritorijoje apmokestinamąją vertę. Vykdam sandorius, kurie laikomi prekių įsigijimu Bendrijos viduje pagal 21 ir 22 straipsnius, apmokestinamoje vertė yra šių ar panašių prekių pirkimo kaina arba, nesant pirkimo kainos, tiekimo metu nustatyta savikaina.“

47. Direktyvos 2006/112 85 straipsnis suformuluotas taip:

„Importuojant prekes, apmokestinamoji vertė yra muitinės vertė, nustatyta pagal galiojančias Bendrijos nuostatas.“

48. Minėtos direktyvos 86 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Apmokestinamoji vertė apima, jei dar jie nebuvo apimti:

- a) mokesčius, muitus ir rinkliavas, kuriuos reikia mokėti už importo valstybės narės ribų, ir taip pat kuriuos reikia mokėti importuojant prekes, išskyrus privalomą sumokėti PVM;
- b) atsitiktines išlaidas, pavyzdžiui, komisinių mokesčių, pakavimo, transporto ir draudimo išlaidas, atsiradusias iki pirmosios paskirties vietos importo valstybės narės teritorijoje, taip pat atsitiktines išlaidas, atsiradusias gabenant į kitą paskirties vietą Bendrijoje, jei pastaroji yra žinoma apmokestinimo momentu.“

49. Direktyvos 2006/112 87 straipsnyje nurodyta:

„Apmokestinamoji vertė neapima:

- a) kainos sumažinimo taikant nuolaidą už išankstinį apmokėjimą;
- b) importo metu prekes įsigijančiam asmeniui suteiktų ir jo įgytų įvairių kainų nuolaidų.“

50. Šios direktyvos 138 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės neapmokestina prekių tiekimo, kai tas prekes pardavėjas ar prekes įsigyjantis asmuo išsiunčia ar išgabena į paskirties vietą, esančią Bendrijoje, bet ne jos atitinkamoje teritorijoje, kitam apmokestinamajam asmeniui ar neapmokestinamajam juridiniam asmeniui, veikiančiam kaip toks, į kitą valstybę narę nei ta, kurioje pradėtas prekių siuntimas ar gabenimas, arba kai tai atliekama pardavėjo ar prekes įsigijančio asmens vardu.

2. Be 1 dalyje nurodyto prekių tiekimo valstybės narės neapmokestina šių sandorių:

<...>

- c) prekių tiekimo, kai prekės pervežamos į kitą valstybę narę ir šis tiekimas būtų neapmokestinamas PVM pagal 1 dalį bei a ir b punktus, jei prekės būtų tiekiamos kito apmokestinamojo asmens vardu.“

51. Minėtos direktyvos 143 straipsnyje nurodyta:

„1. Sandoriai, kurių valstybės narės neapmokestina PVM:

<...>

- d) iš trečiosios teritorijos ar trečiosios šalies išsiųstos ar išgabentos prekės importuojamos į kitą valstybę narę nei ta, kurioje užbaigiamas prekių siuntimas ar gabenimas, kai tokias prekes tiekiančio importuotojo, kuriam pagal 201 straipsnį tenka ar pripažįstama tenkanti prievolė sumokėti PVM, vykdomas prekių tiekimas neapmokestinamas PVM pagal 138 straipsnį;

<...>

2. PVM neapmokestinama pagal 1 dalies d punktą tais atvejais, kai importavus prekes jos tiekiamos neapmokestinant PVM pagal 138 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies c punktą, tik jei importo metu importuotojas importo valstybės narės kompetentingoms institucijoms pateikė bent šią informaciją:

- a) importo valstybėje narėje suteiktą savo PVM mokėtojo kodą arba importo valstybėje narėje suteiktą savo fiskalinio agento, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, PVM mokėtojo kodą;
- b) prekes įsigyjancio asmens, kuriam prekės tiekiamos laikantis 138 straipsnio 1 dalies, PVM mokėtojo kodą, suteiktą kitoje valstybėje narėje, arba savo PVM mokėtojo kodą, suteiktą valstybėje narėje, kurioje baigiasi prekių siuntimas arba gabenimas, kai prekės yra perduodamos laikantis 138 straipsnio 2 dalies c punkto;
- c) įrodymą, kad importuojamos prekės yra skirtos išgabenti arba išsiųsti iš importo valstybės narės į kitą valstybę narę.

Vis dėlto valstybės narės gali numatyti, kad c punkte minėtas įrodymas kompetentingoms institucijoms būtų pateikiamas tik gavus prašymą.“

III. Faktinės aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

A. Ginčo faktinės aplinkybės

52. Nuo 2005 m. sausio 1 d. Europos Sąjunga panaikino visas kvotas, taikytinas Pasaulio prekybos organizacijai priklausančių šalių, įskaitant Kiniją, kilmės tekstilės ir aprangos prekių importui.

53. 2007 m. balandžio 20 d. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) išsiuntė valstybėms narėms savitarpio pagalbos pranešimą 2007/015 siekdama pranešti joms apie iš Kinijos importuotų tekstilės prekių ir avalynės nuvertinimo riziką.

54. Tame pranešime OLAF paragino visas valstybes nares, pirma, išanalizuoti tekstilės prekių ir avalynės importą iš, be kita ko, Kinijos siekiant nustatyti galimus nuvertinto importo požymius ir, antra, atlikti atitinkamus patikrinimus atliekant šių importuotų prekių muitinį įforminimą.

55. Vėliau, siekdama padėti valstybėms narėms nustatyti nuvertintas tekstilės prekių ir avalynės siuntas, OLAF, bendradarbiaudama su Komisijos Jungtiniu tyrimų centru (toliau – JRC), sukūrė Sąjungos lygmens duomenimis grindžiamą rizikos įvertinimo priemonę (toliau – OLAF metodika). Taikant šią priemonę pirmiausia apskaičiuojama iš Kinijos importuotos kiekvienos tekstilės ir avalynės prekės, priskiriamos prie muitų tarifo kombinuotosios nomenklatūros 61–64 skyrių, vidutinė pataisyta kaina¹⁹. Vidutinės pataisytos kainos apskaičiuojamos 48 mėnesių laikotarpiui remiantis atitinkamų Kinijos kilmės prekių mėnesinėmis importo kainomis, paimtomis iš statistinių duomenų bazės *Comext*, Eurostato tvarkomos referencinių tarptautinės prekybos duomenų bazės. Šios kainos parodo kiekvienos iš 495 atitinkamų kombinuotosios nomenklatūros kodais, kuriuos sudaro aštuoni skaičiai, žymimų prekių vertę už kilogramą, konkrečiai nurodant kilmės šalį ir paskirties šalį Sąjungoje (toliau – vidutinės pataisytos kainos Sąjungos 28 valstybėse narėse) remiantis 28 valstybių narių pataisytų vidutinių kainų aritmetiniu (nesvertiniu) vidurkiu²⁰. Siekiant apskaičiuoti šiuos vidurkius, neatsižvelgiama į kraštutines reikšmes, t. y. pernelyg didelės arba pernelyg mažas vertes, todėl vidutinė kaina vadinama „pataisyta“. Galiausiai apskaičiuojama vertė, atitinkanti 50 % vidutinės pataisytos kainos, kuri laikoma „minimalia priimtina kaina“, taip pat išreikšta kaina už kilogramą, ir naudojama kaip ribinė kaina, leidžianti valstybių narių muitinėms nustatyti labai mažas importuojant deklaruotas vertes, t. y. didelės rizikos importą.

56. Savitarpio pagalbos pranešimas AM/2009/001, kurį OLAF išsiuntė 2009 m. sausio 23 d., buvo susijęs su šešių mėnesių trukmės operacija „Argus“, per kurią OLAF ėmėsi stebėti įvairių trečiųjų šalių, bet daugiausia – Azijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės srautus ir kiekvieną mėnesį siųsti valstybėms narėms praėjusį mėnesį importuotų prekių, kurios pagal jų muitinę vertę nustatytos kaip rizikingos, sąrašą. Tame pranešime OLAF paprašė valstybių narių per keturis mėnesius pranešti jai apie taikomas rizikos nustatymo priemones, nustatyti didelės rizikos siuntas ir atlikti patikrinimus po muitinio įforminimo remiantis jos pranešimais.

57. 2011 m. vykdant prioritetinius kontrolės veiksmus „Discount“ (toliau – PKV „Discount“), kuriuos koordinavo Komisijos Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas ir kuriuos atliekant dalyvavo visos valstybės narės, įskaitant Jungtinę Karalystę, buvo taikomos minimalios priimtinos kainos siekiant nustatyti ir patikrinti Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės, kurių muitinė vertė yra tokia maža, kad kelia įtarimų, importą.

58. 2014 m. OLAF koordinavo bendrą muitinės operaciją „Snake“, kurios veiklos etapas truko nuo 2014 m. vasario 17 d. iki kovo 17 d. ir kurioje dalyvavo visos valstybės narės ir Kinijos muitinė. Kinijos muitinės dalyvavimas buvo grindžiamas siekiu gauti eksporto deklaracijas, kurios leistų patikrinti importuojant į Sąjungą deklaruotą atitinkamų prekių vertę. Operacijos „Snake“ galutinėje ataskaitoje valstybių narių buvo prašoma toliau naudoti rizikos profilius, grindžiamus per šią operaciją taikytomis minimaliomis priimtinomis kainomis.

¹⁹ Toliau – nagrinėjamos prekės arba Kinijos kilmės tekstilės prekės ir avalynė.

²⁰ Reikėtų patikslinti, kad pažeidimo laikotarpis susiklostė dar prieš įsigaliojant Susitarimui dėl išstojimo (žr. šios išvados 2 išnašą), taigi Sąjungą tuo metu sudarė 28 valstybės narės. Todėl šioje išvadoje nurodau 28 Sąjungos valstybes nares.

59. Po to, kai Jungtinės Karalystės valdžios institucijos atliko patikrinimus, susijusius su šia operacija, remdamosi minėtais rizikos profiliais, jos nustatė papildomus muitus 24 veiklos vykdytojams pagal jų per trejus metus nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn. importuotas prekes.

60. Per 2014 m. spalio 27–31 d. Jungtinėje Karalystėje surengtą patikrinimo operaciją 14-11-1 Komisija patikrino informacijos apie riziką formas, savitarpio pagalbos pranešimus ir 24 atsitiktinai pasirinktas importo operacijas, iš kurių 23 buvo įskaitytos į B sąskaitą.

61. 2014 m. lapkričio mėn.–2015 m. vasario mėn. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pateikė nagrinėjamiems veiklos vykdytojams pranešimus dėl minėtų sumų sumokėjimo, po prekių išleidimo pateikdamos 24 išieškojimo nurodymus, pavadintus „pranešimais dėl mokėjimo C18“ (toliau – pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“); šie pranešimai vėliau buvo panaikinti.

62. 2015 m. sausio 16 d. OLAF pradėjo tyrimą konkrečiai dėl kai kurių valstybių narių, įskaitant Jungtinę Karalystę, ir jis apėmė laikotarpį nuo 2013 m.

63. 2013–2016 m. *Her Majesty's Revenue and Customs* (Jungtinės Karalystės mokesčių ir muitų administracija, toliau – HMRC) ir Jungtinės Karalystės pasienio policija vykdė operaciją „Badminton“. Ši operacija, kuri daugiausia buvo susijusi su sukčiavimu PVM, davė pagrindą pradėti tyrimą baudžiamojoje byloje, susijusioje su keturiais dideliais veiklos vykdytojais, importuojančiais nagrinėjamas Kinijos kilmės prekes pagal „42 muitinės procedūrą“, t. y. procedūrą, kurią taikant muitai mokami importuojant prekes, bet PVM turi būti sumokėtas vėliau – paskirties valstybėje narėje (toliau – 42 muitinės procedūra)²¹.

64. 2015 m. vasario mėn.–2016 m. liepos mėn. Jungtinė Karalystė dalyvavo dešimtyje OLAF surengtų susitikimų, skirtų Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės nuvertinimui.

65. 2015 m. vasario 19 ir 20 d. OLAF surengė pirmą dvišalį susitikimą su HMRC, kad aptartų tolesnius veiksmus dėl operacijos „Snake“ ir vidutinių pataisytų kainų, kaip muitinio nuvertinimo rizikos rodiklių, naudojimą. Tame susitikime OLAF pažymėjo, kad importo, kuris galėjo būti nuvertintas sukčiaujant, apimtis nesumažėjo ir kad pagal statistinius duomenis Jungtinė Karalystė pritraukė sukčiavimo srautus dėl priemonių, kurių ėmėsi kitos valstybės narės. HMRC nurodė, kad planuoja išsiųsti nurodymus dėl išvengto PVM ir muitų išieškojimo iš įmonių, nustatytų per operaciją „Snake“ ir jai pačiai atlikus tyrimus; iš viso nesumokėta daugiau nei 800 mln. svarų sterlingų (GBP).

66. 2015 m. vasario 25 ir 26 d. OLAF surengtame *ad hoc* susitikime dėl „sukčiavimo nuvertinant“, kuriame dalyvavo valstybių narių valdžios institucijos, Jungtinė Karalystė pakartojo savo ketinimą imtis minėto išieškojimo. Šiame susitikime OLAF „labai rekomendavo“, kad valstybės narės, be kita ko, naudotų atitinkamas rizikos nustatymo priemones galimai nuvertintoms siuntoms nustatyti, reikalautų garantijų siuntoms, kurios nustatytos kaip įtartinos, ir atliktų tyrimus

²¹ Iš taikymo reglamento B priedo II antraštinės dalies „Su bendraisiais deklaracijų ir pranešimų duomenų reikalavimais susiję kodai“ 1/10 punkto „Procedūra“ matyti, kad nuo muitinės deklaracijos pateikimo dienos importuotojas privalo nurodyti keturženklį kodą, kurio du pirmi skaičiai parodo prašomą įforminti procedūrą. „Kodas 40“ atitinka prekių išleidimą į laisvą apyvartą ir vidaus vartojimui vienu metu (toliau – muitų procedūra 40), o kodas 42 atitinka prekių, kurios neapmokestinamos PVM, kadangi tiekiamos į kitą valstybę narę, išleidimą į laisvą apyvartą ir vidaus vartojimui vienu metu.

muitinei vertei nustatyti. OLAF taip pat apibūdino tradicinių nuosavų išteklių galimą praradimą Sąjungos lygmeniu dėl importo, kuris gali būti nuvertintas, be kita ko, kalbant apie importą į Jungtinę Karalystę²².

67. 2015 m. birželio 16 d. OLAF išsiuntė savitarpio pagalbos pranešimą 2015/013, kuriame prašė valstybių narių imtis visų būtinų atsargumo priemonių siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus atsižvelgiant į Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importo nuvertinimo riziką.

68. 2015 m. gegužės mėn. Jungtinė Karalystė pradėjo operaciją „Breach“ siekdama kovoti su sukčiavimu nuvertinant prekes. Vienas iš šios operacijos tikslų, kaip nurodo Jungtinė Karalystė, buvo po 24 pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimo nustatyti per operaciją „Snake“ atskleistų nuvertintų prekių muitinę vertę ir išreikalauti išvengtų tradicinių nuosavų išteklių sumų. Per šią operaciją buvo atliekami, be kita ko, išankstiniai patikrinimai ir apsilankymai *a posteriori*, susiję su įtariamomis siuntomis, dokumentų analizė, auditas ir patikros, atitinkamų pardavimų komercinio pobūdžio tikrinimas ir importuotojo, tranzito ir kitų įmonių tarpusavio ryšių tikrinimas, taip pat importuotojų informavimas siekiant nustatyti sukčiavimu laikytiną veiklą. Be to, buvo atlikta apie trisdešimt išankstinių patikrinimų ir paimti pavyzdžiai. Buvo pateikti pranešimai dėl mokėjimo C18. Per teismo posėdį Jungtinė Karalystė patvirtino, kad priemonės, kurių imtasi per šią operaciją, dar vykdomos.

69. 2015 m. liepos 28 d. OLAF surengė antrą dvišalį susitikimą su HMRC. Pastaroji, be kita ko, nurodė, kad toliau tęsia daugiau kaip 800 mln. GBP išieškojimo procedūrą, prireikus – teismo keliu, ir kad vykdančią operaciją „Breach“ sudarė tarpdisciplininę veiksmų grupę, kurios tikslas – išnagrinėti sukčiavusių importuotojų situaciją. Vis dėlto, kaip teigia HMRC, vidutinėmis kainomis grindžiamų rizikos rodiklių naudojimas yra neproduktyvus ir neproporcingas, atsižvelgiant į importo į Jungtinę Karalystę apimtį.

70. 2016 m. vasario 3 d. OLAF surengė trečią dvišalį susitikimą su HMRC, kuri pareiškė, kad Jungtinė Karalystė per operaciją „Snake“ patikrino šešiolika nagrinėjamų įmonių. OLAF ir vėl rekomendavo HMRC naudoti rizikos rodiklius Sąjungos lygmeniu, grindžiamus minimalia priimtina kaina. Ji pažymėjo, kad didelė procentinė dalis importo į Jungtinę Karalystę laikoma nuvertinta ir dėl to muitų srityje patiriama daug nuostolių.

71. 2016 m. kovo 22 ir 23 d. OLAF surengė ketvirtą dvišalį susitikimą su HMRC. Ji dar kartą pakartojo, kad importui tikslinga taikyti rizikos rodiklius Sąjungos lygmeniu kaip prevencinę priemonę ir pasiūlė Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms praktinių būdų laipsniškai juos įgyvendinti. OLAF pakartojo savo poziciją dėl tuo metu susiklosčiusios situacijos, kuri rodė, kad Jungtinėje Karalystėje prarandama vis daugiau nuosavų tradicinių išteklių, daugiausia todėl, kad nesąžiningai naudojamosi 42 muitinės procedūra.

72. 2016 m. liepos mėn. per dvišalį susitikimą OLAF pristatė ataskaitą, rodančią, kad Jungtinėje Karalystėje prarandama vis daugiau tradicinių nuosavų išteklių.

73. 2016 m. rugsėjo 18 ir 19 d. per daugiašalį susitikimą Prancūzijos valdžios institucijos pristatė operacijos „Octopus“, kurią šios valdžios institucijos vykdė dalyvaujant dešimčiai valstybių narių (įskaitant Jungtinę Karalystę), rezultatus ir OLAF palaikymą. Iš šios operacijos galutinės ataskaitos matyti, kad sukčiavimas, susijęs su nuvertinimu, buvo pirmiausia siejamas su organizuotais nusikaltėlių tinklais. Į importo muitų deklaracijas kaip gavėjas beveik visada buvo įrašomas žlugęs

²² Tai yra 589 676 121 EUR „galimas praradimas“ 2013 m. gegužės mėn.–2015 m. kovo mėn. laikotarpiu už beveik 1,5 mlrd. kilogramų nagrinėjamų prekių.

veiklos vykdytojas arba įmonė „feniksas“. Jos taip pat nustatė, kad dauguma vežamų prekių, kurios buvo patikrintos Prancūzijoje pagal iš anksto nustatytus kriterijus, buvo įvertintos nepakankamai, sukčiaujant deklaruotos Jungtinėje Karalystėje pagal 42 muitinės procedūrą.

74. 2016 m. spalio mėn. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos įvykdė eksperimentinę operaciją „Samurai“, siekdamas patikrinti dviejų veiklos vykdytojų, nutraukusių savo veiklą iš karto po to, kai HMRC užginčijo jų muitinės deklaracijas, importą.

75. 2017 m. kovo 1 d. OLAF užbaigė tyrimą dėl importo nuvertinimo Jungtinėje Karalystėje ir parengė ataskaitą (toliau – OLAF ataskaita); iš jos matyti, kad importuotojai Jungtinėje Karalystėje išvengė didelių muitų sumų, nes importuodami pateikė suklustotas sąskaitas faktūras, fiktyvias sąskaitas faktūras ir neteisingas muitinės vertės deklaracijas. OLAF atskleidė, kad 2013–2016 m. labai išplito sukčiavimo nuvertinant per Jungtinę Karalystę vežamas prekes mechanizmas. Šis laikotarpis sutapo su laikotarpiu, per kurį kitos valstybės narės įdiegė rizikos profilius, grindžiamus rizikos įvertinimo pagal vidutines pataisytas kainas priemone, kaip rekomendavo OLAF.

76. Remiantis minėta ataskaita, minėtu laikotarpiu dėl netinkamų tikrinimų reikšmingai padaugėjo nesąžiningo importo per Jungtinę Karalystę. 2016 m. daugiau kaip 50 % Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės, importuotos į Jungtinę Karalystę, buvo deklaruotos mažesnėmis nei minimalios priimtinos kainomis ir beveik 80 % visų prarastų tradicinių nuosavų išteklių buvo siejama su į Jungtinę Karalystę importuotų tekstilės prekių ir avalynės nuvertinimu.

77. OLAF ataskaitoje taip pat buvo patikslinta, kad ši sukčiavimą organizavo visoje Sąjungoje veikiančios organizuotų nusikaltėlių grupuotės. Dauguma šių prekių buvo importuota į Jungtinę Karalystę nesąžiningai pasinaudojant 42 muitinės procedūra²³. OLAF nustatė, kad galutinės prekių paskirties valstybėse narėse, be kita ko, Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje ir Italijoje taip pat buvo išvengta didelių mokėtino PVM sumų. OLAF pažymėjo, kad Jungtinė Karalystė netaikė jos rekomenduotų rizikos profilių, grindžiamų minimaliomis priimtinomis kainomis, ir importuojant neatliko reikiamų muitinių tikrinimų, išskyrus vieną mėnesį per operaciją „Snake“²⁴.

78. Taigi, remiantis minėta ataskaita, Jungtinė Karalystė be muitinio tikrinimo išleido į laisvą apyvartą nuvertintas Kinijos kilmės tekstilės ir avalynės prekes ir todėl didelė dalis muitų nebuvo surinkta ir pateikta į Sąjungos biudžetą. Savo ataskaitoje OLAF apskaičiavo dėl to 2013–2016 m. laikotarpiu prarastus tradicinius nuosavus išteklius²⁵. Kalbant konkrečiai, pagal kiekvienos nagrinėjamos prekės kombinuotosios nomenklatūros kodą ji nustatė nuvertintų prekių (prekių, kurios buvo laikomos deklaruotos mažesne kaina nei atitinkama minimali priimtina kaina) kiekį (kg) ir skirtumą tarp nagrinėjamos prekės deklaruotos vertės ir atitinkamos vidutinės pataisytos kainos (vidutinė pataisyta kaina Sąjungos 28 valstybėse narėse); tada šiam skirtumui pritaikė galiojantį muto tarifą. Tokiomis aplinkybėmis OLAF rekomendavo HMRC imtis visų tinkamų priemonių šiai sumai išieškoti ir taikyti rizikos rodiklius.

²³ Iš šios ataskaitos matyti, kad 2016 m. 87 % į Jungtinę Karalystę importuotų mažos vertės tekstilės prekių ir avalynės buvo įvežta pagal 42 muitinės procedūrą, nors per tą patį laikotarpį ši procedūra buvo taikyta tik 15 % Sąjungos 28 valstybėse narėse registruotų Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importo. Kaip nurodo OLAF, šis atotrūkis patvirtina iš kitų valstybių narių vykdytų sukčiavimo operacijų perkėlimą į Jungtinę Karalystę.

²⁴ Žr. šios išvados 58 punktą.

²⁵ OLAF nustatė, kad iš viso buvo prarasta 1 987 429 507,96 EUR ir išskirstė šią sumą taip: 325 230 822,55 EUR 2013 m., 480 098 912,45 EUR 2014 m., 535 290 329,16 EUR 2015 m. ir 646 809 443,80 EUR 2016 m.

79. 2016 m. lapkričio mėn.–2018 m. spalio mėn. pagal Reglamento Nr. 608/2014 nuostatas, susijusias su tradicinių nuosavų išteklių kontrole ir priežiūra, Komisijos įgalioti pareigūnai atliko penkis patikrinimus, susijusius, be kita ko, su nuvertinimu.

80. Per patikrinimo operaciją 16-11-1, surengtą 2016 m. lapkričio 14–18 d., Komisija, nustačiusi, kad B sąskaitoje panaikintos muitų sumos atitiko papildomas skolas, kurias iš pradžių buvo reikalaujama sumokėti 24 pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“, susijusiuose su nuvertintu importu, nustatyti per operaciją „Snake“, kurie vėliau buvo panaikinti, paprašė Jungtinės Karalystės valdžios institucijų nustatyti visų nagrinėjamų importo deklaracijų muitinę vertę, perskaičiuoti nuo šių verčių mokėtinus papildomus muitus, įrašyti atitinkamas skolas į B sąskaitą ir kuo skubiau išieškoti atitinkamas sumas.

81. OLAF taip pat paklausė minėtų valdžios institucijų, ar jos taikė OLAF priimą vidutinių pataisytų kainų priemonę, skirtą nuvertintam importui nustatyti, ar atliko fizinius patikrinimus muitinio įforminimo metu ir ar jos sistemingai reikalavo pateikti garantiją, kuri padengtų muitus, kurių galėjo būti reikalaujama pagal įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalį.

82. Per 2017 m. gegužės 8–12 d. surengtą patikrinimo operaciją 17-11-1 siekdama atlikti patikrinimus vietoje Komisija atrinko dvylika importo deklaracijų, pateiktų pirmąjį 2017 m. pusmetį, kuriose buvo nurodytos labai mažos vertės. Po patikrinimo paaiškėjo, kad dvylika šiose deklaracijose deklaruotų siuntų buvo išleistos į laisvą apyvartą Sąjungoje nepatikrintos ir nepateikus garantijos. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos patvirtino, kad netaikė priemonių, kurias OLAF prašė taikyti po 2014 m. operacijos „Snake“ ir vėliau – patikrinimo ataskaitoje 16-11-1. Jos paaiškino, kad tai daugiausia lėmė jų patarėjų teisės klausimais pateiktas vertinimas, pagal kurį nebuvo prieinamas joks priimtinas vertinimo metodas. Vis dėlto nagrinėjamą importą tikrino per operaciją „Breach“ sudaryta veiksmų grupė.

83. Per patikrinimo operaciją 17-11-2, surengtą 2017 m. lapkričio 13–17 d., Komisijos pareigūnai patikrino penkias importo deklaracijas, kuriose buvo nurodytos labai mažos vertės ir kurios buvo susijusios su importuotojais, per operaciją „Snake“ jau identifikuotais kaip potencialūs sukčiautojai pagal vieną iš 24 per šią operaciją pateiktų pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“, kurio visa suma 62 003 024,23 GBP. Vis dėlto paaiškėjo, kad įvairiose importo deklaracijose nebuvo įmanoma nustatyti atitinkamų skolų, ir tai, kaip teigia HMRC, suteikė pagrindą panaikinti šias skolas.

84. Per minėtą operaciją Jungtinės Karalystės valdžios institucijos Komisijos pareigūnus informavo, kad 2017 m. spalio 12 d. HMRC pradėjo operaciją „Swift Arrow“. Jungtinė Karalystė paaiškino, kad per šią operaciją naudoti rizikos profiliai buvo grindžiami ne OLAF nustatytais ribinėmis vertėmis, o nacionalinėmis ribinėmis vertėmis arba rizikos profiliais, kuriuos HMRC nustatė remdamasi vien importu į Jungtinę Karalystę. Vis dėlto šie profiliai buvo taikomi tik kai kuriems veiklos vykdytojams, kurie prieš tai buvo nustatyti kaip dalyvaujantys nesąžiningoje prekyboje. Muitinio įvertinimo metu Jungtinės Karalystės valdžios institucijos fiziškai patikrino pagal šiuos rizikos profilius nustatytus kontenerius. Jei šios valdžios institucijos mano, kad deklaruota vertė nėra pagrįsta, jos reikalauja prieš išleidžiant prekes pateikti garantiją.

85. Per 2018 m. balandžio 16–20 d. vykdytą patikrinimo operaciją 18-11-1 Komisijos pareigūnai patikrino 25 importo deklaracijas, susijusias su laikotarpiu nuo 2017 m. spalio 12 d., kai buvo pradėta operacija „Swift Arrow“, iki 2017 m. gruodžio 31 d. Buvo nustatyta, kad naudojant HMRC sukurtą rizikos profilį iš dvidešimt penkių deklaracijų buvo aptiktos tik septynios, kurių vertė labai maža, ir kad kiti 18 kontainerių buvo išleisti į laisvą apyvartą neginčijant muitinės

vertės. Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nurodė, kad nuo tada, kai buvo pradėta operacija „Swift Arrow“, rizikos profilis buvo pakoreguotas siekiant įtraukti daugiau veiklos vykdytojų, kombinuotosios nomenklatūros (KN) kodų ir įvežimo punktų, todėl, nors nagrinėjamas importas būtų vykdomas 2018 m. balandžio mėn., naudojant profilį būtų nustatyta dar vienuolika dokumentų.

86. Be to, kaip nurodė minėtos valdžios institucijos, kai kurie iš atrinktų veiklos vykdytojų nutraukė importą iš karto po to, kai buvo įtraukti į rizikos profilius, kai prieš išleidžiant prekes jie buvo patikrinti ir jų buvo paprašyta prieš išleidžiant prekes pateikti garantijas.

87. Vis dėlto minėtos valdžios institucijos atsisakė atskleisti išsamią informaciją apie apskaičiavimo metodą, kurį HMRC naudojo nustatydama garantijas, kurių buvo reikalaujama vykdant operaciją „Swift Arrow“ ir siekiant *a posteriori* parengti išieškojimo nurodymus, t. y. pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“.

88. 2018 m. gegužės mėn. vykdant operaciją „Breach“ Jungtinė Karalystė išsiuntė pranešimus dėl mokėjimo C18 (toliau – pranešimai dėl mokėjimo „C18 Breach“), kurių suma iš viso 25 mln. GBP, už 2015 m. laikotarpį.

89. Per patikrinimo operaciją 18-11-2, surengtą 2018 m. spalio 8–12 d., Jungtinės Karalystės valdžios institucijos ir toliau nesutiko pateikti minėtos informacijos. Vis dėlto jos patvirtino, kad 2018 m. balandžio mėn. nustatė papildomus muitus septyniems veiklos vykdytojams, kurių dauguma jau buvo patekę į akiratį per operaciją „Snake“, iš viso 19 434 197,73 GBP.

B. Ikitėisminė procedūra

90. 2017 m. kovo 24 d. ir 2017 m. liepos 28 d. raštuose Komisija užklausė Jungtinės Karalystės dėl veiksmų po OLAF ataskaitos. Komisija nurodė, kad negavo konkrečios papildomos informacijos iš Jungtinės Karalystės ir kad nėra jokio pagrindo manyti, kad ši valstybė ėmėsi atitinkamų priemonių užkirsti kelią šioje ataskaitoje nustatytam sukčiavimui nuvertinant prekes. Neturėdama priešingos informacijos, Komisija nurodė, kad privalėjo prašyti Jungtinės Karalystės pateikti tradicinių nuosavų išteklių sumą, atitinkančią OLAF nustatytą prarastą sumą (atėmus surinkimo išlaidas).

91. Viena iš trijų 2017 m. liepos 28 d. raštų Komisija taip pat paprašė informuoti ją apie tai, kokių veiksmų Jungtinės Karalystės valdžios institucijos ėmėsi po patikrinimo operacijos 16-11-1 ataskaitos, ir šiuo klausimu pakartojo savo prašymą pateikti jai teisinį vertinimą, kuriuo remiantis buvo panaikinti 24 pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“, ir sąrašą dokumentų, susijusių su kiekviena iš 24 dokumentacijos bylų, įskaitant apskaičiavimus, atliktus siekiant nustatyti skolas muitinei.

92. 2017 m. rugpjūčio 8 d. ir 2017 m. spalio 12 d. raštais Jungtinė Karalystė atsakė į minėtus prašymus. Visų pirma dėl OLAF ataskaitos Jungtinė Karalystė pažymėjo, kad buvo imtasi priemonių kovai su nuvertinimo problema, pavyzdžiui, operacijos „Breach“. Be to, Sąjungos teisėje nėra privalomai nustatytas konkretus tikrinimo modelis, todėl kiekviena valstybė narė pati sprendžia, kaip geriausiai taikyti teisės aktus. Patikros priemonės, kurių imamasi prieš išleidžiant prekes, įskaitant garantijas, taip pat nėra veiksmingesnės nei priemonės, kurių imamasi po prekių išleidimo, pavyzdžiui, tokios, kurias naudojo Jungtinė Karalystė. OLAF metodika tiek, kiek ji grindžiama Sąjungos lygmeniu nustatytų duomenų taikymu, nėra nei patikima, nei tinkama Jungtinei Karalystei. Šis modelis buvo kritikuotinas, todėl Jungtinė Karalystė sukūrė savo metodą,

kuris neturėjo OLAF metodikos trūkumų. Dėl veiksmų po patikrinimo operacijos 16-11-1 ataskaitos Jungtinė Karalystė nurodė, kad 24 pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“ buvo panaikinti ir sumos iš B sąskaitos išbrauktos todėl, kad ji negalėjo įrodyti importuotų prekių realios vertės sumos, tačiau grupė ekspertų išsprendė šią problemą per operaciją „Breach“. Galiausiai Jungtinė Karalystė pakartojo negalinti patenkinti prašymo pateikti HMRC teisinį vertinimą, kuriuo remiantis buvo panaikinti pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“, šiuo klausimu remdamasi konfidencialumo ir advokato ir kliento profesinės paslapties apsaugos motyvais.

93. 2018 m. kovo 9 d. Komisija nusiuntė Jungtinei Karalystei oficialų pranešimą.

94. Jungtinė Karalystė 2018 m. birželio 22 d. atsakė į šį raštą. Priede, pridėtame prie šio atsakymo, ši valstybė prašė persiųsti jai išsamią OLAF ataskaitos versiją, nes ji turi tik neišsamią jos versiją, ir kad Komisija pateiktų jai atsakymus į išsamius klausimus dėl metodo, naudoto reikalaujamoms tradicinių nuosavų išteklių sumoms apskaičiuoti.

95. 2018 m. rugsėjo 24 d. Komisija pateikė Jungtinei Karalystei pagrįstą nuomonę, kurioje, be kita ko, atsakė į šios valstybės prašymus, pateiktus jos 2018 m. birželio 22 d. rašto priede, ir nustatė dviejų mėnesių terminą atsakymui pateikti.

96. 2018 m. gruodžio 19 d. Komisija, per nustatytą terminą negavusi Jungtinės Karalystės atsakymo į pagrįstą nuomonę, nusprendė Teisingumo Teisme pareikšti šį ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, 2018 m. gruodžio 18 d. informavusi Jungtinę Karalystę apie tai, kad priims šį sprendimą kitą dieną.

97. 2019 m. sausio 9 d. buvo surengtas Jungtinės Karalystės valdžios institucijų ir Komisijos techninis susitikimas, per kurį konsultavimo bendrovė pateikė savo išvadą, įtrauktą į Jungtinės Karalystės užsąskaitą ataskaitą.

98. 2019 m. vasario 11 d. Jungtinė Karalystė nusiuntė Komisijai savo atsakymą į pagrįstą nuomonę, kurį sudarė pridedamas raštas ir priedas su konsultacinės bendrovės parengta ataskaita.

IV. Procesas Teisingumo Teisme

99. 2019 m. kovo 7 d. nusprendusi, kad Jungtinės Karalystės pateikti argumentai neleidžia paneigti pagrįstoje nuomonėje suformuluotų kaltinimų, Komisija pareiškė šį ieškinį.

100. Belgijos Karalystė, Estijos Respublika, Graikijos Respublika, Latvijos Respublika, Portugalijos Respublika ir Slovakijos Respublika (toliau kartu – įstojusios į bylą šalys) pateikė įstojimo į bylą paaiškinimus, kuriuose šioje byloje palaikė Jungtinę Karalystę.

101. 2020 m. birželio 6 d. rašte Jungtinė Karalystė paprašė taikyti tyrimo arba proceso organizavimo priemones, kuriomis Teisingumo Teismas įpareigotų Komisiją atsakyti į tam tikrus klausimus, iš kurių kai kurie jau buvo pateikti prašymuose pateikti informacijos, kuriuos Jungtinė Karalystė skyrė Komisijai 2018 m. birželio 22 d. ir 2019 m. kovo 22 d. 2019 m. balandžio 11 d. rašte Jungtinė Karalystė paprašė Teisingumo Teismo įpareigoti Komisiją atsakyti į 2019 m. kovo 22 d. prašyme pateiktus klausimus (toliau – patikslintas prašymas pateikti informaciją)²⁶.

²⁶ Pažymėtina, kad Teisingumo Teismas dar neatsakė į šį prašymą.

102. 2020 m. spalio 14 d. rašte Teisingumo Teismas nusiuntė Komisijai ir Jungtinei Karalystei klausimus, prašydamas atsakyti į juos raštu. 2020 m. lapkričio 16 d. raštuose šios šalys pateikė savo atsakymus.

103. 2020 m. gruodžio 8 d. buvo surengtas teismo posėdis, per kurį pastabas žodžiu pateikė, pirma, Jungtinė Karalystė, kurios pozicijos palaikyti į bylą įstojo Estijos Respublika, Latvijos Respublika ir Portugalijos Respublika, ir, antra, Komisija. Šių šalių buvo paprašyta sutelkti dėmesį į pirmesniame šios išvados punkte minėtų atsakymų turinį.

V. Šalių reikalavimai

104. Ieškinyje Komisija prašo Teisingumo Teismo konstatuoti, kad:

- neįtraukdama į apskaitą teisingų muitų sumų ir nepateikdama teisingos tradicinių nuosavų išteklių ir nuosavų išteklių [„grindžiamų PVM“], susijusių su tam tikru Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importu, sumos, kurią privalo pateikti pagal Sprendimo 2014/335 2 ir 8 straipsnius, Sprendimo 2007/436 2 ir 8 straipsnius, Reglamento Nr. 609/2014 2, 6, 9, 10, 12 ir 13 straipsnius, Reglamento Nr. 1150/2000 2, 6, 9, 10, 11 ir 17 straipsnius, Reglamento Nr. 1553/89 2 straipsnį, Sąjungos muitinės kodekso 105 straipsnio 3 dalį ir Bendrijos muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalį,
- dėl įsipareigojimų, tenkančių jai pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį, SESV 325 straipsnį ir 310 straipsnio 6 dalį, Sąjungos muitinės kodekso 3 ir 46 straipsnius, Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnį, įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalį, taikymo reglamento 244 straipsnį ir Direktyvos 2006/112 2 straipsnio 1 dalies b ir d punktus, 83, 85, 86 ir 87 straipsnius ir 143 straipsnio 1 dalies d punktą bei 2 dalį, neįvykdymo,
- [atitinkamai prarasta tradicinių nuosavų išteklių [kurie turi būti pateikti į Sąjungos biudžetą] suma (atėmus surinkimo išlaidas) yra:
  - 496 025 324,30 EUR 2017 m. (iki 2017 m. spalio 11 d. įskaitytinai),
  - 646 809 443,80 EUR 2016 m.,
  - 535 290 329,16 EUR 2015 m.,
  - 480 098 912,45 EUR 2014 m.,
  - 325 230 822,55 EUR 2013 m.,
  - 173 404 943,81 EUR 2012 m.,
  - 22 777 312,79 EUR 2011 m.]²⁷

²⁷ Dėl šiam ieškiniui pagrįsti pateiktų reikalavimų reikia pažymėti, kad ieškinyje jie išdėstyti du kartus – jo pradžioje ir pabaigoje. Vis dėlto reikalavimų dalys nėra suformuluotos identišškai. Nors reikalavimų dalies skliausteliuose (toliau – pirmosios reikalavimų dalies trečia pastraipa) nėra ieškinio pradžioje, ji įtraukta į ieškinio pabaigoje pateiktus reikalavimus (370 punktas) ir pakartota Komisijos dublike (285 punktas).

- nepateikdama visos būtinos informacijos Komisijai, kad ji galėtų nustatyti prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumą, ir nepateikdama (nors buvo prašoma) HMRC Teisės tarnybos teisinio vertinimo turinio arba sprendimo, kuriuo remiantis buvo anuliuotos nustatytos skolos muitinei, motyvų, Jungtinė Karalystė neįvykdė jai pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 608/2014 2 straipsnio 2 dalį ir 3 dalies d punktą tenkančių įpareigojimų; ir
- Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė turi padengti bylinėjimosi išlaidas.

105. Jungtinė Karalystė prašo Teisingumo Teismo:

- pripažinti ieškinį visiškai arba iš dalies nepriimtinu,
- subsidiariai konstatuoti, kad:
  - Jungtinė Karalystė nepažeidė savo įsipareigojimo kovoti su sukčiavimu, nesvarbu ar būtų kalbama apie tradicinius nuosavus išteklius, ar lojalų bendradarbiavimą,
  - priemonės, kurių ėmėsi Jungtinė Karalystė, nesukėlė pasekmių Sąjungos biudžetui, todėl ji neprivalo kompensuoti Sąjungai jokios sumos,
- papildomai, jei Teisingumo Teismas konstatuotų, kad dėl konkretaus įsipareigojimų neįvykdymo Sąjunga prarado lėšų, leisti Jungtinei Karalystei įvertinti ir deklaruoti papildomus tradicinius nuosavus išteklius dėl atsakomybės konstatavimo, pačiai nenustatant šių prarastų išteklių sumos,
- papildomai, jei Teisingumo Teismas nuspręstų nagrinėti prašymą, susijusį su tradicinių nuosavų išteklių praradimu, patikrinti, kaip Jungtinė Karalystė juos įvertino,
- nepatenkinus taip pat ir šio reikalavimo, jei Teisingumo Teismas nepritartų Jungtinės Karalystės pasirinktai metodikai, „pripažinti, kad Komisija, vertindama prarastus tradicinius nuosavus išteklius, turi laikytis įrodymų standarto, taikytino pareiškiant ieškinį valstybei narei dėl žalos atlyginimo, nes ji to nedarė“,
- atmesti reikalavimą, susijusį su nuosavais ištekliais iš PVM, nesant jam teisinio pagrindo ir kiekybinio įvertinimo, ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

106. Visos įstojusios į bylą valstybės narės iš esmės prašo atmesti ieškinį. Slovakijos Respublika ir Portugalijos Respublika taip pat prašo priteisti iš Komisijos visas bylinėjimosi išlaidas.

VI. Dėl ieškinio

107. Prieš nagrinėjant Komisijos ieškinio pagrindus reikia išanalizuoti Jungtinės Karalystės atsiliepime į ieškinį pateiktus nepriimtinumą grindžiamus prieštaravimus (A dalis). Kalbant apie esmę, ieškinyje iš esmės pateikti keturi pagrindai. Pirma, Komisija tvirtina, kad pažeidimo laikotarpiu Jungtinė Karalystė nesiėmė priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti ir

todėl neįvykdė tiek bendrų įsipareigojimų Sąjungos finansinių interesų apsaugos ir kovos su sukčiavimu srityje, tiek muitinės įstaigoms nustatyto įpareigojimo imtis priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, atlikti tikrinimus remiantis rizikos analize ir reikalauti pateikti garantijas (B dalis). Antra, Komisija teigia, kad Jungtinė Karalystė pažeidė nuosavų išteklių sritį reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, nes muitai už importuotas prekes nebuvo apskaičiuoti teisingai ir nebuvo nustatytos ir pateiktos į Sąjungos biudžetą tuo metu, kai turėjo būti nustatytos ir pateiktos, su šiais muitais siejamos nuosavų išteklių sumos. Trečia, reikia išnagrinėti argumentą, susijusį su ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos lojalaus bendradarbiavimo pareigos pažeidimu (D dalis). Ketvirta, Komisija iš esmės teigia, jog dėl to, kad Jungtinė Karalystė teisingai nenustatė prekių, kurios importuojant buvo nuvertintos, muitinės vertės, nes netaikė veiksmingų tikrinimo priemonių, Jungtinė Karalystė pažeidė PVM srities teisės aktus ir nepateikė į Sąjungos biudžetą visų iš PVM gaunamų nuosavų išteklių (E dalis).

A. Dėl priimtinumų

108. Atsiliepime į ieškinį Jungtinė Karalystė iškelia penkių kategorijų nepriimtinumą grindžiamus prieštaravimus, susijusius, pirma, su teisės į gynybą pažeidimu per ikiteisminę procedūrą ir procesą Teisingumo Teisme, antra, ikiteisminės procedūros ir ieškinio trūkumais, susijusiais su PVM įtraukimu į apskaitą pagal 42 muitinės procedūrą²⁸, trečia, su tuo, kad Komisija pažeidė teisėtų lūkesčių, teisinio saugumo, *estoppel* ir lojalaus bendradarbiavimo principus, ketvirta, negalėjimu įpareigoti pateikti sumas pagal SESV 258 straipsnį ir, penkta, tuo, kad ieškinys pareikštas per anksti, kiek jis susijęs su 2015 m. gegužės 1 d.–2017 m. spalio 11 d. laikotarpiu.

109. Penktasis nepriimtinumą grindžiamas prieštaravimas neatsiejamas nuo antrojo pagrindo argumentų, susijusių su bylos esme ir tuo, kad per nustatytą terminą nebuvo nustatytos ir Sąjungos biudžetui pateiktos muitus atitinkančios nuosavų išteklių sumos, analizės. Taigi Jungtinės Karalystės argumentais, susijusiais su ieškinio pareiškimu per anksti, siejamais su laikotarpiu nuo 2015 m. gegužės 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d. ir iškeltais pateikiant šį nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, iš tikrųjų siekiama ginčyti elgesį, kuriuo kaltinama pateikiant antrąjį pagrindą, ir sumažinti prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumą, kurią Komisija reikalauja nustatyti. Taigi siūlau penktosios kategorijos nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą analizuoti nagrinėjant šį pagrindą iš esmės.

110. Iš pradžių reikia išnagrinėti pirmas keturias nepriimtinumą grindžiamų prieštaravimų kategorijas siekiant nustatyti, ar šis Komisijos pareikštas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo yra priimtinas.

1. Dėl nepriimtinumą grindžiamo prieštaravimo, susijusio su nurodomu Jungtinės Karalystės teisės į gynybą pažeidimu per ikiteisminę procedūrą ir vykstant procesui Teisingumo Teisme

111. Jungtinė Karalystė iš esmės teigia, kad šis ieškinys yra nepriimtinas, nes jos teisės į gynybą nebuvo paisoma nei per ikiteisminę procedūrą, nei nagrinėjant bylą Teisingumo Teisme.

²⁸ Pagal 42 muitinės procedūrą prekių importuotojas, kad būtų neapmokestinamas PVM, bendrajame administraciniame dokumente turi nurodyti kodą, kuris prasideda skaičiais 42. Ji taikoma, jei prekės, importuojamos iš už Sąjungos ribų į jos valstybę narę, skirtos vežti į kitą valstybę narę. Pagal Direktyvos 2006/112 143 straipsnį, kai naudojama ši muitinės procedūra, importas neapmokestinamas PVM valstybėje narėje, kurioje jis užbaigiamas, bet PVM turi būti apmokestinama prekių paskirties valstybėje narėje.

112. Pirma, reikia priminti, kad, kalbant apie ikiteisminę procedūrą, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją ikiteisminės procedūros tikslas yra suteikti atitinkamai valstybei narei galimybę imtis būtinų priemonių, kad būtų tinkamai atsižvelgta į įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę, arba tinkamai pasirengti gynybai nuo Komisijos suformuluotų kaltinimų²⁹. Ikiteisminės procedūros teisėtumas yra esminė garantija, kurios reikalaujama SESV siekiant ne tik apsaugoti atitinkamos valstybės narės teises, bet ir užtikrinti, kad galimas teismo procesas vyktų dėl aiškiai apibrėžto ginčo dalyko³⁰.

113. Be to, nors pagrįstoje nuomonėje turi būti nuosekliai ir išsamiai išdėstytos priežastys, dėl kurių Komisija yra įsitikinusi, kad suinteresuotoji valstybė narė neįvykdė vieno iš jai pagal Sutartį tenkančių įpareigojimų, oficialiam pranešimui negali būti taikomi tokie pat griežti tikslumo reikalavimai kaip pagrįstai nuomonei, nes jame gali būti tik pirmą kartą glaustai apibendrinami kaltinimai. Taigi niekas netrukdo Komisijai pagrįstoje nuomonėje detalizuoti kaltinimų, kuriuos ji jau yra labiau apibendrintai nurodžiusi oficialiame pranešime³¹.

114. Antra, kalbant apie ikiteisminę procedūrą, remiantis suformuota jurisprudencija, pagal SESV 258 straipsnį pareikštame ieškinyje turi būti nuosekliai ir tiksliai išdėstyti kaltinimai, leidžiantys valstybei narei ir Teisingumo Teismui tiksliai suprasti Sąjungos teisės pažeidimo, kuriuo kaltinama, apimtį, kad ši valstybė galėtų veiksmingai pasinaudoti savo gynybos priemonėmis ir kad Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar neįvykdyti nurodyti įsipareigojimai³². Konkrečiai kalbant, Komisijos ieškinyje turi būti nuosekliai ir išsamiai išdėstytos priežastys, dėl kurių Komisija yra įsitikinusi, jog atitinkama valstybė narė neįvykdė vieno iš įsipareigojimų pagal Sutartį³³.

115. Būtent atsižvelgiant į šią jurisprudenciją reikia nustatyti, ar Komisija užtikrino Jungtinės Karalystės teisės į gynybą paisymą per ikiteisminę procedūrą ir per procesą Teisingumo Teisme.

116. Pirma, Jungtinė Karalystė teigia, kad buvo pažeista jos teisė į gynybą, nes Komisija nesiėmė pakankamų veiksmų nei dėl jos pirmojo prašymo pateikti informacijos³⁴, nei dėl jos patikslinto prašymo pateikti informacijos, visų pirma informacijos, kuri buvo būtina tam, kad ši valstybė galėtų atkurti tradicinių nuosavų išteklių sumą, kurios Komisija reikalavo savo ieškinyje.

117. Triplike Jungtinė Karalystė nurodo, kad dublike Komisijos pateikta išsami techninė informacija vis vien neleidžia jai atkurti šios sumos. Nebuvo išsklaidyti dideli neaiškumai, be kita ko, susiję su metodu, kurį Komisija naudojo siekdama ištaisyti duomenis, arba su tuo, ar Jungtinės Karalystės turimi nesuvestiniai duomenys atitinka suvestinius kasdienius duomenis, kuriuos Komisija naudoja prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams apskaičiuoti, t. y. duomenų bazės „Surveillance 2“ duomenis.

²⁹ Žr., be kita ko, 2005 m. gruodžio 8 d. Sprendimą *Komisija / Liuksemburgas* (C-33/04, EU:C:2005:750, 70 punktas); 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija* (C-526/16, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:356, 49 punktas) ir 2018 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Rumunija* (C-301/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2018:846, 32 punktas).

³⁰ Žr. 2017 m. rugsėjo 19 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Registracijos mokestis)* (C-552/15, EU:C:2017:698, 28 ir 29 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

³¹ Šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-337/05, EU:C:2008:203, 23 punktas) ir 2014 m. vasario 13 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-530/11, EU:C:2014:67, 40 punktas).

³² Žr. 2018 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-356/15, EU:C:2018:555, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

³³ Žr. 2018 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-356/15, EU:C:2018:555, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

³⁴ Prašymas, pridėtas prie jos 2018 m. birželio 22 d. atsakymo į oficialų pranešimą.

118. Jungtinė Karalystė laikosi nuomonės, kad Komisija pažeidė jos teisę į gynybą ir lojalaus bendradarbiavimo principą per vėlai (t. y. tik dublike) pateikdama jai dalį reikalaujamos informacijos. Jungtinė Karalystė taip pat ginčija Komisijos atsisakymą pateikti jai informaciją apie priemones, kurių ėmėsi kitos valstybės narės, siekdamos kovoti su nagrinėjamu sukčiavimu nuvertinant prekes. Vis dėlto ši informacija buvo būtina Jungtinei Karalystei, kad ji galėtų apsiginti nuo Komisijos kaltinimų, pagal kuriuos kitose valstybėse narėse buvo imtasi tinkamų priemonių, kurios davė rezultatų kovojant su nuvertintu importu. Ji taip pat yra reikšminga nustatant, ar priemonės, kurių ėmėsi Jungtinė Karalystė, priklauso jos diskrecijai ir laikytinos pagrįstomis kovojant su nagrinėjamu sukčiavimu, ir formuluojant argumentus dėl priežastinio ryšio tarp klaidingo Jungtinės Karalystės valdžios institucijų elgesio ir tradicinių nuosavų išteklių neįtraukimo į apskaitą.

119. Antra, Jungtinė Karalystė kaltina Komisiją sutrukdžius jos galimybei gauti visus gynybai reikalingus duomenis, nes ji nepateikė šiai valstybei reikalingos informacijos dėl jos apskaičiavimų, susijusių su tradiciniais nuosavais ištekliais už 2011–2014 m. laikotarpį.

120. Mano supratimu, šiuos argumentus reikia atmesti.

121. Šiuo klausimu, kalbant apie nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, susijusį su atsakymo į prašymą pateikti informacijos, pridėtą prie 2018 m. birželio 22 d. atsakymo į oficialų pranešimą, nepateikimu, reikia konstatuoti, kad 2018 m. rugsėjo 23 d. pagrįstoje nuomonėje³⁵ Komisija aiškiai atsakė į šį prašymą.

122. Kalbant konkrečiai, atsakyme į oficialų pranešimą minėta valstybė narė kaltino Komisiją tuo, kad 2017 m. kovo 1 d. OLAF ataskaitos 2 priedas nebuvo išsamus ir kad jame trūko kelių puslapių. Šiuo klausimu pagrįstoje nuomonėje Komisija paaiškino, kad šis priedas buvo pakeistas 2017 m. kovo 1 d. OLAF ataskaitos 7 priedu, kuriame buvo pateikta visa informacija apie OLAF taikytą metodiką. Ji pridūrė, kad 2 priedas buvo grindžiamas dokumentais, pateiktais šiai valstybei narei per OLAF ir Jungtinės Karalystės 2015 m. liepos 28 d. susitikimą. Taigi Komisija išdėstė OLAF metodiką savo pagrįstoje nuomonėje dviem dokumentais, pateiktais OLAF ataskaitos 7 priede³⁶, be to, šie dokumentai buvo pridėti ir prie Teisingumo Teisme pareikšto ieškinio.

123. Vadinas, pagrįstoje nuomonėje šis pakeitimas buvo išsamiai paaiškintas ir todėl Jungtinei Karalystei pagrįstoje nuomonėje pateikti kaltinimai nebuvo nesuprantami. Taigi negalima teigti, kad taip buvo pažeista šios valstybės narės teisė į gynybą.

124. Jungtinė Karalystė taip pat teigia, kad jos teisė į gynybą buvo pažeista, nes Komisija neatsakė į jos patikslintą prašymą pateikti informacijos, kurią ji pateikė Komisijai po šio ieškinio pareiškimo, t. y. 2019 m. kovo 7 d. Šis argumentas iš esmės siejamas su keturiais kaltinimais.

a) Dėl duomenų, susijusių su vidutinės pataisytos kainos, minimalios priimtinos kainos ir prarastų nuosavų išteklių apskaičiavimu, pateikimo

125. Šiuo pirmu kaltinimu Jungtinė Karalystė kaltina Komisiją tuo, kad ji nepateikė Jungtinei Karalystei duomenų, naudotų apskaičiuojant vidutinę pataisytą kainą, minimalią priimtina kainą ir numanomai prarastus nuosavus išteklius, ir neleido suprasti, kaip ji naudojo šiuos duomenis.

³⁵ Žr. pagrįstos nuomonės 301–326 punktus.

³⁶ Tai yra, be kita ko, pirma, JTC techninė ataskaita „The estimation of fair prices of traded goods from outlier-free trade data“ (Teisingos prekių kainos įvertinimas remiantis prekybos duomenimis, kurie neapima ribinių verčių)“ ir, antra, OLAF dokumentas „Tekstilės prekių ir avalynės nuvertinimas: muitų srityje numanomai prarastos sumos apskaičiavimo metodas“.

126. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad dublike Komisija atsakė į patikslintame prašyme pateikti informacijos iškeltus klausimus, susijusius su vidutinės pataisytos kainos, minimalių priimtinių kainų ir numanoma prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumos apskaičiavimu. Dublike ji paaiškino, be kita ko, kad Jungtinė Karalystė visada galėjo susipažinti su visais naudotais duomenimis, be kita ko, nuoroda „DL 53“, kuriais remiantis buvo apskaičiuota vidutinė pataisyta kaina 28 Sąjungos valstybėse narėse ir numanoma prarastų nuosavų išteklių suma, naudojant JTC interneto svetainę *Theseus*³⁷, nes nuo 2010 m. ši valstybė narė turėjo visą prieigą prie šios interneto svetainės, kadangi remdamasi joje pateiktais duomenimis modeliavo situacijas³⁸. Kalbant konkrečiai, OLAF ataskaitos 7 priede pateiktose ataskaitose³⁹, pirma, buvo paaiškinta vidutinės pataisytos kainos ir vidutinės minimalios priimtinos kainos apskaičiavimo, taip pat, be kita ko, duomenų „išvalymo“ metodika ir įvertinti prarasti ištekliai (t. y. deklaruotos kainos ir vidutinės pataisytos kainos skirtumas), antra, buvo pateiktas vidutinių pataisytų kainų, naudotų kiekvienai prekių kategorijai, sąrašas, trečia, buvo apžvelgta, kaip reikėtų sužinoti 28 Sąjungos valstybių narių vidutinę pataisytą kainą interneto svetainėje *Theseus*, ir, ketvirta, nurodytos priežastys, dėl kurių buvo nuspręsta, kad minimali priimtina kaina sudarys 50 % vidutinės pataisytos kainos. Be to, OLAF ataskaitos 7 priedas buvo pridėtas prie ieškinio 35 priedo⁴⁰, ir Komisija nurodė jį savo pagrįstoje nuomonėje. Taigi atrodo, kad šie duomenys ir dokumentai buvo žinomi Jungtinei Karalystei ir prireikus ji galėjo remdamasi jais suprasti Komisijos atliktus apskaičiavimus. Be to, kalbant apie prekių kiekį, į kurį atsižvelgta vertinant prarastus tradicinius nuosavus išteklius, Jungtinė Karalystė prašė pateikti visų duomenų iš duomenų bazės „Surveillance 2“, naudotų siekiant apskaičiuoti šiuos prarastus išteklius, kopiją. Šiuo klausimu, kaip paaiškino Komisija, tai yra jos sukurta duomenų bazė, kurioje grupuojami duomenys apie, be kita ko, pačių valstybių narių patiektą kiekį. Taigi dublike Komisija paaiškino, kad šie duomenys buvo grindžiami tik tais importo duomenimis, kuriuos Jungtinė Karalystė perdavė Komisijos tarnyboms ir kurie buvo tiesiog registruoti šioje duomenų bazėje⁴¹.

127. Triplike Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad Komisijos dublike pateikta informacija leido patenkinti abu prašymus pateikti informacijos. Vis dėlto ji kritikuoja, kad ši informacija buvo pateikta per vėlai. Šiuo klausimu, atsižvelgiant į pirmiau pateiktus paaiškinimus, reikia konstatuoti, kad duomenys apie tai, kaip Komisija apskaičiavo vidutinę pataisytą kainą ir minimalią priimtina kainą, taip pat kainą, naudotą įvertinant prarastus tradicinius nuosavus išteklius, buvo persiūsti Jungtinei Karalystei (vadinasi, buvo jai žinomi), kaip matyti iš OLAF ataskaitos 7 priede pateiktų paaiškinimų. Taigi negalima teigti, kad informacija, susijusi su dubliku, yra nauja.

128. Vadinasi, kadangi Komisijos naudoti duomenys buvo Jungtinei Karalystei prieinami dokumentai, prieš pradėdant nagrinėti šią bylą ir ją nagrinėjant Komisija paaiškino, kaip ši valstybė narė galėjo susipažinti su šiais duomenimis ir išsiaiškinti jos atliktus apskaičiavimus,

³⁷ Kalbant apie šias numanomas į Sąjungos biudžetą nesumokėtas tradicinių nuosavų išteklių sumas, nuoroda („DL 53“), kurią OLAF naudojo siekdamas apskaičiuoti šias prarastas sumas, jau buvo prieinama *Theseus* interneto svetainėje 2017 m. kovo 1 d., kai OLAF paskelbė galutinę ataskaitą, ir vėliau. Ji taip pat buvo įtraukta į OLAF ataskaitos 7 priedą. Atsakydama į Jungtinės Karalystės klausimus, Komisija nurodo ją pagrįstos nuomonės 307 ir 308 punktuose.

³⁸ Žr. ieškinio A.32 priedą, kuriame pateikiamos lentelės, pateiktos prie 2019 m. vasario 11 d. atsakymo pridėtame D priede.

³⁹ Ataskaitos „Tekstilės prekių ir avalynės importo nuvertinimas: maitų srityje numanoma prarastų sumų apskaičiavimo metodas“ ir „Teisingos prekių kainos įvertinimas remiantis prekybos duomenimis, kurie neapima ribinių verčių“ (A.35 priedas).

⁴⁰ Iš šio priedo matyti, kad vidutinės pataisytos kainos apskaičiuojamos remiantis importo duomenimis, paimtais iš statistinių duomenų bazės *Comext* ir susijusiais su 48 mėnesių laikotarpiu. Tai yra Eurostato tvarkoma tarptautinės prekybos prekėmis referencinė duomenų bazė. Ji aiškiai nurodyta pagrįstos nuomonės 309 punkte.

⁴¹ Kaip teigia Komisija, Jungtinė Karalystė gali susipažinti su nesuvestiniais duomenimis naudodama taikomąją programą *SurvRecap*. Taigi ji gali susipažinti su įvairiais jos turimais duomenimis, įtraukti juos, atnaujinti arba ištrinti.

reikia manyti, kad visa informacija, kurios Jungtinė Karalystė prašė savo patikslintame prašyme pateikti informacijos dėl vidutinių pataisytų kainų Sąjungos 28 valstybėse narėse, minimalių priimtinių kainų ir prarastų nuosavų išteklių, jai jau buvo prieinama.

b) Dėl informacijos, susijusios su 2011–2014 m. laikotarpio apskaičiavimais, grindžiamais pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“

129. Šiuo antruoju kaltinimu Jungtinė Karalystė atsiliepime į ieškinį priekaištauja Komisijai negalėjusi susipažinti su visais jos gynybai reikalingais duomenimis, nes iki 2014 m. pateiktos muitinės deklaracijos jau buvo sunaikintos, kadangi jos saugomos tik ketverius metus. Be to, patikslintame prašyme pateikti informacijos Jungtinė Karalystė prašė pateikti informacijos, susijusios su Komisijos atliktais 2011–2014 m. apskaičiavimais.

130. Vis dėlto reikia pažymėti, kad tripliko priede⁴² Jungtinė Karalystė pateikė Teisingumo Teismui lentelę su jos išsiųstais 23 pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“, šių pranešimų kopijas ir lenteles su jos naudotais skaičiavimais. Taigi iškeltas nepriimtinumą grindžiamas prieštaravimas, susijęs su informacija apie 2011–2014 m. apskaičiavimus, grindžiama pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“, negali būti pripažintas pagrįstu. Be to, tiek, kiek Jungtinė Karalystė siekia ginčyti Komisijos remiantis šiais pranešimais dėl mokėjimo atliktų apskaičiavimų pagrįstumą, ji iš tikrųjų siekia ginčyti Komisijos atliktą su šiuo laikotarpiu susijusių prarastų tradicinių nuosavų išteklių vertinimą. Vis dėlto šis argumentas bus analizuojamas nagrinėjant antrąjį šio ieškinio pagrindą, susijusį su nuostatų dėl tradicinių nuosavų išteklių ir jų apskaičiavimo pažeidimu.

c) Dėl susipažinimo su kitų valstybių narių praktika, susijusia su OLAF metodikos naudojimu

131. Trečiuoju kaltinimu Jungtinė Karalystė nori sužinoti kitų valstybių narių praktiką, susijusią su OLAF metodikos naudojimu kaip rizikos analizės priemonės siekiant atlikti patikrinimus prieš muitinį įforminimą (arba jų neatlikti).

132. Nors lyginamoji kitų valstybių narių elgesio analizė gali būti įdomi nustatant tariamai pagrįstą Jungtinės Karalystės sprendimų pobūdį, kitų valstybių narių šios srities praktikos analizė negali turėti poveikio Jungtinės Karalystės naudojimuisi savo teise į gynybą ar šio ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo baigčiai. Iš tiesų pagal suformuotą jurisprudenciją valstybė narė negali teisintis, kad neįvykdė jai pagal SESV tenkančių įsipareigojimų todėl, kad kitos valstybės narės taip pat neįvykdė ir nevykdytų savo įsipareigojimų⁴³. Šio Jungtinei Karalystei pareikšto ieškinio priimtinumą negali būti abejojama net ir paaiškėjus, kad kitų valstybių narių praktika, susijusi su OLAF metodikos naudojimu kaip rizikos analizės priemonės siekiant atlikti tikrinimą prieš muitinį įforminimą (arba jo neatlikti), skiriasi.

d) Dėl prašymo pateikti įrodymų dėl nuvertintų prekių pobūdžio ir jų paskirties valstybės narės

133. Šiuo ketvirtuoju kaltinimu Jungtinė Karalystė prašo pateikti įrodymų dėl nuvertintų prekių pobūdžio ir jų paskirties valstybės narės.

⁴² Žr. D.5 priedo p. 149–1332.

⁴³ Žr. 2010 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-48/10, EU:C:2010:704, 33 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

134. Atrodo, kad šiuo kaltinimu Jungtinė Karalystė iš tikrųjų siekia ginčyti pagrįstumą antrojo ir trečiojo pagrindų, kurie atitinkamai susiję su nuosavų išteklių įvertinimu ir nuostatų, susijusių su iš PVM gaunamais nuosavais ištekliais, pažeidimu. Iš tikrųjų šiuo kaltinimu siekiama ginčyti Komisijos vertinimą, susijusį su prekių, į kurias atsižvelgta atliekant šiuos vertinimus, pobūdžiu ir galima jų paskirties vieta. Be to, manau, kad reikia pritarti Komisijos argumentams, kuriais, siekdama atmesti kaltinimą, susijusį su duomenų apie prekių, į kurias atsižvelgta šios procedūros tikslais, pobūdį ir kiekį nebuvimu, ji teigia, kad Jungtinė Karalystė pati įvedė informaciją į duomenų bazę „Surveillance 2“, kuria Komisija rėmėsi pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje⁴⁴. Taigi negalima nustatyti jokio teisės į gynybą pažeidimo, susijusio su informacijos apie prekių pobūdį ir jų paskirties valstybę nebuvimu.

135. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Jungtinės Karalystės iškeltą pirmąjį nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, susijusį su teisės į gynybą pažeidimu per ikiteisminę procedūrą ir procesą Teisingumo Teisme, reikėtų atmesti.

2. Dėl nepriimtinumų grindžiamo prieštaravimo, susijusio su ikiteisminės procedūros ir ieškinio trūkumais, visų pirma susijusiais su 42 muitinės procedūra

136. Jungtinė Karalystė teigia, kad per ikiteisminę procedūrą ir vėliau ieškinyje nepateikdama išsamios informacijos, grindžiamos faktinėmis aplinkybėmis, susijusiomis su nurodomais pažeidimais, be kita ko, grindžiamais 42 muitinės procedūra, Komisija nesudarė jai galimybių suprasti šių kaltinimų ir taip neleido jai laikytis savo įsipareigojimų arba pasirengti gynybai. Jungtinė Karalystė pabrėžia, kad nepateikta jokios informacijos apie prarastų PVM grindžiamų nuosavų išteklių sumas, atitinkamų veiklos vykdytojų tapatybę ir paskirties valstybes nares, taip pat apie priemones, kurių šios valstybės narės ėmėsi, kad išieškotų šių veiklos vykdytojų mokėtiną PVM. Iš to ji daro išvadą, kad tuo grindžiamas kaltinimas yra nepriimtinas.

137. Vis dėlto pirmiausia reikėtų pažymėti, kad šis nepriimtinumą grindžiamas prieštaravimas susijęs su faktinių aplinkybių ir įrodymų, kuriuos Komisija pateikė savo reikalavimui pagrįsti, nuoseklumu ir pakankamumu. Man atrodo, kad šios aplinkybės ir įrodymai analizuotini nagrinėjant nurodomo įsipareigojimų neįvykdymo pagrįstumą ir ikiteisminės procedūros bei vėliau pareikšto ieškinio tinkamumą⁴⁵. Be to, man atrodo, kad argumentai, susiję su Komisijos pateiktos informacijos nepakankamumu, turi būti nagrinėjami tada, kai Teisingumo Teismas analizuos šiuos Komisijos pateiktus įrodymus.

138. Be to, net darant prielaidą, kad Teisingumo Teismas pritars nepriimtinumą grindžiamo prieštaravimo kvalifikavimui, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad per ikiteisminę procedūrą pateiktos ir ieškinyje pakartotos informacijos pakako, kad Jungtinė Karalystė galėtų gintis. Iš tiesų iš OLAF ataskaitos, kuria rėmėsi Komisija, matyti, kad daugelio nuvertintų importuojamų prekių galutinė paskirties vieta, jei joms buvo taikoma 42 muitinės procedūra ir galima buvo nustatyti jų paskirties vietą, buvo ne Jungtinė Karalystė, o kitos valstybės narės, todėl prekių paskirties valstybėse narėse negautos didelės sumos, susijusios su PVM⁴⁶. OLAF taip pat pažymėjo, kad pagal nagrinėjamą sukčiavimo schemą didelė dalis prekių buvo nukreiptos į juodąją rinką, todėl iš viso nebuvo sumokėtas joks PVM. Šie kaltinimai vėliau buvo iškelti pagrįstoje nuomonėje ir pakartoti ieškinyje. Atsižvelgdamas į tai ir pritardamas Komisijos

⁴⁴ Žr. šios išvados 126 punktą.

⁴⁵ Šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-372/05, EU:C:2009:780, 33 punktas).

⁴⁶ Žr. šios išvados 77 punktą.

dublike pateiktiems teiginiams, laikausi nuomonės, kad per ikiteisminę procedūrą ir vėliau ieškinyje pateikta informacija netrukdo Jungtinei Karalystei gintis nuo kaltinimų, susijusių su šiais prarastais ištekliais.

139. Taigi siūlau atmesti Jungtinės Karalystės iškeltą antrąjį nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą.

3. Dėl nepriimtinumą grindžiamo prieštaravimo, susijusio su tuo, kad Komisija pažeidė teisėtą lūkesčių, teisinio saugumo, „estoppel“ ir lojalios bendradarbiavimo principus

140. Jungtinės Karalystės nuomone, šis ieškinytis tiek, kiek apima laikotarpį iki 2015 m. vasario mėn. pabaigos, turėtų būti atmetas, nes juo pažeidžiami teisėtų lūkesčių, teisinio saugumo, *estoppel* ir lojalios bendradarbiavimo principai. Jos teigimu, daugelis OLAF pareiškimų 2014 ir 2015 m. ir jos 2017 m. kovo mėn. ataskaita sukėlė Jungtinei Karalystei teisėtų lūkesčių⁴⁷. Iš, be kita ko, OLAF ataskaitos buvo matyti, kad ši tarnyba niekada iki operacijos „Snake“ veiksmų etapo pabaigos 2014 m. kovo mėn.⁴⁸ neteigė, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę. Tiksliau kalbant, Jungtinė Karalystė nurodo tris konkrečius patikininimus, kuriuos Komisija ir OLAF tariamai išreiškė pažeidimo laikotarpiu ir iš kurių buvo aišku, kad ir Komisija, ir OLAF laikėsi nuomonės, pirma, kad ši valstybė nepažeidė jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įsipareigojimų, susijusių su Sąjungos finansinių interesų apsauga ir kova su sukčiavimu, ir, antra, kad minėtai valstybei nebuvo taikoma procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Taigi Komisijai neturėtų būti leidžiama sugrįžti prie savo pozicijos, grindžiamos šiais trimis patikininimais.

141. Pirma, iš šios valstybės atstovų ataskaitos matyti, kad per 2014 m. birželio 13 d. vykusį susitikimą su OLAF šią tarnybą „tenkino Jungtinės Karalystės pažanga ir priemonės, kurių jau buvo imtasi iki šios datos ir kurių buvo numatoma imtis“. Tai buvo vienareikšmis patikininimas, jog OLAF nemanė, kad Jungtinė Karalystė pažeidžia įsipareigojimus, susijusius su Sąjungos finansinių interesų apsauga ir kova su sukčiavimu⁴⁹.

142. Be to, antrajame 2014 m. spalio mėn. Komisijos pareigūno pareiškime, kuriame Jungtinei Karalystei buvo pranešta, kad jos dalyvavimas PKV „Discount“ buvo „tinkamas“ ir kad veiksmai, reikalingi šiai operacijai įvykdyti, „buvo atlikti laiku ir efektyviai“, buvo aiškus ir vienareikšmis patikininimas, kad Jungtinė Karalystė įvykdė įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę, susijusius su jos dalyvavimu šioje operacijoje⁵⁰. Dėl Komisijos kontrargumento, kad šis patikininimas buvo susijęs tik su vienu PKV „Discount“ atveju, Jungtinė Karalystė nurodo, kad Komisija negali kvestionuoti šio patikininimo motyvuodama tuo, jog dabar mano, kad vieno atvejo patikrinimo nepakako šiam patikininimui pagrįsti, nes jis buvo susijęs su jos pradiniu sprendimu remtis tik vienu atveju siekiant patikinti Jungtinę Karalystę.

⁴⁷ Žr. atsiliepimo į ieškinį 116 ir paskesnius punktus.

⁴⁸ Žr. šios ataskaitos 28 punktą.

⁴⁹ Šiuo pirmuoju patikininimu buvo patvirtintos Jungtinės Karalystės pastangos ir priemonės, kurių ji ėmėsi siekdama šios pažangos iki 2014 m. birželio mėn., ir ne tik, kaip klaidingai nurodė Komisija, šios valstybės numatytos būsimos priemonės.

⁵⁰ Vis dėlto, kaip nurodo Jungtinė Karalystė, tuo metu Komisija jau buvo informuota apie tai, kad per PKV „Discount“ Jungtinės Karalystės valdžios institucijos atliko dokumentų patikrinimus lankydamosi vietoje jau po prekių išleidimo, bet neatliko išankstinių patikrinimų, nepaėmė pavyzdžių ir neprašė pateikti garantijų.

143. Galiausiai Jungtinė Karalystė nurodo pirmąjį dvišalį OLAF susitikimą su HMRC 2015 m. vasario 19 ir 20 d., per kurį OLAF pareigūnas pareiškė (kaip matyti iš šio susitikimo protokolo, kurį surašė Jungtinės Karalystės pareigūnai), kad „iki šiol“ ši valstybė narė „darė tai, ką ir turėjo daryti“. Kaip nurodo Jungtinė Karalystė, šis patikrinimas buvo susijęs su visomis jos iki tol taikytomis priemonėmis, o ne tik su pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ pateikimu.

144. Tai, kad dabar Komisija remiasi šiais trimis patikinimais, prieštarauja ne tik teisėtų lūkesčių apsaugos principui, kuriuo gali remtis valstybės narės⁵¹, principui *venire contra factum proprium nemini licet* ir ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintam lojalaus bendradarbiavimo principui⁵². Iš tiesų pagal muitų teisės nuostatas leidžiamas tam tikras lankstumas, kalbant apie priemones, kurių reikia imtis kovojant su tokiu sukčiavimu kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju, ir aiškiai nereikalaujama atrankiniais filtrais ir išankstiniais patikrinimais grindžiamos kontrolės sistemos, todėl Komisija ir OLAF galėjo patikinti Jungtinę Karalystę dėl to, kad iki 2015 m. vasario mėn. jos muitinio tikrinimo sistema atitiko Sąjungos teisę.

145. Šiuo klausimu, siekiant išnagrinėti Jungtinės Karalystės argumentus, pirmiausia reikia priminti, kad teisė remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu taikoma kiekvienam teisės subjektui, kuriam Sąjungos institucija sukelia lūkesčių, grindžiamų jam duotais konkrečiais patikinimais⁵³. Nors ši teisė yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kuriuo privatiems asmenims suteikiamos teisės⁵⁴, Teisingumo Teismas taip pat nustatė, kad ji taikoma ir santykiams tarp Komisijos ir valstybių narių⁵⁵.

146. Vis dėlto teisė remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu suponuoja, jog kompetentingos Sąjungos valdžios institucijos iš leidžiamų ir patikimų šaltinių suinteresuotajam asmeniui pateikė tikslų, besąlygiškų ir tikrovę atitinkančių patikinimų. Iš tiesų ši teisė suteikiama kiekvienam asmeniui, esančiam tokioje padėtyje, kurioje Sąjungos institucija, įstaiga ar agentūra, suteikdama jam konkrečias garantijas, sukėlė pagrįstų lūkesčių⁵⁶, juo labiau kad vertinant nagrinėjamą valstybės narės iškeltą nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, susijusį su teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažeidimu, įrodinėjimo pareiga, remiantis principu *reus in exceptione fit actor*, paprastai tenka šiai valstybei narei⁵⁷.

147. Mano nuomone, šioje byloje nagrinėjamu atveju iš bylos medžiagos matyti, kad Jungtinė Karalystė negavo iš Komisijos ir OLAF patikinimų, kuriais remdamasi ji galėjo įgyti teisėtą lūkestį.

⁵¹ Žr. 1982 m. gegužės 26 d. Sprendimą *Vokietija ir Bundesanstalt für Arbeit / Komisija* (44/81, EU:C:1982:197, 16–18 punktai).

⁵² Šiuo teiginiu negali leisti suabejoti jurisprudencijoje įtvirtintas principas, pagal kurį teisėti lūkesčiai negali būti grindžiami neteisėta praktika (2018 m. balandžio 11 d. Sprendimas *SEB bankas* (C-532/16, EU:C:2018:228, 50 punktas) ir pagal kurį teisėtais lūkesčiais negali būti remiamasi pažeidžiant aiškią Sąjungos teisės nuostatą (2011 m. balandžio 7 d. Sprendimas *Sony Supply Chain Solutions (Europe)* (C-153/10, EU:C:2011:224, 47 punktas).

⁵³ Šiuo klausimu žr. 1987 m. kovo 11 d. Sprendimą *Van den Bergh en Jurgens ir Van Dijk Food Products (Lopik) / EEB* (265/85, EU:C:1987:121, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Graikija / Komisija* (C-321/09 P, EU:C:2011:218, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

⁵⁴ Šiuo klausimu žr. 1992 m. gegužės 19 d. Sprendimą *Mülder ir kt. / Taryba ir Komisija* (C-104/89 ir C-37/90, EU:C:1992:217, 15 punktas).

⁵⁵ Šiuo klausimu žr. 2001 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Graikija / Komisija* (C-373/99, EU:C:2001:662, 56 punktas), 2007 m. balandžio 24 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-523/04, EU:C:2007:244, 28 punktas) ir 2016 m. birželio 1 d. Sprendimą *Vengrija / Komisija* (T-662/14, EU:T:2016:328, 57 punktas), taip pat 2011 m. kovo 23 d. Nutartį *Estija / Komisija* (C-535/09 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2011:171, 72 ir 73 punktai).

⁵⁶ Žr., be kita ko, 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Graikija / Komisija* (C-321/09 P, EU:C:2011:218, 25 punktas) ir 2016 m. liepos 19 d. Sprendimą *Kotnik ir kt.* (C-526/14, EU:C:2016:570, 62 punktas).

⁵⁷ Pagal analogiją dėl nutraukimo per pažeidimo laikotarpį žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvadą byloje *Komisija / Vokietija* (C-536/07, EU:C:2009:340, 39 punktas).

148. Kalbant konkrečiai apie Jungtinės Karalystės nurodomus tris teiginius, man atrodo, kad nė vienas iš jų nereiškia tikslaus ir besąlyginio tvirtinimo, kad Jungtinės Karalystės veiksmai ir neveikimas atitiko Sąjungos teisę ar kad ši valstybė nepažeidė Sąjungos teisės. Pirmą, nurodomą OLAF pareigūno pareiškimas per 2014 m. birželio 13 d. susitikimą⁵⁸ yra pernelyg bendras, kad juo būtų galima grįsti teisėtą lūkestį, kad galimai nebus pareikštas ieškinys dėl išipareigojimų neįvykdymo. Be to, šis pareiškimas turi būti analizuojamas pagal jo kontekstą, iš kurio matyti, kad jis buvo padarytas per OLAF ir Jungtinės Karalystės susitikimą, susijusį su operacija „Snake“, ir, be kita ko, diskutuojant dėl galimo šios valstybės pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ pateikimo. Vis dėlto neginčijama, kad Jungtinė Karalystė po šio susitikimo panaikino šiuos pranešimus, todėl šis pareiškimas, kuriame pažymima šios valstybės pažanga, iš esmės prarado reikšmę. Ta pati išvada darytina iš OLAF pastabų per 2015 m. vasario 19 ir 20 d. susitikimą, grindžiamų prielaida, kad Jungtinė Karalystė pateikė šiuos pranešimus dėl mokėjimo⁵⁹. Antra, kalbant apie 2014 m. spalio mėn. padarytą pastabą, pagal kurią OLAF manė, kad Jungtinės Karalystės dalyvavimas PKV „Discount“ yra tinkamas ir kad veiksmai, būtini šiai operacijai įvykdyti, „buvo atlikti tinkamai ir efektyviai“⁶⁰, reikia konstatuoti, kad tai nėra vertinimas, ar ši valstybė narė laikėsi Sąjungos teisės Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje, nes jis buvo susijęs su vieninteliu PKV „Discount“ atveju ir nebūtinai atspindi viso minėtos valstybės susirašinėjimo su Komisija ir OLAF šiuo laikotarpiu turinį.

149. Vadinas, trys pareiškimai arba teiginiai, kuriais remiasi Jungtinė Karalystė, negali būti laikomi „tiksliais ir sutampančiais patikinimais be išlygų“, juo labiau kad jie buvo išreikšti tokiomis aplinkybėmis, kai tarp, viena vertus, OLAF ir Komisijos tarnybų ir, kita vertus, Jungtinės Karalystės gana ilgą laiką vyko aktyvus ir tęstinis dialogas. Taigi, kaip teigia Komisija, jie buvo pareikšti tuo metu, kai OLAF ėmėsi veiksmų⁶¹ siekdama įtikinti valstybės nares imtis muitinio tikrinimo priemonių prieš muitinį įforminimą, grindžiamų rizikos analize, t. y. ribine verte, paremta minimaliomis priimtinomis kainomis. Tokios aplinkybės aiškiai rodo, kad nei OLAF, nei Komisija nedavė tokių patikinimų.

150. Bet kuriuo atveju tokie pareiškimai ar teiginiai negali kliudyti *objektyviai konstatuoti* valstybėms narėms pagal SESV 258 straipsnyje numatytą procedūrą tenkančių įpareigojimų *nesilaikymo*. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją ši procedūra grindžiama objektyviu konstatavimu, kad valstybė narė nesilaikė jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų, be to, valstybė narė negali remtis teisėtų lūkesčių apsaugos ir lojalaus bendradarbiavimo principais, kad sutrukdytų tai objektyviai konstatuoti, nes toks pateisinimas, jei su juo būtų sutikta, prieštarautų šiai procedūrai siekiamam tikslui⁶². Kalbant konkrečiai apie Komisijos tarnybų žingsnį atgal ir galimą jo poveikį išipareigojimų neįvykdymo, kuriuo kaltinama Jungtinė Karalystė, pagrįstumui, pagal suformuotą jurisprudenciją Komisija nėra įgaliota teikti garantijų dėl konkretaus elgesio suderinamumo su Sąjungos teise ir bet kuriuo atveju ji neturi įgaliojimų leisti Sąjungos teisei priešingą elgesį⁶³. Mano nuomone, iš to darytina išvada, kad valstybės narės pagal tokią sistemą, kurioje jos yra atsakingos už tinkamą Sąjungos muitų teisės

⁵⁸ Žr. pirmąjį patikinimą, kuriuo remiasi Jungtinė Karalystė, nurodytą šios išvados 141 punkte.

⁵⁹ Žr. pirmąjį patikinimą, kuriuo remiasi Jungtinė Karalystė, nurodytą šios išvados 140 punkte.

⁶⁰ Žr. antrąjį patikinimą, kuriuo remiasi Jungtinė Karalystė, nurodytą šios išvados 142 punkte.

⁶¹ Žr., be kita ko, 2007 m. balandžio 20 d. savitarpio pagalbos pranešimą AM 2007/015 ir 2011 m. PKV „Discount“ gaires.

⁶² Šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2007 m. balandžio 24 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-523/04, EU:C:2007:244, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2009 m. spalio 6 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-562/07, EU:C:2009:614, 18 punktas).

⁶³ Šiuo klausimu žr. 2000 m. birželio 15 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-348/97, EU:C:2000:317, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

aktų įgyvendinimą nacionalinėje teritorijoje, negali atmesti atsakomybės už Sąjungos teisės pažeidimą, kuri jos galėjo padaryti, teigdamos, kad Komisija konkrečiu momentu neap kaltino jų šiuo pažeidimu.

151. Galiausiai pakanka konstatuoti, kad, kaip matyti iš Jungtinės Karalystės atsiliepimo į ieškinį, kaltinimai, grindžiami teisiniu saugumu, *estoppel* principu ir tuo, kad Komisija lojaliai nebendradarbiavo su Jungtine Karalyste, neturi savarankiško turinio. Iš tiesų atsiliepime į ieškinį Jungtinė Karalystė iš esmės nenurodo priežasčių, dėl kurių šie principai buvo pažeisti⁶⁴, todėl šie kaltinimai priklauso nuo pirmiau analizuotų argumentų, susijusių su teisėtų lūkesčių principo pažeidimu, ir juos reikėtų atmesti dėl tų pačių motyvų, kurie buvo nurodyti atliekant šią analizę.

152. Taigi manau, kad šis nepriimtiniu grindžiamas prieštaravimas turėtų būti atmestas.

4. Dėl nepriimtiniu grindžiamo prieštaravimo, susijusio su negalėjimu įpareigoti pateikti sumas pagal SESV 258 straipsnį

153. Pirmą, Jungtinė Karalystė teigia, kad ieškinys yra nepriimtinas, nes juo iš esmės siekiama, kad ši valstybė sumokėtų konkrečias ir ypač dideles sumas į Sąjungos biudžetą.

154. Kalbant konkrečiai, remdamasi Teisingumo Teismo jurisprudencija⁶⁵, Jungtinė Karalystė nurodo, kad dalis ieškinio reikalavimų, susijusių su konkrečios tradicinių nuosavų išteklių sumos (maždaug 2,7 mlrd. EUR) pateikimu į Sąjungos biudžetą, yra nepriimtini, nes nagrinėdamas ieškinį dėl išipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį Teisingumo Teismas negali įpareigoti valstybės narės įnešti į Sąjungos biudžetą konkrečias nuosavų išteklių sumas, kurios nebuvo sumokėtos dėl pažeidimų, kuriais kaltinama ši valstybė narė. Taigi ieškinio 370 punkte suformuluota ieškinio reikalavimų pirmos dalies trečia pastraipa yra nepriimtina, juo labiau kad pagal suformuotą jurisprudenciją nagrinėdamas tokį ieškinį Teisingumo Teismas gali konstatuoti tik tai, kad valstybė narė neįvykdė išipareigojimų pagal Sąjungos teisę, ir negali įpareigoti šios valstybės narės imtis konkrečių priemonių.

155. Jungtinė Karalystė taip pat neigia Komisijos argumentą, kad ji kruopščiai „struktūrizavo“ savo ieškinio šioje byloje reikalavimus tam, kad išvengtų klaidos, padarytos dviejose minėtose bylose *Komisija / Vokietija*. Tai yra gudrus siekis apeiti tai, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos, nes Komisija siekia to paties rezultato kaip ir minėtose dviejose bylose, tik vartoja kitokią formulę.

156. Be to, dėl tokių Komisijos veiksmų Jungtinė Karalystė neteko jai pagal SESV 260 straipsnį numatytos galimybės ištaisyti bet kokią pagal SESV 258 straipsnį konstatuotą pažeidimą, todėl nepaisė atitinkamos Komisijos, Teisingumo Teismo ir valstybių narių kompetencijos pagal Sąjungos sutartį.

⁶⁴ Žr., be kita ko, atsiliepimo į ieškinį 114, 115 ir 131 punktus.

⁶⁵ Žr. 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-104/02, EU:C:2005:219, 48–51 punktai) ir 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-105/02, EU:C:2006:637, 43–45 punktai).

157. Ši byla skiriasi nuo bylos, kurią išnagrinėjus buvo priimtas 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Komisija / Danija*⁶⁶. Nors tame sprendime Teisingumo Teismas patenkinio ieškinį, kuriuo buvo prašoma konstatuoti, kad atitinkama valstybė narė neįvykdė įsipareigojimo pateikti konkrečią Sąjungos nuosavų išteklių sumą, vis dėlto, kaip matyti iš minėto sprendimo 56 punkto, toje byloje nebuvo ginčijamas nei skolos muitinei buvimas, nei prarasti nuosavi ištekliai.

158. Manau, kad tokių argumentų negalima laikyti pagrįstais. Šiuo klausimu iš ieškinio reikalavimų pirmos dalies trečios pastraipos matyti, kad nurodant prarastas tradicinių nuosavų išteklių sumas už 2011–2017 m. laikotarpį Komisijos ieškinyje siekiama apibūdinti pažeidimo mastą, kiekybiškai apskaičiuojant šiuos prarastus išteklius. Nors toje pat trečioje pastraipoje yra Jungtinės Karalystės kritikuojami žodžiai „prarasti tradiciniai nuosavi ištekliai, pateiktini į Sąjungos biudžetą“⁶⁷, man atrodo, kad šios sakinio dalies nereikia suprasti kaip šiame ieškinyje pateikto prašymo įpareigoti šią valstybę sumokėti nagrinėjamas sumas, nes ja siekiama kiekybiškai apibūdinti įsipareigojimų neįvykdymą, taip siekiant įrodyti konkrečias sumas, kurių minėta valstybė nepateikė į Sąjungos biudžetą.

159. Dėl argumentų, susijusių su dviem bylomis, kuriose buvo priimti sprendimai *Komisija / Vokietija*⁶⁸, manau, pakanka konstatuoti, kad tose bylose pateiktų Komisijos reikalavimų formuluotė, kurią tuose sprendimuose Teisingumo Teismas įvertino kritiškai, skiriasi nuo šioje byloje nagrinėjamų reikalavimų formuluotės. Iš tiesų tose bylose Komisija prašė Teisingumo Teismo įpareigoti valstybę narę atsakovę sumokėti sumas, jei būtų nustatyta, kad ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę⁶⁹. Tuose dviejuose sprendimuose Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Komisija prašė ne pripažinti, kad nagrinėjama valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų, bet įpareigoti šią valstybę narę imtis tam tikrų konkrečių priemonių⁷⁰. Mano nuomone, tai reiškia, kad nagrinėjant ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį Teisingumo Teismas turi jurisdikciją konstatuoti tik Sąjungos teisės pažeidimą, kuriuo kaltinama valstybė narė, ir negali įpareigoti nagrinėjamos valstybės narės imtis veiksmų šiam pažeidimui pašalinti. Tokia išvada taip pat darytina iš esamos SESV 260 straipsnio formuluotės: „nustato, kad valstybė narė neįvykdė <...> pareigos pagal Sutartis, reikalaujama, kad ta valstybė narė imtųsi būtinų priemonių Teismo sprendimui įvykdyti“⁷¹. Taigi procesas Teisingumo Teisme pagal SESV 258 straipsnį yra procedūra dėl *įsipareigojimų neįvykdymo*, o ne procedūra dėl *įpareigojimo imtis veiksmų ar juos nutraukti*.

160. Kadangi SESV 258 straipsnyje nustatyta procedūra grindžiama objektyviu konstatavimu, kad valstybė narė nesilaikė jai pagal Sąjungos teisę nustatytų įsipareigojimų, sprendimai, kuriuos Teisingumo Teismas priėmė pagal šią nuostatą, iš esmės yra deklaratyvaus pobūdžio⁷², todėl Teisingumo Teismas, nagrinėdamas ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal

⁶⁶ C-392/02, EU:C:2005:683.

⁶⁷ Versijoje anglų k. vartojamas būsimasis laikas.

⁶⁸ Atsiliepimo į ieškinį 237 punktą, kuriame cituojamas 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-104/02, EU:C:2005:219, 48–51 punktai) ir 2006 m. spalio 5 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-105/02, EU:C:2006:637, 43–45 punktai).

⁶⁹ Kalbant konkrečiau, tose bylose Komisija prašė Teisingumo Teismo atitinkamai nurodyti Vokietijos Federacinei Respublikai „sumokėti į Bendrijų biudžetą dėl pavėluoto įskaitymo priskaičiuotinas palūkanas“ (2005 m. balandžio 14 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-104/02, EU:C:2005:219, 1 punktą) ir „tuoj pat pervesti į Komisijos sąskaitą dėl <...> neįvykdytų įsipareigojimų nepervestus nuosavus išteklius“ (2006 m. spalio 5 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-105/02, EU:C:2006:637, 1 punktą).

⁷⁰ 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-104/02, EU:C:2005:219, 49 ir 50 punktai) ir 2006 m. spalio 5 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-105/02, EU:C:2006:637, 44 ir 45 punktai).

⁷¹ 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-104/02, EU:C:2005:219, 49 punktą) ir 2006 m. spalio 5 d. Sprendimas *Komisija / Vokietija* (C-105/02, EU:C:2006:637, 44 punktą).

⁷² Žr. von Bardeleben, E., Donnat, F., ir Siritzky, D., „La Cour de justice de l'Union européenne et le droit du contentieux européen“, La Documentation française, Paryžius, 2012, p. 196, ir generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *Komisija / Čekija (Tarptautinės apsaugos prašytojų laikinojo perkėlimo mechanizmas)* (C-719/17, EU:C:2019:917, 100 punktą).

SESV 258 straipsnį, susijusį su tradicinių nuosavų išteklių sumomis, *gali* pripažinti, kad valstybė narė nepateikė šių sumų į Sąjungos biudžetą⁷³. Priešingai Jungtinės Karalystės teiginiams, tokia išvada taip pat darytina iš Sprendimo *Komisija / Danija*⁷⁴, kuriame Teisingumo Teismas pripažino priimtinu prašymą, kad Teisingumo Teismas konstatuotų, jog, nepateikdamos tam tikros nuosavų išteklių ir atitinkamų delspinigių sumos Komisijai, Danijos valdžios institucijos neįvykdė įsipareigojimų. Be to, neseniai priimtame sprendime⁷⁵ Teisingumo Teismas konstatavo, kad „atsisakydama pateikti 2 120 309,50 EUR nuosavų tradicinių išteklių <...> Italijos Respublika neįvykdė jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įsipareigojimų“. Taigi manau, kad Teisingumo Teismas gali pripažinti priimtinu Komisijos ieškinio reikalavimuose pateiktą prašymą pateikti konkrečią prarastų nuosavų išteklių sumą, kuri, jos nuomone, turi būti sumokėta.

161. Šia išvada negali leisti suabejoti Jungtinės Karalystės argumentas, pagal kurį minėta jurisprudencija turi būti aiškinama atsižvelgiant į tai, ar valstybė narė, kuriai pagal SESV 258 straipsnį pareikštas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo, ginčija su įsipareigojimų neįvykdymu susijusią prarastą tradicinių nuosavų išteklių sumą, ar jos neginčija. Mano nuomone, toks argumentas neturi reikšmės dėl pačios procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pobūdžio, nes ji apima šios valstybės narės teisę Teisingumo Teisme ginčyti ir Komisijos ieškiniui pagrįsti nurodytas faktines aplinkybes, ir jo teisinį pagrindą, ir pagal visą logiką tai apima prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumą. Tokia išvada darytina atsižvelgiant į Komisijai suteiktą teisę kreiptis į Teisingumo Teismą pareikšiant ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kilus ginčui su valstybe nare dėl jos pareigos perduoti šiai institucijai tam tikrą nuosavų išteklių sumą, kuri yra būdinga šių nuosavų išteklių sistemai, šiuo metu įtvirtintai Sąjungos teisėje⁷⁶. Be to, Teisingumo Teismas naujausioje šios srities jurisprudencijoje patenkino Komisijos prašymą konstatuoti Sąjungos teisės pažeidimą motyvuojant tuo, kad nebuvo pateikta nustatyta nuosavų išteklių suma, nors nagrinėjama valstybė narė ginčijo Sąjungos teisę į šią sumą⁷⁷.

162. Be to, atmestinas Jungtinės Karalystės prieštaraavimas, kad Teisingumo Teismas turėtų nepaisyti teiginių, jog šis ieškinys yra nepriimtinas todėl, kad tai yra „paslėptas“ ieškinys dėl žalos atlyginimo, ir todėl, kad juo siekiama nuteisti valstybę narę motyvuojant tuo, kad ji nepateikė konkrečių sumų į Sąjungos biudžetą. Nagrinėjant ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su nuosavais ištekliais, akivaizdu, kad kalbama apie finansinius įsipareigojimus, ir jokia Sąjungos teisės norma nedraudžia Komisijai jais remtis kaltinant pažeidimu. Šioje konkrečioje srityje Teisingumo Teisme pareikštas ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo būtent todėl, kad valstybės narės ginčija jų pareigą pateikti Komisijos reikalaujamas sumas į Sąjungos biudžetą.

163. Galiausiai reikia pažymėti, jog dublike Komisija nurodo, kad pirmosios reikalavimų dalies trečia pastraipa turi būti suprantama kaip prašymas, susijęs su konkrečiomis sumomis, kurių Jungtinė Karalystė nepateikė į Sąjungos biudžetą. Taigi reikia konstatuoti, jog Komisija pati pripažįsta, kad „šis ieškinys nėra ieškinys dėl žalos atlyginimo“ ir kad juo prašoma konstatuoti, jog Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę, be kita ko, nepateikdama

⁷³ Pavyzdžiui, žr. 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (68/88, EU:C:1989:339); 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683); 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219) ir naujesnį 2019 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (*Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas*) (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601).

⁷⁴ 2005 m. lapkričio 15 d. sprendimas (C-392/02, EU:C:2005:683, 31–34 punktai).

⁷⁵ 2019 m. liepos 11 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (*Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas*) (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601, 76 punktas ir rezoliucinė dalis).

⁷⁶ Žr. 2020 m. liepos 9 d. Sprendimą *Čekija / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:530, 68 punktas).

⁷⁷ Žr. 2019 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (*Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas*) (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601).

konkrečių sumų į Sąjungos biudžetą, o, kaip jau buvo nurodyta šioje išvadoje, tokia formuluotė atitinka jurisprudenciją, susijusią su ieškiniu dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį.

164. Atsižvelgdamas į minėtą jurisprudenciją ir Komisijos pateiktus patikslinimus, manau, jog pirmosios reikalavimų dalies trečią pastraipą reikia suprasti taip, kad ja Teisingumo Teismo prašoma pripažinti, kad Jungtinė Karalystė nepateikė konkrečių sumų į Sąjungos biudžetą pažeisdama Sąjungos teisę ir kad, atsižvelgiant į tokią jurisprudenciją, toks prašymas yra priimtinas.

165. Papildomai Jungtinė Karalystė teigia, kad jei Teisingumo Teismas nuspręstų nustatyti sumą, kuri turi būti pateikta Sąjungai, jis turėtų suteikti pirmenybę Jungtinės Karalystės vertinimui, nes mokėtiną sumą turi įvertinti valstybės narė. Kaip teigia Jungtinė Karalystė, prarastų nuosavų išteklių suma teisingai nustatoma trimis etapais, kurie Komisijos pareikštame ieškinyje yra supakti į vieną (t. y. šios valstybės įsipareigojimų neįvykdymas, priežastinis ryšys ir sumos įrodymai remiantis šiuo įsipareigojimų neįvykdymu).

166. Šiuo klausimu Jungtinės Karalystės argumentai grindžiami prielaida, kad Komisija privalo įrodyti, jog galimos priemonės, kurių ėmėsi valstybės narė, buvo akivaizdžiai netinkamos. Vis dėlto šiuos argumentus reikia analizuoti nagrinėjant pirmojo ir antrojo pagrindo pagrįstumą.

167. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta pirmiau, siūlau Teisingumo Teismui atmesti Jungtinės Karalystės pateiktus pirmąjį, antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį nepriimtinumą grindžiamus prieštaravimus.

B. Dėl įsipareigojimų Sąjungos finansinių interesų apsaugos ir kovos su sukčiavimu srityje, taip pat įsipareigojimų, kylančių iš Sąjungos muitų teisės aktų, neįvykdymo

168. Pateikdama pirmąjį ieškinio pagrindą Komisija iš esmės teigia, kad pažeidimo laikotarpiu, nepaisant kartotinių Komisijos ir OLAF įspėjimų ir prašymų, susijusių su sukčiavimo rizika, Jungtinė Karalystė nesiėmė priemonių, kuriomis siektų apsaugoti Sąjungos finansinius interesus. Dėl tokio neveikimo, pirma, buvo neįvykdyti tiek bendrieji įsipareigojimai Sąjungos finansinių interesų apsaugos srityje, tiek SESV 310 straipsnio 6 dalyje ir SESV 325 straipsnyje kovos su sukčiavimu srityje numatyti įsipareigojimai. Antra, dėl to buvo pažeista muitinei nustatyta pareiga pirmiausia imtis priemonių apsaugoti Sąjungos finansinius interesus pagal Sąjungos muitinės kodekso 3 straipsnį, siejamą su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, taip pat atlikti rizikos analize grindžiamus tikrinimus pagal Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnį ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnį ir galiausiai reikalauti pateikti garantijas pagal įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalį ir taikymo reglamento 244 straipsnį.

169. Prieš nagrinėdamas Komisijos pateiktus konkrečius kaltinimus išanalizuosiu valstybėms narėms pagal SESV 310 straipsnio 6 dalį ir SESV 325 straipsnį tenkančius įsipareigojimus, kuriais Komisija rėmėsi grįsdama ieškinį, ir, be kita ko, jų tikslus ir šioje srityje suformuotą jurisprudenciją. Tada reikės įvertinti remiantis šiomis nuostatomis ir pirmesniame punkte nurodytomis antrinės teisės aktų nuostatomis pateiktų konkrečių kaltinimų pagrįstumą.

1. Dėl valstybių narių įsipareigojimų kovoti su neteisėta veikla, kenkiančia Sąjungos finansiniams interesams

170. Kadangi SESV 310 straipsnio 6 dalis, kurioje numatyta, kad „Sąjunga ir valstybės narės Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiam sukčiavimui ir kitoms neteisėtoms veikoms priešinsi pagal 325 straipsnį“, yra tik paprasta nuostata, kurioje daroma nuoroda į SESV 325 straipsnį, reikia manyti, kad Komisijos iškeltu pagrindu tiek, kiek jis siejamas su pirminės teisės nuostatų pažeidimu, iš tikrųjų siekiama apkaltinti Jungtinę Karalystę jai pagal SESV 325 straipsnį tenkančių įsipareigojimų neįvykdymu. Šis straipsnis yra svarbiausia pirminės teisės lygmens nuostata kovos su sukčiavimu srityje⁷⁸, nes joje apibrėžiami Sąjungos ir valstybių narių įsipareigojimai, taip pat jų apimtis šioje srityje; antrinės teisės lygmeniu jie sukonkretinti Sąjungos muitinės kodekse, Bendrijos muitinės kodekse, įgyvendinimo reglamente ir taikymo reglamente.

171. Sąjungos finansinių interesų apsauga yra prioritetas, kuriam valstybės narės ir Sąjunga jau daug metų skiria savo dėmesį⁷⁹, nes valstybės narės tradicinius nuosavus išteklius (kuriuos sudaro muitai ir cukraus mokesčiai) renka Sąjungai⁸⁰. 2017 m. valstybės narės pasiliko 20 % tradicinių nuosavų išteklių surinkimo sąnaudoms padengti⁸¹. Sukčiavimas muitų srityje yra dažnėjantis reiškinys, žalingas šiam surinkimui, todėl ir Sąjungos finansiniams interesams. Apskaičiuota, kad 2013 m. dėl šio sukčiavimo prarasta 185 mln. EUR per metus⁸². Žalingos sukčiavimo muitų srityje pasekmės susijusios ne vien su finansinių interesų, susijusių su Sąjungos biudžetu, sritimi, bet apima ir politinę, ekonominę ir finansinę sritį ir turi tiesioginį poveikį vidaus rinkos veikimui⁸³.

172. Tokiomis aplinkybėmis SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodomas ne tik abstraktus įpareigojimas valstybėms narėms kovoti su sukčiavimu ir visa kita neteisėta veikla, kenkiančia Sąjungos finansiniams interesams⁸⁴, bet ir nustatomi būtinieji reikalavimai, susiję su priemonėmis, kurias šios valstybės turi įgyvendinti siekiant kovoti su sukčiavimu ir užkirsti kelią tokiai veiklai. Šioje nuostatoje konkrečiai reikalaujama, kad priemonės, kurių valstybės narės imasi kovai su neteisėta veikla, kenkiančia Sąjungos finansiniams interesams, pirma, pagal šio straipsnio 1 dalį būtų atgrasomosios ir veiksmingos ir, antra, pagal šio straipsnio 2 dalį nesiskirtų nuo priemonių, kurių jos imasi siekdamos kovoti su jų pačių finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu.

⁷⁸ Naudinga priminti, kad SESV 325 straipsniu pakeistas EB 280 straipsnis, įsigaliojęs 1999 m. priėmus Amsterdamo sutartį, kuriuo pačiu buvo pakeistas ankstesnis 1992 m. Maastrichto sutarties 209A straipsnis.

⁷⁹ Valstybės narės nustato tradicinius nuosavus išteklius ir praneša apie nustatytas Sąjungai priklausančias sumas Komisijai. Konvencija dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos buvo priimta 1995 m. liepos 26 d. Tarybos aktu (1995 m. liepos 26 d. Tarybos aktas dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos konvencijos parengimo (OL C 316, 1995, p. 48; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 9).

⁸⁰ Apie šias sumas Komisijai pranešama pateikiant mėnesines A sąskaitų ataskaitas. Nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios nebuvo įtrauktos į A sąskaitų ataskaitas, nes valstybės narės jų nesusižvelgia ir nebuvo pateikta jokių garantijų (arba kai garantijos pateiktos, bet yra ginčijamos), pateikiamos atskiroje sąskaitoje. Atsižvelgiant į valstybių narių kiekvienais metais pateikiamą informaciją šių teisių vertė gali sumažėti.

⁸¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Audito Rūmams – 2017 m. Europos Sąjungos metinės finansinės ataskaitos (OL C 348, 2018, p. 1).

⁸² SWD (2013) 483 final.

⁸³ Žr. Djurdjevic, Z., „Fraud adversely affecting the budget of the European Union: the forms, methods and causes. Financial Theory and Practice“, 2006, vol. 30, p. 254 ir 255.

⁸⁴ Dėl SESV 325 straipsnyje pateiktų sukčiavimo ir kitų neteisėtų veikų sąvokų apibrėžties ir šių sąvokų atskyrimo žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Scialdone* (C-574/15, EU:C:2017:553, 65 ir paskesni punktai). Dėl šios nuostatos istorinės raidos iki Lisabonos sutarties (EB sutarties 209A straipsnis) žr. generalinio advokato F. Jacobs išvadą byloje *Komisija / ECB* (C-11/00, EU:C:2002:556).

173. Šie reikalavimai taip pat priminti jurisprudencijoje, iš kurios, be kita ko, matyti, kad SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalyse valstybėms narėms nustatomas įpareigojimas pasiekti konkretų rezultatą, nesusiejant to su jokia papildoma sąlyga⁸⁵. Kadangi kovai su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia neteisėta veikla taikant atgrasomąsias ir veiksmingas priemones būtina rinkti muitus ir pateikti atitinkamas sumas kaip Sąjungos tradicinius nuosavus išteklius į Sąjungos biudžetą, bet koks trūkumas renkant muitus gali sumažinti šiuos išteklius. Todėl valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių, kad užtikrintų veiksmingą visų muitų surinkimą; tam būtina, kad muitinės patikrinimai būtų atliekami tinkamai⁸⁶. Be to, reikia priminti, kad pagal ESS 4 straipsnio 3 dalies antrą pastraipą, kad užtikrintų pagal Sutartis ar Sąjungos institucijų aktus atsirandančių pareigų vykdymą, Sąjungos valstybės narės turi imtis bet kurių reikiamų bendrų ar specialių priemonių⁸⁷. Šiuo klausimu pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su žemės ūkio srities teisės aktais, valstybėms narėms nustatytas reikalavimas imtis visų būtinų priemonių užtikrinti veiksmingą Sąjungos finansinių interesų apsaugą yra valstybėms narėms pagal SESV 4 straipsnio 3 dalį nustatytos bendros lojalaus bendradarbiavimo pareigos konkreti išraiška⁸⁸. Man atrodo, kad analogiškai kovos su sukčiavimu muitų srityje klausimu SESV 325 straipsnyje konkrečiai išreikštas ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas lojalaus bendradarbiavimo principas⁸⁹ ir pats SESV 325 straipsnis muitų teisės srityje sukonkretintas Muitinės kodekso nuostatose. Vadinas, ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu lojalaus bendradarbiavimo principu kovos su sukčiavimu muitų srityje klausimu negalima remtis savarankiškai⁹⁰.

174. Iš minėtos jurisprudencijos galima padaryti dvejopo pobūdžio išvadas. Pirma, be valstybėms narėms pagal SESV 325 straipsnio 1 dalį nustatyto įpareigojimo numatyti tinkamas sankcijas kovai su sukčiavimu ir kita Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia veikla, iš minėtos jurisprudencijos kylantys reikalavimai taip pat taikomi valstybių narių administracinei veiklai, nes įsipareigojimai, priimti pagal Sutartis, yra joms privalomi visiškai⁹¹.

175. Antra, iš minėtos jurisprudencijos darytina išvada, kad pagal SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalis valstybėms narėms nustatomi privalomi įpareigojimai pasiekti rezultatą, susijusį, be kita ko, su šioje nuostatoje numatytais tikslais ir konkrečiai su joms nustatytu įpareigojimu kovoti su sukčiavimu ir Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia veikla, kad būtų prarasta kuo mažiau

⁸⁵ Žr., be kita ko, 2015 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Taricco ir kt.* (C-105/14, EU:C:2015:555, 50 ir 51 punktai) ir 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:936, 38 punktas). Teisingumo Teismas taip pat priminė, kad nors valstybės narės privalo imtis veiksmingų priemonių, leidžiančių susigražinti sumas, kurios buvo nepagrįstai išmokėtos iš Sąjungos biudžeto iš dalies finansuojamos subsidijos gavėjui, tačiau SESV 325 straipsnyje joms nenustatyta jokių kitų įpareigojimų nei tie, kurie susiję su veiksmingu priemonių pobūdžiu, kiek tai susiję su procedūra, kuri turi leisti pasiekti tokį rezultatą (2020 m. spalio 1 d. Sprendimas *Úrad špeciálnej prokuratúry* (C-603/19, EU:C:2020:774, 55 punktas).

⁸⁶ Šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Taricco ir kt.* (C-105/14, EU:C:2015:555, 51 punktas); 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:936, 38 punktas) ir 2018 m. birželio 5 d. Sprendimą *Kolev ir kt.* (C-612/15, EU:C:2018:392, 51–53 punktai).

⁸⁷ Žr., be kita ko, 2019 m. spalio 31 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-391/17, EU:C:2019:919, 70 punktas).

⁸⁸ Žr. 1990 m. spalio 11 d. Sprendimą *Italija / Komisija* (C-34/89, EU:C:1990:353, 12 punktas); 1991 m. vasario 21 d. Sprendimą *Vokietija / Komisija* (C-28/89, EU:C:1991:67, 31 punktas) ir 1999 m. sausio 21 d. Sprendimą *Vokietija / Komisija* (C-54/95, EU:C:1999:11, 66 punktas).

⁸⁹ Žr., be kita ko, generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Scialdone* (C-574/15, EU:C:2017:553, 75 ir paskesni punktai). SESV 325 straipsnio 2 dalyje nustatytų įpareigojimų ir ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo esmės persipynimą paaiškina pirmosios nuostatos genėzė. SESV 325 straipsnio 2 dalyje tam tikru mastu kodifikuojama Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusi su lojalaus bendradarbiavimo principu. Be to, pagal suformuotą jurisprudenciją, nors Sąjungos teisės aktuose nenumatytos sankcijos už šio principo pažeidimą arba joje daroma nuoroda į nacionalinės teisės aktų ir administracines nuostatas, valstybės narės pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį turi imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti Sąjungos teisės taikymą ir veiksmingumą (pavyzdžiui, žr. 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (68/88, EU:C:1989:339, 23 punktas) ir 2004 m. sausio 15 d. Sprendimą *Penycoed* (C-230/01, EU:C:2004:20, 36 punktas).

⁹⁰ Kitaip yra kalbant apie šio principo taikymą atsižvelgiant į Komisijos priekaištus, susijusius su dokumentų ir informacijos, kuria remdamasi ji gali nustatyti nagrinėjamas sumas, pateikimu. Šie priekaištai bus nagrinėjami šios išvados D dalyje.

⁹¹ Šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:414, 39 punktas).

galimų Sąjungos viešųjų finansų. Tai reiškia, jog dėl to, kad šia nuostata siekiama kovoti su šiuo sukčiavimu veiksmingomis priemonėmis, konkrečios priemonės ar priemonių visumos veiksmingumas gali būti nustatytas tik esant gana apibrėžtai, o ne abstrakčiai situacijai. Iš tiesų nusikalstamumas, įskaitant labai pavojingą jo dalį, t. y. organizuotą nusikalstamumą sukčiavimo ir kitos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančios veiklos srityje, paprastai yra kintamas reiškiny, kuris prisitaiko prie jį supančių aplinkybių. Taigi priemonėmis, kurių valstybės narės imasi siekdamos kovoti su šiuo reiškiniu, turi būti galima su šiuo reiškiniu kovoti nuolat. Nors priemonės, kurių valstybės narės dar visai neseniai ėmėsi siekdamos kovoti su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančia veikla, galėjo būti laikomos veiksmingomis, gali būti, kad esamomis aplinkybėmis jos prarado savo veiksmingumą. Todėl SESV 325 straipsnio 1 ir 2 dalyse, kaip nuostatose, kuriose nustatytas įpareigojimas pasiekti rezultatą, valstybės narės įpareigojamos ne tik imtis išskirtinių priemonių, kurios užkirstų kelią Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiai veiklai, bet ir jas nuolat vertinti bei pritaikyti laikui bėgant, kad būtų užtikrintas tokių priemonių veiksmingumas.

176. Dėl tokių priežasčių argumentas, kurį siekdama apsiginti pateikė Jungtinė Karalystė ir pagal kurį valstybės narės turi didelę diskreciją dėl priemonių, įgyvendinamų siekiant užkirsti kelią Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiai neteisėtai veiklai muitų ir nuosavų išteklių srityje, tikrai negali būti pripažintas pagrįstu. Jungtinė Karalystė, regis, teigia, jog dėl to, kad valstybės narės yra atsakingos už muitinės procedūrų įgyvendinimą ir muitų rinkimą pasitelkdamos savo nacionalinės valdžios institucijas, pastarosios taip pat turi didelę diskreciją, susijusią su prevencinių priemonių įgyvendinimu siekiant kovoti su sukčiavimu muitų srityje.

177. Toks požiūris man atrodo kritikuotinas dėl dviejų priežasčių. Pirma, Sąjungos teisėje egzistuoja tiesioginis ryšys tarp, viena vertus, muitų rinkimo, kurį tiesiogiai įgyvendina valstybės narės, ir, antra vertus, Sąjungos nuosavų išteklių, ir atrodo, kad Jungtinė Karalystė šio ryšio neneigia⁹². Antra, nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją, susijusią su sukčiavimo ir kenkimo Sąjungos finansiniams interesams prevencijos priemonių pasirinkimu, vis dėlto pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją⁹³ ši diskrecija nėra neribota ir priklauso nuo veiksmingumo principo, pagal kurį priemonės, kurių imamasi, turi būti veiksmingos ir atgrasomosios, ir kad jos, kalbant konkrečiai, užtikrintų Sąjungos nuosavų išteklių, kuriuos sudaro, be kita ko, bendrojo muitų tarifo muitai, veiksmingą surinkimą, bet vis dėlto laikydamosi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) užtikrinamų pagrindinių teisių ir bendrųjų Sąjungos teisės principų⁹⁴. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad jei valstybė narė sutinka

⁹² Pagal analogiją žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 26 punktą), kuriame Teisingumo Teismas nustatė „tiesioginį ryšį“ tarp pajamų iš suderintoms PVM apmokestinimo bazėms taikomo galiojančio vienodo tarifo ir nuosavų išteklių, todėl bet koks trūkumas gaunant pirmąsias pajamas potencialiai sumažintų antrąsias.

⁹³ Pagal jurisprudenciją, nors valstybės narės turi užtikrinti, kad PVM apmokestinami asmenys vykdytų savo pareigas, ir šiuo klausimu joms suteikta tam tikra diskrecija, ypač dėl turimų išteklių panaudojimo būdo, šią diskreciją vis dėlto riboja, be kita ko, pareiga užtikrinti veiksmingą Bendrijos nuosavų išteklių surinkimą (2008 m. liepos 17 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (C-132/06, EU:C:2008:412, 21 ir 37–39 punktai). Taip pat žr. Sąjungos muitinės kodekso 3 straipsnio a–d punktus.

⁹⁴ Žr., be kita ko, 2016 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Degano Trasporti* (C-546/14, EU:C:2016:206, 20 ir 21 punktai); 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *M.A.S. ir M. B.* (C-42/17, EU:C:2017:936, 33–36 punktai) ir 2019 m. sausio 17 d. Sprendimą *Dzivev ir kt.* (C-310/16, EU:C:2019:30, 27, 30 ir 34 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

su priemonėmis, bendrai ir nediferencijuotai atsisakydama surinkti PVM, nors ji privalo užtikrinti viso šio jos teritorijoje mokėtino mokesčio surinkimą ir veiksmingą Sąjungos nuosavų išteklių surinkimą, ji neįvykdo jai pagal Sąjungos teisę nustatytų įpareigojimų⁹⁵.

178. Jungtinė Karalystė taip pat teigia, kad įgyvendindama Sąjungos teisę valstybė narė pažeidžia veiksmingumo principą, tik jeigu yra „akivaizdi ir didelė nebaudžiamumo grėsmė“ arba jei dėl to nepaskiriama sankcija⁹⁶. Vis dėlto laikosi nuomonės, kad tokį aiškinimą paneigia jurisprudencija, iš kurios matyti, kad Sąjungos finansinių interesų apsaugos veiksmingumas turi viršenybę prieš valstybių narių diskreciją⁹⁷.

179. Be to, reikėtų atmesti argumentus, kuriuos Jungtinė Karalystė grindžia, pirma, tuo, kad, siekiant įvykdyti pareigą užtikrinti veiksmingą nuosavų išteklių surinkimą, tiesiog būtina dėti pagrįstas pastangas siekiant patikrinti ir išieškoti muitus ir mokesčius, kuriais papildomi ištekliai, ir, antra, tuo, kad valstybės narės privalėtų rodyti „uolumą“ rinkdamos nuosavus išteklius⁹⁸. Iš šios išvados matyti⁹⁹, kad priemonės, kurios imtasi siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, veiksmingumas gali būti vertinamas tik pagal konkrečias aplinkybes, į kurias atsižvelgiant reikia nustatyti, ar pastangos siekiant šio tikslo buvo pagrįstos ir uolios. Savaime suprantama, kad plataus masto ir organizuotas sukčiavimas muitų srityje reikalauja, kad valstybė narė investuotų daugiau išteklių, nei reikėtų įprastomis aplinkybėmis, kad įvykdytų įsipareigojimus pagal steigimo sutartis¹⁰⁰.

180. Be to, negalima pritarti Jungtinės Karalystės argumentams, kad Komisija turi įrodyti ne tik nacionalinių priemonių, skirtų kovai su sukčiavimu, neveiksmingumą, bet ir tai, kad valstybė narė yra kalta dėl aplaidaus ar savavališko elgesio. Šiuo klausimu Jungtinė Karalystė klaidingai aiškina jurisprudenciją, kuria remiasi¹⁰¹, nes iš jos tikrai negalima daryti išvados, kad Komisija privalo įrodyti valstybės narės aplaidumą ar savavališką elgesį, kad įrodytų įsipareigojimų neįvykdymą.

⁹⁵ Žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-132/06, EU:C:2008:412) ir 2008 m. gruodžio 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-174/07, nepaskelbtas Rink., EU:C:2008:704), kuriuose Teisingumo Teismas konstatavo, kad Italijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų, tenkančių jai pagal Šeštosios direktyvos 77/388 2 ir 22 straipsnius bei EB 10 straipsnį (dabar – ESS 4 straipsnio 3 dalis). Nors Sąjungos teisės aktuose nenumatyta sankcija už jų pažeidimą arba daroma nuoroda į nacionalines teisės aktų ir administracines nuostatas, valstybės narės pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį turi imtis visų tinkamų priemonių, kad užtikrintų Sąjungos teisės taikymą ir veiksmingumą [suformuota jurisprudencija nuo 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Komisija / Graikija* (68/88, EU:C:1989:339, 23 punktas)].

⁹⁶ Generalinio advokato Y. Bot išvada byloje *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:564, 83 punktas).

⁹⁷ Pagal 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:936) 34 ir 35 punktus, neatsižvelgiant į diskreciją, kurią valstybės narės turi pasirinkdamos baudimo mechanizmus, jos turi sukčiavimo stambiu mastu atvejus pripažinti baudžiamaisiais nusikaltimais, kad užtikrintų veiksmingą Sąjungos finansinių interesų apsaugą. Jungtinės Karalystės nurodytoje išvadoje generalinis advokatas Y. Bot laikėsi nuomonės, kad teisė yra veiksminga tik jei už pažeidimą baudžiama, o nacionalinis teisinis pagrindas, kuriuo remiantis baudžiama už sukčiavimą PVM srityje, turi būti tinkamas siekiant išvengti nebaudžiamumo rizikos (generalinio advokato Y. Bot išvada byloje *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:564, 82–87 punktai). Dėl veiksmingumo reikalavimo taip pat žr. generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Scialdone* (C-574/15, EU:C:2017:553, 77 punktas).

⁹⁸ Žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:414, 49 punktas).

⁹⁹ Žr. šios išvados 175 punktą.

¹⁰⁰ Dėl šios priežasties pagal Sprendimo 2014/335 2 straipsnio 3 dalį valstybės narės surinkimo išlaidoms padengti pasilieka 20 % muitų. Pagal Sprendimo 2007/436 2 straipsnio 3 dalį ši procentinė dalis buvo 25 %.

¹⁰¹ Žr. 1991 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-96/89, EU:C:1991:213, 37 punktas); 2000 m. birželio 15 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-348/97, EU:C:2000:317, 64 punktas) ir 2007 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-19/05, EU:C:2007:606, 18 punktas).

Atvirkščiai, manau, jog šią jurisprudenciją reikėtų aiškinti taip, kad valstybė narė negali savavališkai vienašališkai atsisakyti nustatyti teisę į tam tikro dydžio skolą muitinei ir įskaityti ją į Komisijos sąskaitą kaip nuosavus išteklius¹⁰².

181. Aišku, pritariant Jungtinei Karalystei reikia pripažinti, kad pagal minėtas Sutarčių nuostatas aiškiai neįpareigojama pasiekti absoliutų rezultatą ir nereikalaujama, kad muitinio tikrinimo priemonės pašalintų visus sukčiavimo, susijusio su nuosavais Sąjungos ištekliais, atvejus. Vis dėlto iš SESV 325 straipsnio, kaip ir iš minėtos jurisprudencijos, darytina išvada, kad priemonės, kurių imtasi pagal Bendrijos muitinės kodekso arba Sąjungos muitinės kodekso nuostatas, turi būti veiksmingos. Pirminėje teisėje numatytas veiksmingumo principas, atsižvelgiant į Muitinės kodeksą, negali būti aiškinamas taip, kad pagal jį reikalaujama visiškai išnaikinti bet kokią sukčiavimą muitų srityje – toks reikalavimas yra nerealias, nes neteisėtas elgesys, taip pat ir muitų srityje, yra visuomeninio gyvenimo dalis. Vis dėlto pagal šį principą nustatomas įpareigojimas kontroliuoti kenkimą Sąjungos finansiniams interesams ir tinkamai reaguoti į sukčiavimo riziką, kurią galima numatyti ir kuri yra esama ir įrodyta.

182. Kadangi, kaip jau pažymėjau pirmiau šioje išvadoje, pagal įsipareigojimus, kurių valstybės narės įsipareigojo laikytis pagal steigimo sutartis, priemonės, kurių jos imasi, turi būti veiksmingos, atsižvelgiant į jomis siekiamus tikslus, ir nors valstybės narės turi tam tikrą diskreciją dėl priemonių, kurių jos imasi, šią diskreciją riboja minėtas veiksmingumo principas; tai reiškia, kad šių priemonių veiksmingumas negali būti vertinamas abstrakčiai, nes būtina atsižvelgti į konkrečios situacijos aplinkybes. Toliau reikia išnagrinėti kaltinimų Jungtinei Karalystei pažeidimo laikotarpiu pagrįstumą.

2. Dėl priemonių, kurių reikėtų imtis pagal muitų teisės aktus, kad nagrinėjamoje sukčiavimo situacijoje būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai

183. Ieškinyje Komisija iš esmės kaltina Jungtinę Karalystę, kad ji nepašalina sukčiavimo muitų srityje rizikos ir nesiėmė veiksmingų kovos su šia rizika priemonių. Siekiant priimti sprendimą dėl šio ieškinio pagrįstumo pirmiausia reikia priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją vykstant procesui dėl įsipareigojimų neįvykdymo būtent Komisija turi įrodyti įsipareigojimų neįvykdymą ir pateikti Teisingumo Teismui reikiamus duomenis šiam įsipareigojimų neįvykdymui patikrinti ir ji negali remtis kokiomis nors prielaidomis¹⁰³. Šioje byloje nagrinėjamu atveju kyla klausimas, ar Komisija pakankamai įrodė, kad priemonės, kurių Jungtinė Karalystė ėmėsi kovai su sukčiavimu nuvertinant importuojamas prekes pažeidimo laikotarpiu, nebuvo veiksmingos siekiant muitų pavidalu surinkti visus Sąjungos nuosavus išteklius, nepaisant to, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijoms buvo žinomi jos pasienyje vykdomo sukčiavimo bruožai ir mastas¹⁰⁴.

¹⁰² Pagal jurisprudenciją tarp pareigos nustatyti skolą muitinei ir pareigos per nustatytą terminą ją kartu su atitinkamais delspinigiais, kai jie yra taikytini, įskaityti į Komisijos sąskaitą yra neatsiejamas ryšys, kuris visiškai priklauso nuo nuosavų išteklių nustatymo ir negali priklausyti nuo valstybės narės savavališkų veiksmų arba netgi aplaidaus jos elgesio, kaip generalinis advokatas L. Geelhoed pažymėjo savo išvadoje byloje *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:142, 57 punktą). Be to, valstybės narės privalo nustatyti įsiskolinimus, net jei juos ginčija. Jų nenustačius atitinkama valstybė narė gali sutrikdyti Sąjungos finansų pusiausvyrą, nesvarbu, kad laikinai (šiuo klausimu žr. 2007 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-19/05, EU:C:2007:606); 1991 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai* (C-96/89, EU:C:1991:213) 38 punktą ir 2000 m. birželio 15 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija* (C-348/97, EU:C:2000:317) 11 punktą. Taigi, mano nuomone, valstybė narė negali vienašališkai nuspręsti nenustatyti skolų.

¹⁰³ Žr. 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-287/03, EU:C:2005:282, 27 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją) ir 2011 m. gegužės 19 d. Sprendimą *Komisija / Malta* (C-376/09, EU:C:2011:320, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

¹⁰⁴ Šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 54 punktą), iš kurio *mutatis mutandis* matyti, kad valstybės narės gali būti kaltinamos tuo, kad nepašalina sukčiavimo muitų srityje rizikos ir nesiėmė priemonių, susijusių su šia rizika, tik jei pažeidimo laikotarpiu jų valdžios institucijos žinojo apie šią riziką.

a) Dėl nagrinėjamų importuotojų sukčiavimo bruožų ir Jungtinės Karalystės valdžios institucijų žinojimo apie šį sukčiavimą

184. Komisija ir Jungtinė Karalystė, regis, sutaria dėl to, kad ši valstybė susidūrė su plataus masto organizuotu sukčiavimu iki pažeidimo laikotarpio ir pažeidimo laikotarpiu. Be to, neginčijama, kad nagrinėjamas sukčiavimas pasireiškė tuo, kad importuotojai, kinų nusikalstamos grupuotės, kurios veikia kaip tinklas ir naudoja vadinamąsias bendroves „feniksus“, t. y. įmones, įsteigtas siekiant vienintelio tikslo – sukčiauti, suteikiant joms labai nedaug išteklių ir vėliau jas likviduojant arba tiesiog panaikinant vos tik muitinės įstaigoms ima kilti abejonių dėl deklaruotų verčių tikslumo, todėl muitų išieškojimas po prekių išleidimo tampa mažai tikėtinas arba beveik neįmanomas, deklaravo labai mažas importo vertes¹⁰⁵. Tai buvo toks judus sukčiavimo būdas, kai labai greitai reaguojama, t. y. sukčiaujant importuojamos prekės greitai perkeliama iš vienos valstybės narės į kitą arba toje pačioje valstybėje narėje – iš vienos numatytos vietos į kitą, gavus menkiausią informaciją apie nacionalinių institucijų patikrinimą. Taigi sukčiavimas apėmė labai didelius prekių kiekius, kurie galėjo būti perkelti valstybėse narėse, esant gana menkam kontrolės mechanizmui.

185. Šiuo klausimu stebina tai, kad nors Jungtinė Karalystė neigia neįvykdžiusi jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų, ataskaitoje, pridėtoje prie jos 2019 m. vasario 11 d. atsakymo į pagrįstą nuomonę, ji pripažįsta, kad „[Jungtinėje Karalystėje] neabejotinai buvo sukčiaujama nuvertinant Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importą Komisijos ieškinyje nurodytu laikotarpiu“¹⁰⁶. Toje ataskaitoje taip pat buvo pripažinta, kad „<...> sukčiavimas nekėlė jokių abejonių ir reikėjo imtis kovos su juo priemonių, kad sukčiavimas būtų nutrauktas ir skatinama sąžiningiems veiklos vykdytojams palanki sąžininga prekyba“¹⁰⁷. Atsiliepime į ieškinį Jungtinė Karalystė nurodo, kad nukentėjo nuo sukčiavimo ir kad nėra niekaip suinteresuota leisti, kad ši nusikalstama veikla būtų tęsiama arba plečiama.

186. Taigi iš bylos medžiagos matyti, kad per ikiteisminę procedūrą ir vykstant teismo procesui Jungtinė Karalystė vis dėlto pripažino esant sukčiavimą, savo atsiliepime į ieškinį keletą kartų nurodydama, kad jai tik laipsniškai tapo žinoma apie šį sukčiavimą¹⁰⁸. Kaip teigia Jungtinė Karalystė, atliekant PKV „Discount“ 2011 m. lapkričio ir gruodžio mėn. Komisija ir valstybės narės aktyviai neturėjo aiškaus supratimo apie sukčiavimo nuvertinant importą paplitimą, nes šios operacijos tikslas buvo „patikrinti [atitinkamų prekių] nuvertinimo riziką“. Jungtinė Karalystė teigia, kad tik 2014 m. pabaigoje ir vykdant operaciją „Snake“ OLAF ir kai kurios nagrinėjamos valstybės narės pradėjo geriau suprasti, su kokiais sukčiavimo veiksmis susidūrė. Šiuo klausimu OLAF ataskaitoje buvo nurodyta tik tai, kad Jungtinė Karalystė pakankamai gerai žinojo apie sukčiavimą nuo 2014 m. Po šios operacijos valstybės narės dar tik rinko informaciją apie sukčiavimą, visų pirma tikrąjį jo mastą ir paplitimą Europoje, be kita ko, 2015 m. pradžioje¹⁰⁹ ir 2017 m.¹¹⁰

¹⁰⁵ OLAF ataskaitos santrauka ir 6 punktas.

¹⁰⁶ Žr. prie 2019 m. vasario 11 d. Jungtinės Karalystės atsakymo pridėtos konsultavimo bendrovės ataskaitos 2.6 punktą.

¹⁰⁷ Prie 2019 m. vasario 11 d. Jungtinės Karalystės atsakymo pridėtos konsultavimo bendrovės ataskaitos 2.4 punktas.

¹⁰⁸ Jungtinė Karalystė taip pat teigia, kad Teisingumo Teismas turėjo atmesti bet kokius kaltinimus įsipareigojimų neįvykdymu iki 2015 m. birželio mėn., nes tik tada, kai OLAF išsiuntė oficialų savitarpio pagalbos pranešimą valstybėms narėms (2015 m. birželio 16 d. AM/2015/013), rekomenduodama imtis tam tikrų kontrolės priemonių siekiant kovoti su šiuo sukčiavimu, Jungtinė Karalystė turėjo pakankamai žinių apie minėtą sukčiavimą.

¹⁰⁹ Visų pirma per 2015 m. vasario 25 ir 26 d. Komisijos surengtą *ad hoc* susitikimą. Per jį OLAF „primygtinai rekomendavo“, be kita ko, kad valstybės narės naudotų atitinkamus rizikos filtrus, siekdamos nustatyti galimai nuvertintas siuntas, kad jos reikalautų garantijų siuntoms, kurios laikomos įtartinomis, ir kad jos atliktų tyrimus, kad būtų nustatyta muitinė vertė.

¹¹⁰ T. y. per operaciją „Octopus“.

187. Portugalijos Respublika palaiko tokį gynybinį Jungtinės Karalystės argumentą ir iš esmės mano, kad tuo metu, kai 2015 m. buvo gautas oficialus OLAF savitarpio pagalbos pranešimas, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nežinojo apie bendrą melagingų muitinės deklaracijų praktiką¹¹¹. Be to, tai, kad valstybė narė nuo 2012 m. kovo mėn. žinojo apie sukčiavimą, susijusį su nuvertinimu, kuriame dalyvavo nemokūs veiklos vykdytojai, nesuteikė jai konkrečios informacijos apie klaidingų muitinės deklaracijų, kurias jai reikėjo sistemingai tikrinti, buvimą.

188. Vis dėlto šioje byloje nagrinėjamu atveju iš bylos medžiagos matyti, kad Jungtinė Karalystė buvo visiškai informuota apie sukčiavimą, susijusį su nuvertinimu, ir minėtas savybes, taip pat būtinybę imtis veiksmingų kovos su šiuo sukčiavimu priemonių pažeidimo laikotarpiu. 2007 m. balandžio mėn. savitarpio pagalbos pranešime OLAF nurodė Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės keliamą riziką ir apibūdino jos aspektus¹¹². Tame pranešime OLAF prašė visų valstybių narių, pirma, be kita ko, išanalizuoti Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importą siekiant nustatyti galimus nuvertinto importo požymius ir, antra, atlikti atitinkamus tikrinimus per tokiam importui taikomas muitinio įforminimo procedūras¹¹³. Atsižvelgiant į minėtas sukčiavimo importuojant savybes OLAF jau buvo patikslinusi, kad tai gali būti susiję su visomis valstybėmis narėmis, pabrėždama, kad gali būti pradėta sukčiauti ir kitose numatytose Sąjungos vietose¹¹⁴. Taigi 2007 m. OLAF jau buvo nustačiusi svarbiausius nesąžiningos prekybos aspektus ir iš karto atkreipė valstybių narių dėmesį į juos.

189. Be to, atsiliepime į ieškinį Jungtinė Karalystė teigia, kad 2009 m. Komisija rėmėsi Belgijoje ir Nyderlanduose, bet ne Jungtinėje Karalystėje konstatuotais pažeidimais. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, jog minėtame savitarpio pagalbos pranešime, kurį Komisija išsiuntė valstybėms narėms, buvo aiškiai nurodyta, kad „tai susiję su visomis valstybėmis narėmis“, ir paraginta „imtis atitinkamų priemonių kovoti su endeminiu nuvertinimo reiškiniu“¹¹⁵. Aišku, reikia nepamiršti, kad tokiais savitarpio pagalbos pranešimais siekiama pateikti informacijos¹¹⁶ ir juose negali būti

¹¹¹ Kaip nurodo ši valstybė narė, iš 2015 m. birželio 16 d. savitarpio pagalbos pranešimo AM/2015/013, t. y. oficialaus savitarpio pagalbos pranešimo, kurį OLAF siunčia valstybėms narėms, ir Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 24/2015 „Kova su sukčiavimu PVM Bendrijos viduje: reikia imtis daugiau veiksmų“ 83 punkto matyti, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nežinojo apie bendrą melagingų muitinės deklaracijų praktiką.

¹¹² Žr. 2007 m. balandžio 20 d. savitarpio pagalbos pranešimą AM 2007/015. Be to, tame savitarpio pagalbos pranešime po pirminio tyrimo jau buvo nurodyta, kad ši problema jau buvo nustatyta Vokietijoje 2005 m.

¹¹³ Šiame savitarpio pagalbos pranešime „visos valstybės narės“ jau buvo raginamos ieškoti „galimų požymių, kad sąskaitose faktūrose [už Kinijos kilmės tekstilės prekes ir avalynę] nurodomos dirbtinai mažos sumos“; „nustatyti tikrąją prekių vertę <...> [esant tokių nuvertinimo požymių]“; „ateityje [tokio importo] muitinio įforminimo metu atlikti atitinkamus patikrinimus“ ir „imtis atitinkamų apsaugos priemonių“.

¹¹⁴ Žr. 2007 m. balandžio 20 d. savitarpio pagalbos pranešimą AM 2007/015, be kita ko, jo 12 punktą.

¹¹⁵ Žr. 2009 m. sausio 23 d. savitarpio pagalbos pranešimą AM 2009/001, be kita ko, jo 10–12 punktus. Jame šiuo klausimu taip pat buvo atkreiptas valstybių narių dėmesys į rekomendacijas, kurias OLAF jau buvo pateikusi 2007 m. balandžio 20 d. savitarpio pagalbos pranešime AM 2007/015. Jame visų valstybių narių buvo konkrečiai prašoma „nustatyti didelės rizikos siuntas“ ir „patikrinti importuotojų egzistavimą“. Be to, reikia pažymėti, kad savitarpio pagalbos pranešime AM 2015/013, kurį savo įstojimo į bylą paaiškinime nurodė ir Portugalijos Respublika, primenama apie įspėjimus, kuriuos OLAF išsiuntė valstybėms narėms pranešimuose AM 2007/015 ir AM 2009/001.

¹¹⁶ Tai yra 1997 m. kovo 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 515/97 dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą (OL L 82, 1997, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 8 t., p. 217), 17 straipsnio 2 dalyje ir 18 straipsnio 1 dalyje numatytos priemonės. Pagal šio 17 straipsnio 2 dalį „Komisija, gavusi bet kokią informaciją, kuri gali padėti kiekvienos valstybės narės kompetentingoms institucijoms užtikrinti muitinės ir žemės ūkio teisės aktų laikymąsi, nedelsiant perduoda ją šioms institucijoms“. 18 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Komisija perduoda šią informaciją [kurią persiuntė kompetentingos valstybės narės institucijos, kurios nustatė operacijas, kurios sudaro ar gali sudaryti muitinės ar žemės ūkio teisės aktų pažeidimus ir kurios itin aktualios Bendrijoje] kompetentingoms kitų valstybių narių institucijoms“.

numatyta pareiga atlikti muitinius tikrinimus, nes už juos atsako nacionalinės valdžios institucijos¹¹⁷. Vis dėlto šie pranešimai gali paskatinti Jungtinę Karalystę įgyvendinti konkrečias kovos su sukčiavimu ir Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemones¹¹⁸.

190. Taigi, priešingai, nei teigia Jungtinė Karalystė, iš bylos medžiagos negalima daryti išvados, kad operacijos „Snake“ pabaigoje OLAF ir valstybės narės tikrai pradėjo suprasti nagrinėjamą sukčiavimo mechanizmą. Pirmą, bendrą muitinės operaciją, kaip antai operaciją „Snake“, yra atsakas į problemą, prieš tai aiškiai nustatytą Sąjungos lygmeniu¹¹⁹. Kaip nurodyta galutinėje šios operacijos ataskaitoje, kurią prieš tai parengė OLAF, ji buvo rengiama remiantis „išsamiu poveikį Sąjungai turinčių grėsmių, kurių kelia sukčiavimas muitų srityje pasitelkiant nuvertinimą, vertinimu, ir [Sąjunga] patvirtino, kad nuvertinimas <...> labai paveikė tekstilės sektorių, o labiausiai paveikti skyriai buvo KN 61–64 skyriai“. Antra, iš Audito Rūmų ataskaitos matyti, kad Komisija, „įgyvendindama [PKV „Discount“], susijusią su atvejais, kai nurodoma per maža tekstilės gaminių ir avalynės iš Azijos vertė, valstybėms narėms pateikė aiškias gaires, kaip elgtis esant per mažai vertei“¹²⁰. Vadinasi, 2011 m. vykdydamos PKV „Discount“ valstybės narės jau puikiai žinojo apie sukčiavimą ir kovos su juo būdus¹²¹.

191. Galiausiai Portugalijos Respublika nurodo 2015 m. Audito Rūmų specialiąją ataskaitą¹²² siekdama įrodyti, kad bendra muitinės operacija buvo pirmoji, per kurią buvo atskleista, kad yra sukčiaujama. Vis dėlto pakanka konstatuoti, kad pagal šią ataskaitą bendra OLAF muitinės operacija leido nustatyti, kad „40 % [Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės], [išleistų] į laisvą apyvartą pagal 42 muitinės procedūrą, buvo nuvertintos“, ir jos tikslas buvo iškelti jau esamą problemą bei priemones, kurių reikėtų imtis. Toks teiginys yra ne konstatavimas, kad kova su sukčiavimu dėl muitinio nuvertinimo yra nauja problema, o patvirtinimas, kad tai yra svarbi nuvertinimo priežastis.

192. Iš to, kas nurodyta pirmiau, darytina išvada, kad per visą pažeidimo laikotarpį ir, be kita ko, nuo šio laikotarpio pradžios Jungtinei Karalystei buvo puikiai žinomos sukčiavimo ir priemonių, kurių gali būti imtasi kovai su juo, esminės savybės. Toks žinojimas galėjo paskatinti nacionalinės muitinės abejones. Atsižvelgiant į šiuos aspektus kyla klausimas, kokių kovos su šiuo sukčiavimu priemonių minėtos institucijos turėjo imtis pagal Sąjungos teisę.

¹¹⁷ Dėl Sąjungos kompetencijos muitų sąjungos srityje ir nacionalinės valdžios institucijų kontrolės vaidmenų įgyvendinimo žr. Albert, J.-L., „Section 1 – Un pluralisme national préservé“, *„Le droit douanier de l'Union européenne“*, Briuselis, Bruylant, 2019, p. 466–473, ir Natarel, V. E., „Le phénomène douanier dans le marché intérieur: à propos de l'exemple français“, *Revue des affaires européennes* 2005, n° 4, p. 637.

¹¹⁸ Jungtinė Karalystė taip pat remiasi 2012 m. kovo 9 d. Muitinės kodekso komiteto posėdžio išvadų santrauka, teigdama, kad nei OLAF, nei valstybėms narėms 2012 m. kovo mėn. nebuvo visiškai žinomas sukčiavimo mastas. Iš šio dokumento matyti, kad jame esanti informacija buvo tik pakartota. Žr. 2012 m. kovo 9 d. Muitinės kodekso komiteto posėdžio išvadų santraukos 5 punkto b papunktį.

¹¹⁹ Bendros muitinės operacijos, kaip antai operacija „Snake“, yra „speciali priežiūra“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 515/97 7 straipsnį, o konkrečiau – pagal šio straipsnio c punktą – speciali prekių, kurios nurodytos kaip potencialūs muitinės teisės aktų pažeidimo objektai, judėjimo priežiūra. Tokios operacijos tikslas yra, be kita ko, koordinuoti valstybių narių veiksmus Sąjungos lygmeniu, kad būtų galima geriau kovoti su konkrečiu sukčiavimu.

¹²⁰ Žr. Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 19/2017 „Importo procedūros: teisinės sistemos trūkumai ir neveiksmingas įgyvendinimas daro poveikį ES finansiniams interesams“ 94 punktą.

¹²¹ Todėl reikėtų atmesti Jungtinės Karalystės argumentą, kad 2015 m. birželio 16 d. OLAF, adresuodama valstybėms narėms savitarpio pagalbos pranešimą AM 2015/013, pirmą kartą paprašė jų imtis konkrečių kovos su sukčiavimu nuvertinant prekes priemonių.

¹²² Šios išvados 111 išnašoje nurodyta Specialioji ataskaita Nr. 24/2015. Šiuo klausimu ši valstybė narė nurodo šios ataskaitos 83 punktą, kuriame Audito Rūmai nurodė, kad kartu su OLAF vykdyta bendra muitinės operacija leido nustatyti, kad „40 % [Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės], išleistų į laisvą apyvartą pagal 42 muitinės procedūrą, buvo nuvertintos“.

b) Dėl įpareigojimo įtraukti rizikos analizę, atlikti patikrinimus prieš išleidimą ir dėl būtinybės pateikti garantijas

193. Komisija kaltina Jungtinę Karalystę tuo, kad ji kuo anksčiau nesiėmė tam tikrų tikrinimo priemonių, nors sukčiavimo rizika buvo nustatyta ir buvo aišku, kad ji yra plačiai paplitusi. Komisija teigia ne kartą prašiusi valstybių narių taikyti ribines vertes kaip nuvertinimo rizikos rodiklius, fiziškai tikrinti mažesne nei minimali priimtina kaina deklaruotas siuntas, atitinkamais atvejais ginčyti deklaruotą muitinę vertę ir reikalauti garantijų, kad būtų sumokėti papildomi muitai, kuriuos gali būti reikalaujama sumokėti prieš išleidžiant prekes į laisvą apyvartą. Kalbant konkrečiai, tokiomis aplinkybėmis kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju tikrinimai prieš išleidimą buvo neišvengiami, nes sukčiaujant dalyvavusios įmonės buvo bendrovės, kurios išnykdavo, kai tik būdavo ginčijamos deklaracijos, todėl, importuotas prekes išleidus į laisvą apyvartą, muitų nebebuvo neįmanoma išieškoti. Be to, muitinės dar prižiūrimų prekių fizinis patikrinimas leido įvertinti prekių kokybę siekiant nustatyti jų muitinę vertę. Vis dėlto, išskyrus operaciją „Snake“, Jungtinė Karalystė nesiėmė tokių priemonių.

194. Ragindama valstybes nares taikyti prevencines priemones galimam nesąžiningam importui nustatyti, Komisija kaip vieną iš galimų priemonių pasiūlė valstybėms narėms OLAF metodiką, kurią iš esmės sudaro nuvertinimo rizikos ribinių verčių, t. y. minimalios priimtinos kainos, apskaičiavimas dėl kiekvieno atitinkamos kombinuotosios nomenklatūros prekės kodo (kurį sudaro aštuoni skaičiai) pagal vidutinę pataisytą kainą, t. y. importuojant 28 valstybėse narėse dėl kiekvieno iš minėtų kodų per ketverių metų laikotarpį deklaruotų vidutinių verčių aritmetinį (ne svertinį) vidurkį¹²³. Kaina pataisoma, pašalinant pernelyg mažas arba pernelyg dideles vertes, kurios atrodo klaidingos. Tada minimali priimtina kaina apskaičiuojama kaip lygi 50 % vidutinės pataisytos kainos, taikomos skirtingiems prekių kodams. Komisija tokią metodiką grindžia Sprendimu *EURO 2004. Hungary*¹²⁴, iš kurio matyti, kad kai „prekių deklaruojama vertė daugiau nei 50 % mažesnė už vidutinę statistinę vertę“ ir todėl mažesnė už minimalią priimtina kainą, leidžiama kelti rimtas abejones dėl nagrinėjamų deklaracijų pagrįstumo, todėl šios prekės negali būti išleistos į laisvą apyvartą be išankstinio patikrinimo. Komisija taip pat remiasi Sprendimu *Komisija / Portugalija*¹²⁵, kuriame Teisingumo Teismas pripažino, kad muitinės deklaraciją reikia patikrinti, be kita ko, jei muitinė turi konkrečios informacijos apie tokios deklaracijos klaidingumą.

195. Komisija taip pat kaltina Jungtinę Karalystę tuo, kad ji nereikalavo pateikti garantijų dėl visų muitinės deklaracijų, kurių deklaruotoji vertė gali būti laikoma neįprastai maža ir kurias dėl to reikia tikrinti. Pagal taikymo reglamento 244 straipsnį ir įgyvendinimo reglamento 248 straipsnį, kai pateikiama muitinės deklaracija, turi būti sumokėti taikytini muitai arba prieš išleidžiant prekes turi būti pateikta garantija. Jungtinė Karalystė, pažeisdama šias nuostatas, nepareikalavo pateikti garantijų, grindžiamų visa importo muitų suma, kurios gali būti reikalaujama.

196. Jungtinė Karalystė iš esmės atsako, jog Komisija turi įrodyti, kad jos sprendimai dėl kovos su sukčiavimu priemonių buvo akivaizdžiai netinkami arba visiškai nepagrįsti. Jos nuomone, ji neprivalėjo atlikti patikrinimų ar gauti garantijų dėl visų deklaracijų, kuriose nurodyta vertė buvo mažesnė nei 50 % OLAF nustatytos vidutinės kainos¹²⁶. Sprendime *EURO 2004. Hungary*¹²⁷ Teisingumo Teismas paaiškino, kad nacionalinė muitinė gali, bet neprivalo, remdamasi kainų

¹²³ Pagal OLAF metodiką naudojamas valstybių narių kainų vidurkis, apskaičiuotas per 48 mėnesių laikotarpį.

¹²⁴ 2016 m. birželio 16 d. sprendimas (C-291/15, EU:C:2016:455, 38 ir 39 punktai).

¹²⁵ 2011 m. kovo 17 d. sprendimas (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, be kita ko, 50 ir 54 punktai).

¹²⁶ Žr. šios išvados 55 punktą.

¹²⁷ 2016 m. birželio 16 d. sprendimas (C-291/15, EU:C:2016:455).

skirtumu, atmesti deklaruotą vertę. Dėl Sprendimo *Komisija / Portugalija*¹²⁸ Jungtinė Karalystė nurodo, kad Komisija nedaro skirtumo tarp, pirma, motyvų, dėl kurių pagal taikymo reglamentą ir įgyvendinimo reglamentą gali būti pateisinamas patikrinimas, ir, antra, laiko momento, kai patikrinimas tampa būtinas, kaip tai suprantama pagal minėtą sprendimą.

197. Jungtinės Karalystės nuomone, ji pati nukentėjo nuo sukčiavimo, todėl visiškai nebuvo suinteresuota leisti toliau taip nusikalsti. Jos teigimu, kadangi ši sukčiavimą buvo labai sunku kontroliuoti, jai reikėjo laiko imtis visaverčių priemonių dėl jo ir nustatyti geriausias kovos su šiuo sukčiavimu priemones. Jungtinė Karalystė laikosi nuomonės, kad įvykdė išipareigojimą kovoti su nagrinėjamu sukčiavimu, aktyviai dalyvaudama OLAF surengtose kovos su sukčiavimu operacijose, t. y. PKV „Discount“ 2011 m. ir operacijoje „Snake“ 2014 m. Be to, nuo 2015 m. Jungtinė Karalystė ėmėsi kovoti su sukčiavimu nuvertinant, surengdama operaciją „Breach“, per kurią jos valdžios institucijos išsiuntė nemažai pranešimų dėl mokėjimo C18, kurių vertė buvo apie 35 mln. GBP muitų. Be to, 2016 m. buvo pradėta operacija „Samurai“; tai pirmiausia reiškė išankstinius patikrinimus ir mokymų veiklą, susijusią su muitinės procedūra 42. Remdamasi informacija apie pastarąsias operacijas, Jungtinė Karalystė nuo 2017 m. spalio mėn. pradėjo operaciją „Swift Arrow“.

198. Dėl garantijų pateikimo Jungtinė Karalystė laikosi nuomonės, kad, pirma, jei būtų taikoma tokia bendra reikalautinų garantijų samprata, kaip siūlo Komisija, būtų nepriimtina pakenkta importuotojų turtinėms teisėms pagal Chartijos 16 ir 17 straipsnius ir 1952 m. kovo 20 d. Paryžiuje pasirašyto Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos Papildomo protokolo Nr. 1 (toliau – Papildomas protokolas Nr. 1) 1 straipsnį ir kad, antra, prašymas pateikti garantijas galiotų, jis turi būti grindžiamas tinkamu pagrindu siekiant nustatyti tikrąją prekių vertę. Naudojant vidutinę kainą pagal prekės kodą taikant OLAF metodiką valstybėms narėms kiltų grėsmė gauti daug veiklos vykdytojų skundų.

1) Pirminės pastabos

199. Išnagrinėjus šalių pateiktus dokumentus matyti, jog Komisija neneigia, kad Jungtinė Karalystė pažeidimo laikotarpiu įgyvendino tam tikras priemones, skirtas kovai su nesąžiningu nuvertinimu, bet ji teigia, kad kai kurios iš taikytų priemonių buvo neveiksmingos Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, o kitos išvis nebuvo taikytos. Vadinasi, siekiant išnagrinėti argumentus, pateiktus kartu su pirmuoju ieškinio pagrindu, reikia nustatyti valstybėms narėms pagal Sąjungos muitų teisę tenkančių įpareigojimų tikslus ir apimtį, nes tai leistų įvertinti Jungtinės Karalystės įgyvendintų priemonių veiksmingumą (arba neveiksmingumą)¹²⁹.

200. Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors siekiant veiksmingai apsaugoti Sąjungos finansinius interesus gali būti imamas labai įvairių priemonių, palyginti jas pagal veiksmingumą tokiu atveju kaip nagrinėjamas šioje byloje gali būti sudėtinga, nes pagal Sąjungos teisę valstybėms narėms suteikiama tam tikra diskrecija pasirenkant priemones¹³⁰. Vis dėlto manau, kad neveiksmingomis reikėtų laikyti tokias priemones, kurios, atsižvelgiant į konkrečios situacijos ypatumus, akivaizdžiai neleidžia pasiekti Sąjungos pirminėje ir antrinėje teisėje numatytų tikslų. Šiuo tikslu reikia pritarti šiame procese vienam iš gynybai pasitelktų Jungtinės Karalystės argumentų, pagal

¹²⁸ 2011 m. kovo 17 d. sprendimas (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 50 ir 54 punktai).

¹²⁹ Reikėtų pažymėti, kad Komisija ieškinyje ištis nurodo ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto bendrojo lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimą kaip pirmojo ieškinio pagrindo teisinį pagrindą. Vis dėlto, kaip jau buvo nurodyta šios išvados 174 punkte, SESV 325 straipsnį ir nagrinėjamas muitų nuostatas reikia laikyti konkrečia šio bendrojo principo išraiška, todėl analizuojant šį pagrindą nereikia nagrinėti bendrosios lojalaus bendradarbiavimo pareigos pažeidimo.

¹³⁰ Žr. šios išvados 175–177 punktus.

kuri Komisija turi įrodyti, be kita ko, kad priemonės, kurias ši valstybė teigia įgyvendinusi pažeidimo laikotarpiu, kad išvengtų nagrinėjamo sukčiavimo, akivaizdžiai stokojo veiksmingumo atsižvelgiant į veiksmingą visų Sąjungos nuosavų išteklių surinkimą muitų pavidalu¹³¹. Turint omenyje pažeidimo, kuriuo kaltinama Jungtinė Karalystė, trukmę, manau, jog reikia atsižvelgti į tai, kad valstybės narės įgyvendintos priemonės veiksmingumo lygis gali būti nustatytas tik jį išsamiai išanalizavus. Taigi siekiant neleisti atgaline data sudaryti nepalankią padėtį valstybei narei atsižvelgiant į vėliau gautą informaciją, faktiškai pritaikytų priemonių neveiksmingumu gali būti kaltinama tik *ex ante*, t. y. atsižvelgiant į informaciją, kurią jas įgyvendindamos turėjo kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos. Vis dėlto kitaip yra tuo atveju, kai pagal Sąjungos teisę valstybės narės privalomai įpareigojamos nustatyti konkrečias priemones. Tokiu atveju nagrinėjamos priemonės veiksmingumą turi įvertinti pats Sąjungos teisės aktų leidėjas, dėl to jau vien tokios priemonės neįgyvendinimas yra Sąjungos teisės pažeidimas.

2) Dėl įpareigojimo pasitelkti rizikos analizę

201. Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalyje ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 ir 4 dalyse, atitinkamai taikytinose iki ir po 2016 m. birželio 1 d., nacionalinės valdžios institucijos įpareigojamos atlikti muitinius tikrinimus, grindžiamus „rizikos analize“, ir taikyti „rizikos valdym[ą]“. Reglamentu (EB) Nr. 648/2005¹³² ir jo įgyvendinimo nuostatomis¹³³ Sąjungoje buvo nustatyta bendros rizikos valdymo sistema, pagal kurią muitinis tikrinimas grindžiamas, be kita ko, rizikos analize naudojant duomenų apdorojimo technines priemones¹³⁴. Dabar rizikos valdymo taisyklės numatytos Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnyje, kurio 2 dalyje iš esmės pakartota Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalis. Pastarojoje nuostatoje, be kita ko, taikytinoje nuo pažeidimo laikotarpio pradžios (t. y. nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2016 m. birželio mėn.), buvo numatyta, kad muitinis tikrinimas, išskyrus atsitiktinės atrankos būdu atliekamus tikrinimus, „grindžiamas rizikos analize, atliekama naudojantis automatinio duomenų apdorojimo techninėmis priemonėmis, siekiant nustatyti ir kiekybiškai įvertinti rizikos veiksnius ir sukurti rizikos veiksniams įvertinti būtinas priemones“¹³⁵. Taigi minėtose nuostatose valstybės narės iš esmės įpareigojamos nustatyti rizikos valdymo sistemą, taikomą atliekant įprastus muitinius tikrinimus¹³⁶.

¹³¹ Man atrodo, kad, pirma, Komisija, pripažindama, jog ieškinyje turi įrodyti, kad priemonės, kurių ėmėsi Jungtinė Karalystė, nebuvo veiksmingos, pripažįsta šį valstybės gynybinį argumentą. Antra, Komisija ginčija Jungtinės Karalystės argumentą, pagal kurį ji neprivalo įrodyti, kad galimos priemonės, kurių ėmėsi ši valstybė narė, buvo akivaizdžiai netinkamos. Vis dėlto, atsižvelgiant į SESV 325 straipsnyje įtvirtintą kovos su sukčiavimu tikslą, iš tikrųjų šiais argumentais norima pasakyti tą patį, tik kitais žodžiais.

¹³² 2005 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, iš dalies keičiantis Reglamentą Nr. 2913/92 (OL L 117, 2005, p. 13).

¹³³ 2006 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1875/2006, iš dalies keičiantis Reglamentą Nr. 2454/93 (OL L 360, 2006, p. 64).

¹³⁴ Tai yra importo kontrolės sistema „Import Control System“ (ICS), įsigaliojusi 2011 m. sausio 1 d. Šiuose teisės aktuose buvo sukonkretinta pirma Jungtinių Amerikos valstijų, vėliau (2005 m.) – Pasaulio muitinių organizacijos (PMO) įgyvendinta tarptautinė programa („Customs Trade Partnership Against Terrorism“), kurioje nustatyta, be kita ko, vadinamųjų „SAFE“ normų sistema, skirta prekybai prekėmis apsaugoti, nepakenkiant jos lankstumui, kol kompetentingoms institucijoms bus nusiųsti duomenys.

¹³⁵ Pažymėta mano. Be to, Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „muitinis tikrinimas, išskyrus atsitiktinės atrankos būdu atliekamus tikrinimus, pirmiausia grindžiamas rizikos analize, kuri atliekama naudojantis elektroninėmis duomenų apdorojimo priemonėmis, siekiant nustatyti ir įvertinti riziką ir parengti priemones jai neutralizuoti“ (pažymėta mano).

¹³⁶ Dėl sąvokų „rizikos valdymas“ ir „rizikos analizė“ atskyrimo žr. Drobot, E., Klevleeva, A., „Risk management in customs control“, Munich Personal RePEc Archive, 2016. Vis dėlto, atsižvelgiant į Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio nuostatas ir Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalies parengiamuosius darbus, sąvoka „rizikos valdymas“, regis, reiškia nacionalinį arba bendrą (Sąjungos lygmeniu) rizikos valdymą. Man atrodo, kad sąvoka „rizikos analizė“ konkrečiai reiškia valstybių atliekamą analizę vykdančią muitinį tikrinimą, „kad būtų konkrečiai nustatyta ir įvertinta rizika ir sukurtos reikalingos atsakomosios priemonės“.

202. Rizikos valdymas visame pasaulyje tapo svarbia priemone muitinio tikrinimo srityje¹³⁷ ir dėl jo buvo atlikta daug tyrimų¹³⁸. Kadangi šioje srityje nebuvo Bendrijos nuostatų, Komisija į savo pasiūlymą dėl Reglamento (EB) Nr. 648/2005 įtraukė sąvokos „rizikos valdymas“ apibrėžtį¹³⁹, kuri apima „sisteminę visų priemonių, reikalingų rizikai sumažinti, nustatymą ir įgyvendinimą“; ši sąvoka apima „tokią veiklą kaip duomenų ir informacijos rinkimas, rizikos analizė ir vertinimas, veiksmų paskyrimas ir vykdymas, reguliarus proceso ir jo rezultatų stebėjimas bei apžvalga remiantis tarptautiniais, Bendrijos ir nacionaliniais šaltiniais ir strategijomis“¹⁴⁰. Sąvoka „rizikos analizė“ į Bendrijos muitinės kodeksą įtraukta Reglamentu Nr. 648/2005, kuriuo iš dalies pakeistas jo 13 straipsnis. Komisija paaikškino tokį papildymą poreikiu „nustatyti valstybės narėms įpareigojimą naudoti rizikos analizės technikas“, kartu patikslindama, kad, „nesant Bendrijos ar tarptautinių kriterijų, [buvo] taikomi nacionaliniai kriterijai (kaip buvo tada, kai buvo priimtas šis pasiūlymas)“¹⁴¹. Šia nauja nuostata Komisija siekė, be kita ko, sukurti „bendrą rizikos valdymo schemą“, kurią taikant kartu būtų galima toliau naudoti nacionalines rizikos analizės sistemas ir nacionalinius kriterijus¹⁴².

203. Taigi Sąjungos muitų teisės analizė atsižvelgiant į kontekstą patvirtina išvadą, darytiną iš pažodinio Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalies ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 ir 4 dalių aiškinimo, pagal kurį atlikti analizę ir įvertinti riziką remiantis sisteminėmis duomenų analize laikantis Bendrijos ir Sąjungos muitų teisės yra valstybių narių pareiga, o ne teisė. Įgyvendintos muitinio tikrinimo priemonės turi būti grindžiamos rizikos analize; tai reiškia, kad jos turi būti pasirenkamos atsižvelgiant į vertinant jas nustatytą riziką ir turi ją neutralizuoti. Taigi, kaip jau buvo paaikškinta¹⁴³, Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalis ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalis, siejamos su SESV 325 straipsniu, turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas, be kita ko, valstybės narėms tenka pareiga nuolat pritaikyti rizikos analizės priemones, kad jos visais atvejais apimtų per muitinį tikrinimą nustatytą riziką ir jomis būtų nuolat atsižvelgiama į šios rizikos pokyčius. Tai reiškia, kad atlikdamos rizikos analizę valstybės narės turi, be kita ko, nustatyti, kokios prekės turi būti tikrinamos ir kokiais būdais.

204. Iš to, kas nurodyta pirmiau, darytina išvada, kad šios bylos aplinkybėmis nuo tada, kai Sąjungos lygmeniu sužinoma apie didelę sukčiavimo riziką muitų srityje visoje Sąjungos muitų teritorijoje, susijusia su iš Kinijos importuotomis prekėmis, valstybės narės, be kita ko, pagal Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalį (ir vėliau – Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalį) privalo pritaikyti savo nacionalinius rizikos valdymo muitų srityje metodus. Kaip jau buvo pažymėta¹⁴⁴, Jungtinės Karalystės muitinė turėjo visą informaciją apie nagrinėjamą

¹³⁷ Žr. Widdowson, D. „Managing risk in the customs context“, De Wolf, L. & Sokol, J. B. (red.) „Customs Modernization Handbook“, World Bank, Washington D. C., p. 91–99.

¹³⁸ Žr., Widdowson, D., *op. cit.* Taip pat žr. Dunne, M. „À propos de la gestion des risques“, OMD Actualité, 2010 m. birželio mėn., ir Jacob, C. ir Zaharia, S.: „Risk management – a new priority system customs and its consequences“, Munich Personal RePEc Archive Paper 39352, pateikta 2012 m. birželio 17 d.

¹³⁹ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92 (COM/2003/0452 *final*), žr. 4 straipsnio pakeitimą.

¹⁴⁰ Mano žiniomis, Sąjungos teisėje sąvoka „rizikos analizė“ neapibrėžta. PMO apibrėžia ją kaip „sisteminę informacijos naudojimą siekiant išsiaiškinti kiek dažnai nustatyta rizika pasireiškia ir galimų jos pasekmių mastą“. Žr. Berr, C., „Répertoire de droit commercial, Douanes“, Dalloz, 2013 m. sausio mėn. (atnaujintas leidimas: 2019 m. kovo mėn.), 68 punktas. Taip pat žr. PMO rizikos muitų srityje valdymo sąvadą, skelbiamą adresu https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-risk-management/international-cooperation_fr#heading_2.

¹⁴¹ Žr. pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 2913/92 (COM/2003/0452 *final*), aiškinamoji dalis, 3 punktas. Taip pat žr. Pranešimą IP/03/1100. Šiems pasiūlymams pritarė Europos Parlamentas, todėl Reglamentas Nr. 648/2005 buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* 2005 m. gegužės 4 d. (OL L 117, 2005, p. 13) ir įsigaliojo 2005 m. gegužės 11 d.

¹⁴² Žr. Pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 2913/92.

¹⁴³ Žr. šios išvados 175 punktą.

¹⁴⁴ Žr. šios išvados 188–190 punktus.

riziką; tai reiškia, kad atsižvelgdama į turimą informaciją ir atlikdama reikalingus muitinius tikrinimus ji privalėjo per protingą terminą pritaikyti savo rizikos analizės metodus¹⁴⁵. Kadangi iš bylos medžiagos aišku, kad Jungtinė Karalystė žinojo apie faktines aplinkybes, susijusias su sukčiavimo muitų srityje schema 2007 m., ir kad vėliau daugiausia Komisija reguliariai informuodavo ją apie šios srities pokyčius, man atrodo, sunku sutikti su atsakovės argumentu, pagal kurį tai, kad pažeidimo laikotarpio pradžioje (2011 m. lapkričio mėn.), t. y. praėjus ketveriems metams nuo tada, kai šios valstybės valdžios institucijos gavo reikšmingos informacijos, nebuvo nustatyta ir įgyvendinta rizikos analizės priemonė, neatitinka Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalies.

205. Iš Jungtinės Karalystės procesinių dokumentų matyti, jog ji iš esmės neginčija, kad pažeidimo laikotarpiu netaikė rizikos analizės metodo, skirto sukčiavimui muitų srityje, susijusiam su nuvertinimu, nustatyti. Vis dėlto, atsakydama į Komisijos kaltinimus, Jungtinė Karalystė paaiškina, kad tinkamo rizikos analizės metodo parengimas šiek tiek užtruko dėl, be kita ko, nagrinėjamo sukčiavimo kompleksiskumo¹⁴⁶ ir OLAF metodika buvo netinkama atsižvelgiant į Jungtinės Karalystės situacijos specifiką. Žinoma, kaip teigia valstybė atsakovė, Sąjungos muitinės kodekso 3 ir 46 straipsniuose (pastarasis atitinka Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnį) iš valstybių narių nereikalaujama taikyti konkrečių rizikos vertinimo metodų, todėl valstybei narei nedraudžiama siekiant nustatyti sukčiavimą muitų srityje, susijusį su nuvertinimu, nesiremti statistinėmis vidutinėmis kainomis ir taikyti metodą, tikslingai ir konkrečiai nukreiptą į veiklos vykdytojus, kurie specializuojasi tokio pobūdžio sukčiavimo srityje, kaip Jungtinės Karalystės muitinė vėliau ir padarė per operaciją „Swift Arrow“. Iš tikrųjų taip Jungtinė Karalystė netiesiogiai pripažino, kad pažeidimo laikotarpiu neturėjo tinkamo metodo rizikos analizei atlikti. Vis dėlto man atrodo, kad toks pasiteisinimas neturi reikšmės, atsižvelgiant į Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalyje ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalyje numatytą įpareigojimą.

206. Tokia išvada pasitvirtina išanalizavus bylos medžiagoje esančius įrodymus, susijusius su muitinio tikrinimo operacijomis, kurias Jungtinė Karalystė atliko pažeidimo laikotarpiu, iš kurių galima spręsti, be kita ko, kad šios valstybės narės valdžios institucijos ėmėsi rizikos analizės priemonių tik per operaciją „Snake“, kurios veiksmų etapas truko nuo 2014 m. vasario 17 d. iki kovo 17 d. ir per kurią Komisija rekomendavo valstybėms narėms, be kitų priemonių, kaip rizikos rodiklius taikyti ribines vertes¹⁴⁷. Neginčijama, kad Jungtinė Karalystė dalyvavo šioje operacijoje naudodama OLAF rekomenduotus rizikos profilius, t. y. OLAF metodiką kaip rizikos ribą, ir per šią operaciją atliko atitinkamus tikrinimus. Vis dėlto, kaip teigia Komisija, o Jungtinė Karalystė to nepaneigė, šios priemonės buvo taikomos vos mėnesį, t. y. minėto proceso veiksmų etapu. Kitaip

¹⁴⁵ Komisija taip pat nurodo, kad Jungtinė Karalystė pažeidė pareigą per protingą terminą nustatyti rizikos analizės priemones, pabrėždama, kad ši valstybė turėjo anksčiau nustatyti šias priemones.

¹⁴⁶ Jungtinė Karalystė tvirtina, kad jai reikėjo „pasirūpinti atitinkama infrastruktūra, kad galėtų pasirengti ir atlikti išankstinius tikrinimus ne numatytoje pristatymo vietoje“, „skirti daug laiko ir išteklių parengiamiesiems darbams, išankstiniams patikrinimams taikytinų procesų sukūrimui ir išbandymui, atsižvelgiant į sukčiavimo mastą, taip pat atitinkamų veiklos gairių nustatymui, politikos ir procesų, susijusių su garantijomis, pateiktomis dėl konkrečių sukčiavimų nuvertinant prekes įtariamų siuntų, suformavimui nacionaliniu lygmeniu, įtariamų veiklos vykdytojų ir jų aprūpinimo kanalų stebėjimo programos parengimui ir veiklos vykdytojų mokymo programos parengimui“.

¹⁴⁷ Neginčijama, kad per PKV „Discount“, kurie buvo vykdomi 2011 m. lapkričio–gruodžio mėn., Jungtinė Karalystė neatliko rizikos analizės, nors pagal šios operacijos gaires buvo numatyta, be kita ko, nustatyti rizikos lygį, kuris būtų taikomas prekių kainoms. Be to, operacija „Samurai“, kuri buvo vykdoma 2016 m. rugsėjo mėn. ir per kurią Jungtinė Karalystė ėmėsi tikrinimo ir mokymo veiksmų prieš muitinį įforminimą, buvo ribotos apimties ir apėmė konkrečiai tik du importuotojus. Per operaciją „Breach“, kuri buvo vykdoma nuo 2015 m. gegužės mėn. ir kuri dar vykdoma, kaip Jungtinė Karalystė nurodė per teismo posėdį, buvo taikomos tik tos priemonės, kuriomis buvo siekiama tik *a posteriori* ginčyti vertes, laikomas pernelyg mažomis, kad būtų įtikinamos (žr. OLAF ataskaitos 2 punktą, būtent 2.1.6 ir 2.3 papunkčius, ir „Guidelines for preventing and Detecting Irregularities (under-invoicing) in imports of textiles and footwear“ 5–9 punktus).

tariant, be šio veiksmų etapo, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nevykdė rizikos analize grindžiamo tikrinimo ir tuo metu tikrino importuotojus po muitinio įforminimo, tik vėliau išsiųsdama jiems prašymus¹⁴⁸.

207. Be to, atsiliepime į ieškinį, atsakydama, be kita ko, į Komisijos kaltinimus, susijusius su rizikos analizės neatlikimu, Jungtinė Karalystė nurodo, kad ji nebuvo atlikta, be kita ko, todėl, kad OLAF metodika neatsižvelgiama į Jungtinės Karalystės rinkos ypatumus ir dėl to daug teisėtai importuojamų prekių pripažįstamos nuvertintomis¹⁴⁹. Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog ši kritika grindžiama klaidinga prielaida, pagal kurią pažeidimas pagal Sąjungos teisę buvo padarytas todėl, kad Jungtinė Karalystė netaikė konkrečios muitinio tikrinimo formos, kurią rekomendavo Komisija arba OLAF¹⁵⁰. Vis dėlto iš pažeidimo, nurodyto ieškinio pirmajame pagrinde, apibūdinimo ir kitų Komisijos dokumentų matyti, kad ji kaltina Jungtinę Karalystę netaikius jokių rizikos analizės metodo. Kaip matyti iš pirmiau atliktos analizės, Sąjungos muitinės kodekso 3 straipsnio ir 46 straipsnio 2 dalyje ir Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalyje valstybės narės įpareigojamos atliekant muitinį tikrinimą patvirtinti rizikos analizę, taigi nors Jungtinė Karalystė dėl jai vienai žinomų priežasčių nemanė esant tinkama taikyti Komisijos metodą, tai netrukdo jai pačiai parengti ir atlikti muitinį tikrinimą¹⁵¹. Manau, kad Jungtinės Karalystės kritika, susijusi su OLAF metodika kaip rizikos priemone, neturi reikšmės.

208. Atsižvelgiant į tai, dėl šios išvados išsamumo reikia priminti, kad pagal SESV 28 straipsnio 1 dalį Sąjunga „apima visą prekybą prekėmis apimančią muitų sąjungą, kurioje tarp valstybių narių uždraudžiami importo ir eksporto muitai bei visi lygiaverčio poveikio mokėjimai, o jų santykiams su trečiosiomis šalimis nustatomas bendrasis muitų tarifas“, ir kad SESV 3 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtinama išimtinė Sąjungos kompetencija muitų sąjungos srityje¹⁵². Pagal SESV 2 straipsnio 1 dalį įgyvendinant šią kompetenciją Sąjungos muitų teisės normos kodifikuojamos Sąjungos muitinės kodekse (taip pat taikymo ir įgyvendinimo reglamentuose) ir yra tiesiogiai taikytinos valstybėse narėse¹⁵³. Pagal SESV 291 straipsnį valstybės narės yra kompetentingos įgyvendinti šiuos teisės aktus¹⁵⁴. Nors už muitų surinkimą yra

¹⁴⁸ Iš 2014 m. birželio 13 d. HMRC ir OLAF susitikimo protokolo matyti, kad Jungtinė Karalystė atliks tyrimus dėl importuotojų, kurie galėjo nuvertinti prekes. Buvo pažymėta, jog dėl to, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos ėmėsi priemonių jau išleidus prekes, buvo „mažai tikėtina <...> kad bus išieškota bent kokia skola“.

¹⁴⁹ Analizuojant šį pagrindą reikėtų išnagrinėti OLAF metodikos, kaip rizikos nustatymo priemonės, kritiką, o šios metodikos, kaip prarastų tradicinių nuosavų išteklių apskaičiavimo pagrindo, analizę bus atlikta nagrinėjant antrąjį šio ieškinio pagrindą.

¹⁵⁰ Jungtinės Karalystės kritika, susijusi su to paties metodo naudojimu tradicinių nuosavų išteklių trūkumui apskaičiuoti, bus nagrinėjama analizuojant antrąjį ieškinio pagrindą.

¹⁵¹ Išnagrinėjusios operacijos „Snake“ rezultatus, kai kurios valstybės narės, t. y. Čekijos Respublika, Vengrija, Lenkijos Respublika, Slovėnijos Respublika ir Slovakijos Respublika, nusprendė sukurti savo priimtinių kainų lygio sistemą dėl, be kita ko, Čekijos pareikšto prieštaravimo, kad šios šalies prekių vidutinių kainų lygis yra daug mažesnis. Komisija priduria, kad Lenkijos Respublika iškėlė klausimų dėl OLAF metodikos, prašydama JTC šiuo klausimu pateikti papildomų dokumentų. Mano nuomone, ši aplinkybė patvirtina, kad Komisija niekada nelaikė šios metodikos valstybėms narėms privalomu vertinimo metodu.

¹⁵² Išorinė šios kompetencijos dalis yra bendra prekybos politika, kurios srityje Sąjungai pagal SESV 3 straipsnio 1 dalies e punktą taip pat suteikiama išimtinė kompetencija, o teisinis pagrindas yra antrinės teisės nuostatos, be kita ko, SESV 207 straipsnis, kuriame įtvirtinama ši politika. Kalbant, be kita ko, apie muitinės vertės nustatymą, davusį pradžią nagrinėjam sukčiavimui muitų srityje, Bendrijos muitinės kodekso ir Sąjungos muitinės kodekso nuostatomis siekiama įgyvendinti Pasaulio Prekybos Organizacijos steigimo sutarties 1A priede pateiktą 1994 m. Susitarimą dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VII straipsnio įgyvendinimo, šios normos taip pat priskiriamos Sąjungos išimtinės kompetencijos sričiai (žr., be kita ko, 1994 m. lapkričio 15 d. Nuomonę 1/94 (Susitarimai, pridėti prie PPO sutarties) (EU:C:1994:384, 34 punktas) ir Fabio, M., „Customs Law of the European Union“, Wolters Kluwer, 2012, 4 leid., 4.01 punktas).

¹⁵³ Sąjungos muitinės kodekso teisinis pagrindas yra SESV 33, 114 ir 207 straipsniai.

¹⁵⁴ Dėl kompetencijos padalijimo po Lisabonos sutarties žr. Grave J.-M., „The Impact of the Lisbon Treaty on Customs Matters: A Legal Assessment“, *Global Trade and Customs Journal*, vol. 5, n° 3, 2010, p. 110. Dėl „vykdomojo federalizmo“ žr. Limbach, K., „Uniformity of Customs Administration in the European Union“, Bloomsbury Publishing, Londonas, 2015 m. lapkričio mėn., p. 132.

atsakingos valstybės narės¹⁵⁵, šiai užduočiai įgyvendinti būtinas glaudus jų ir Sąjungos institucijų bendradarbiavimas¹⁵⁶. Taigi, viena vertus, kovos su sukčiavimu srityje remiantis SESV 325 straipsniu¹⁵⁷ Komisijai ir, be kita ko, OLAF suteikiami tam tikri tikrinimo ir tyrimo įgaliojimai¹⁵⁸. Kita vertus, būtent rizikos valdymo srityje Sąjunga yra priėmusi strategiją užtikrinti, kad būtų laikomasi minimalių muitinės rizikos valdymo ir kontrolės standartų¹⁵⁹, numatydama, kad nacionalinės muitinės turi imtis priemonių reformuoti procedūras, techniką ir išteklius atliekamų prekių patikrinimų srityje¹⁶⁰. Atsižvelgdamas į minėtas nuostatas ir į Komisijai pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį pavestą bendrojo intereso rėmimo užduotį¹⁶¹, manau, kad Komisija turėjo teisę nustatyti neprivalomus kriterijus, kaip antai OLAF metodiką, siekdama leisti valstybėms narėms vykdant muitinius tikrinimus atlikti rizikos analizę, juo labiau kad šioje byloje nagrinėjamu atveju aptariamas sukčiavimas muitų srityje apėmė visą Sąjungą ir kad valstybių narių ir Komisijos tarpusavio bendradarbiavimo priemonių katalogas nėra išsamus¹⁶². Atsižvelgiant į tai, reikia pabrėžti, kad nors Komisija savo komunikatuose patikslino rizikos valdymo tikslus¹⁶³, nesant suderintų taisyklių, susijusių su rizikos analizės metodais¹⁶⁴, valstybės narės galėjo ir gali laisvai pasirinkti konkrečias rizikos valdymo priemones pažeidimo laikotarpiu¹⁶⁵, kaip, be to, Komisija tai pripažino savo procesiniuose dokumentuose ir per teismo posėdį.

¹⁵⁵ Muitinio tikrinimo srityje valstybėms narėms suteikti tam tikri įgaliojimai, nors doktrinoje muitų srityje nurodoma valstybių narių „liekamoji kompetencija“ (žr., be kita ko, Albert, J. L., „L’Union douanière, les apparences d’une solidarité européenne historique“, *Gestion & finances publiques*, vol. 4, n° 4, 2017, p. 59–69, ir Natarel, E., „Le phénomène douanier dans le marché intérieur: à propos de l’exemple français“, *Revue des affaires européennes*, n° 4, 2005, p. 637). Dėl tradicinės valstybių kompetencijos „atsisakymo“ muitų srityje Sąjungos institucijų naudai žr., be kita ko, Soulard, C., „Union douanière – Taxation des marchandises“, *JurisClasseur Europe*, fasc. 500, 2016, 35 ir 58 punktai.

¹⁵⁶ Dėl šios priežasties SESV 33 straipsnyje numatytas teisinis pagrindas, susijęs su valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimu muitų srityje. Kalbant, be kita ko, apie koordinavimą sukčiavimo srityje reikia pridurti, jog SESV 325 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad valstybės narės derina savo veiksmus, skirtus Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti nuo sukčiavimo, ir šiuo tikslu, padedamos Komisijos, organizuoja glaudų ir reguliarių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą.

¹⁵⁷ Anksčiau – EB 280 straipsnis.

¹⁵⁸ Pavyzdžiui, žr. 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 1 t., p. 340), 1996 m. lapkričio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 303) ir 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų (OL L 136, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 91).

¹⁵⁹ Žr., be kita ko, Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl muitinės rizikos valdymo ir tiekimo grandinės saugumo, COM/2012/0793 final.

¹⁶⁰ Konkrečiai kalbant apie muitų teisės aktus, Sąjungos teisės aktų leidėjas numatė pareigą atlikti rizikos analizę, grindžiamą „nacionaliniu, Sąjungos ir, jei yra, tarptautiniu lygiu nustatytais kriterijais“. Žr. Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalies ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalies formuluotes.

¹⁶¹ Iš ESS 17 straipsnio 1 dalies matyti, kad Komisija, be kita ko, „remia bendruosius Sąjungos interesus“, „prižiūri Sąjungos teisės taikymą“ ir „atlieka koordinavimą, vykdomąsias ir valdymo funkcijas Sutartyje nustatytais sąlygomis“. Dėl šios nuostatos taikymo muitų srityje žr. Lyons, T., „EC Customs Law“, Oxford University Press, Oksfordas, 2018, p. 138.

¹⁶² Žr. Lyons, T., *op. cit.*, p. 147.

¹⁶³ „Komisijos komunikat[e] Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl ES muitinės rizikos valdymo strategijos ir veiksmų plano: rizikos problemų sprendimas, tiekimo grandinės saugumo stiprinimas ir palankių sąlygų prekybai sudarymas“ (COM/2014/527) ji pažymėjo, kad „prekių judėjimo tarptautine tiekimo grandine rizikos valdymui užtikrinti reikalingi gebėjimai nustatyti, įvertinti ir išanalizuoti visas su prekėmis ir jų judėjimu susijusias grėsmes ir riziką“; tam reikia „atsižvelgti į rizikos įvairovę <...> ir jų poveikį bei pasekmes, jei ta rizika taptų tikrove, kad rizikos mažinimo ir kontrolės priemonių būtų imamasi tinkamiausiu metu ir tinkamiausioje tiekimo grandinės dalyje“ (komunikato priedo I punktą).

¹⁶⁴ Žr. Charroux, G. ir Woerth, E., „Rapport sur l’évaluation de l’action de la douane dans la lutte contre les fraudes et trafics“, 2015 m. birželio 3 d., *Assemblée nationale, Comité d’évaluation et de contrôle des politiques publiques*.

¹⁶⁵ Nors rizikos analizė 2005 m. buvo įtraukta į Bendrijos muitinės kodeksą, reikėjo devynerių metų, kad Komisija priimtų 163 išnašoje nurodytą komunikatą, kuriame buvo numatyta muitinės rizikos valdymo politikos įgyvendinimo analizė ir pasiūlyta šios srities strategija. Žr., be kita ko, „ES muitinės rizikos valdymo strategiją“, pridėtą prie šio dokumento ir pateikiamą adresu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2014%3A0527%3AFIN>.

209. Kalbant apie esminius OLAF metodikos kriterijus kaip rizikos analizės priemonę, šioje byloje nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Komisijos atsakymų į Teisingumo Teismo raštu pateiktus klausimus, valstybės narės išsamiai diskutavo dėl šios metodikos kaip dėl sukčiavimo muitų srityje nustatymo priemonės. Taigi ji, kaip rizikos analizės priemonė, buvo pradėta taikyti remiantis jų tarpusavio sprendimu¹⁶⁶. Komisijos pateikti paaiškinimai, pagal kuriuos kiekvieno kombinuotosios nomenklatūros prekės kodo nuvertinimo rizikos lygiai (minimali priimtina kaina) (kurį sudaro aštuoni skaičiai) buvo apskaičiuojami remiantis vidutine pataisyta kaina, t. y. 28 valstybėse narėse importuojant pagal kiekvieną iš minėtų kodų per ketverių metų laikotarpį deklaruotų prekių vidutinių verčių aritmetiniu (ne svertiniu) vidurkiu, liudija, kad ši metodika nėra savavališka. Juo labiau kad pagal jurisprudenciją statistinių duomenų naudojimas siekiant ginčyti deklaruotos muitinės vertės tikslumą, t. y. deklaruotos muitinės vertės, kuri yra mažesnė nei 50 % vidutinės pataisytos kainos, patvirtina esant sukčiavimą nuvertinant prekes, kuris gali kelti abejonių¹⁶⁷. Taigi man atrodo, kad OLAF metodika, kaip rizikos analizės priemonė, grindžiama objektyviais ir neutraliais kriterijais.

210. Galiausiai manau, jog reikia atmesti Jungtinės Karalystės argumentą, kad taikant OLAF metodiką nustatoma daug teisėto importo; tam tikriems veiklos vykdytojams tai gali reikšti Chartijos 16 ir 17 straipsnių, atitinkamai susijusių su laisve užsiimti verslu ir nuosavybės teise, pažeidimą. Šiuo klausimu pažymėtina: kadangi Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalyje ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalyje numatyta rizikos analizė siejama su abstrakčiu rizikos valdymu, analizuojant muitų srityje kylančią riziką ir planuojant būtinas atsakomąsias priemones, t. y. muitinio tikrinimo priemonių įgyvendinimo veiksmų planą, nesuprantu, kodėl toks valdymas galėtų pažeisti šiose Chartijos nuostatose numatytas pagrindines teises.

3) Dėl pareigos atlikti tikrinimus prieš išleidžiant prekes

211. Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 1 dalyje, kuri buvo taikoma pažeidimo laikotarpio pradžioje, buvo numatyta, kad „muitinė gali, laikydamosi galiojančių nuostatų nustatytų sąlygų, atlikti visų rūšių tikrinimą, kurį, jos nuomone, būtina atlikti“¹⁶⁸. Vėliau priimtoje Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje yra panaši nuostata, o antroje pastraipoje pateiktas neišsamus įvairių muitinių tikrinimų, kuriuos gali taikyti valstybės narės, sąrašas. Atrodo, kad iš šių nuostatų formuluotės ir, kalbant konkrečiai, joje vartojamo veiksmazodžio „gali“ matyti, kad jomis nesiekama nustatyti skirtingų rūšių muitinių tikrinimų prioritetingos tvarkos¹⁶⁹. Mano supratimu, iš to darytina išvada, kad minėtomis nuostatomis

¹⁶⁶ Komisija pridūrė, kad Komisijos tarnyboms peržiūrint PKV „Discount“ (2011 m. lapkričio ir gruodžio mėn.) užbaigus veiksmus visos valstybės narės iš esmės sutarė dėl to, kad būtina išlaikyti teisingų kainų lygius. Dėl šios priežasties per 2014 m. operaciją „Snake“ iš vėl buvo taikoma minimali priimtina kaina, sudariusi 50 % vidutinės pataisytos kainos. Valstybės narės nekėlė klausimo dėl šio lygio pakeitimo analizuojant operacijos „Snake“ rezultatus. Vis dėlto Komisija patvirtina kad nė viena valstybė narė neprašė sumažinti minimalios priimtinos kainos.

¹⁶⁷ Žr. 2016 m. birželio 16 d. Sprendimą *EURO 2004. Hungary* (C-291/15, EU:C:2016:455). To sprendimo 38 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad „aptariama muitinė manė, jog deklaruota importuotų prekių sandorio vertė yra išskirtinai maža, palyginti su vidutinėmis statistinėmis pirkimo kainomis, paprastai taikomomis importuojant panašias prekes“, taip patvirtindamas, kad prekių „vidutinė statistinė vertė“ gali būti naudojama siekiant ginčyti deklaruotos muitinės vertės teisingumą.

¹⁶⁸ Ši pastraipa buvo šitaip suformuluota nuo pat jos priėmimo (žr. Tarybos pasiūlymą dėl Reglamento (EEB), nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (COM/90/71 *final*, OL C 128, 1990, p. 1), ir dabar yra panašiai suformuluota Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 1 dalyje. Dėl šios nuostatos raidos žr. šios išvados 202 punktą.

¹⁶⁹ Be to, reikėtų pažymėti, kad Sąjungos muitinės kodekso 5 straipsnio 3 dalyje, kurioje apibrėžiama muitinio tikrinimo sąvoka, nurodyti „konkretūs veiksmai, kuriuos muitinė atlieka siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi muitų teisės aktų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių prekių, vežamų tarp Sąjungos muitų teritorijos ir už šios teritorijos ribų esančių šalių ar teritorijų, įvežimo, išvežimo, vežimo tranzitu, gabenimo, saugojimo ir galutinio vartojimo, taip pat ne Sąjungos prekių ir prekių, kurioms taikoma galutinio vartojimo procedūra, laikymo Sąjungos muitų teritorijoje ir gabenimo joje tvarką“.

nacionalinėms muitinėms, kai jos atlieka muitinį tikrinimą, suteikiama tam tikra diskrecija pasirenkant ir taikant muitinio tikrinimo taisyklės¹⁷⁰. Tokį aiškinimą taip pat patvirtina nuostatos, susijusios su prekių išleidimu¹⁷¹.

212. Vis dėlto, kaip jau buvo nurodyta pirmiau¹⁷², kalbant apie SESV 325 straipsnyje numatytų įpareigojimų apimtį aiškinimą, diskrecija, kurią valstybių narių muitinės turi pasirinkdamos muitinio tikrinimo priemonės, apribota reikalavimu užtikrinti veiksmingą Sąjungos finansinių interesų apsaugą. Be to, kaip jau buvo pažymėta pirmiau, nacionalinės muitinės pagal Sąjungos muitinės kodekso 3 straipsnio 1 dalies a punktą turi nustatyti priemonės, skirtas „apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių finansinius interesus“. Šio tikslo svarbą Sąjungos muitinės kodekse parodo šios nuostatos vieta pačioje šio kodekso pradžioje, todėl valstybės narės turi užtikrinti šio uždavinio vykdymą¹⁷³. Apibendrinant pažymėtina: nors Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 1 ir 2 dalyse atlikti muitinį tikrinimą ir pasirinkti jo metodus pavedama valstybių narių valdžios institucijoms, kurios šiuo klausimu turi tam tikrą diskreciją, pasirinktos priemonės neturi būti neveiksmingos.

213. Taigi manau, kad tokie muitinio tikrinimo metodai kaip nagrinėjamieji šioje byloje, kuriuos taikant, siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, sudaromos galimybės veiksmingai valdyti riziką, kuri yra didelė ir nustatyta konkrečiu momentu ir konkrečioje erdvėje, remiantis pirmesniuose šios išvados punktuose apibūdinta rizikos analize, atitinka Sąjungos finansinių interesų apsaugos tikslą. Kaip jau ne kartą buvo pažymėta pažeidimo laikotarpiu, nustatytą pagrindinę riziką Sąjungos finansiniams interesams kėlė, be kita ko, plataus masto Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importas, kuris buvo nuvertintas ir kuriam buvo būdingas, pirma, sistemingas ir tyčinis prekių deklaravimas žemesne nei tikroji verte ir, antra, dalyvaujančių bendrovių patikimumo stoka, nes paprastai jos buvo įsteigiamos siekiant vienintelio tikslo tęsti šį sukčiavimą ir būdavo likviduojamos iš karto po to, kai nacionalinė muitinė ginčydavo jų pateiktą muitinės deklaraciją. Taigi pagal šią sukčiavimo muitų srityje schemą muitai, kurie galėjo būti sumokėti už į laisvą apyvartą išleistas prekes, smarkiai sumažėdavo. Būtent atsižvelgiant į šią faktinę padėtį reikia įvertinti Jungtinės Karalystės taikytų muitinio tikrinimo priemonių veiksmingumą pažeidimo laikotarpiu, palyginant jas su tomis priemonėmis, kurių, Komisijos teigimu, ši valstybė narė neįgyvendino.

214. Šiuo klausimu atrodo neginčijama, kad nuo pat operacijos „Swift Arrow“ pradžios 2017 m. spalio mėn. Jungtinė Karalystė paprastai netaikė muitinio tikrinimo priemonių prieš išleidžiant prekes, pavyzdžiui, patikrinimų prieš muitinį įforminimą arba pavyzdžių ėmimo, išskyrus priemonės, kurios buvo įgyvendintos per operaciją „Snake“ 2014 m. pradžioje ir operaciją „Samurai“ 2016 m. rugsėjo mėn. Neginčydama šios aplinkybės ir manydama, kad OLAF siūlomas rizikos vertinimo metodas nebuvo pritaikytas nustatyti importui, su kuriuo buvo susijęs sukčiavimas nuvertinant prekes, Jungtinė Karalystė teigė pasirinkusi strategiją, pagal kurią muitinis tikrinimas buvo atliekamas išleidus prekes, ir pagrindinis to pavyzdys buvo operacija „Breach“, pradėta 2015 m.¹⁷⁴. Kaip muitinio tikrinimo po prekių išleidimo pavyzdžius Jungtinė Karalystė vardija apsilankymus, susijusius su įtariamomis siuntomis, dokumentų analizę, auditą ir

¹⁷⁰ Žr., be kita ko, Albert, J.-L., „Le droit douanier de l’Union européenne“, Briuselis, Bruylant, 2019, p. 525.

¹⁷¹ Žr., be kita ko, Sąjungos muitinės kodekso 73 straipsnį ir generalinio advokato N. Jääskinen išvadą byloje *Codirex Expeditie* (C-542/11, EU:C:2013:123, 51 ir paskesni punktai).

¹⁷² Žr. šios išvados 175–177 punktus.

¹⁷³ Dėl muitinės užduoties pagal šią nuostatą žr. Lyons, T., *op. cit.*, p. 72 ir paskesni.

¹⁷⁴ Jungtinė Karalystė nurodo, kad operacija „Breach“ taip pat apėmė išankstinius tikrinimus. Vis dėlto reikia pažymėti, kad, pirma, Jungtinė Karalystė nepatikslino, ką apėmė šie tikrinimai, ir, antra, šios operacijos veiksmų etapas truko vos dvi dienas. Žr. 2016 m. vasario 3 d. susitikimo protokolą.

patikrinimus, nagrinėjimų pardavimų komercinio pobūdžio patikrą ir importuotojo, tarpinių ir kitų įmonių tarpusavio ryšių analizę, taip pat importuotojų informavimo veiklą siekiant nustatyti sukčiavimą.

215. Dėl gynybinio argumento, kurį Jungtinė Karalystė grindžia negalėjimu atlikti tikrinimų prieš išleidžiant prekes dėl OLAF metodikos netinkamumo reikia pažymėti, kad, kaip jau buvo nurodyta šioje išvadoje¹⁷⁵, nors valstybės narės neprivalo taikyti Komisijos siūlomo rizikos analizės metodo, joms vis dėlto taikomas Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnio 2 dalyje ir Sąjungos muitinės kodekso 46 straipsnio 2 dalyje nustatytas įpareigojimas taikyti rizikos analizę grindžiamus tikrinimus. Taigi, teisindamasi, kad tikrinimai prieš išleidžiant prekes nebuvo atliekami todėl, kad nebuvo tinkamo rizikos analizės metodo, Jungtinė Karalystė iš esmės pripažįsta neįvykdžiusi jai tenkančio įpareigojimo numatyti tokius tikrinimus. Be to, manau, jog reikia pritarti Komisijos argumentui, kad Jungtinės Karalystės išvardytos išleidus prekes taikytos priemonės bet kuriuo atveju negali būti laikomos veiksmingomis. Manau, sunku suprasti, kodėl strategija, kurią ši valstybė pasirinko taikyti išleidus prekes, galėtų būti laikoma veiksminga, turint omenyje Sąjungos finansinių interesų apsaugos tikslą susiklosčius tokiai situacijai, kai sukčiavimas muitų srityje pasireiškė importuotų tekstilės prekių ir avalynės nuvertinimu, t. y. sąmoningu jų deklaravimu žemesne nei šių prekių tikroji verte. Sunku įsivaizduoti, kad Jungtinės Karalystės apibūdintos priemonės leistų užtikrinti faktiškai mokėtinų muitų išieškojimą, jei prieš tai Jungtinė Karalystė realiai nenustatė importuotų prekių; tam prieš muitinį įforminimą ir išleidžiant nagrinėjamas prekes į laisvą apyvartą būtina atlikti fizines patikras ir paimti prekių pavyzdžių¹⁷⁶. Muitinis tikrinimas prieš išleidžiant prekes atrodė būtinas, jei muitinė abejojo muitinės deklaracijos teisingumu, tačiau jis dar reikalingesnis, kai vienintelis veiklos vykdytojų tikslas yra sukčiauti. Šiuo klausimu pažymėtina, kad, kaip jau buvo įrodyta, Jungtinės Karalystės muitinė puikiai žinojo apie sukčiavimą, susijusį su muitiniu nuvertinimu, be to, dalyvaudama operacijoje „Snake“ ji empiriškai patvirtino būtinybę taikyti veiksmingas kovos su tokiu sukčiavimu priemones (įskaitant išankstines priemones). Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nuo pat pažeidimo laikotarpio pradžios žinojo apie nagrinėjamo sukčiavimo muitų srityje pobūdį ir atsižvelgiant į jį joms turėjo kilti rimtų abejonių dėl minėtų po prekių išleidimo taikomų priemonių veiksmingumo.

216. Jungtinė Karalystė taip pat teigia, jog Sprendime *Komisija / Portugalija*¹⁷⁷ Teisingumo Teismas nurodė, kad muitinė turi atlikti papildomus tikrinimus tik jei ji turi „konkrečios informacijos“ apie muitinės deklaracijos neteisingumą. Mano nuomone, šis gynybinis argumentas grindžiamas klaidingu šio sprendimo aiškinimu. Pažymėjęs, kad „siekiant užtikrinti tinkamą muitų teisės aktų taikymą reikia tikrinti muitinės deklaraciją viršijant [nagrinėjamą] ribą, be kita ko, jei muitinė turi konkrečios informacijos apie tokios deklaracijos neteisingumą“, Teisingumo Teismas, mano nuomone, niekaip neapribojo informacijos šaltinio, iš kurio sprendžiama apie muitinės deklaracijos neteisingumą. Atsižvelgiant, be kita ko, į nacionalinėms muitinėms pagal Sąjungos muitinės kodekso 3 straipsnio 1 dalį tenkančias užduotis, jos privalo reaguoti į sukčiavimą muitų srityje, net jei informacija apie muitinės deklaracijų neteisingumą jas pasiekia per Komisiją ar kitas valstybes nares. Tokį aiškinimą patvirtina šio kodekso

¹⁷⁵ Žr. šios išvados 175–177 punktus.

¹⁷⁶ Taikytų priemonių neveiksmingumą ir jų nebuvimą patvirtina šiuo laikotarpiu vykdytų tikrinimo operacijų ataskaitos. Komisija pažymi nustačiusi keletą konkrečių siuntų, kurių nagrinėjimu laikotarpiu deklaruotos vertės buvo labai mažos. Pavyzdžiui, iš tikrinimo operacijos 17-11-1 ataskaitos matyti, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos patvirtino netaikiusios priemonių, kurias OLAF prašė taikyti po operacijos „Snake“ 2014 m., ir kad jas buvo vėl prašoma taikyti tikrinimo operacijos 16-11-1 ataskaitoje. Be to, iš tikrinimo operacijos 17-11-2 ataskaitos matyti, kad penkių 2017 m. rugsėjo 29 d. importuotų siuntų, kurias atrinko Komisijos pareigūnai, deklaruota vertė vidutiniškai siekė vos 3,3 % vidutinės pataisytos kainos. HMRC patvirtino, kad vėliau šių veiklos vykdytojų deklaruotos siuntos buvo perimtos ir kad per operaciją „Swift Arrow“ buvo pateikti nurodymai išieškoti papildomas muitų sumas.

¹⁷⁷ 2011 m. kovo 17 d. sprendimas (C-23/10, EU:C:2011:160, nepaskelbtas Rink., 50 punktas).

46 straipsnio 3 dalyje numatyta keitimosi informacija tarp valstybių narių sistema, kuria išreiškiama Sąjungos muitų sąjunga¹⁷⁸. Kadangi Jungtinės Karalystės muitinė žinojo apie didelę sukčiavimo muitų srityje riziką, apibūdintą šioje išvadoje, pritariu Komisijai, jog Jungtinė Karalystė negali teigti, kad, kalbant apie šioje byloje nagrinėjamu atveju deklaruotas vertes, jos muitinė neturėjo konkrečios informacijos apie deklaracijos neteislingumą, kaip byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Komisija / Portugalija*¹⁷⁹.

4) Dėl įpareigojimo pateikti garantijas

217. Pagal įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalį ir taikymo reglamento 244 straipsnio 1 dalį¹⁸⁰, kai pateikiama muitinės deklaracija, prieš išleidžiant prekes turi būti sumokėti taikytini muitai arba pateikta garantija. Taigi, jei muitinė mano, kad patikrinus muitinės deklaraciją gali būti apskaičiuota didesnė negu pagal muitinės deklaracijoje pateiktus duomenis apskaičiuotoji mokėtinų importo muitų (arba galimai kitų mokėjimų) suma, prekes leidžiama išleisti tik pateikus garantiją, pakankamą šių sumų skirtumui užtikrinti.

218. Šiuo klausimu dėl to, ar įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalyje¹⁸¹ *reikalaujama* pateikti garantiją, reikia pažymėti, jog iš mano analizuotų kalbinių versijų teksto, regis, galima spręsti, kad dėl prekių išleidimo *privalomai* reikalaujama pateikti garantiją¹⁸². Vis dėlto Įgyvendinimo reglamento 244 straipsnio 1 dalies, kurios nuostatos iš esmės atitinka Taikymo reglamento 248 straipsnio 1 dalies nuostatas, kalbinės versijos skiriasi. Iš versijų vokiečių ir estų kalba galima spręsti, kad tokios garantijos pateikimas yra teisė, o minėtos versijos lyg ir rodo, kad tai yra pareiga¹⁸³. Atsižvelgdamas į taikymo reglamento 244 straipsnio 1 dalies kalbinių versijų skirtumus manau, kad jos formuluotė neleidžia daryti vienareikšmės išvados dėl to, ar šioje nuostatoje kaip prekių išleidimo sąlygos reikalaujama garantijos pateikimo, ar vertindamos kiekvieno konkretaus atvejo ypatumus valstybių narių muitinės turi diskreciją¹⁸⁴. Jei Sąjungos teisės akto tekstas skirtingomis kalbomis skiriasi, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės akto, kuriame yra ši nuostata, bendrą sistemą ir tikslą. Šiuo klausimu, kalbant apie minėtų nuostatų kontekstą, manau, kad aiškinant įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalį ir Bendrijos muitinės kodekso 74 straipsnio 1 dalį reikia atsižvelgti į tai, kad „[muitinės deklaracijoje] nurodytas prekes leidžiama išleisti tik sumokėjus arba užtikrinus skolos

¹⁷⁸ Kaip matyti iš Sąjungos muitinės kodekso, pagal Sąjungos muitų teisę skatinama keistis tokia informacija. Kalbant konkrečiai, pagal šio kodekso 46 straipsnio 3 dalį muitinis tikrinimas atliekamas naudojant bendrą rizikos valdymo schemą, grindžiamą informacijos apie riziką ir rizikos analizės rezultatų mainais tarp muitinės administracijų bei bendrų rizikos kriterijų ir standartų, tikrinimo priemonių ir prioritetinių tikrinimo sričių nustatymu. Reikėtų pažymėti, kad šio straipsnio 4 ir 5 dalyse numatyti panašūs įpareigojimai.

¹⁷⁹ 2011 m. kovo 17 d. sprendimas (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160).

¹⁸⁰ Įgyvendinimo reglamento 248 straipsnyje iš esmės pakartotas 1981 m. gruodžio 17 d. Komisijos direktyvos 82/57/EEB, kuria nustatomos Tarybos direktyvos 79/695/EEB dėl prekių išleidimo į laisvą apyvartą procedūrų derinimo tam tikros įgyvendinimo nuostatos (OL L 28, 1982, p. 38), 20 straipsnio tekstas, o taikymo reglamento 244 straipsniu siekiama įgyvendinti Sąjungos muitinės kodekso V antraštinės dalies 3 skyriaus 1 skirsnio „Tikrinimas“ nuostatas.

¹⁸¹ Nuostata, galiojusi nuo pažeidimo laikotarpio pradžios iki 2016 m. gegužės 1 d.

¹⁸² Iš Įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalies versijų ispanų, vokiečių, estų, anglų, prancūzų ir italų kalba, regis, galima spręsti, kad prekėms išleisti nustatyta *privaloma* garantijos pateikimo sąlyga.

¹⁸³ Versija vokiečių k.: „Sind die Zollbehörden der Auffassung, dass aufgrund einer Überprüfung der Zollanmeldung höhere Einfuhr- oder Ausfuhrabgaben oder andere Abgaben zu entrichten sein könnten als aufgrund der Angaben in der Zollanmeldung, so kann die Überlassung der Waren von einer Sicherheitsleistung abhängig gemacht werden, die Differenz zwischen dem aufgrund der Angaben in der Zollanmeldung ermittelten Betrag und dem Betrag abdeckt, der letztlich zu entrichten sein könnte.“ Versija estų k.: „Kui toll leiab, et tollideklaratsiooni õigsuse kontrollimisest tulenev impordi- või eksporditollimaksu või muude tasutavate maksude summa võib olla suurem kui tollideklaratsiooni andmetest tulenev summa, võib kauba vabastamine sõltuda tagatise esitamisest, mis on piisav deklaratsioon andmete põhjal kindlaksmääratud summa ja hiljem tasumisele kuuluda võiva lõppsumma vahe tasumiseks.“ (išskirta mano).

¹⁸⁴ Žr., be kita ko, Sprendimą *Profisa* (C-63/06, EU:C:2007:233, 13 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

muitinei sumą¹⁸⁵. Kalbant apie Įgyvendinimo reglamento 244 straipsnį, šio kodekso 89 ir paskesniuose straipsniuose detalizuojamos įvairios situacijos, kai turi būti reikalaujama pateikti garantiją, taip pat patikslinami atvejai, kai tokios garantijos nereikalaujama¹⁸⁶. Vadinas, kalbant apie šį pagrindą, nors valstybės narės muitinė turi tam tikrą diskreciją sprendama, ar reikalauti pateikti garantiją, ši diskrecija ribojama veiksmingos Sąjungos finansinių interesų apsaugos reikalavimu, kaip jis suprantamas pagal SESV 325 straipsnį, kuris jau buvo pažymėtas šioje išvadoje¹⁸⁷. Be to, būtinybė apsaugoti Sąjungos ir valstybių narių finansinius interesus kyla iš taikymo reglamento 27 konstatuojamosios dalies, kurioje, be kita ko, nurodyta, kad, „atsižvelgiant į tai, kad reikia užtikrinti tinkamą Sąjungos ir valstybių narių finansinių interesų apsaugą ir vienodas ekonominės veiklos vykdytojų veiklos sąlygas, būtina nustatyti procedūrinės taisyklės, reglamentuojančias garantijos pateikimą“, ir iš Sąjungos muitinės kodekso 36 ir 37 konstatuojamųjų dalių¹⁸⁸. Todėl manau, kad reikia pritarti Komisijos pozicijai, kad muitinio tikrinimo priemonių taikymas ir reikalavimas pateikti garantijas turi būti vertinami skirtingai, atsižvelgiant į tai, ar tai yra pripažintos, turto turinčios įmonės¹⁸⁹, ar, kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju, vadinamosios bendrovės „feniksai“, kurių vienintelis tikslas yra sukčiauti ir kurios iš karto likviduojamos vos deklaruotas prekes išleidus į laisvą apyvartą.

219. Nagrinėjamu įrodymais, susiję su tuo, kad pažeidimo laikotarpiu Jungtinė Karalystė netaikė garantijų, jau buvo nagrinėjami šioje išvadoje, be kita ko, jos dalyje, susijusioje su pareiga atlikti rizikos analizę ir išankstinius tikrinimus, todėl šioje išvados dalyje jų nebūtina kartoti¹⁹⁰.

220. Be to, Jungtinė Karalystė teigia, kad, pirma, pritarus tokiai plačiai reikalaujantų garantijų sampratai, kurią siūlo Komisija, pagal Chartijos 17 straipsnį ir Papildomo protokolo Nr. 1 1 straipsnį būtų nepriimtina pažeidžiamos importuotojų turtinės teisės ir kad, antra, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos neturėjo jokių įrodymų, leidžiančių nustatyti pakaitinę vertę, todėl jos negalėjo reikalauti pateikti garantijų remdamosi šia pakaitine verte.

221. Manau, kad tokius argumentus reikėtų atmesti.

222. Dėl Jungtinės Karalystės argumento, kad Chartijos 17 straipsnyje įtvirtinta teisė į nuosavybę neleidžia muitinei iš importuotojų *bendrai* reikalauti garantijų reikėtų pažymėti, jog ši valstybė nepaaiškina, kodėl konkrečiai reikalavimas pateikti garantiją pažeistų šią teisę. Pagal principą *actor incumbit probatio, reus in excipiendo fit actor* minėta valstybė narė turi įrodyti savo teiginį, kuriuo ji siekia ginčyti pareigą pateikti garantijas, kuria remiasi Komisija¹⁹¹.

223. Bet kuriuo atveju iš pirmo žvilgsnio atrodo, jog Jungtinė Karalystė neteigia, kad pats įgyvendinimo reglamento 248 straipsnis ar taikymo reglamento 244 straipsnis prieštarauja Chartijos 17 straipsnyje įtvirtintoms pagrindinėms teisėms. Be to, reikia glaustai apžvelgti kriterijus, susijusius su Papildomo protokolo Nr. 1 1 straipsniu, kaip jie apibūdinti Europos

¹⁸⁵ Žr. 2001 m. vasario 1 d. Sprendimą *D. Wandel* (C-66/99, EU:C:2001:69, 36 punktą) ir 2014 m. rugsėjo 16 d. Nutartį *Kyocera Mita Europe / Komisija* (T-35/11, nepaskelbta Rink., EU:T:2014:795, 41 ir 42 punktai). Reikėtų pažymėti, kad Sąjungos muitinės kodekso 194 straipsnyje numatyti panašūs įpareigojimai.

¹⁸⁶ Žr. Lyons, T., *op. cit.*, p. 462 ir 463.

¹⁸⁷ Žr. šios išvados 177 punktą.

¹⁸⁸ Šiose 36 ir 37 konstatuojamosiose dalyse, be kita ko, pabrėžiamas tikslas „apsaugoti Sąjungos bei valstybių narių finansinius interesus ir pažaboti nesąžiningą veiklą“ ir patikslinama, kad reikia atsižvelgti į rizikos lygį ir ypatingą atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų padėtį.

¹⁸⁹ Mano nuomone, šį teiginį, susijusį su skirtingu veiklos vykdytojų vertinimu atsižvelgiant į jų „teisėtumą“, patvirtina tai, kad Sąjungos muitinės kodekse (38 ir paskesni straipsniai) numatytas konkretus statusas, t. y. įgaliojotojo ekonominės veiklos vykdytojo statusas.

¹⁹⁰ Žr. šios išvados 201–216 punktus.

¹⁹¹ Pagal analogiją žr. 2009 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-372/05, EU:C:2009:780, 72–77 punktai).

Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) jurisprudencijoje, į kurią turi būti atsižvelgta aiškinant šį 17 straipsnį, laikantis Chartijos 52 straipsnio 3 dalyje numatytos vieningumo sąlygos¹⁹². Pagal šią jurisprudenciją apmokestinimas iš esmės reiškia teisės į nuosavybę ribojimą¹⁹³, tačiau šis ribojimas yra pateisinamas pagal minėto 1 straipsnio antrą pastraipą, kurioje aiškiai numatyta išimtis, susijusi su mokesčių ir kitų rinkliavų mokėjimu¹⁹⁴. Tokiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, kad valstybės, formuodamos ir įgyvendindamos politiką mokesčių srityje, turi didelę diskreciją¹⁹⁵. Be to, kaip teigia Komisija, garantija muitinei suteikiama laikinai ir grąžinama, kai sumokama teisinga muitų suma arba kai importuotojas įrodo, kad prekės nebuvo nuvertintos. Atrodo, jog teigdama, kad muitinė negali taikyti tokios bendros reikalautinų garantijų sampratos kaip ta, kurią nurodo Komisija, Jungtinė Karalystė kvestionuoja šios institucijos taikomos administracinės praktikos suderinamumą su pagrindine teise į nuosavybę, numatyta Chartijos 17 straipsnyje. Iš tiesų, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sąjungos teisinėje sistemoje užtikrinamos pagrindinės teisės gali būti taikomos esant visoms situacijoms, kurias reglamentuoja Sąjungos teisė, tačiau negali peržengti šių situacijų ribų, ir Sąjungos teisės įgyvendinimas gali apimti administracinę praktiką¹⁹⁶, kuri nagrinėjama šioje byloje¹⁹⁷. Vis dėlto atrodo, kad minėtas Jungtinės Karalystės prieštaravimas šios bylos aplinkybėmis yra hipotetinis, nes nacionalinės valdžios institucijų sprendimų ir elgesio suderinamumas su Chartija negali būti vertinamas abstrakčiai ir turi būti vertinamas atsižvelgiant tik į konkretų administracinį aktą. Kadangi Jungtinė Karalystė nenurodė jokio konkretaus atvejo, kai dėl garantijos pateikimo pagal Sąjungos teisės nuostatas buvo pažeista Chartijoje įtvirtinta konkretaus veiklos vykdytojo pagrindinė teisė, manau, kad Teisingumo Teismui nereikia nagrinėti šio gynybos argumento.

224. Dėl Jungtinės Karalystės argumento, kad jos valdžios institucijos negalėjo reikalauti garantijų, nes neturėjo jokios informacijos, kuri būtų leidusi nustatyti pakaitinę importuojamų prekių vertę, mano nuomone, Jungtinė Karalystė muitų priemonės neįgyvendinimą teisina kitos priemonės nenustatymu, t. y. tuo, kad nebuvo atliekami tikrinimai prieš prekių išleidimą ir nebuvo imami pavyzdžiai. Kalbant konkrečiai, dėl tokio neveikimo ši valstybė negalėjo pagal Sąjungos muitinės kodekso 70 ir 74 straipsnius nustatyti nagrinėjamų prekių vertės, nors tai yra būtina garantijų pateikimui. Galiausiai reikia atkreipti dėmesį į Jungtinės Karalystės gynybos argumentų nenuoseklumą, nes ji iš esmės teigia, kad susiklosčius tokiai situacijai, kai jos muitinė neteisingai taikė Sąjungos muitinės kodekso nuostatas, susijusias su nagrinėjamų prekių muitine

¹⁹² Pagal u Chartija susijusius išaiškinimus šis 17 straipsnis atitinka Papildomo protokolo Nr. 1 1 straipsnį (OL C 303, 2007, p. 17).

¹⁹³ EŽTT yra ne kartą priminęs, kad EŽTK Papildomo protokolo Nr. 1 1 straipsnyje, kuriame iš esmės užtikrinama teisė į nuosavybę, yra trys atskiros normos: pirmoji išreikšta šio straipsnio pirmos pastraipos pirmame sakinyje ir yra bendroji norma, joje įtvirtinamas nuosavybės gerbimo principas; antrojoje normoje, kuri yra tos pačios pastraipos antrame sakinyje, numatytas nuosavybės atėmimas, nustatant jam tam tikras sąlygas; trečiojoje normoje, kuri yra antroje pastraipoje, susitariančiosioms valstybėms pripažįstama teisė, be kita ko, reglamentuoti turto naudojimą atsižvelgiant į bendrąjį interesą, taikant tokius įstatymus, kurie, jų nuomone, šiuo tikslu yra reikalingi. Vis dėlto šios normos nėra nesusijusios tarpusavyje. Antroji ir trečioji normos susijusios su konkrečiais teisės į nuosavybę pažeidimo pavyzdžiais, todėl jos turi būti aiškinamos atsižvelgiant į pirmojoje normoje įtvirtintą principą (žr., be kita ko, 1986 m. vasario 21 d. EŽTT sprendimą *James ir kt. prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1986:0221JUD000879379, 37 punktą) ir 2015 m. birželio 16 d. EŽTT sprendimą *Sargsyan prieš Azerbaidžaną* (CE:ECHR:2015:0616JUD004016706, 217 punktą).

¹⁹⁴ Žr., be kita ko, 2008 m. balandžio 29 d. EŽTT sprendimą *Burden prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:2008:0429JUD001337805, 59 punktą).

¹⁹⁵ Žr. 1997 m. spalio 23 d. EŽTT sprendimą *National & Provincial building society, Leeds permanent building society ir Yorkshire building society prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:1997:1023JUD002131993, 80 punktą).

¹⁹⁶ Pavyzdžiui, žr. 2021 m. sausio 14 d. Sprendimą *Okrázhna prokuratura – Haskovo ir Apelativna prokuratura – Plovdiv* (C-393/19, EU:C:2021:8, 31 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹⁹⁷ Dėl abstraktaus pavyzdžio, kai finansinė prievolė, atsiradusi dėl mokesčių surinkimo ar įmokos, gali pažeisti teisę į nuosavybę žr. 2003 m. liepos 3 d. EŽTT Sprendimą *Buffalo s.r.l. (likviduojama) prieš Italiją* (CE:ECHR:2003:0703JUD003874697, visų pirma 36 ir 37 punktai).

verte, vis dėlto būtų įmanoma, kaip Jungtinė Karalystė pabrėžia kalbant apie operaciją „Breach“¹⁹⁸, nustatyti skirtumą tarp prekių vertės, kuria remiantis buvo surinkti muitai, ir tikrosios jų vertės.

3. Prieš Jungtinę Karalystę pateiktų įrodymų apibendrinimas

225. Apibendrinant reikia pasakyti, kad priemonės, kurių Jungtinė Karalystė ėmėsi pažeidimo laikotarpiu, negali būti laikomos veiksmingomis, kaip tai suprantama pagal SESV 325 straipsnį ir antrinės muitų teisės nuostatas. Manau, kad, kalbant apie nagrinėjamas prekes, ši valstybė pažeidimo laikotarpiu nevykdė muitinių tikrinimų, grindžiamų rizikos analize ir patikrinimais prieš išleidžiant prekes, taip pat nereikalavo garantijų prieš išleidžiant prekes į laisvą apyvartą. Patikros priemonės po prekių muitinio įforminimo nebuvo nei pakankamos, nei veiksmingos pagal minėtas nuostatas. Taigi priemonės, kurių ėmėsi Jungtinė Karalystė, akivaizdžiai stokojo veiksmingumo, atsižvelgiant į nagrinėjamo sukčiavimo savybes ir į tai, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos galėjo apie jį žinoti pažeidimo laikotarpiu.

226. Tokia išvada taip pat kyla iš Komisijos pateiktų statistinių duomenų, iš kurių matyti, kad pagal OLAF metodiką, nors 2013 m. mažesne nei minimali priimtina kaina buvo deklaruota 32,44 % importo, 2016 m. ši dalis padidėjo iki 50,50 %¹⁹⁹. Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad taikant HMRC nustatytą metodą pažeidimo laikotarpiu buvo nuvertinta 35,2 % visų iš Kinijos importuotų prekių, priskiriamų 61–64 skyriams, o taikant OLAF metodiką šis skaičius buvo 44,8 %²⁰⁰. Vis dėlto reikia konstatuoti, jog abi šalys nesiginčija, kad po operacijos „Swift Arrow“ nuvertintų prekių kiekis sumažėjo, nes 2017 m. ir 2018 m. pirmojo pusmečio duomenys rodė labai nedidelį importą mažesne nei minimali priimtina kaina²⁰¹. Abi šalys taip pat pripažįsta, kad per šią operaciją vykdomi muitiniai tikrinimai apėmė tikrinimus prieš išleidžiant prekes, buvo grindžiami rizikos analize ir buvo atliekami imant pavyzdžius. Mano nuomone, šie duomenys leidžia daryti išvadą, kad tarp plataus masto sukčiavimo nuvertinant prekes ir valstybės narės įgyvendintų muitinio tikrinimo metodų buvo tiesioginis ryšys; tai reiškia, kad nagrinėjamas plataus masto sukčiavimas nuvertinant prekes pažeidimo laikotarpiu nebuvo neišvengiamas. Todėl laikausi nuomonės, kad turėtų būti atmestas pagrindinis Jungtinės Karalystės gynybos argumentas, pagal kurį iš operacijos „Swift Arrow“ sėkmės negalima spręsti, kad iki tol taikytos priemonės buvo akivaizdžiai netinkamos, nes pirmiau analizuoti empiriniai duomenys patvirtina, kad kaip tik yra atvirkščiai.

227. Pirmiau padarytos išvados dėl priemonių, kurių Jungtinė Karalystė ėmėsi pažeidimo laikotarpiu siekdama kovoti su sukčiavimu nuvertinant prekes, nepakankamumo nepaneigia argumentas, kurį ji grindžia tuo, kad dalyvavo visose Komisijos surengtose operacijose ir pati jas inicijavo, be to, ši institucija patvirtino, kad ėmėsi visų reikalingų veiksmų šiuo klausimu²⁰². Iš

¹⁹⁸ Jungtinė Karalystė pažymi, kad per šią operaciją buvo nustatyti 239 didelės rizikos veiklos vykdytojai ir kad daugeliui šių veiklos vykdytojų buvo pranešta apie nurodymus išieškoti muitus *a posteriori* (pranešimas C18). Ši valstybė teigia, kad per minėtą operaciją „taip pat buvo atlikta apie trisdešimt išankstinių patikrinimų ir paimta pavyzdžių“, bet visgi nepatikslina, kada šie pavyzdžiai buvo paimti, kiek jų buvo paimta ir dėl kokių priežasčių buvo nuspręsta neprašyti pateikti garantijų prieš leidžiant išleisti prekes, nors dėl praktinių priežasčių jų išieškojimas po išleidimo yra mažiau veiksminga priemonė.

¹⁹⁹ OLAF ataskaitos 2.1.4 punktas.

²⁰⁰ Remiantis Komisijos procesiniais dokumentais, ji negali patvirtinti minėto Jungtinės Karalystės pateikto skaičiaus.

²⁰¹ Kaip teigia Komisija, šie duomenys rodo ne tik tai, kad Jungtinė Karalystė buvo atsakinga už 74,60 % tradicinių nuosavų išteklių praradimą dėl Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės nuvertinimo 2015 m., 79,15 % šių prarastų išteklių 2016 m. ir 66,90 % prarastų tų pačių išteklių 2017 m., bet ir tai, kad nuo operacijos „Swift Arrow“ pradžios ir laipsniško jos pratęsimo šis skaičius gerokai sumažėjo, pavyzdžiui, 2017 m. lapkričio mėn. jis buvo 33,86 %, o 2018 m. birželio mėn. – 4,73 % (duomenų bazė „Surveillance 2“, kiek tai susiję su Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importu). Komisija taip pat paaiškina, kad nors Jungtinė Karalystė ėmėsi palyginti ribotų priemonių (patikrinama vos kelis veiklos vykdytojus remdamasi mažos vertės ribomis vos keliuose numatytose paskirties vietose), nuvertintas importas sumažėjo išpuodingai ir beveik iš karto (90 % per tris mėnesius ir 96 % per metus).

²⁰² Jungtinė Karalystė nurodo, be kita ko, operacijas PKV „Discount“, „Snake“, „Breach“ ir „Samurai“.

tiesų, kaip patvirtino pati Jungtinė Karalystė, valstybės narės turi užtikrinti Sąjungos muitų teisės taikymą, ir tai reiškia, kad joms tenka pareiga atlikti atitinkamus muitinius tikrinimus ir veiksmingai apsaugoti Sąjungos finansinius interesus. Norėdamos įvykdyti šią užduotį, šios institucijos turi dirbti nuolat, nuosekliai ir sistemingai siekdamos apsaugoti Sąjungos muitų sieną ir šis darbas negali apsiriboti epizodiniu dalyvavimu muitinės operacijose, kurių poveikis gali būti tik laikinas.

4. Dėl valstybių narių pareigos nustatyti muitų sumas ir įtraukti atitinkamas sumas į apskaitą

228. Komisija teigia, kad pažeidimo laikotarpiu Jungtinė Karalystė darė tęstinį Sąjungos muitinės kodekso 105 straipsnio 3 dalies ir atitinkamos Bendrijos muitinės kodekso nuostatos – jo 220 straipsnio 1 dalies pažeidimą, neįtraukdama į apskaitą skolų muitinei, kurios dar turėjo būti išieškotos už nagrinėjamą sukčiaujant nuvertintą importą, kai tik muitinė sužinojo apie situaciją, dėl kurios buvo nustatytos šios skolos.

229. Vis dėlto Jungtinė Karalystė iš esmės teigia neprivalanti tikrinti nagrinėjamų muitinės deklaracijų ar apskaičiuoti papildomų muitų, todėl jai nėra jokios pareigos įtraukti nagrinėjamas skolas muitinei į apskaitą.

230. Pirmiausia pagal Sąjungos muitinės kodekso 104 straipsnio 1 dalį ir ją atitinkančią Bendrijos muitinės kodekso 218 straipsnio 1 dalį muitinė pagal nacionalinės teisės aktus įtraukia į savo tvarkomą apskaitą mokėtiną importo ar eksporto muto sumą. Pirma, nors šioje nuostatoje numatyta įtraukimą į apskaitą lemia įpareigojimai nustatyti ir pateikti Sąjungai tradicinius nuosavus išteklius, kylantys iš, be kita ko, reglamentų Nr. 1150/2000 ir Nr. 609/2014 nuostatų, kurios buvo nagrinėjamos šioje išvadoje analizuojant antrąjį ieškinio pagrindą²⁰³, jis atliekamas nepaisant šių įpareigojimų²⁰⁴, todėl jį reikia skirti nuo šių įpareigojimų²⁰⁵. Antra, pareiga įtraukti į apskaitą muitų sumas pagal minėtas nuostatas šioje byloje nagrinėjamu atveju yra tiesioginė ir neišvengiama jau analizuotų muitinės priemonių, kaip antai rizikos analizės ir muitinių tikrinimų prieš išleidžiant prekes, taikymo pasekmė, todėl jų netaikymas neabejotinai lemia minėtų sumų neįtraukimą į apskaitą. Dėl šios priežasties manau, kad kaltinimas, susijęs su pareigos įtraukti atitinkamas sumas į apskaitą pažeidimu, turi būti analizuojamas kartu su kaltinimais, susijusiais su pareiga imtis reikiamų muitinės priemonių, kurios jau buvo aptartos nagrinėjant šį pagrindą.

231. Kalbant apie bylos esmę, pagal jurisprudenciją muitų sumų įtraukimas į apskaitą reiškia muitinės tarnybų atliekamą skolą muitinei sudarančios sumos *įregistravimą* apskaitos registruose arba bet kuriose kitose jiems lygiavertėse duomenų laikmenose, jei šios tarnybos gali apskaičiuoti pagal teisės aktus mokėtiną sumą ir nustatyti išieškotinos sumos skolininką²⁰⁶. Vadinasi, jei muitinė nustato, kad skolos muitinei yra visiškai arba iš dalies nesumokėtos ir kad ji gali

²⁰³ Žr. šios išvados 235–240 punktus.

²⁰⁴ Nors pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybės narės privalo nustatyti Sąjungai priklausančius nuosavus išteklius, kai tik muitinė gali apskaičiuoti mokėtiną skolos muitinei sumą ir nustatyti skolininką (2006 m. vasario 23 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-546/03, nepaskelbtas Rink., EU:C:2006:132, 29 punktą); 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683, 59 ir 61 punktai); 2010 m. birželio 17 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (C-423/08, EU:C:2010:347, 40 punktą) ir 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija*, C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 59 punktą), faktinis įtraukimas į apskaitą nėra būtinas (šiuo klausimu žr. 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija / Danija*, C-392/02, EU:C:2005:683, 58 punktą); tai reiškia, kad tai yra du atskiri teisiniai režimai.

²⁰⁵ 2008 m. liepos 9 d. Nutartis *Gerlach & Co.* (C-477/07, nepaskelbta Rink., EU:C:2008:390, 22 punktą).

²⁰⁶ Žr., be kita ko, 2009 m. liepos 16 d. Sprendimą *Distillerie Smeets Hasselt ir kt.* (C-126/08, EU:C:2009:470, 22 punktą); 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimą *KGH Belgium* (C-351/11, EU:C:2012:699, 21 punktą) ir 2008 m. liepos 9 d. Nutartį *Gerlach & Co.* (C-477/07, nepaskelbta Rink., EU:C:2008:390, 17 punktą) dėl Bendrijos muitinės kodekso 217 straipsnio 1 dalies ir 220 straipsnio 1 dalies.

apskaičiuoti iš tokios skolos kylančias sumas ir nustatyti skolininką, ji privalo įtraukti šią sumą į apskaitą pagal minėtas nuostatas. Šioje byloje nagrinėjamu atveju, kaip jau buvo pažymėta, Jungtinė Karalystė žinojo apie sukčiavimą nuvertinant prekes; tai reiškia, kad jos valdžios institucijos ne tik privalėjo nustatyti teisingas muitines vertes ir patikrinti muitinės deklaracijas, bet ir nustatyti nagrinėjamam importui priskiriamas sumas ir pagal Sąjungos muitinės kodekso 105 straipsnio 3 dalį bei šią nuostatą atitinkančią Bendrijos muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalį įtraukti jas į apskaitą²⁰⁷. Kadangi Jungtinė Karalystė nenustatė šių sumų ir neįtraukė jų į apskaitą, kaltinimas, susijęs su šiomis nuostatomis, kuris iš tikrųjų neturi savarankiško turinio, taip pat turėtų būti laikomas pagrįstu kaip tiesioginė pirmesniuose šios išvados punktuose nagrinėtų pažeidimų pasekmė. Nesiimdama minėtų būtinų priemonių pagal bylai reikšmingas Bendrijos muitinės kodekso ir Sąjungos muitinės kodekso nuostatas, siejamas su SESV 325 straipsnyje įtvirtintu veiksmingumo principu, Jungtinė Karalystė neišvengiamai nenustatė sumų, susijusių su nagrinėjamu importu, ir neįtraukė jų į apskaitą pagal Sąjungos muitinės kodekso 105 straipsnio 3 dalį ir ją atitinkančią Bendrijos muitinės kodekso 220 straipsnio 1 dalį.

232. Tokiomis aplinkybėmis pirmąjį ieškinio pagrindą reikėtų laikyti pagrįstu tiek, kiek jis susijęs su įpareigojimais pagal SESV 325 straipsnį, Bendrijos muitinės kodekso 13 straipsnį ir 220 straipsnio 1 dalį, Sąjungos muitinės kodekso 3, 46 straipsnius ir 105 straipsnio 3 dalį, įgyvendinimo reglamento 248 straipsnio 1 dalį ir taikymo reglamento 244 straipsnį.

C. Dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal Sąjungos teisės aktus, susijusius su nuosavais ištekliais ir prarastų tradicinių nuosavų išteklių (muitų) įvertinimu

233. Komisijos nuomone, Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal teisės aktus, susijusius su tradiciniais nuosavais ištekliais ir, be kita ko, sprendimų 2007/436 ir 2014/335 2 ir 8 straipsnius ir Reglamento Nr. 1150/2000 2, 6, 9, 10, 11 ir 17 straipsnius, kuriuos atitinka Reglamento Nr. 609/2014 2, 6, 9, 10, 12 ir 13 straipsniai. Kaip teigia Komisija, ši valstybė pažeidimo laikotarpiu neatliko atitinkamų muitinių tikrinimų, todėl sukčiaujant nuvertintos prekės nebuvo tinkamai deklaruotos muitinei. Atsižvelgiant į šį neteisingą vertinimą, už šias prekes mokėtini muitai nebuvo apskaičiuoti teisingai ir todėl į Sąjungos biudžetą tuo metu, kai to reikėjo, nebuvo pateiktos nuosavų išteklių sumos, atitinkančios muitus, kurie turėjo būti nustatyti. Komisija taip pat kaltina Jungtinę Karalystę tuo, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos iš pradžių nustatė, o paskui panaikino skolas muitinei, susijusias su tam tikru nuvertintų prekių importu, ir dėl to padarė administracinę klaidą. Taigi Komisija mano, kad Jungtinė Karalystė atsakinga už tai, kad dėl to buvo prarasta tradicinių nuosavų išteklių.

234. Prieš analizuojant šio pagrindo pagrįstumą, reikia kai ką patikslinti dėl teisinio režimo, susijusio su tradicinių nuosavų išteklių pateikimu, siekiant nustatyti valstybėms narėms šioje srityje tenkančius įsipareigojimus (1 dalis). Kalbant apie šio pagrindo esmę, pirmiausia reikia išnagrinėti Komisijos argumentą, kad, nesiimdamos tinkamų priemonių po to, kai už kai kurias nuvertintas prekes už laikotarpį nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn. buvo nustatyta papildoma skola muitinei, ir panaikindamos šias papildomai nustatytas skolas, Jungtinės Karalystės valdžios institucijos padarė administracinę klaidą, už kurią yra finansiškai atsakinga Jungtinė Karalystė (2 dalis). Tada reikia išanalizuoti keblią problemą, susijusią su tradicinių nuosavų išteklių, prarastų dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuriuo kaltinama, nustatymu (3 dalis), ir galiausiai papildomai išnagrinėti Jungtinės Karalystės gynybos argumentus, susijusius su delpinigiais (4 dalis).

²⁰⁷ Žr. 2010 m. birželio 17 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-423/08, EU:C:2010:347, 37 ir paskesni punktai).

1. Dėl mokėtinų sumų įtraukimo į apskaitą ir tradicinių nuosavų išteklių pateikimo teisinio režimo

235. Pajamos iš bendrojo muitų tarifo muitų pagal Sprendimo 2007/436 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktus ir Sprendimo 2014/335 2 straipsnio 1 dalies a punktą yra Sąjungos tradiciniai nuosavi ištekliai²⁰⁸. Šie ištekliai apibrėžiami „kaip pajamos, kartą ir visiems laikams skirtos Sąjungai jos biudžetui finansuoti ir teisiškai priklausančios jai, todėl tam nėra būtinas joks paskesnis nacionalinės valdžios institucijų sprendimas“²⁰⁹. Nors pagal minėtų sprendimų 8 straipsnio 1 dalį valstybės narės yra įpareigosios rinkti Sąjungos nuosavus išteklius, vis dėlto jos privalo pateikti juos Sąjungai ir negali tam prieštarauti²¹⁰.

236. Privalomas tradicinių nuosavų išteklių pateikimo Sąjungai pobūdis kyla iš Reglamento Nr. 609/2014²¹¹ dėl, be kita ko, tradicinių nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos²¹². Šiuo klausimu pagal Reglamento Nr. 609/2014 2 straipsnio 1 dalį²¹³ Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių suma *nustatoma iš karto*, kai įvykdomos muitinės taisyklėse nustatytos tų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos²¹⁴, o pagal šio reglamento 13 straipsnio 1 dalį²¹⁵ valstybės narės privalo imtis visų reikiamų priemonių, užtikrinančių sumų, atitinkančių Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumas, teikimą Komisijai. Teisingumo Teismas taip pat jau yra patikslinęs, kad šioje nuostatoje konkrečiai išreiškiami lojalaus bendradarbiavimo reikalavimai, kylantys iš ESS 4 straipsnio 3 dalies, pagal kuriuos valstybės narės, be kita ko, turi nurodyti Komisijai problemas, iškilusias joms taikant Sąjungos teisę²¹⁶.

237. Kadangi trūkstamos nuosavų išteklių pajamos turi būti kompensuotos kitais nuosavais ištekliais arba persikirstant išlaidas, valstybės narės privalo nustatyti Sąjungai priklausančius tradicinius nuosavus išteklius, nes kitaip būtų pripažinta, kad dėl valstybės narės elgesio sujaukiama Sąjungos finansinė pusiausvyra²¹⁷. Šių nuosavų išteklių pateikimo tikslais Reglamento Nr. 609/2014 9 straipsnio 1 dalyje kiekviena valstybė narė įpareigojama sumokėti nuosavus išteklius į šiuo tikslu Komisijos atidarytą sąskaitą šio reglamento 10 straipsnyje nustatyta tvarka²¹⁸. Šiuo klausimu Reglamento Nr. 609/2014 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės

²⁰⁸ Žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219, 40 punktas). Dėl nuosavų išteklių sistemos apžvalgos žr. Albert, J.-L., „Le droit douanier de l'Union européenne“, Bruylant, Briuselis, 2019, p. 132–144; Berlin, D., „Politiques de l'Union européenne“, Bruylant, Briuselis, 2016, p. 53–64, ir Aubert, M.-H., „Rapport: Système des ressources propres des Communautés européennes“, Assemblée nationale (documents d'information de l'Assemblée nationale. Onzième législature, no3436), Paryžius, 2001.

²⁰⁹ Europos Komisija „Europos Sąjungos viešieji finansai“, *Europos Bendrijų oficialusis leidinys*, Liuksemburgas, 2007, p. 143.

²¹⁰ Potteau, A., „Budget de l'Union européenne. – Contenu du budget“, *JurisClasseur Europe Traité*, Fasc. 198, 2016 m. lapkričio 4 d., 33 punktas.

²¹¹ Ši nuostata buvo atitinka Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalį.

²¹² Žr. Berlin, D., *op. cit.*, 34 punktas.

²¹³ Šia nuostata buvo pakeista Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalis.

²¹⁴ Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad „teisė konstatuojama tada, kai yra tinkamai nustatoma atitinkama skola“ (1989 m. vasario 22 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (54/87, EU:C:1989:76). Iš naujesnių žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219, 43 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Be to, generalinė advokatė E. Sharpston taip pat teigė, kad valstybės narės šiuo klausimu neturi jokios diskrecijos (išvada byloje *Čekija / Komisija* (C-575/18 P, EU:C:2020:205, 43 punktas).

²¹⁵ Šia nuostata buvo pakeista Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalis.

²¹⁶ Šiuo klausimu žr. 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-105/02, EU:C:2006:637, 87 punktas).

²¹⁷ Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog ankstesnė nuostata (Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalis) turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės negali atsisakyti nustatyti skolų, nors su jomis ir nesutinka, nes kitaip tektų pripažinti, kad dėl valstybės narės elgesio, nors ir laikinai, bet sujaukiama Sąjungos finansinė pusiausvyra (2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija* C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 58 punktas). Be to, žr. 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683, 54 ir 60 punktai) ir 2011 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Komisija / Suomija* (C-405/09, EU:C:2011:220, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

²¹⁸ Žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:414, 67 punktas).

narės turi savo išde arba savo paskirtoje įstaigoje laikyti nuosavų išteklių sąskaitas. Jei yra įvykdomos skolos muitinei nustatymo sąlygos, valstybės narės turi įskaityti ją į sąskaitas pagal šio reglamento 6 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos nuostatas (toliau – A sąskaita), o jei yra įvykdytos *ad hoc* sąlygos, valstybės narės turi deramai įskaityti šią skolą į šio reglamento 6 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nurodytą sąskaitą (B sąskaita)²¹⁹.

238. Šiuo klausimu reikėtų patikslinti, kad bendra Sąjungos finansinių interesų apsauga yra savarankiškas tikslas, įtrauktas į SESV 6 dalies II antraštinę dalį („Finansinės nuostatos), kuri yra atskira nuo muitų sąjungos, reglamentuotos trečiosios dalies, susijusios su Sąjungos politikos sritimis, 1 skyriuje²²⁰. Vis dėlto, kaip yra pažymėjusi generalinė advokatė V. Trstenjak²²¹, nuostatos dėl Sąjungos nuosavų išteklių ir muitų teisės nuostatos yra susijusios taip, kad kompetentingos nacionalinės muitinės institucijos nustatytus muitus, kaip nuosavus išteklius, turi apskaičiuoti, apmokestinti šiais muitais ir juos surinkti pagal taikytinas muitų teisės nuostatas²²². Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad pareiga nustatyti Sąjungos nuosavus išteklius yra neatsiejama nuo pareigos per nustatytus terminus įskaityti juos į Komisijos sąskaitą ir sumokėti delpinigių už vėlavimą tai padaryti²²³. Šie delpinigia, be to, mokėtini neatsižvelgiant į priežastį, dėl kurios šie ištekliai pavėluotai įskaityti į Komisijos sąskaitą²²⁴.

239. Teisingumo Teismas ypač atidžiai aiškina minėtas nuostatas, be kita ko, primindamas, kad Sąjungos teisės finansinės nuostatos priskiriamos pagrindinėms Sąjungos teisinės sistemos normoms ir jų būtina griežtai laikytis siekiant užtikrinti veiksmingą šios sistemos veikimą²²⁵. Kadangi Sąjungai turi būti „sudarytos palankiausios sąlygos“ disponuoti nuosavais ištekliais²²⁶, Teisingumo Teismas priminė, kad įvairių taisyklių, susijusių su muitų išieškojimu, tikslas – užtikrinti vienodą ir kruopštų muitų srities nuostatų taikymą, siekiant greitai ir veiksmingai perduoti Sąjungos nuosavus išteklius²²⁷. Taigi pagal suformuotą jurisprudenciją, jei dėl valstybės narės muitinės klaidos Sąjungos nuosavi ištekliai nebuvo surinkti, tokia klaida negalima ginčyti atitinkamos valstybės narės prievolės mokėti nustatytas mokėtinas sumas ir delpinigių²²⁸. Pavyzdžiui, buvo atmesti valstybių narių pateikti pateisinimai, susiję su nacionalinės valdžios institucijų padaryta apskaitos klaida²²⁹, fakto klaidos ir teisės klaidos atskyrimu, kuriuo rėmėsi nagrinėjama valstybė narė, arba netyčiniu vėlavimo įskaityti sumas į Komisijos sąskaitą

²¹⁹ Teisingumo Teismas jau nurodė, kad pagal Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 3 dalies a ir b punktus valstybės narės privalo į A sąskaitą įskaityti sumas, nustatytas pagal šio reglamento 2 straipsnį, ne vėliau kaip pirmąją darbo dieną po devynioliktos antrojo mėnesio, einančio po mėnesio, per kurį buvo nustatyta Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių suma, dienos, nedarant poveikio teisei per tą patį terminą įskaityti į B sąskaitą nustatytas sumas, kurios „dar nebuvo atgautos“ ir dėl kurių „nebuvo pateikta jokia garantija“, taip pat nustatytas sumas, „už kurias buvo pateikta garantija, [kurios] buvo užginčytos ir kurios, išsprendus kilusius ginčus, gali būti pakeistos“ (2010 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-334/08, EU:C:2010:414, 66 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

²²⁰ Šiuo klausimu žr. Lyons, T., *op. cit.*, p. 52 ir 53.

²²¹ Žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvadą byloje *Komisija / Italija* (C-275/07, EU:C:2008:334, 82 punktą ir 39 išnašą).

²²² Žr., be kita ko, 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-68/88, EU:C:1989:339, 17 punktą); 1991 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-96/89, EU:C:1991:213, 38 punktą) ir 2003 m. birželio 12 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-363/00, EU:C:2003:335, 43 punktą).

²²³ Žr., be kita ko, 2019 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas) (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601, 70 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

²²⁴ Žr. šios išvados 222 išnašoje nurodytą jurisprudenciją.

²²⁵ Šiuo klausimu žr. generalinio advokato C. O. Lenz išvadą byloje *Komisija / Graikija* (70/86, EU:C:1987:250).

²²⁶ Reglamento Nr. 609/2014 3 konstatuojamoji dalis ir 1989 m. vasario 22 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (54/87, EU:C:1989:76).

²²⁷ Šiuo klausimu žr. 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-275/04, EU:C:2006:641, 68 punktą); 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-312/04, EU:C:2006:643, 54 punktą); 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-377/03, EU:C:2006:638, 69 punktą) ir 2009 m. kovo 19 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-275/07, EU:C:2009:169, 84 punktą).

²²⁸ Žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:414, 50 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją) ir 2019 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas) (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601, 61 punktą).

²²⁹ Žr., be kita ko, 1989 m. vasario 22 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (54/87, EU:C:1989:76).

pobūdžiu²³⁰. Vadinasi, jei valstybė narė nenustato Sąjungai priklausančių nuosavų išteklių ir nepateikia atitinkamos sumos Komisijai, kai nėra įvykdyta viena iš Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalyje numatytų sąlygų, ji neįvykdo įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę²³¹.

240. Atsižvelgdamas į šias pastabas, galiu tik pritarti Komisijos pozicijai, kad valstybei narei pagal Sąjungos teisę tenkančios pareigos apsaugoti Sąjungos finansinius interesus ir kovoti su sukčiavimu, taip pat atlikti muitinius tikrinimus remiantis rizikos analize ir reikalauti pateikti garantijas pažeidimas, nustatytas šioje išvadoje, neabejotinai siejamas su klaidingu į Sąjungos biudžetą pateiktinų tradicinių nuosavų išteklių sumų apskaičiavimu ir šių išteklių nenustatymu ir nepateikimu tuo metu, kai tai turėjo būti padaryta.

2. Dėl Jungtinės Karalystės pareigos pateikti Komisijai sumas, atitinkančias per operaciją „Snake“ nustatytus muitus, pažeidimo

241. Iš to, kas išdėstyta pirmiau, darytina išvada, kad Jungtinė Karalystė pagal Reglamento Nr. 1150/2000 2 straipsnio 1 dalį, kurią atitinka Reglamento Nr. 609/2014 2 straipsnio 1 dalis, turėjo nustatyti, kad esama Sąjungos nuosavų išteklių, ir pagal šių dviejų reglamentų 6, 9 ir 10 straipsnius pateikti juos Sąjungai. Ieškinyje pateikdama pirmąjį kaltinimą, Komisija iš esmės kaltina Jungtinės Karalystės valdžios institucijas tuo, kad jos B sąskaitoje panaikino dideles skolos muitinei sumas. Šios sumos atitiko papildomas skolas, nustatytas po 2014 m. vykdytos operacijos „Snake“, apie kurias Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pranešė pateikdamos pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“, bet 2015 m. birželio–lapkričio mėn. juos atšaukė²³². Kaip teigia Komisija, nesiimdamos tinkamų muitinės priemonių po to, kai buvo nustatytos papildomos skolos muitinei, ir panaikindamos šias skolas, šios valdžios institucijos padarė administracinę klaidą, už kurią Jungtinė Karalystė turėtų būti laikoma finansiškai atsakinga.

242. Minėta valstybė kritikuoja šį kaltinimą iš esmės dėl dviejų priežasčių. Pirmą, ji teigia, kad kai buvo pateikti pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“, nebuvo jokios metodikos dėl muitinės vertės nustatymo *a posteriori*, po nuvertintų prekių išleidimo. Antra, Jungtinė Karalystė nurodo, jog paaiškėjo, kad nagrinėjamos sumos „neatgautinamos“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, dėl priežasčių, nepriklausančių nuo Jungtinės Karalystės valdžios institucijų, nes 23 pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“ nurodyti importuotojai buvo bendrovės „feniksai“, t. y. bendrovės, kurios išnyksta nuo prekių išleidimo į laisvą apyvartą. Taigi buvo tikrai neįmanoma išieškoti nagrinėjamų muitų dėl priežasčių, kurių pagal Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį ir Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalies b punktą negalima jai priskirti. Tai reiškia, kad Jungtinei Karalystei nereikėjo pateikti į Sąjungos biudžetą nustatytus išteklius atitinkančių sumų.

243. Taigi nagrinėjant šį kaltinimą reikia atsakyti į klausimą, ar, neišieškodama muitų, nustatytų pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“, Jungtinė Karalystė pažeidė minėtas reglamentų Nr. 1150/2000 ir Nr. 609/2014 nuostatas.

²³⁰ Šiuo klausimu žr. 2003 m. birželio 12 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-363/00, EU:C:2003:335, 45 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

²³¹ Šiuo klausimu žr. 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219, 50 punktą); 2011 m. kovo 17 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 61 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją) ir 2019 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas) (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601, 61 punktą).

²³² Kalbant apie per operaciją „Snake“ pateiktų pranešimų dėl mokėjimo C18 skaičių iš Jungtinės Karalystės paaiškinimų, susijusių su tripliko D.5 priedu ir Jungtinės Karalystės atsakymais į Teisingumo Teismo klausimus, matyti, kad jos valdžios institucijos pateikė 23 pranešimus dėl mokėjimo C18, kurių suma maždaug 201 828 809,62 GBP, bet triplike ši suma buvo sumažinta iki 192 568 694,30 GBP, todėl nagrinėjamas įsipareigojimų neįvykdymas apima ne visas nurodytas prekes.

244. Šiuo klausimu pagal Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 1 dalį ir atitinkamą Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalies nuostatą valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, užtikrinančių nustatytus išteklius atitinkančių sumų pateikimą į Sąjungos biudžetą. Šioje byloje nagrinėjamu atveju reikia priminti, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijų manė, jog kai kurios importuotos prekės, kurios buvo tikrintos per operaciją „Snake“, buvo nuvertintos, kad jos įtraukė į apskaitą nagrinėjamas sumas, pateikė veiklos vykdytojams 23 pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“ ir pagal juos nustatė atitinkamas skolas muitinei. Šias skolas atitinkančios sumos iš pradžių buvo įrašytos į B sąskaitą pagal reglamentų Nr. 1150/2000 ir Nr. 609/2014 6 straipsnio 3 dalį kaip nustatytos išteklių sumos, kurios nėra atgautos ir dėl kurių nėra pateikta jokia garantija. Vėliau Jungtinė Karalystė šiuos pranešimus panaikino.

245. Tokiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalį ir Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalį valstybės narės atleidžiamos nuo nustatytus išteklius atitinkančių sumų pateikimo Komisijai, tik jei šios sumos negalėjo būti atgautos dėl *force majeure* priežasčių arba galutinai paaiškėjus, kad jų atgauti neįmanoma dėl priežasčių, kurių negalima joms priskirti. Be to, reikia priminti, jog Teisingumo Teismas sąvokas „*force majeure* priežastys“ ir „kitos priežastys, kurių negalima <...> priskirti valstybėms narėms“ aiškina siaurai. Pavyzdžiui, jis atsisakė pripažinti, kad streikas, kurį galima numatyti, gali būti aplinkybė, pateisinanti vėlavimą įskaityti išteklius²³³, ar kad valstybė narė gali įvertinti prašymo įskaityti išteklius vykdymo tikslingumą²³⁴. Teisingumo Teismas taip pat atmetė valstybės narės pateisinimą, susijusį su muitinės pareigūnų nesąžiningu elgesiu²³⁵.

246. Atsižvelgiant į minėtą jurisprudenciją man atrodo, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju Jungtinės Karalystės gynybos argumentai negali būti pripažinti pagrįstais. Pirma, neginčijama, kad ši valstybė nesiremia *force majeure* siekdama pateisinti pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimą ir tik nurodo, kad jos negalima laikyti atsakinga už tuose pranešimuose dėl mokėjimo nurodytų papildomų muitų praradimą. Nors skolos muitinei skolininko nemokumas *prima facie* yra nuo valstybės narės valios nepriklausantis veiksnys, reikia nepamiršti, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija kaltina Jungtinę Karalystę tuo, kad ji nesiėmė visų būtinų priemonių tam, kad į Sąjungos biudžetą būtų pateiktos sumos, atitinkančios Sąjungai priklausančius tradicinius nuosavus išteklius. Iš šalių procesinių dokumentų matyti, jog jos neginčija, kad buvo nustatyti papildomi muitai, nes Jungtinės Karalystės valdžios institucijos nustatė prekes, kurias jau buvo leista išleisti, nei to, kad iš atitinkamų importuotojų nebuvo prašoma garantijų, skirtų visiškam reikalavimų sumų išieškojimui užtikrinti²³⁶. Svarbu pažymėti, kad per tą laiką Jungtinės Karalystės valdžios institucijos puikiai žinojo apie nagrinėjamą sukčiavimo schemą, kurią sudarė, be kita ko, bet kokios nagrinėjamų bendrovių veiklos nutraukimas, vos pirmą kartą užginčijus prekių importo tikslais pateiktą muitinės deklaraciją. Taigi manau, kad Jungtinės Karalystės argumentas, pagal kurį pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“ nurodytos papildomos skolos muitinei išieškojimas buvo neįmanomas, nes šių skolinių reikalavimų nebuvo įmanoma įvykdyti, neturi pagrindo. Iš tiesų po papildomų muitų nustatymo ši valstybė turėjo pagal galiojančias Bendrijos muitinės kodekso ir Sąjungos muitinės kodekso nuostatas, kaip jos yra išaiškintos atsižvelgiant į SESV 325 straipsnyje įtvirtintą veiksmingos Sąjungos finansinių interesų apsaugos principą, reikalauti pateikti pakankamas garantijas mokėtinai sumai padengti²³⁷. Todėl atrodo, kad

²³³ 1987 m. rugsėjo 17 d. Sprendimas *Komisija / Graikija* (70/86, EU:C:1987:374).

²³⁴ Šiuo klausimu žr. 1986 m. gruodžio 18 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (93/85, EU:C:1986:499).

²³⁵ Šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:414). Žr. komentarą Potteau, A., „Les finances publiques de l'Union européenne en 2008-2009“, *Revue trimestrielle de droit européen*, n° 2, 2010, p. 380.

²³⁶ Žr. šios išvados 201–216 ir 219 punktus.

²³⁷ Žr. šios išvados 217–224 punktus.

pateisinimas, susijęs su skolos moutinei skolininkų nemokumu, kuriuo remiasi Jungtinė Karalystė, nėra priežastis, dėl kurios valstybė narė galėtų būti atleista nuo pareigos išieškoti šią skolą moutinei pagal nagrinėjamas nuostatas.

247. Be to, reikėtų atmesti Jungtinės Karalystės argumentą, kad pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimas buvo neišvengiamas, nes nebuvo jokios metodikos, kuria remiantis būtų galima teisingai nustatyti prekių muitinę vertę. Ši valstybė konkrečiai nurodo, kad jos valdžios institucijos panaikino pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“ po to, kai juos ginčijo kai kurie veiklos vykdytojai, motyvuodami tuo, kad OLAF metodika, kurią jie naudojo nuvertinto importo, kuris buvo ginčijamas per operaciją „Snake“, teisingai moutinei vertei nustatyti, netiko šio importo „pakartotiniam įvertinimui“. Jungtinės Karalystės teigimu, jos valdžios institucijoms teko panaikinti pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“, nes jie buvo grindžiami tik OLAF metodika.

248. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sąjungos teisės aktais, susijusiais su muitinės vertės nustatymu, siekiama įtvirtinti teisingą, vienodą ir neutralią sistemą, kuri neleistų naudoti savavališkai nustatytų arba fiktyvių muitinės verčių²³⁸. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad iš Bendrijos muitinės kodekso 29–31 straipsnių (dabar – Sąjungos muitinės kodekso 70–74 straipsniai) darytina išvada, kad šiose nuostatose numatyti muitinės vertės nustatymo metodai nustatomi pagal hierarchiją ir yra papildomi, todėl, jei ši vertė negali būti nustatyta pagal konkrečią nuostatą, reikia remtis kita, iš karto po pirmosios nuostatos pagal nustatytą tvarką einančia nuostata²³⁹. Šioje byloje nagrinėjamu atveju reikia priminti, kad, remiantis bylos medžiaga, kaip paaiškėjo išnagrinėjus pirmąjį pagrindą²⁴⁰, OLAF metodika iš pradžių buvo numatyta naudoti tik kaip rizikos analizės priemonė esant įprastai muitinės veiklai. Be to, priešingai, nei teigia Jungtinė Karalystė, OLAF tik 2015 m. vasario 20 d. susitikime pirmą kartą nurodė, kad vidutinė pataisyta kaina negali būti naudojama „pakartotiniam įvertinimui“ ir kad nuo PKV „Discount“ pradžios valstybės narės buvo informuotos, kad OLAF metodikos tikslas yra išaiškinti sukčiavimą. Taigi, kai Jungtinės Karalystės valdžios institucijos rėmėsi vidutinėmis pataisytomis kainomis, grindžiamomis OLAF metodika, kad apskaičiuotų papildomus muitus, kurių buvo reikalaujama pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“²⁴¹, jos naudojo šią metodiką ne tam tikslui, kurio ji buvo skirta siekti. Todėl pritariu Komisijos pozicijai²⁴², kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, nustačiusios sukčiaujant nuvertintas prekes, turėjo nustatyti teisingą jų muitinę vertę remdamosi tiksliais ir nuosekliais metodais, numatytais Bendrijos muitinės kodekse ir Sąjungos muitinės kodekse, remdamosi minėtais nustatymo metodais, atsižvelgiant į tai, kad tai buvo importuotos prekės, kurioms buvo numatytas muitinis tikrinimas²⁴³. Taigi atrodo, kad, nesilaikydama etapų, susijusių su muitinės vertės nustatymu pagal pirmesniame šios išvados punkte nurodytas taikytinas muitų teisės nuostatas, kalbant apie prekes, kurios per operaciją „Snake“ buvo pripažintos nuvertintomis, ir vietoj šių nuostatų taikydama OLAF metodiką, Jungtinė Karalystė nesilaikė Sąjungos muitų teisės aktų, todėl pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“ nurodytos sumos neatspindi sumų, kurias veiklos vykdytojai iš tikrųjų turėjo sumokėti.

²³⁸ 2010 m. liepos 15 d. Sprendimas *Gaston Schul* (C-354/09, EU:C:2010:439, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

²³⁹ Šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 16 d. Sprendimą *EURO 2004. Hungary* (C-291/15, EU:C:2016:455, 29 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

²⁴⁰ Žr. šios išvados 193–210 punktus.

²⁴¹ Tripliko D.5 priedas.

²⁴² Komisija išreiškė tokią poziciją po operacijos „Snake“ (žr. ieškinio priede A.16 pateiktos patikrinimo operacijos 16-11-1 ataskaitos 3.1.1 punktą).

²⁴³ Kalbant apie pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“, reikėjo nustatyti konkretaus importo muitinę vertę, o ne įvertinti prarastus tradicinius nuosavus išteklius. Taip pat žr. šios išvados 206 punktą.

249. Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pačios suprato klaidas, kurias padarė nustatydamos papildomas sumas²⁴⁴, tačiau, užuot ištaiusios klaidas ir pateikusios naujus pranešimus dėl mokėjimo, jos nusprendė galutinai panaikinti pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“. Jungtinė Karalystė teigia, kad, nesant priimtinos metodikos, buvo geriau panaikinti skolas²⁴⁵. Kaip nurodo Komisija, Jungtinė Karalystė galėjo pateikti naujus pranešimus dėl mokėjimo, tačiau nusprendė to nedaryti.

250. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad Jungtinė Karalystė, nustačiusi ir įtraukusi į apskaitą muitus, kurių buvo reikalaujama pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“, ir informavusi skolininkus apie juos, nesilaikė įpareigojimų pagal Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 1 dalį ir atitinkamą Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalies nuostatą, pagal kurias valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, užtikrinančių nustatytus išteklius atitinkančių sumų pateikimą į Sąjungos biudžetą. Minėtų pranešimų dėl mokėjimo panaikinimą ir ankstesnius su jais susijusius sprendimus reikėtų laikyti Jungtinės Karalystės valdžios institucijų administracinėmis klaidomis, kurių pasekmė yra tradicinių nuosavų Sąjungos išteklių neatgavimas. Be to, pritariu Komisijos pozicijai, kad Jungtinė Karalystė, užuot vadovavusis Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnyje ir atitinkamoje Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio nuostatoje numatyta procedūra, pagal kurią valstybės narės gali būti atleistos nuo įpareigojimo pateikti į Sąjungos biudžetą sumas, atitinkančias išteklių sumas, kurių neįmanoma atgauti, nusprendė panaikinti sumas, kurių buvo reikalaujama pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“ ir kurios buvo įrašytos į B sąskaitą. Vadinasi, Jungtinė Karalystė tokiomis aplinkybėmis negalėjo remtis Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalyje ir ją atitinkančioje Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalies nuostatoje numatyta išimtimi, nes apibūdintos administracinės klaidos priskirtinos šiai valstybei. Darytina išvada, kad pagal suformuotą jurisprudenciją²⁴⁶ valstybė narė, kuri, nustačiusi Sąjungai priklausančius nuosavus išteklius, nepateikia atitinkamos sumos Komisijai, kai nėra įvykdyta viena iš minėtose nuostatose numatytų sąlygų, neįvykdo įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę. Taigi reikia manyti, kad dėl 23 pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimo ir su jais susijusių sumų nepateikimo į Sąjungos biudžetą už laikotarpį nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn. turi būti pateikti tradiciniai nuosavi ištekliai.

3. Dėl prarastų tradicinių nuosavų išteklių įvertinimo

251. Siekdama įvertinti tradicinių nuosavų išteklių, negautų į Sąjungos biudžetą dėl Sąjungos teisės pažeidimo, kuriuo Jungtinė Karalystė kaltinama šiame ieškinyje, dydį Komisija šioje byloje nagrinėjamu atveju rėmėsi OLAF metodika ir jai prieinamais duomenimis. Tuo remdamasi ji, kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2017 m. spalio 11 d., skaičiuoja, kad Komisijai kaip tradiciniai nuosavi ištekliai turėjo būti pateikta 2 679 637 088,86 EUR suma (bruto suma, neįtraukus surinkimo išlaidų).

252. Vis dėlto Jungtinė Karalystė ginčija ir Komisijos naudotą metodiką, ir jos apskaičiuotą sumą. Remdamasi savo pačios vertinimu, ji nustatė papildomų nuosavų išteklių, susijusių su nuvertintu importu iš Kinijos, sumą pažeidimo laikotarpiu – 217 646 623 GBP²⁴⁷, bet triplike sumažino ją iki

²⁴⁴ Žr. 2015 m. vasario 20 d. susitikimo protokolą, atsiliepimo į ieškinį B.2 priedas.

²⁴⁵ 2018 m. birželio 22 d. Jungtinės Karalystės atsakymas, 147 punktą.

²⁴⁶ Žr., be kita ko, 2019 m. liepos 11 d. Sprendimą *Komisija / Italija (Nuosavi ištekliai – Skolos muitinei išieškojimas)* (C-304/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:601).

²⁴⁷ Šią sumą gali tekti sumažinti maždaug 25 mln. GBP, t. y. suma, įskaityta į B sąskaitą, atitinkančia sumas, kurių buvo reikalaujama pranešimuose dėl mokėjimo C18, pateiktuose po operacijos „Breach“ ir susijusiuose su laikotarpiu nuo 2015 m. gegužės mėn. iki 2017 m. spalio mėn.

123 819 268 GBP. Taigi, nors ši valstybė toliau ginčija įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo yra kaltinama, atrodo, kad iš tikrųjų ji netiesiogiai tam tikru mastu pripažįsta, jog dėl to, kad ji neįgyvendino veiksmingų muitinės priemonių kovai su sukčiavimu muitų srityje nuvertinant prekes, į Sąjungos biudžetą nebuvo gauta tradicinių nuosavų išteklių²⁴⁸. Taigi nagrinėjant šį pagrindą svarbiausia išsiaiškinti, kaip nustatyti nagrinėjamų prarastų išteklių dydį.

253. Manau, kad, prieš nagrinėjant šį klausimą iš esmės, reikia suformuluoti pastabas, susijusias su Jungtinės Karalystės pateiktais pirminiais prieštaravimais dėl, pirma, Komisijos kompetencijos ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos vertinti ir nustatyti tradicinius nuosavus išteklius neturėjimo, nes ši kompetencija priklauso valstybėms narėms (1 dalis), ir, antra, šio ieškinio pobūdžio, nes iš tikrųjų tai yra ieškinys dėl žalos atlyginimo, todėl Komisija turi įrodyti tiesioginį priežastinį ryšį tarp konkretaus valstybės įsipareigojimų neįvykdymo ir dėl to atsiradusios žalos (2 dalis).

a) Pirminės pastabos

1) Dėl Komisijos kompetencijos vertinti prarastus tradicinius nuosavus išteklius ir Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti sprendimą šiuo klausimu

254. Jungtinė Karalystė teigia, kad jei negali būti naudojamos kitais metodais, taikomais vėlesniu Sąjungos muitinės kodekso 70–74 straipsniuose numatytų procedūrų sekos etapu²⁴⁹ siekiant nustatyti muitinę vertę²⁵⁰, valstybių narių išimtinai kompetencijai priklauso vietoj įprasto metodo, grindžiamo prekės sandorio verte, taikyti papildomą metodą²⁵¹, numatytą Sąjungos muitinės kodekso 74 straipsnio 3 dalyje ir Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnyje, ir taip nustatyti nagrinėjamų prekių muitinę vertę remiantis prieinamais duomenimis ir taikant „pagrįstas priemones“²⁵². Kad ją nustatytų, nacionalinės valdžios institucijoms tektų priimti nemažai sudėtingų sprendimų ir metodologinių pasirinkimų, nes jos šioje srityje turi plačią diskreciją.

255. Nepritariu šiam gynybiniam argumentui, grindžiamam muitų teisės nuostatų taikymu, nes, kaip ir Komisija, laikausi nuomonės, kad naudojant OLAF metodiką kaip prarastų tradicinių nuosavų išteklių apskaičiavimo priemonę nesiekama nustatyti importuotų prekių muitinės vertės, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, nes tai priklauso išimtinai valstybių narių kompetencijai²⁵³. Pagal Sąjungos muitinės kodekso 69–74 straipsnius valstybė narė turi nustatyti

²⁴⁸ Jungtinė Karalystė pripažįsta tai tik papildomai, tiek, kiek jos atsiliepiamas į ieškinį grindžiamas analizuojant pirmąjį pagrindą apibūdintų pažeidimų atmetimu, ir kartu pateikdama antrąjį ieškinio pagrindą siūlo savo metodiką, skirtą prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams įvertinti.

²⁴⁹ Anksčiau – Bendrijos muitinės kodekso 29 - 31 straipsniai.

²⁵⁰ Kaip teigia Jungtinė Karalystė, sąvoka „pagrįstos priemonės“ reiškia, kad kalbama apie sprendimus, kuriuos valstybė narė turi priimti įgyvendindama išimtinę kompetenciją, ir kad pasirenkant metodus ir vertinimus jai turi būti suteikta labai plati diskrecija. Jungtinė Karalystė turėjo įrodyti ne tai, ar jos skaičiavimai yra teisingi, o tik jų pagrįstumą. Pareiga įrodyti šių jos skaičiavimų nepagrįstumą teko Komisijai.

²⁵¹ Reikėtų pažymėti, jog Sąjungos muitinės kodekso 74 straipsnyje (buvęs Bendrijos muitinės kodekso 31 straipsnis) numatyta, kad jei prekių muitinės vertės neįmanoma nustatyti pagal Sąjungos muitinės kodekso 70 straipsnį, ji nustatoma iš eilės taikant toliau nurodytus metodus ir toliau einantis metodas gali būti naudojamas tik paaiškęs, kad ankstesnis metodas (tokia tvarka, kokia jie pateikti) yra nenaudotinas, taip skatinant metodų hierarchiją. 74 straipsnio 3 dalyje numatytas metodas, kuris vadinamas „krašutine priemone“ ir grindžiamas „pagrįstomis priemonėmis“, taikomas, jei pirmesniuose punktuose nurodyti metodai negali būti taikomi. Žr., be kita ko, Albert, J.-L., „Section 3 – La valeur en douane“, Le droit douanier de l'Union européenne, Briuselis, Bruylant, 2019, p. 255–280.

²⁵² Jungtinė Karalystė pažymi, kad Teisingumo Teismas kai kuriose bylose jau yra nustatęs tikslų prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumą, bet atrodo, kad ieškinio reikalavimai tada nesusilaukė jokių prieštaravimų ir (arba) nagrinėjamos sumos nebuvo ginčijamos; pavyzdžiui, žr. 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (C-68/88, EU:C:1989:339). Šioje byloje nagrinėjamu atveju situacija yra visai kitokia.

²⁵³ Šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 16 d. Sprendimą *EURO 2004. Hungary* (C-291/15, EU:C:2016:455).

prekių muitinę vertę ir prireikus šiuo tikslu taikyti antrinius metodus²⁵⁴. Šioje byloje nagrinėjamu atveju Jungtinė Karalystė turėjo nustatyti Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės muitinę vertę atsižvelgdama į konkrečius rodiklius, kurie rodė jų nuvertinimą. Vis dėlto šioje byloje nagrinėjamu atveju ji to nenustatė, kaip tai tapo aišku išnagrinėjus pirmąjį šio ieškinio pagrindą. Vadinasi, Komisija negali atlikti tokio vertinimo vietoj valstybių narių, kai nagrinėjama valstybė to nepadare pagal minėtus metodus. Bet kuriuo atveju to ir neįmanoma nustatyti. Ši aplinkybė susijusi su OLAF metodo, kaip priemonės apskaičiuoti prarastus tradicinius nuosavus išteklius, statistiniu pobūdžiu, išteklių, prarastų dėl to, kad Jungtinė Karalystė pažeidė Sąjungos teisės aktų nuostatas, susijusias su tradiciniais nuosavais ištekliais, dydžiu, nes šios institucijos neatliko tinkamų muitinių tikrinimų, susijusių su nagrinėjamomis prekėmis²⁵⁵, todėl už jas mokėtini muitai nebuvo apskaičiuoti teisingai.

256. Iš minėtos suformuotos jurisprudencijos darytina išvada²⁵⁶, kad paprastai tarp Sąjungos muitų teisės pažeidimo, kuriuo kaltinama valstybė narė, ir tradicinių nuosavų išteklių negavimo į Sąjungos biudžetą dėl to yra tiesioginis ryšys. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas byloje, kurioje buvo priimtas 2020 m. liepos 9 d. Sprendimas *Čekija / Komisija*²⁵⁷, jau konstatavo, kad šiuo metu Sąjungos teisėje įtvirtintai Sąjungos nuosavų išteklių sistemai būdinga tai, kad Komisija turi teisę, pareikšdama ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, pateikti Teisingumo Teismui vertinti ginčą su valstybe nare dėl jos pareigos pateikti šiai institucijai tam tikrą nuosavų Sąjungos išteklių sumą²⁵⁸.

257. Kadangi šioje byloje nagrinėjamu atveju Jungtinė Karalystė nusprendė per pagrįstoje nuomonėje nustatytą terminą nepateikti nagrinėjamoms tradicinių nuosavų išteklių sumos ir tik ginčijo Komisijos poziciją dėl jos pareigos perduoti šią sumą, manau, kad ši institucija teisingai nusprendė, kad ši valstybė neįvykdė įsipareigojimų pagal tradicinius nuosavus išteklius reglamentuojančius teisės aktus, ir todėl nusprendė pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Tokiomis aplinkybėmis Komisija turi įrodyti nurodomo įsipareigojimų neįvykdymo buvimą ir pateikti Teisingumo Teismui informaciją, būtiną tam, kad jis patikrintų, ar įsipareigojimai nebuvo įvykdyti, ir neturi galimybės remtis kokia nors prielaida²⁵⁹. Taigi Teisingumo Teismas turi patikrinti, ar Komisija teisiškai pakankamai įrodė prarastas nuosavų išteklių sumas, kurių ji reikalauja už pažeidimo laikotarpį. Vadinasi, reikėtų atmesti Jungtinės Karalystės argumentą, susijusį su metodikų nagrinėjimo tvarka ir tuo, kad pirmiausia Teisingumo Teismui reikėtų išanalizuoti šios valstybės siūlomą vertinimą.

258. Jungtinė Karalystė taip pat teigia, kad jei Teisingumo Teismas nuspręstų, pirma, kad Komisija teisiškai pakankamai įrodė Jungtinei Karalystei tenkančios pareigos kovoti su sukčiavimu neįvykdymą²⁶⁰, Komisija, antra, turi įrodyti, kad Jungtinės Karalystės siūlyta mokėtinų papildomų nuosavų išteklių nustatymo metodika paremta akivaizdžiai nepagrįstais sprendimais ir akivaizdžiai nepagrįstu įrodymų vertinimu. Kalbant konkrečiai, kaip teigia Jungtinė Karalystė, iš SESV 258 ir 260 straipsnių formuluočių aišku, kad, įtraukdama į savo ieškinį klausimą, susijusį su prarastų tradicinių nuosavų išteklių įvertinimu, Komisija peržengė ieškinio dėl įsipareigojimų

²⁵⁴ Manau, būtent dėl šios priežasties taip pat reikia atmesti argumentus, susijusius su Sąjungos muitinės kodekso 74 straipsnio 3 dalyje numatytu papildomu metodu.

²⁵⁵ Žr. šios išvados 193–216 ir 225–227 punktus.

²⁵⁶ Žr. šios išvados 177 punktą ir 92 bei 265 išnašas.

²⁵⁷ C-575/18 P, EU:C:2020:530.

²⁵⁸ Žr. šio sprendimo 68 punktą.

²⁵⁹ Žr., be kita ko, 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-441/02, EU:C:2006:253, 48 punktas) ir 2019 m. gegužės 2 d. Sprendimą *Komisija / Kroatija (Pristatymas į Biljane Donje sąvartyną)* (C-250/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:343, 33 punktas).

²⁶⁰ Jungtinė Karalystė taip pat laikosi nuomonės, kad, be sukčiavimo, Komisija pirmuoju etapu dar turi įrodyti priežastinį ryšį tarp šio įsipareigojimų neįvykdymo ir žalos, taip pat savo prašymo perversi konkrečią sumą Sąjungai priimtinumą.

neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį ribas, nes toks ieškinys apima tik tai, ar valstybė narė neįvykdė jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų. Tokiu atveju Komisija turėtų įrodyti kitokio pobūdžio pažeidimą, t. y. kad Jungtinės Karalystės atliktas nesumokėtų muitų vertinimas buvo akivaizdžiai nepagrįstas.

259. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad pateikiant šį argumentą neatsižvelgiama į tai, kad šiuo ieškiniu Teisingumo Teismo prašoma konstatuoti, be kita ko, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė jai nuosavų išteklių srityje pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų; tai neabejotinai reiškia, kad Komisija turi įrodyti prarastą tokių išteklių dydį ir įsipareigojimų neįvykdymą. Toks įvertinimas netrukdo galimai pasinaudoti SESV 260 straipsnyje numatyta procedūra, jei valstybė narė nesumokėjo pagrindinės sumos arba delspinigių po sprendimo, kuriuo ji buvo pripažinta pažeidusi iš nuosavų išteklių sistemos kylančius įpareigojimus. Bet kuriuo atveju klausimas, ar valstybė narė veikė pagrįstai, „pakartotinai įvertindama“ nuvertintą importą, šioje byloje nagrinėjamu atveju nekyla. Iš tiesų jurisprudencija, kuria Jungtinė Karalystė remiasi siekdama pagrįsti savo teiginį dėl prekių „pakartotinio įvertinimo“, susijusi su valstybės narės įsipareigojimais, kai ji, kilus abejonių muitinio tikrinimo srityje, nustato importuotų prekių muitinę vertę²⁶¹. Vis dėlto, kaip jau buvo pažymėta, Komisija, pateikdama antrąjį ieškinio pagrindą, siekia ne konkrečių prekių muitinės vertės nustatymo, o prarastų tradicinių nuosavų išteklių įvertinimo remiantis statistiniais duomenimis.

260. Be, to savo 2018 m. birželio 22 d. ir 2019 m. kovo 22 d. prašymuose pateikti informaciją Jungtinė Karalystė prašė Komisijos, be kita ko, pateikti jai informaciją apie reikalaujamų 2 679 637 088,86 EUR prarastų nuosavų išteklių apskaičiavimą, kad galėtų perskaičiuoti šią sumą. Šiuo klausimu turiu konstatuoti, jog dublike Komisija paaiškino, kad metodika, kuria vadovautasi, ir duomenys, kurie buvo naudojami šiai sumai apskaičiuoti, buvo visada žinomi Jungtinei Karalystei, juo labiau turint omenyje tai, kad buvo kalbama apie pačios šios valstybės narės duomenų bazėje „Surveillance 2“ pateiktą informaciją.

2) Dėl tariamo įpareigojimo įrodyti žalą ir priežastinį ryšį, taip pat priešingą scenarijų

261. Jungtinė Karalystė teigia, kad Komisija turi grįžti savo prašymą procedūros dėl atsakomybės reikalavimais, nes ji prašo Teisingumo Teismo priteisti iš šios valstybės žalos atlyginimą. Vis dėlto šioje byloje nagrinėjamu atveju Komisija neįrodė, pirma, konkrečios žalos, kurią galima kiekybiškai apskaičiuoti, buvimo ir, antra, tiesioginio priežastinio ryšio tarp Jungtinės Karalystės įsipareigojimų neįvykdymo ir šios žalos.

262. Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad pagal SESV 258 straipsnį Teisingumo Teisme nagrinėjama byla dėl įsipareigojimų neįvykdymo, o ne dėl atsakomybės ar žalos atlyginimo. Vadinas, ieškinyje dėl įsipareigojimų neįvykdymo Komisija turi įrodyti, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų²⁶². Kadangi šiame ieškinyje Teisingumo Teismo neprašoma priteisti iš valstybės atsakovės žalos atlyginimo, Teisingumo Teismas neprivalo nagrinėti Jungtinės Karalystės pateiktų įrodymų, susijusių su žalos buvimu ir priežastiniu ryšiu tarp įsipareigojimų neįvykdymo muitų srityje ir tariamos žalos. Bet kuriuo atveju šį Jungtinės Karalystės argumentą reikėtų atmesti atsižvelgiant į suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, iš kurios darytina išvada, kad ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo yra objektyvaus pobūdžio²⁶³. Sąjungos teisės normoje nustatytos pareigos nesilaikymas savaime yra

²⁶¹ Žr. 2016 m. birželio 16 d. Sprendimą *EURO 2004. Hungary* (C-291/15, EU:C:2016:455, 23 ir 36 punktai).

²⁶² Žr. šios išvados 159–162 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją.

²⁶³ Žr., be kita ko, 1993 m. lapkričio 17 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-73/92, EU:C:1993:891, 19 punktas).

įsipareigojimų neįvykdymas, todėl vertinimas, kad toks nesilaikymas nesukėlė neigiamų pasekmių, nėra svarbus²⁶⁴. Todėl laikausi nuomonės, kad šiuo ieškiniu dėl procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo savybių Teisingumo Teismo neprašoma priteisti iš valstybės narės atsakovės žalos atlyginimo.

263. Vis dėlto reikia pažymėti, kad Komisija savo ieškinyje bet kuriuo atveju neprašė priteisti žalos atlyginimo. Iš tiesų manau, jog Jungtinės Karalystės pozicija, kad Komisija turi įrodyti esant „žalą“, kurios dydį galima apskaičiuoti tik prieš tai nustatius priežastinį ryšį, kurį lėmė neteisėtas valstybės narės elgesys, grindžiama klaidingu ieškinio ir kitų šios bylos procesinių dokumentų aiškinimu. Kalbant konkrečiai, iš ieškinio reikalavimų pirmos dalies trečios pastraipos matyti, kad Komisija kaltina Jungtinę Karalystę nepateikus į Sąjungos biudžetą teisingų tradicinių nuosavų išteklių sumų ir dėl to buvo pažeistos nuostatos, susijusios su šiais ištekliais. Kaip jau buvo nurodyta, valstybės narės pagal Reglamento Nr. 1150/2000 9 ir 10 straipsnius, kuriuos atitinka atitinkamai Reglamento Nr. 609/2014 9 ir 10 straipsniai, siejami su sprendimų 2007/436 ir 2014/335 2 ir 8 straipsniais, turi nustatyti Sąjungai priklausančius tradicinius nuosavus išteklius, kai tik yra įvykdytos muitų teisės aktuose numatytos sąlygos, susijusios su išteklių sumos įtraukimu į apskaitą ir pranešimu apie ją skolininkui.

264. Taigi iš ieškinio ir, be kita ko, minėtų Sąjungos teisės nuostatų darytina vienareikšmė išvada, kad Komisija kaltina Jungtinę Karalystę teisingai apskaičiuotų tradicinių nuosavų išteklių sumų nepateikimu Sąjungai, o ne Sąjungai padaryta žala. Vadinas, ieškinio reikalavimuose apibūdintas įsipareigojimų neįvykdymas (ir, be kita ko, frazė „neįtraukdama į apskaitą teisingų muitų sumų ir nepateikdama teisingos tradicinių nuosavų išteklių sumos“) pagal savo pobūdį yra prašymas konstatuoti valstybei tenkančios pareigos imtis veiksmų neįvykdymą, t. y. tai, kad ji neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę, o ne šios valstybės padarytą žalą.

265. Kalbant apie Jungtinės Karalystės argumentą, susijusį su būtinybe įrodyti priežastinį ryšį tarp konkretaus valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymo ir nuosavų išteklių praradimo, Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, kad tarp pajamų iš muitų surinkimo ir atitinkamų išteklių įtraukimo į Sąjungos biudžetą yra „tiesioginis ryšys“²⁶⁵. Vis dėlto laikausi nuomonės, jog pagal minėtą jurisprudenciją, jei dėl valstybės narės muitinės padarytos klaidos neatgaunami muitai, tai neleidžia suabejoti valstybės narės pareiga pateikti sumas, kurios turėjo būti nustatytos, ir sumokėti už tai delspinigius. Nors tarp, pirma, valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymo muitų teisės aktų srityje ir, antra nuosavų išteklių sumos, kuri nebuvo pateikta į Sąjungos biudžetą, yra ryšys *sine qua non*, ir pirmoji aplinkybė neišvengiamai veikia antrąją, tai nereiškia, kad abi šios aplinkybės turėtų būti analizuojamos kaip žala, padaryta dėl neteisėto valstybės narės elgesio. Valstybė narė, kuri nenustato Sąjungai priklausančių nuosavų išteklių ir nepateikia atitinkamos sumos Komisijai, jei nėra įvykdyta viena iš Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 2 dalyje ar Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalyje numatytų sąlygų, neįvykdo įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę ir, be kita ko, įsipareigojimų, kylančių iš sprendimų 2000/597 ir 2007/436 2 ir 8 straipsnių²⁶⁶. Tokią išvadą patvirtina jurisprudencija, kuria Jungtinė Karalystė rėmėsi atsiliepime į ieškinį ir iš kurios matyti, kad klaidingas muitinės elgesys, susijęs su mokėtinų muitų

²⁶⁴ Žr., be kita ko, 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 60 ir 61 punktai); 2003 m. birželio 26 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-233/00, EU:C:2003:371, 62 punktas) ir 2006 m. spalio 26 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-36/05, EU:C:2006:672, 38 punktas).

²⁶⁵ Šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimą *Kolev ir kt.* (C-612/15, EU:C:2018:392, 51 ir 52 punktai).

²⁶⁶ Šiuo klausimu žr. 2005 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-392/02, EU:C:2005:683, 68 punktas); 2007 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-19/05, EU:C:2007:606, 32 punktas) ir 2014 m. balandžio 3 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-60/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:219, 50 punktas). Dėl doktrinos žr. Meisse, E., „Application du système des ressources propres des Communautés“, *Europe*, Nr. 346/2006, p. 9.

apskaičiavimu, neišvengiamai lėmė tradicinių nuosavų išteklių praradimą, ir už tai yra atsakingos valstybės narės²⁶⁷. Tokiomis aplinkybėmis SESV 340 straipsnis ir su juo susijusi jurisprudencija, kuria rėmėsi Jungtinė Karalystė, neturi reikšmės.

266. Be to, man atrodo, kad iš bylos, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Komisija / Jungtinė Karalystė*²⁶⁸ ir kuriuo rėmėsi Jungtinė Karalystė ir įstojusios į bylą šalys, negalima daryti jokios kitos išvados, nes ta byla buvo susijusi su kitokia situacija nei ši byla. Iš tikrųjų toje byloje kilo klausimas dėl Jungtinės Karalystės atsakomybės nustatymo todėl, kad Angilijos, užjūrio šalies ir teritorijos (UŠT), valdžios institucijos išdavė eksporto sertifikatus pažeisdamos vadinamąjį UŠT sprendimą. Komisija teigė, be kita ko, kad Jungtinė Karalystė kaip valstybė narė turėjo prisiimti atsakomybę už veiksmus, kurių imtasi, ir Angilijos valdžios institucijų aplaidumą pažeidžiant šį sprendimą, atsižvelgiant į ypatingus jos santykius su savo UŠT, kuri nėra nepriklausoma valstybė. Jungtinė Karalystė manė, kad Angilijos atsakomybės už jos pačios valdžios institucijų klaidas taikant minėtą sprendimą ir dėl to prarastus išteklius neįmanoma nustatyti pagal jokią Sąjungos teisės aktą, todėl Jungtinė Karalystė taip pat negalėjo būti laikoma atsakinga už tokias klaidas vien todėl, kad ji yra valstybė narė, su kuria Angilija yra susijusi²⁶⁹. Taigi pagrindinė problema toje byloje buvo susijusi su Sąjungos valstybės narės atsakomybe už UŠT, su kuria ją sieja ypatingi ryšiai, valdžios institucijų elgesį, kuriuo buvo pažeista Sąjungos teisė ir dėl to buvo prarasta nuosavų išteklių. Todėl, kadangi ši byla susijusi su pačios Jungtinės Karalystės, o ne kito subjekto atsakomybe, minėto sprendimo išvadų negalima pritaikyti šiai bylai, priešingai, nei teigia Jungtinė Karalystė.

267. Galiausiai Jungtinė Karalystė, pateikdama nepriimtinumą grindžiamą prieštaravimą, iškelia argumentą, jog Komisija neįrodė, kad dėl priemonių, kurias ši valstybė narė pasirinko kovai su sukčiavimu nuvertinant prekes, iš tikrųjų buvo prarasta tradicinių nuosavų išteklių, priklausančių Sąjungos biudžetui²⁷⁰. Kaip nurodo Jungtinė Karalystė, Komisijos teiginys, kad sukčiavimas nuvertinant prekes buvo toliau tęsiamas, nes nebuvo rizikos analizės ir veiksmingų patikrų prieš muitinį įforminimą, esant tokioms priemonėms neabejotinai reiškia komercinės prekybos išnykimą ir su tuo susijusių tradicinių nuosavų išteklių praradimą. Kitaip tariant, jei ji būtų įgyvendinusi tokias kovas su sukčiavimu priemones, kurias Komisija laiko tinkamomis, per maža verte deklaruotų prekių importas būtų išnaikintas, ir iš to ji sprendžia, kad į Sąjungos biudžetą nebūtų reikėję mokėti jokios reikšmingos papildomos muitų sumos. Jungtinė Karalystė teigia, kad ji turėtų būti laikoma atsakinga vien už tuos prarastus Sąjungos biudžeto išteklius, kurie atitinka skirtumą tarp tradicinių nuosavų išteklių, kurie būtų mokėtini pagal jos priešingą scenarijų, ir tradicinių nuosavų išteklių, kuriuos ji faktiškai pateikė.

²⁶⁷ Pirmiausia dėl 2011 m. kovo 17 d. Sprendimo *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160) Jungtinė Karalystė nurodo, jog Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad valstybė atsakovė yra atsakinga už „pajamų praradimą dėl <...>“ ir kad jos atsakomybė kyla, „jei dėl muitinės padarytos klaidos <...> nebuvo išieškoti muitai“ (57 ir 61 punktai). Be to, kalbant apie 2010 m. liepos 8 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-334/08, EU:C:2010:414), kaip teigia Jungtinė Karalystė, valstybė atsakovė buvo pripažinta atsakinga už tradicinių nuosavų išteklių praradimą dėl savo valdžios institucijų klaidos, nes jos išdavė bendrovei neteisėtus leidimus neapmokestininti tam tikrų prekių muitais, nors paprastai jos apmokestinamos muitais (40 punktas). Galiausiai dėl 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Komisija / Danija* (C-19/05, EU:C:2007:606) Jungtinė Karalystė teigia, kad nebuvo jokių požymių, kad jei Danijos valdžios institucijos nebūtų padariusios klaidos, dėl kurios nagrinėjamos prekės buvo atleistos nuo muitų, t. y. jei jos būtų tinkamai aiškinusios galutinio vartojimo procedūros taikymo sritį, surinktų ir įtrauktų į apskaitą muitų suma būtų buvusi tokia pat.

²⁶⁸ 2019 m. spalio 31 d. Sprendimas *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-391/17, EU:C:2019:919) (ši byla buvo nagrinėjama tuo pat metu kaip ir byla, kurioje priimtas 2019 m. spalio 31 d. Sprendimas *Komisija / Nyderlandai* (C-395/17, EU:C:2019:918)).

²⁶⁹ Žr., be kita ko, 2019 m. spalio 31 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-391/17, EU:C:2019:919, 92–102 punktai). Būtent siekdamas nustatyti valstybės narės atsakomybę už UŠT veiksmus, dėl kurių buvo prarasta Sąjungos biudžetui priklausančių nuosavų išteklių, Teisingumo Teismas nusprendė, kad reikia išnagrinėti, ar ši valstybė narė buvo atsakinga Sąjungai pagal įpareigojimus, tenkančius jai kaip valstybei narei pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį, ir ar pagal šią nuostatą ji turėjo atlyginti nagrinėjamą sumą.

²⁷⁰ Tai buvo nepriimtinumą grindžiamas prieštaravimas, papildomai iškeltas pateikiant ketvirtąjį pagrindą.

268. Šiuo aspektu pagal suformuotą jurisprudenciją klausimas, ar susiklosčius tokiai situacijai, kai tradicinių nuosavų išteklių buvo prarasta dėl ankstesnių įvykių, susiklosčiusių dėl valstybės narės valdžios institucijų administracinės klaidos, šie įvykiai galėjo atsitikti net ir nesant šios klaidos, taigi ir nuosavų išteklių nebūtų prarasta, nėra svarbus²⁷¹. Išsamumo sumetimais reikėtų pažymėti, kad, be pavienių tikrinimų²⁷², Jungtinė Karalystė pažeidimo laikotarpiu neatliko praktiškai jokio tikrinimo. Dėl to susiklostė negrįžtama situacija, dėl kurios buvo prarasta nemažai tradicinių nuosavų išteklių, kurie, mano nuomone, turėjo būti nustatyti. Manau, kad tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismui nereikėtų spekuliuoti dėl to, kas būtų nutikę, jei Jungtinė Karalystė būtų vykdžiusi savo įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę. Iš tiesų tokia priešinga analizė, kurią pateikia Jungtinė Karalystė, negali leisti suabejoti šio išteklių praradimo tikrumu ir tuo, kad jų praradimo buvo galima išvengti, jei Jungtinės Karalystės muitinė būtų atlikusi tinkamus tikrinimus prieš išleisdama nagrinėjamas prekes į laisvą apyvartą. Iš tiesų toks argumentas neturi pagrindo, nes reikia atsižvelgti į faktinę padėtį, susiklosčiusią dėl Sąjungos teisės pažeidimų, o ne į nuvertintų prekių, kurios galėjo būti importuotos, jei valstybė narė hipotetiškai būtų įvykdžiusi jai pagal Sąjungos teisę tenkančius įpareigojimus, kiekį. Todėl laikausi nuomonės, kad toks priešingas scenarijus prarastų nuosavų išteklių srityje negali būti pripažintas pagrįstu.

b) Dėl esmės

1) Dėl OLAF metodikos apžvalgos ir jos taikymo kaip prarastų tradicinių nuosavų išteklių apskaičiavimo priemonės

269. Komisija laikosi nuomonės, kad, siekiant nustatyti prarastus tradicinius nuosavus išteklius, vertinimas turi būti atliekamas remiantis visa prieinama informacija, turint omenyje tai, kad pagal nė vieną iš Bendrijos muitinės kodekse ir Sąjungos muitinės kodekse numatytų metodų nebeįmanoma nustatyti teisingos nuvertintų prekių vertės. Kadangi Jungtinė Karalystė nebendradarbiavo, nėra jokių tiesioginių įrodymų, kurie leistų patvirtinti nagrinėjamų prekių muitinę vertę. Todėl Komisija apskaičiavo prarastus tradicinius nuosavus išteklius remdamasi OLAF metodika, grindžiama statistiniais duomenimis ir į Sąjungą importuotų nagrinėjamų prekių pataisyta vidutine kaina.

270. Kalbant konkrečiai, siekiant nustatyti prarastų tradicinių nuosavų išteklių dydį, OLAF metodika naudojama pagal toliau apibūdintą schemą. Pirmiausia nuvertintomis laikomos tos importuojamos prekės, kurių vertė yra mažesnė už minimalios priimtinos kainos (angl. *lowest acceptable price*) ribinę vertę, o ji, primintina, apskaičiuojama kaip lygi 50 % vidutinės pataisytos kainos Sąjungos lygmeniu (angl. *cleaned average price*). Nuvertintas importas apima importą prekių, priskiriamų prie kombinuotosios nomenklatūros 61–64 skyrių (pagal kiekvieną aštuonių skaičių kombinuotosios nomenklatūros kodą)²⁷³, kurių bendra dienos vertė (svertinis dienos vidurkis) yra mažesnė už atitinkamo prekės kodo minimalią priimtina kainą, remiantis iš duomenų bazės „Surveillance 2“ paimtais ir duomenų bazėje „Comext“ panaudotais duomenimis²⁷⁴. Antruoju etapu prarastų nuosavų išteklių dydis pagal kiekius, kurie laikomi nuvertinti, apskaičiuojamas pagal papildomus muitus, mokėtinus remiantis deklaruotos vertės ir vidutinės pataisytos kainos skirtumu.

²⁷¹ Šiuo klausimu žr. 2007 m. spalio 18 d. Sprendimą *Komisija / Danija* (C-19/05, EU:C:2007:606, 34 punktą).

²⁷² Minėtų, be kita ko, šios išvados 197 punkte.

²⁷³ Žr., be kita ko, duomenų bazės „Surveillance 2“ 2015 m. sausio mėn.–2018 m. rugpjūčio mėn. duomenis, rodančius Kinijos kilmės prekių, priskiriamų kombinuotosios nomenklatūros 61–64 skyriams, importo minimalią priimtina kainą didesnius ir mažesnius kiekius, pateiktus ieškinio A.34 priedo lentelėje „UK [Lowest Acceptable Price] Quantities of imports“.

²⁷⁴ Žr. šios išvados 40 išnašą.

271. Taigi, nesant jokios tiesioginės informacijos apie nuvertinto importo kiekį ir pobūdį į Jungtinę Karalystę bylai reikšmingu laikotarpiu, nuvertintų prekių kiekio apskaičiavimas, kuriuo remiamasi ieškinyje, iš esmės paremtas skirtingais kodais pažymėtų prekių minimalia pripažintina kaina (50 % vidutinės pataisytos kainos)²⁷⁵, o nuvertintų kiekių vertė apskaičiuota pagal vidutinę pataisytą kainą. Nors taip apibūdinta metodika grindžiama reikšmingais duomenimis, kuriuos Komisijai per minėtą duomenų bazę pateikia valstybės narės, tokiu būdu pagal OLAF metodiką apskaičiuotos sumos reiškia, kad į Sąjungos biudžetą negautos sumos apskaičiuotos atgaline data ir tai nėra tiesioginiai įrodymai nustatytus muitus atitinkančių sumų, kurias ši valstybė pažeidimo laikotarpiu turėjo pateikti į Sąjungos biudžetą²⁷⁶, jei būtų buvę teisingai atlikti tikrinimai prieš muitinį įforminimą.

272. Jungtinė Karalystė, šiuo klausimu palaikoma įstojusių į bylą šalių, teigia, kad Komisija negali naudoti OLAF metodikos prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams apskaičiuoti, pabrėždama, kad ši metodika yra tik rizikos analizės priemonė. Šiomis aplinkybėmis Jungtinė Karalystė ir įstojusios į bylą šalys teigia, kad Komisija savo ieškinyje naudojo OLAF metodiką siekdama nustatyti teisingą nuvertintų importuotų prekių muitinę vertę.

273. Manau, tokiems argumentams negalima pritarti.

274. Pirmiausia, atsižvelgiant į importo pobūdį ir į tai, kad Jungtinės Karalystės muitinė neatliko nagrinėjamų muitinių tikrinimų, nekyla abejonų, kad kai tik nacionalinė muitinė leidžia išleisti prekes į laisvą apyvartą Sąjungos muitų teritorijoje, šių prekių objektyviai nebeįmanoma susigrąžinti muitiniam tikrinimui, net jei vėliau paaiškėtų, kad muitinis tikrinimas nebuvo atliktas ar kad jis buvo atliktas netinkamai. Regis, tokios išvados neginčija ir Jungtinė Karalystė²⁷⁷. Taigi galiu tik pritarti Komisijos pozicijai, kad nėra jokių tiesioginių įrodymų, kurie patvirtintų nagrinėjamų prekių kiekį ar muitinę vertę. Antra, nors iš pradžių valstybės narės sukūrė ir bendru sutarimu patvirtino OLAF metodiką kaip rizikos analizės priemonę, kuri padėtų nacionalinėms muitinėms nustatyti galimai per mažą vertę deklaruotas prekes, tiesa yra ir tai, kad pagal šią metodiką galima, viena vertus, remiantis valstybių narių Komisijai pateiktais muitinės statistiniais duomenimis, nustatyti importuotų prekių kiekius, deklaruotus mažesne už ribinį rizikos lygį vertę, ir, kita vertus, naudojant vidutinės pataisytos kainos kriterijų nagrinėjamoms prekėms Sąjungos mastu, gautą pagal tą pačią metodiką, apskaičiuoti nuosavų išteklių sumą, kurią ši valstybė narė būtų turėjusi surinkti ir pateikti į Sąjungos biudžetą, jei ji būtų įvykdžiusi išpareigojimus pagal teisės aktus, susijusius su tradiciniais nuosavais ištekliais. Todėl laikausi nuomonės, kad nebuvo paneigta, jog OLAF metodika, nors iš pradžių ji ir buvo sukurta kaip muitinės rizikos analizės priemonė, taip pat gali būti remiamasi apskaičiuojant prarastų tradicinių nuosavų išteklių dydį, kai importuotos prekės buvo išleistos į laisvą apyvartą Sąjungos muitų teritorijoje neatlikus tinkamų tikrinimų prieš išleidžiant prekes, kas rodo, kad buvo prarasta Sąjungos biudžeto lėšų.

2) Dėl Sprendimo „Komisija / Portugalija“ taikytinumo

275. Kaip teigia Komisija, statistiniais duomenimis grindžiamą požiūrį, sukurtą pagal šį metodą prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams apskaičiuoti, patvirtina Sprendimas *Komisija / Portugalija*²⁷⁸.

²⁷⁵ OLAF ataskaitos p. 8 ir 9.

²⁷⁶ Tokia išvada tiesiogiai kyla iš pačios Komisijos pastabų, kurios suformuluotos jos ieškinyje, dublike ir jai atsakant į Teisingumo Teismo klausimus.

²⁷⁷ Nagrinėjant šį ieškinį Jungtinė Karalystė pristatė metodiką, kuri taip pat grindžiama statistiniais duomenimis.

²⁷⁸ 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160).

276. Pritariu Komisijai, kad prarastų nuosavų išteklių apskaičiavimas remiantis statistiniais duomenimis iš esmės nėra nežinomas Teisingumo Teismui. Byla, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Komisija / Portugalija*²⁷⁹, kuriuo remiasi Komisija, buvo susijusi su tuo, kaip kai kurios Portugalijos muitinės vertino bananų išleidimą į laisvą apyvartą. Ieškinyje Komisija prašė Teisingumo Teismo konstatuoti, jog dėl to, kad Portugalijos muitinė 1998–2002 m. sistemingai priimdavo šviežių bananų išleidimo į laisvą apyvartą muitinės deklaracijas net ir žinodamos arba pagrįstai turėdamos žinoti, kad deklaruotas bananų svoris neatitiko jų tikrojo svorio, o Portugalijos valdžios institucijos atsisakė pateikti nuosavus išteklius, atitinkančius prarastas pajamas, ir sumokėti delspinigius, Portugalijos Respublika neįvykdė jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų. Teisingumo Teismas nusprendė, jog todėl, kad sumos, kurios turėjo būti faktiškai sumokėtos kaip Bendrijai priklausantys nuosavi ištekliai, galėjo būti teisingai nustatytos, kai tik buvo atliktos importo operacijos ir jų muitinis įforminimas, jei nacionalinės valdžios institucijos būtų atlikusios reikalingus patikrinimus, Portugalijos Respublikos padėtis ginčijamu laikotarpiu turi būti laikoma lygiaverte tai padėčiai, kuriai esant ji būtų teisingai nustačiusi muitus ir įtraukusi juos į apskaitą²⁸⁰.

277. Reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas labai aiškiai atmetė Portugalijos Respublikos gynybos argumentą, pagal kurį nebuvo įmanoma apskaičiuoti nuosavų išteklių sumos, kuri nebuvo deramai nustatyta nagrinėjamais metais, pažymėdamas, kad negalėjimas atlikti patikrinimų, nes nėra nagrinėjamų prekių, buvo neišvengiama Portugalijos valdžios institucijų neveikimo pasekmė. Teisingumo Teismas konstatavo, kad dėl šio negalėjimo šioje byloje nagrinėjamu atveju nuosavų išteklių, kurie nebuvo deramai nustatyti nagrinėjamais metais (t. y. 1998–2002), sumos *nebuvo netikslinga* apskaičiuoti remiantis patikrinimų, atliktų po šio laikotarpio (2003 m. rugpjūčio 1 d.–spalio 31 d.)²⁸¹, rezultatais. Vis dėlto reikia pažymėti, kad galiausiai Teisingumo Teismas atmetė Komisijos prašymą nustatyti nuosavų išteklių sumą atsižvelgiant į neteisėtą muitinio tikrinimo praktiką, nes siūlomas statistinis metodas apėmė šiai sumai nustatyti netinkamą referencinį pagrindą²⁸².

278. Taigi pozicija, kurios Teisingumo Teismas laikėsi Sprendime *Komisija / Portugalija*²⁸³, patvirtina, pirma, jog negalima atmesti, kad Komisija, kiek tai susiję su valstybių narių įsipareigojimų neįvykdymu Sąjungos muitų teisės srityje, kai importuotos prekės jau buvo išleistos į laisvą apyvartą Sąjungos muitų teritorijoje, gali remtis tam tikrais statistiniais duomenimis, apibūdinančiais įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo kaltinama, siekdama, be kita ko, *a posteriori* nustatyti dėl to į Sąjungos biudžetą negautus nuosavus išteklius. Pirma, reikia konstatuoti, kad byla, kurioje buvo priimtas šis sprendimas, buvo susijusi su aiškiai apibrėžtu pažeidimu muitų srityje, t. y. deklaruoto bananų svorio ir tikrojo jų dėžės svorio skirtumo pripažinimu, kai remiantis tiksliais duomenimis, surinktais vėliau atliekant tikrinimus, susijusius su tuo pačiu įsipareigojimų neįvykdymu, buvo gana nesunku padaryti statistines išvadas dėl pažeidimo laikotarpiu importuotų prekių deklaruoto ir realaus svorio skirtumo. Vis dėlto pagal šioje byloje naudotą metodiką apskaičiuojant tradicinius nuosavus išteklius taikoma daug reikšmingų rodiklių, kaip antai sukčiaujant nuvertintų visų pažeidimo laikotarpiu importuotų

²⁷⁹ 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160).

²⁸⁰ 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 63 punktas).

²⁸¹ Kalbant konkrečiai, Teisingumo Teismas to sprendimo 66 punkte pažymėjo, kad, siekdama kiekybiškai apskaičiuoti nuosavų išteklių, kurie nebuvo tinkamai nustatyti nagrinėjamais metais, sumą remiantis po pažeidimo laikotarpio atliktų patikrinimų rezultatais pagal 2003 m. rugpjūčio 1 d.–spalio 31 d. atliktų patikrinimų duomenis, Komisija turėjo palyginti per tokius patikrinimus nustatytą vidutinį bananų dėžės svorį su per tą patį laikotarpį deklaruotu vidutiniu svoriu.

²⁸² Sumos, kuri turėjo būti pateikta į Bendrijos biudžetą, apskaičiavimo metodą sudarė viso šviežių bananų importo patikra 2003 m. rugpjūčio 1 d.–spalio 31 d., o tada vidutinio 1998–2002 m. importuotų bananų svorio apskaičiavimas pagal šios patikros rezultatus (šio sprendimo 30 punktas). Kaip teigia Komisija, už 1998–2002 m. laikotarpį į Bendrijos biudžetą turėjo būti pateikta 16 087 604,41 EUR (to paties sprendimo 29 punktas).

²⁸³ 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160).

prekių kiekis ir prie šio importo priskirtina „teisinga“ muitinė vertė. Taigi šie rodikliai apibūdina sukčiavimo nuvertinant prekes poveikį Sąjungos biudžetui ir apskritai išipareigojimų neįvykdymo, kuriuo kaltinama Jungtinė Karalystė, mastą ir kartu suteikia informaciją, susijusią su tradicinių nuosavų išteklių praradimu ne taip tiesiogiai kaip statistiniai duomenys, nagrinėti byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Komisija / Portugalija*²⁸⁴.

3) *Dėl metodo, kuriuo Komisija siūlo vadovautis vertinant prarastus tradicinius nuosavus išteklius, principinio pripažinimo*

279. Kaip matyti iš pirmiau atliktos analizės, atrodo, kad Komisijos siūloma OLAF metodika tradicinių nuosavų išteklių, kurie nebuvo gauti į Sąjungos biudžetą, dydžiui nustatyti apima ne vien teisinės problemas, susijusias su nuosavų išteklių apskaičiavimu, kurias iki šiol yra išsprendęs Teisingumo Teismas. Taigi siekiant nustatyti, ar Komisijos siūlomas metodas atitinka kriterijus, susijusius su ieškiniu dėl išipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį, ir jei taip, tai kiek jis atitinka šiuos kriterijus, manau, reikia atsižvelgti į, pirma, kriterijus, susijusius su Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyta įrodinėjimo pareiga, ir, antra, svarbiausias šio metodo savybes.

280. Remiantis jurisprudencija, SESV 258 straipsnyje numatyto ieškiniu dėl išipareigojimų neįvykdymo tikslas veiksmingai pašalinti valstybių narių išipareigojimų neįvykdymo atvejus ir jų pasekmes²⁸⁵. Kaip jau priminiau šioje išvadoje²⁸⁶, pagal suformuotą jurisprudenciją šioje nuostatoje numatyta procedūra grindžiama objektyviu konstatavimu, kad valstybė narė neįvykdė išipareigojimų pagal SESV arba antrinės teisės aktą²⁸⁷. Šiuo klausimu reikia priminti, kad priemonių nesiėmimas nuosavų išteklių srityje taip pat laikytinas išipareigojimų neįvykdymu, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą²⁸⁸. Be to, kaip jau buvau priminęs šioje išvadoje, Komisija, kuriai tenka pareiga įrodyti išipareigojimų neįvykdymo buvimą, turi per procedūrą dėl išipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį pateikti Teisingumo Teismui informaciją, kuri yra būtina, kad jis patikrintų, ar išipareigojimai buvo neįvykdyti, ir negali remtis tiesiog prielaidomis²⁸⁹. Tik jei Komisija pateikė „pakankamai įrodymų, patvirtinančių tam tikras faktines aplinkybes“, susijusias su valstybės atsakovės išipareigojimų neįvykdymu, „pastaroji turi iš esmės ir išsamiai užginčyti pateiktus duomenis bei iš jų išplaukiančias pasekmes“²⁹⁰.

281. Manau, iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad per procedūrą dėl išipareigojimų neįvykdymo, per kurią Komisija kaltina valstybę narę, be kita ko, pažeidus Sąjungos teisės normas, susijusias su tradicinių nuosavų išteklių surinkimu, ir jos pareigą pateikti į Sąjungos biudžetą tam tikras sumas, Komisija turi pateikti Teisingumo Teismui įrodymus, kad jis galėtų patikrinti kaltinimo Jungtinei Karalystei neįvykdžius jai nustatyto išipareigojimo pateikti tam tikrą

²⁸⁴ 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160).

²⁸⁵ Žr., be kita ko, 1973 m. liepos 12 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (70/72, EU:C:1973:87, 13 punktas) ir 2012 m. spalio 16 d. Sprendimą *Vengrija / Slovakija* (C-364/10, EU:C:2012:630, 68 punktas).

²⁸⁶ Žr. šios išvados 160 punktą.

²⁸⁷ Žr., be kita ko, 2020 m. lapkričio 10 d. Sprendimą *Komisija / Italija (Ribinės vertės – KD10)* (C-644/18, EU:C:2020:895, 70 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

²⁸⁸ Šiuo klausimu Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad jei valstybė narė neapmokestino PVM tam tikro pobūdžio operacijos, pažeisdama iš Šeštosios direktyvos 77/388 kylančius reikalavimus, dėl tokio pažeidimo ši valstybė narė taip pat galėjo neįvykdyti savo išipareigojimo pateikti Komisijai kaip PVM išteklius sumas, atitinkančias mokestį, kuris turėjo būti sumokėtas nuo minėtų operacijų (žr., be kita ko, 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-276/97, EU:C:2000:424, 49, 56, 61 ir 70 punktai); Sprendimą *Komisija / Airija* (C-358/97, EU:C:2000:425, 58, 65, 69 ir 78 punktai) ir Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-359/97, EU:C:2000:426, 70, 77 ir 87 punktai).

²⁸⁹ Žr. šios išvados 183 ir 257 punktus.

²⁹⁰ Žr., be kita ko, 2005 m. balandžio 26 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-494/01, EU:C:2005:250, 44 punktas) ir 2019 m. kovo 28 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Panaudoto vandens surinkimo ir valymo sistema)* (C-427/17, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:269, 39 punktas).

Sąjungos nuosavų išteklių sumą buvimą, nes Komisija negali remtis spekuliatyviomis hipotezėmis. Tai taip pat reiškia, kad siekdamas nustatyti, kiek tokių išteklių buvo prarasta, Teisingumo Teismas neprivalo rinktis tarp šalių siūlomų skirtingų metodikų, kaip Jungtinė Karalystė, regis, siūlo atsiliepiame į ieškinį, jis tik turi įvertinti Komisijos grindžiant ieškinį siūlomą OLAF metodiką.

282. Atsižvelgiant į tai, turint omenyje Sąjungos muitų teisės pažeidimo, kuriuo kaltinama Jungtinė Karalystė ir su kuriuo susijęs pirmasis šios procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagrindas, pobūdį Teisingumo Teismas negali nepaisyti bylos faktinių aplinkybių, kurios buvo išdėstytos nagrinėjant šį pagrindą²⁹¹, iš kurių matyti, kad, nors Jungtinė Karalystė puikiai žinojo apie masinį sukčiavimą Sąjungos muitų pasienyje nuvertinant Kinijos kilmės tekstilės ir avalynės prekes ir jo pobūdį, ji nesiėmė veiksmingų kovos su šiuo sukčiavimu muitų srityje priemonių pažeidimo laikotarpiu, be kita ko, neatlikdama rizikos analizės, fizinių muitinių tikrinimų ir neprašydama importuotojų pateikti garantijų. Todėl Jungtinė Karalystė nepaėmė pavyzdžių siekdama nustatyti importo, kuris, kaip įtariama, buvo nuvertintas, teisingą muitinę vertę pagal Bendrijos muitinės kodeksą ir Sąjungos muitinės kodeksą. Pirmiau apibūdintas įsipareigojimų neįvykdymas iš esmės sutrukdė nustatyti tą dalį prekių, kurios buvo siejamos su sukčiavimu jas nuvertinant pažeidimo laikotarpiu, kaip ir „teisingą“ jų muitinę vertę.

283. Taigi Komisija savo procesiniuose dokumentuose teisingai pabrėžia, kad Bendrijos muitinės kodekse ir Sąjungos muitinės kodekse numatytos muitinės procedūrų sekos netaikymas yra lemiamas veiksnys, rodantis, kiek tradicinių nuosavų išteklių prarado Sąjungos biudžetas, remiantis šį dydį netiesiogiai apibūdinančia statistine duomenų analize *ex post*. Vadinas, neįmanoma atkurti su Sąjungos muitų teise suderinamos situacijos, todėl nei kompetentingos Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, nei Komisija neturi galimybės nustatyti teisingos muitinės vertės taikydamos Sąjungos muitų teisės aktuose numatytas taisykles, susijusias su vertinimu. Kadangi dėl tokios situacijos, vertinant objektyviai, pati valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal muitų teisės nuostatas, konstatavus šį įsipareigojimų neįvykdymą, ji turi atsakyti už nuostolius Sąjungos biudžetui, nustatytus remiantis vien „netiesiogine“ duomenų analize ir didžiausia tikimybe, kuri neišvengiamai siejama su tokiu nustatymu. Todėl manau, jog iš esmės Komisijai nedraudžiama per procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį įsipareigojimų neįvykdymo, siejamo su Sąjungai priklausančiais nuosavais ištekliais, mastą įrodyti remiantis statistiniais duomenimis grindžiama metodika, jei tikrinimų neįmanoma atlikti neišvengiamai dėl valstybės narės muitinės neveikimo. Tokį aiškinimą taip pat patvirtina valstybių narių pareiga apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, kylanti, be kita ko, iš SESV 325 straipsnio.

284. Vis dėlto dėl statistiniais duomenimis grindžiamos OLAF metodikos pobūdžio problemos, susijusios su įrodymų, siejamų su šiais duomenimis, įrodomąja galia, negali būti sumenkinamos²⁹². Iš tiesų nereikėtų pamiršti, kad, siekiant įvertinti galimai prarastas biudžeto lėšas, gali būti naudojami skirtingi metodologiniai sprendimai, todėl gaunami skirtingi rezultatai, kalbant apie sumas. Ši byla labai gerai parodo šią problemą, nes ir ieškovė, ir atsakovė pateikė

²⁹¹ Žr. šios išvados 184–227 punktus.

²⁹² Teisininkai nemažai diskutuoja dėl statistinių duomenų įrodomosios galios. Pavyzdžiui, *antidempingo* srityje, siekdamas nustatyti panašią valstybę normaliajai prekių vertei nustatyti, Teisingumo Teismas Sprendime *GLS* (C-338/10, EU:C:2012:158, 30 punktas) jau konstatavo, kad Sąjungos institucijos turi pakankamai rūpestingai išnagrinėti turimą informaciją, kuri, be kita ko, apima ir Eurostato statistiką, nustatydamos, ar gali būti pasirinkta panaši valstybė. Byloje, kurioje priimtinas Sprendimas *Bricmate* (C-569/13, EU:C:2015:572, 65 ir 68 punktai), Teisingumo Teismas nusprendė, kad „Sąjungos institucijos neišnagrinėjo rūpestingai, kaip to reikalaujama, informacijos, esančios Eurostato statistiniuose duomenyse“. Šis klausimas taip pat kyla netiesioginės diskriminacijos srityje, kurioje Teisingumo Teismas, nurodydamas pagrindines šios srities direktyvas, priminė, kad „netiesioginę diskriminaciją galima įrodinėti bet kokiomis priemonėmis, o ne tik statistiniais duomenimis“ (žr., be kita ko, 2020 m. rugsėjo 24 d. Sprendimą *YS (Darbuotojų profesinės pensijos)* (C-223/19, EU:C:2020:753, 50 punktas) ir 2019 m. spalio 3 d. Sprendimą *Schuch-Ghannadan* (C-274/18, EU:C:2019:828, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

radikaliai skirtingus prarastų tradicinių nuosavų išteklių kiekybinio apskaičiavimo būdus. Pati Komisija neneigia, kad yra daug skirtingų metodų šiems prarastiems ištekliams įvertinti, atsakymuose į Teisingumo Teismo raštu pateiktus klausimus nurodydama, kad iš esmės nagrinėjamo įsipareigojimų neįvykdymo rezultatas galėtų būti grindžiamas ir kitais šių prarastų išteklių vertinimo metodais. Nors rimtai abejoju tariamais OLAF metodikos pranašumais, t. y. „patikimumu“, kurį Komisija keletą kartų mini savo procesiniuose dokumentuose²⁹³, ji yra reikšmingas kriterijus vertinant statistinių metodų įrodomąją galią, ir reikia pripažinti, kad tokiu būdu įvertintas prarastų biudžeto išteklių dydis vis dar labai priklauso nuo konkretaus pasirinkto metodo paklaidos.

285. Be to, reikia nepamiršti, kad nors prarasti tradiciniai nuosavi ištekliai apskaičiuojami remiantis duomenų bazėje „Surveillance 2“ (duomenys, susiję su Kinijos kilmės prekių, priskiriamų prie kombinuotosios nomenklatūros 61–64 skyrių, importu) ir „Comext“ (vidutinių pataisytų kainų apskaičiavimas) esančiais duomenimis, kurie pagal savo pobūdį yra faktiniai duomenys, galutinę sumą taip pat lemia metodologiniai pasirinkimai, pavyzdžiui, kriterijai, susiję su nuvertintų prekių kiekio ir referencinės vertės nustatymu šių prekių „pakartotiniam įvertinimui“. Pagal pobūdį tokie metodologiniai sprendimai yra labiau norminiai kriterijai, nes jie priklauso nuo nagrinėjamą metodiką nustačiusios institucijos pasirinkimų. Todėl galiu tik pritarti Jungtinės Karalystės argumentui, kad techninis ryšys, kuriuo grindžiamas OLAF apskaičiavimas, yra pateisinamas tik esant „teisingai kainai“ (angl. *fair price*), iš anksto nustatytai Sąjungos 28 valstybių narių lygmeniu²⁹⁴. Problema, susijusi su vertinimo kriterijų įvairove ir jų poveikiu prarastų išteklių sumos rezultatui, pabrėžiama, be kita ko, Komisijos rašytiniame atsakyme į Teisingumo Teismo klausimus, iš kurio matyti, kad galutinio apskaičiavimo rezultatas skiriasi, be kita ko, atsižvelgiant į minimalią priimtina kainą (10–50 % vidutinių kainų lygio)²⁹⁵ ir kad Komisija „apsvarstė tokį metodą“. Nors Komisija mano, kad dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuriuo kaltinamos Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, į Sąjungos biudžetą negauta iš viso 2 092 703 277,93 EUR tradicinių nuosavų išteklių, jei minimali priimtina kaina siektų 10 % vidutinės pataisytos kainos, vis dėlto ši suma atitinka 78,1 % sumos, kurios Komisija reikalavo šioje byloje, remdamasi minimalia priimtina kaina, kuri sudarė 50 % vidutinės pataisytos kainos; tai, mano supratimu, yra nemaža suma. Taigi reikėtų pripažinti, kad naudojant statistiniais duomenimis grindžiamą metodiką galima nustatyti skirtingus, bet vienodai tinkamus lyginamuosius kriterijus, dėl kurių gaunamas rezultatas priklauso nuo šios metodikos.

286. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta pirmiau, laikausi nuomonės, kad per procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį negalima atmesti, jog, siekiant apskaičiuoti dėl nagrinėjamų valstybės narės įsipareigojimų muitų srityje neįvykdymo į Sąjungos biudžetą negautus tradicinius nuosavus išteklius ir nesant tiesioginių įrodymų dėl šios valstybės narės neveikimo, Komisijos ieškinys būtų grindžiamas remiantis statistiniais duomenimis sukurta metodika. Vis dėlto norint nenukrypti nuo procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo tikslų ir siekio, tokiam metodikos taikymui siekiant apskaičiuoti prarastus tradicinius nuosavus išteklius galima pritarti tik tuo atveju, jei konkretaus metodo pasirinkimas yra pateisinamas atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes ir pagrindinę informaciją, kuria remiamasi, nėra nei savavališka, nei šališka, ir tokios metodikos naudojimas reiškia nuoseklią kiekybinę analizę, grindžiamą visais turimais reikšmingais duomenimis. Be to, kuo mažiau tiesioginių įrodymų, patvirtinančių pagrindinius duomenis, susijusius su nagrinėjama metodika, tuo atsargiau reikia pasirinkti norminius kriterijus, kuriais remiamasi taikant šią metodiką. Šis aspektas svarbus dar ir todėl, kad apskaičiuojant prarastus tradicinius nuosavus išteklius per procedūrą dėl įsipareigojimų

²⁹³ Komisija taip pat pabrėžia mokslinį pasirinktos metodikos pobūdį, bet nepatikslina, ką tai reiškia.

²⁹⁴ Konsultacinės bendrovės ataskaitos, pateiktos ieškinio A.32 priede ir atsiliepimo į ieškinį B.5 priede, 2.12 punktas.

²⁹⁵ Žr. Komisijos atsakymų E.4 priedą.

neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį ginčijamu laikotarpiu siekiama, kad valstybė narė atsidurtų lygiavertėje padėtyje kaip ta, kuriai esant muitai būtų buvę teisingai nustatyti ir įtraukti į apskaitą²⁹⁶. Galiausiai metodikos, pasirinktos siekiant nustatyti dėl įsipareigojimų neįvykdymo, kuriuo kaltinama, prarastus tradicinius nuosavus išteklius, patikimumas padidėja, jei pasirinktas metodologinis sprendimas pagrindžiamas patikslinimais, susijusiais su galimais alternatyviais metodais, juos naudojant gautais rezultatais ir motyvais, dėl kurių Komisija nusprendė pasirinkti nagrinėjamą metodiką.

4) Dėl statistiniais duomenimis grindžiamos metodikos naudojimo šioje byloje nagrinėjamu atveju

287. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad iš šalių procesinių dokumentų ir visos bylos medžiagos matyti, kad dėl muitų teisės nuostatų pažeidimo pobūdžio buvo surinkta mažai tiesioginių įrodymų, kuriais remiantis būtų galima įvertinti prarastų tradicinių nuosavų išteklių dydį, kiek jis susijęs su importu į Jungtinę Karalystę pažeidimo laikotarpiu. Kalbant konkrečiai, šie įrodymai iš esmės yra tik dvylika prekių, kurias 2017 m. laboratorijoje ištyrė Jungtinės Karalystės muitinė²⁹⁷, ir Kinijos muitinės atliktų patikrinimų rezultatai²⁹⁸. Vis dėlto šie įrodymai nėra reprezentatyvūs ir jais remiantis negalima įvertinti teisingos nagrinėjamo importo muitinės vertės ir dėl nagrinėjamo importo nuvertinimo sukčiaujant į Sąjungos biudžetą negautų tradicinių nuosavų išteklių dydžio²⁹⁹. Taigi, kaip jau buvo ne kartą pažymėta šioje išvadoje, negalėjimą kiekybiškai apskaičiuoti šių prarastų išteklių šioje byloje nagrinėjamu atveju lemia objektyvios aplinkybės, t. y. Jungtinės Karalystės neveikimas atsižvelgiant į žinomą nuvertintų deklaracijų riziką. Pritariu Komisijos teiginiui, jog dėl to, kad nuvertintos prekės jau buvo išleistos į laisvą apyvartą Sąjungos muitų teritorijoje, jų tikrosios vertės nebeįmanoma nustatyti, todėl į Sąjungos biudžetą negautų tradicinių nuosavų išteklių suma gali būti apskaičiuota tik įvertinant juos atgaline data *stricto sensu*. Atrodo, kad iš tikrųjų Jungtinė Karalystė neginčija šio atspirties taško, nes jei pirmajame ieškinio pagrinde pateikiamas kaltinimas įsipareigojimų neįvykdymu būtų pripažintas pagrįstu, ji pateikia savo statistinį metodą galimai prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams nustatyti.

288. Tokiomis aplinkybėmis reikia pažymėti, jog, remdamosi joms prieinamais duomenimis, šalys nesiginčija dėl to, kad Jungtinės Karalystės teritorijoje pažeidimo laikotarpiu buvo sukčiaujama muitų srityje dėl iš Kinijos importuotų prekių nuvertinimo, ir dėl to, kad 2012–2016 m. gerokai padaugėjo nuvertinto importo³⁰⁰. Be to, šalys sutaria, kad po operacijos „Swift Arrow“³⁰¹, palyginus 2017 m. pirmojo pusmečio ir 2018 m. pirmojo pusmečio duomenis, nagrinėjamų prekių, kurių muitinė vertė buvo nesąžiningai sumažinta, importas į Jungtinę Karalystę smarkiai sumažėjo, o teisėtas importas išliko panašaus lygio. Nors šalys ir toliau nesutaria, kaip aiškinti šias faktines aplinkybes, jos pripažįstą pačią šią aplinkybę. Šalys taip pat iš esmės nesiginčija dėl tikslingumo naudoti metodiką, grindžiamą statistiniais duomenimis, siekiant įvertinti dėl sukčiavimo muitų srityje prarastus tradicinius nuosavus išteklius; tam pirmiausia reikia nustatyti nesąžiningai nuvertintų importuotų prekių kiekį pažeidimo laikotarpiu ir tada nustatyti „teisingą“ šių prekių muitinę vertę. Antra, papildoma muitų suma apskaičiuojama remiantis deklaruotos ir „teisingos“ vertės skirtumu.

²⁹⁶ Žr. 2011 m. kovo 17 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-23/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:160, 63 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

²⁹⁷ Žr. atsiliepimo į ieškinį B.32 priedą.

²⁹⁸ OLAF ataskaitos 6 priedas pateiktas ieškinio A.36 priede.

²⁹⁹ Šiuo klausimu reikia pritarti Komisijos pozicijai, kad Jungtinės Karalystės muitinės po 2017 m. paimti prekių pavyzdžiai neturi reikšmės šiai bylai, nes jie yra ne iš ieškinyje nurodyto pažeidimo laikotarpio.

³⁰⁰ Žr., be kita ko, rašytinius Jungtinės Karalystės atsakymus į Teisingumo Teismo klausimus.

³⁰¹ Žr. šios išvados 226 punktą.

289. Vis dėlto šalys iš esmės nesutaria dėl metodų, naudotų prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams apskaičiuoti, pagrindinių aspektų. Pirma, kalbant apie nuvertintų prekių kiekio nustatymą, Komisijos teigimu, reikia atsižvelgti į importo mažesnę už minimalią priimtina kainą kiekį, nustatytą remiantis vidutine verte Sąjungos 28 valstybėse narėse ir suvestiniais kasdieniais duomenimis, pateikiamais duomenų bazėje „Surveillance 2“, o Jungtinė Karalystė teigia, kad, siekiant nustatyti šį kiekį, reikia remtis „atitikties ribine verte“, nustatyta pagal tik Jungtinėje Karalystėje importuojant deklaruotas vertes, žemiau kurių nagrinėjamų prekių importas gali būti laikomas nuvertintu³⁰². Antra, kalbant apie nuvertintų prekių „pakartotinio įvertinimo“ referencinę vertę, Komisija laikosi nuomonės, kad reikia remtis deklaruotos vertės ir vidutinės pataisytos kainos Sąjungos 28 valstybėse narėse skirtumu, o Jungtinė Karalystė mano, kad prekės, kurios yra žemiau „atitikties ribinės vertės“, gali būti „įvertintos pakartotinai“, apskaičiuojant deklaruotos vertės (kiekvienos prekės) ir tos pačios ribinės vertės skirtumą. Dėl skirtingo požiūrio į metodikas labai skiriasi prarastų tradicinių nuosavų išteklių apskaičiavimo rezultatas. Remdamasi OLAF metodika, Komisija skaičiuoja, kad Komisijai turėjo būti pateikta 2 679 637 088,86 EUR (bruto suma be surinkimo išlaidų) nuosavų tradicinių išteklių suma. Jungtinė Karalystė skaičiuoja, kad ši suma yra 217 646 623 GBP³⁰³, atskaičius sumas pagal pranešimus dėl mokėjimo „C18 Breach“³⁰⁴. Tada ji mažina šį skaičių iki 143 115 553 GBP, iš kurių reikia atimti 44 296 285 GBP pagal pranešimus dėl mokėjimo „C18 Breach“. Taigi vienas iš svarbiausių šalių nurodytų metodų skirtumų yra tas, kad Komisijos metodas grindžiamas vidutinėmis kainomis visos Sąjungos lygmeniu, o Jungtinės Karalystės metodas paremtas tik Jungtinės Karalystės duomenų naudojimu.

290. Atsižvelgiant į tai, reikia iš eilės išnagrinėti abu metodikos, kuria Komisija rėmėsi apskaičiuodama prarastus tradicinius išteklius, etapus, t. y. nuvertinto importo kiekio nustatymo etapą ir referencinės vertės, skirtos šiam importui „pakartotinai įvertinti“, nustatymo etapą.

i) Dėl nuvertintų importuotų prekių kiekio nustatymo

291. Jungtinė Karalystė teigia, pirma, kad nėra jokio įtikinamo pagrindo nustatant nuvertintų prekių kiekį pažeidimo laikotarpiu naudoti minimalią priimtina kainą, grindžiamą vidutinėmis kainomis Sąjungos 28 valstybėse narėse. Antra, ši valstybė teigia, kad iš ieškinio ir Komisijos procesinių dokumentų, pateiktų ikiteisminiu etapu, matyti, kad prarasti tradiciniai nuosavi ištekliai, nustatyti 2011 m. lapkričio mėn.–2014 m. lapkričio mėn. laikotarpiu, apima tik papildomus muitus, kurių Jungtinės Karalystės valdžios institucijos reikalavo pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“, kurie buvo panaikinti.

292. Atsižvelgiant į minėtus Jungtinės Karalystės gynybos argumentus, siekiant išsiaiškinti, kokių problemų kelia pažeidimo laikotarpiu nuvertinto importo kiekio nustatymas, analizę reikia atlikti dviem etapais, pirma, priimant sprendimą dėl 2011 m. lapkričio mėn.–2014 m. lapkričio mėn. laikotarpio ir, antra, išreiškiant poziciją dėl Komisijos atliktų 2015 m. sausio 1 d.–2017 m. spalio 11 d. laikotarpio apskaičiavimų.

³⁰² Pagal šį metodą ištiriamas skirtingų „populiacijų“ „pasiskirstymas“, vertinant pagal pagrindinės grupės, kurią sudaro mažos kainos, „galutinio taško“ vertę (nustatomą pagal kiekį).

³⁰³ Dėl išsamesnio šio skaičiaus paaiškinimo žr. šios išvados 252 punktą.

³⁰⁴ Žr. šios išvados 247 išnašą.

– Dėl 2011 m. lapkričio mėn.–2014 m. lapkričio mėn. laikotarpio

293. Dėl prašymo, susijusio su 2011 m. lapkričio mėn.–2014 m. lapkričio mėn. laikotarpiu, Komisija, atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus, konkrečiai patikslino, kad kaltina Jungtinę Karalystę neįvykdžius išipareigojimų, susijusių su tradicinių nuosavų išteklių režimu, ir kad ji šiuo pagrindu reikalauja remiantis OLAF metodika nustatytų sumų, susijusių su nuvertintu importu.

294. Šiuo klausimu pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 120 straipsnį ir su juo susijusią jurisprudenciją bet kuriame ieškinyje turi būti nurodytas ginčo dalykas ir pagrindų, kuriais remiamasi, santrauka, ir ši nuoroda turi būti pakankamai aiški ir tiksli, kad atsakovas galėtų pasirengti gynybai, o Teisingumo Teismas – vykdyti savo kontrolę. Iš to išplaukia, kad pagrindinės teisinės ir faktinės aplinkybės, kuriomis pagrįstas ieškinys, turi būti nuosekliai ir suprantamai išdėstytos pačiame ieškinyje ir kad jame pateikiamus reikalavimus reikia suformuluoti nedviprasmiškai, siekiant išvengti to, kad Teisingumo Teismas priimtų sprendimą *ultra petita* arba apskritai nepriimtų sprendimo dėl kurio nors kaltinimo³⁰⁵. Komisijos ieškinyje turi būti nuosekliai ir išsamiai išdėstytos priežastys, dėl kurių ji mano, jog atitinkama valstybė narė neįvykdė vieno iš išipareigojimų pagal Sutartis. Taigi Komisijos ieškinio dėl išipareigojimų neįvykdymo pagrindo išdėstymo prieštaravimas neatitinka nustatytų reikalavimų³⁰⁶.

295. Šioje byloje nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad, kalbant apie ieškinyje pateiktą prarastų tradicinių nuosavų išteklių vertinimą, Komisija aiškiai nurodė, kad laikotarpis nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn. buvo „įtrauktas dėl skolų, kurias nustatė ir vėliau panaikino pati Jungtinė Karalystė“. Be to, ieškinio dalyje, susijusioje su išipareigojimų neįvykdymo apibūdinimu, Komisija skiria daug dėmesio išipareigojimų neįvykdymui dėl administracinės klaidos, padarytos panaikinant pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“, apibūdinti³⁰⁷. Jos teigimu, dėl šios administracinės klaidos, už kurią finansiškai atsakingos Jungtinės Karalystės valdžios institucijos, Jungtinė Karalystė nepateikė tradicinių nuosavų išteklių į Sąjungos biudžetą. Atrodo, kad taip ieškinyje įrodomas ryšys tarp Jungtinei Karalystei priskirtos administracinės klaidos ir prarastų tradicinių nuosavų išteklių, kuriuos ši valstybė turėjo pateikti Komisijai. Dublike Komisija pridūrė, kad „šis ieškinys dėl išipareigojimų neįvykdymo susijęs su skolomis muitinei, kurias Jungtinė Karalystė nustatė per [operaciją] „Snake“.

296. Taigi man atrodo, kad taip, kiek tai susiję su šiuo laikotarpiu, Komisija pati apribojo antrojo pagrindo dalyką prarastais tradiciniais nuosavais ištekliais, už kuriuos Jungtinė Karalystė buvo atsakinga dėl skolų, kurias ši valstybė pati nustatė per operaciją „Snake“, o tai apima, be kita ko, 23 pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“, kurie buvo skirti veiklos vykdytojams ir vėliau panaikinti. Manau, tokį aiškinimą patvirtina oficialiame pranešime ir pagrįstoje nuomonėje Komisijos suformuluoti kaltinimai. Iš oficialaus pranešimo matyti, kad „remiantis nustatytais ir vėliau panaikintomis 24 skolomis, už nagrinėjamą laikotarpį (2011–2014 m. lapkričio mėn.) mokėtinos nuosavų išteklių sumos“³⁰⁸. Taip pat reikia pažymėti, kad pagrįstoje nuomonėje, pirma, yra tokia pat formuluotė kaip ir ieškinyje ir, antra, vienareikšmiškai patikslinama, kad

³⁰⁵ Žr. 2010 m. sausio 14 d. Sprendimą *Komisija / Čekija* (C-343/08, EU:C:2010:14, 26 punktą); 2010 m. birželio 15 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-211/08, EU:C:2010:340, 32 punktą) ir 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-34/11, EU:C:2012:712, 44 punktą).

³⁰⁶ Žr. 2016 m. birželio 2 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-233/14, EU:C:2016:396, 35 punktą) ir 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekija (Laikinas tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)* (C-715/17, C-718/17 ir C-719/17, EU:C:2020:257, 116 punktą).

³⁰⁷ Komisija pažymi, be kita ko, kad jei Jungtinės Karalystės valdžios institucijos manė, kad nustatytas skolas atitinkančios sumos nėra tinkamos, jos turėjo atlikti *ad hoc* pataisymus ir pateikti naujus pranešimus dėl mokėjimo.

³⁰⁸ Žr. oficialaus pranešimo 178 punktą.

„tiek, kiek šiuo Jungtinės Karalystės argumentu siekiama apriboti pažeidimo apimamą laiką, reikia pažymėti, kad Komisijos reikalavimas už laikotarpį nuo 2011 m. iki [operacijos] „Snake“ pabaigos 2014 m. susijęs su sumomis, apie kurias buvo kalbama nurodymuose dėl išieškojimo po prekių išleidimo, kuriuos Jungtinės Karalystės valdžios institucijos pateikė po šios operacijos, o vėliau panaikino³⁰⁹.

297. Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, kalbant apie laikotarpį nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn., antrojo pagrindo dalykas apima tik prarastų tradicinių nuosavų išteklių, už kuriuos Jungtinė Karalystė yra atsakinga dėl papildomų skolų muitinei, nustatytų per operaciją „Snake“, ir, be kita ko, 23 pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“, kurie buvo panaikinti dėl šiai valstybei narei priskirtinų administracinių klaidų, nustatymą³¹⁰.

– *Dėl laikotarpio nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d.*

298. Kalbant apie laikotarpį nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d., siekdama nustatyti prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumas ir, be kita ko, nuvertinto importo kiekius, Komisija ieškinyje naudoja OLAF metodiką. Komisija laikosi požiūrio, kad mažesne už rizikos lygį (50 % vidutinės pataisytos kainos) kaina importuoti kiekiai yra pagrindas nustatyti šių prarastų išteklių sumą, kuri atitiktų tradicinių nuosavų išteklių sumas, kurias Jungtinė Karalystė būtų surinkusi ir pateikusi Sąjungai, jei būtų įvykdžiusi įsipareigojimus. Kaip teigia Jungtinė Karalystė, toks Komisijos pasirinkimas yra savavališkas. Ji nepritaria požiūriui, pagal kurį bet koks prekių deklaravimas mažesne už šią ribą verte automatiškai tampa nuvertintu deklaravimu, ir mano, kad tokia aplinkybė gali tiesiog pateisinti abejones, dėl kurių gali būti taikomi papildomi tikrinimai.

299. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Komisija iš esmės pritaria požiūriui, pagal kurį kiekviena importuota prekė, kurios deklaruota vertė yra mažesnė už vidutinę tos pačios kategorijos prekių kainą, iš esmės negali būti savaime laikoma nuvertinta, teigdama, kad OLAF metodika nebuvo taikoma visoms į Jungtinę Karalystę importuotoms prekėms, kurių deklaruota vertė buvo mažesnė nei 50 % vidutinės pataisytos kainos, ir kad ji naudoja suvestinius dienos duomenis. Dėl tokių suvestinių dienos duomenų naudojimo vienu prekių siuntų vertė yra mažesnė nei 50 % vidutinės pataisytos kainos, kitų siuntų vertė viršija minimalią priimtina dienos kainą Sąjungos 28 valstybėse narėse, suvestinių dienos duomenų vidurkis viršys minimalią priimtina kainą, o suvestinių dienos duomenų vidurkis bus didesnis už minimalią priimtina kainą, todėl šias nuvertintas siuntas apimantys suvestiniai dienos duomenys nebus įtraukti į apskaičiuotus prarastus išteklius³¹¹. Ši institucija tvirtina, kad nors naudojant suvestinius dienos duomenis į mažesne nei minimalia kaina deklaruoto importo kiekį gali būti įtrauktas tam tikras teisėtas importas, pagal OLAF metodiką neįtraukiama, be kita ko, tam tikra nuvertintų prekių dalis. Atrodo, kad raštu pateiktuose atsakymuose į Teisingumo Teismo klausimus Jungtinė Karalystė atsisako savo ankstesnės pozicijos ir iš tikrųjų pritaria tokiam Komisijos argumentui, nes nurodo,

³⁰⁹ Žr., be kita ko, A.31 priede pateiktos pagrįstos nuomonės 243 ir 338 punktus.

³¹⁰ Žr. šios išvados 241–243 punktus.

³¹¹ Kaip paaiškina Komisija, pavyzdžiui, kai konkretų kombinuotosios nomenklatūros kodą sudaro aštuoni skaičiai, vidutinė pataisyta kaina Sąjungos 28 valstybėse narėse yra 15 GBP/kg, tad minimalios priimtinos kainos vertė yra 7,50 GBP/kg. Komisija teigia, jog pripažįstant, kad konkrečią dieną mažos vertės prekių iki 10 GBP/kg buvo importuota devynis kartus ir kartą importuota nuvertinta 1 GBP/kg verte, remiantis suvestiniais dienos duomenimis gaunama 9,1 GBP/kg vidutinė kaina. Kadangi ši kaina viršija minimalią priimtina 7,50 GBP/kg kainą, suvestiniai dienos duomenys, apimantys nuvertintą siuntą, neįtraukiami į apskaičiuotus prarastus tradicinius nuosavus išteklius.

kad *vienintelė* priežastis, dėl kurios suma, kurią Komisija apskaičiavo kaip tradicinius nuosavus išteklius, yra daug didesnė už apskaičiuotąją pagal Jungtinės Karalystės metodą, yra ta, kad pagal OLAF metodiką naudojamos daug didesnės „pakartotinio vertinimo“ kainos³¹².

300. Taigi, kalbant apie skirtingas šalių pozicijas, susijusias su pažeidimo laikotarpiu importuotų nuvertintų prekių kiekiu, į kurį buvo atsižvelgta apskaičiuojant prarastus tradicinius nuosavus išteklius, atrodo, kad jį galima paaiškinti šių šalių pasirinktomis skirtingomis ribinėmis vertėmis. OLAF metodika grindžiama minimalia priimtina kaina, kuri sudaro 50 % vidutinės pataisytos kainos Sąjungos 28 valstybėse narėse, o Jungtinė Karalystė skaičiuoja remdamasi pavienėmis importo deklaracijomis, kurias Jungtinės Karalystės valdžios institucijos surinko, kad nustatytų nuvertinimo ribinę vertę³¹³. Atsižvelgdamas į šių kriterijų skirtumus ir į tai, kad ir OLAF metodika, ir Jungtinės Karalystės siūloma metodika siekiama įvertinti tuos pačius prarastus išteklius tik skirtingu lygmeniu, t. y. atitinkamai atsižvelgiant į visą Sąjungą ir į konkrečią valstybę, laikausi nuomonės, kad jos palaikoma metodika galėtų būti reikšmingas lyginamasis pagrindas kritiškai įvertinant nuvertinto importo kiekius pažeidimo laikotarpiu, apskaičiuotus remiantis OLAF metodika. Atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus dėl to, koks būtų galimas poveikis prarastų nuosavų išteklių sumai, jei vietoj minimalios priimtinos kainos kaip referencinė nuvertinto importo vertė būtų naudojama Jungtinės Karalystės pasirinkta nuvertinimo ribinė vertė, Jungtinė Karalystė pažymėjo, kad nors ji negali tiksliai perteikti šios institucijos apskaičiavimų, prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumažėjimo procentinė dalis yra nuo 4,4 iki 4,7 %. Taigi, kaip teisingai nurodė Jungtinė Karalystė, manau, kad didžiulį skirtumą tarp Komisijos įvertintų prarastų tradicinių nuosavų išteklių ir Jungtinės Karalystės šioje byloje pateikto apskaičiavimo iš esmės galima paaiškinti deklaruojant nuvertintų prekių „pakartotiniam įvertinimui“ naudota referencine verte, o ne kiekiu³¹⁴.

301. Iš to, kas nurodyta pirmiau, darytina išvada, kad pagal Komisijos metodą pažeidimo laikotarpiu nuvertintų prekių kiekis nėra akivaizdžiai pervertintas. Atsižvelgiant į minėto laikotarpio trukmę, taip pat nagrinėjamo sukčiavimo pobūdį, atrodo, kad šalių pozicijos dėl šio aspekto reikšmingai nesiskiria, nes mažiau nei 5 % skirtumas tarp atitinkamai Komisijos ir Jungtinės Karalystės atliktų apskaičiavimų neviršija pagrįstų ribų. Vadinasi, Komisijos ieškinyje įvertintus nuvertinto importo kiekius, kaip prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumų nustatymo pagrindą, reikėtų pripažinti pagrįstais.

ii) Dėl referencinės vertės prarastų nuosavų išteklių sumai nustatyti

302. Kaip jau buvo pažymėta šioje išvadoje, šalys laikosi iš esmės skirtingų pozicijų dėl to, kokių kainų lygiu remiantis reikėtų „pakartotinai įvertinti“ prekes, kurios buvo laikomos nuvertintomis, siekiant apskaičiuoti papildomus muitus ir nustatyti, kiek tradicinių nuosavų išteklių negauta į Sąjungos biudžetą. Komisijos teigimu, tokią pataisą reikėtų atlikti atsižvelgiant į vidutinės pataisytas kainas, nes, pirma, tekstilės ir avalynės kainos laikui bėgant reikšmingai nekinta ir, antra, kadangi Jungtinės Karalystės muitinė neatliko statistiškai reprezentatyvių fizinių tikrinimų ir neėmė pavyzdžių, reikia daryti prielaidą, kad nuvertintų prekių kaina ir kokybė atitinka kainas, nesusijusias su nuvertinimu. Vis dėlto Jungtinė Karalystė laikosi nuomonės, kad toks

³¹² Per teismo posėdį Komisija teigė, kad iš konsultavimo bendrovės ataskaitos (ieškinio A.32 priedas ir atsiliepimo į ieškinį B.5 priedas) 1.12 punkto buvo aišku, jog Jungtinė Karalystė pripažįsta, kad nuvertintas importas sudaro bent 35 % viso Jungtinės Karalystės importo pažeidimo laikotarpiu.

³¹³ Žr., be kita ko, atsiliepimo į ieškinį A.32 priede ir atsiliepimo į ieškinį B.5 priede pateiktos konsultavimo bendrovės ataskaitos 3.5 punktą.

³¹⁴ Atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus Jungtinė Karalystė taip pat nurodė „bendrą kiekį“, t. y. importo, kuris buvo laikomas nuvertintu remiantis dviem metodais, kiekį. Ji skaičiuoja, kad 2015–2017 m. „bendras kiekis“ yra 992 326 582 kg.

metodologinis sprendimas nėra pagrįstas, nes nėra įrodymų, kurie leistų patvirtinti hipotezę, kad nuvertintų prekių kaina ir kokybė yra tokia pati kaip ir kitų iš Kinijos importuotų prekių. Atvirkščiai, surinkta informacija, regis, rodo, kad nuvertintas importas buvo susijęs su Jungtinės Karalystės rinkos žemiausios klasės segmentu.

303. Šiuo klausimu, kaip jau pažymėjau, referencinė vertė, kaip norminis kriterijus, negali būti savavališka ir ja remiantis valstybė narė ginčijamu laikotarpiu turi būti vertinama pagal situaciją, prilygstančią tai, kuri būtų buvusi nustatyta, jei muitai būtų buvę teisingai nustatyti ir įtraukti į jos apskaitą. Manau, kad referencinė vertė turėtų atitikti visas faktines ir teises nagrinėjamo įsipareigojimų neįvykdymo aplinkybes, nes tai yra vienas pagrindinių kriterijų nustatant prarastų tradicinių nuosavų išteklių dydį³¹⁵.

304. Iš Komisijos analizės, kurios, be to, Jungtinė Karalystė iš esmės neginčija, matyti, kad Kinijos kilmės tekstilės ir avalynės importas, vertinant pagal kiekį, daugiausia buvo vykdomas pagal 42 muitinės procedūrą, t. y. jos buvo skirtos vežti į kitas Sąjungos muitų teritorijos valstybes nares. Pavyzdžiui, iš OLAF ataskaitos matyti, kad 2016 m. 87 % mažos vertės tekstilės prekių ir avalynės, vežamų per Jungtinę Karalystę, buvo importuojama pagal 42 muitinės procedūrą, nors tuo pačiu laikotarpiu 40 muitinės procedūra buvo naudojama tik 13 % importuotų Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės. Atrodo, šis atotrūkis patvirtina sukčiavimo operacijų, nukreiptų į kitas valstybes nares, perkėlimą į Jungtinę Karalystę³¹⁶. Mano nuomone, Komisija taip pat pagrįstai teigia, kad, kalbant apie muitų surinkimą, nereikia daryti skirtumo tarp prekių, kurioms taikomos šios dvi muitinės procedūros, nes likę 13 % importo, deklaruoto pagal 40 muitinės procedūrą, galėjo būti skirta į kitas valstybes nares, atlikus jų muitinį įforminimą Jungtinėje Karalystėje. Vadinasi, didelė dalis nuvertinto importo buvo tiesiogiai arba netiesiogiai nukreipiama į visos Sąjungos tekstilės prekių ir avalynės rinką, o ne konkrečiai į Jungtinės Karalystės rinką, todėl nėra jokios pagrįstos priežasties jų „pakartotinai įvertinti“ remiantis kitokia referencine verte nei ta, kuria remiantis nustatomas nagrinėjamų prekių kainų lygis visoje Sąjungoje.

305. Be to, iš procesinių dokumentų matyti, kad Jungtinė Karalystė kritikuoja referencinės vertės, grindžiamos vidutinėmis pataisytomis kainomis, paremtomis vidutinėmis kainomis Sąjungoje, naudojimą, nes ja neatsižvelgiama į nagrinėjamų prekių kokybę ir jų įvežimo valstybę narę, o Komisija nepateikė nagrinėjamų prekių vertės įrodymų. Taigi turėjo būti naudojama ne minėta vidutinė pataisyta kaina Sąjungoje, o pačios Jungtinės Karalystės duomenys. Šiuo klausimu, kaip jau nurodžiau šioje išvadoje³¹⁷, Komisiją sunku kaltinti nepateikus tiesioginių įrodymų, susijusių su nuvertinto importo verte, nes jie nebuvo pateikti dėl Jungtinės Karalystės muitinės neveikimo. Laikausi nuomonės, kad, nesant tiesioginių įrodymų, susijusių su nagrinėjamų prekių verte, nagrinėjant ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį gali būti priimami ir statistiniais duomenimis grindžiami įrodymai – tokie, kaip šioje byloje nagrinėjamu atveju, kuriais remiantis būtų nustatyti į Sąjungos biudžetą negauti nuosavi ištekliai.

306. Be to, kalbant apie tokią kritiką, reikėtų priminti, kad prarastų nuosavų išteklių nustatymo tikslas šioje byloje nagrinėjamu atveju turėtų būti išsiaiškinti, koks turėjo būti nagrinėjamos valstybės narės įnašas į Sąjungos biudžetą po muitų surinkimo pažeidimo laikotarpiu, jei nebūtų buvę padaryta šio ieškinio pirmajame pagrinde apibūdintų pažeidimų. Kaip jau buvo pažymėta,

³¹⁵ Kaip matyti iš konsultacinės bendrovės ataskaitos, 80 % prarastų tradicinių nuosavų išteklių skirtumo priskiriama referencinei vertei (pagal OLAF metodiką jis yra 2,26–141,95 GBP, o pagal Jungtinės Karalystės nustatytą „atitikties ribinę vertę“ jis yra 0,10–8,90 GBP; atsiliepimo į ieškinį B.5 priedo 3.3 punktas).

³¹⁶ OLAF ataskaita, 2.1.5 punktas.

³¹⁷ Žr. šios išvados 274 punktą.

pajamos iš muitų³¹⁸ yra tradiciniai nuosavi Sąjungos ištekliai, kuriuos valstybės narės turi pateikti Sąjungai pagal kartu taikomas reglamentų Nr. 1150/2000 ir Nr. 609/2014 nuostatas³¹⁹. Prieš nustatant importo muitus turi būti nustatoma prekių muitinė vertė ir apskaičiuojami su jomis susiję muitai, ir šie du etapai vykdomi prieš išleidžiant prekes į laisvą apyvartą Sąjungos muitų teritorijoje ir prieš pateikiant jas galutiniam vartojimui. Taigi, kalbant būtent apie muitus, lėšų, negautų į Sąjungos biudžetą dėl muitinio tikrinimo neatlikimo, apskaičiavimas negali būti grindžiamas galima nagrinėjamų prekių paskirties vieta atskiroje valstybės narės rinkoje ir, be kita ko, prastesniais ar geresniais (kalbant apie prekių kokybę) šios rinkos segmentais, nes, nesant tiesioginių įrodymų, tai būtų spekuliatyvu, kadangi į Sąjungą importuojamų prekių muitinę vertę nustato kompetentinga muitinė. Todėl galiu tik pritarti Jungtinės Karalystės argumentui, kad prekių muitinė vertė atitinka jų pirkimo iš eksportuotojo kainą ir kad ši vertė nustatoma pagal prekių pobūdį ir kokybę, o ne paskirties vietą³²⁰. Vadinasi, siekiant nustatyti prekių muitinę vertę, kai jos įvežamos į Sąjungos teritoriją, jų paskirties valstybės narės nustatymas neturi jokios reikšmės, todėl Komisija, nustatydamą tradicinių nuosavų išteklių, prarastų dėl sukčiavimo muitų srityje nuvertinant prekes, dydį, nedarė jokio skirtumo atsižvelgdama į nagrinėjamų prekių paskirties vietą Sąjungoje³²¹.

307. Išsamumo sumetimais, kalbant apie vidutinės pataisytos kainos Sąjungos 28 valstybėse narėse pasirinkimą kaip referencinės vertės vertinant į Sąjungos biudžetą negautų tradicinių nuosavų išteklių dydį, kaip jau buvo pažymėta šioje išvadoje³²², pirma, Sąjungoje yra viena muitų sąjunga, todėl muitų srities teisės aktų priėmimas priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai. Antra, apskaičiuotų importo iš trečiosios šalies muitų surinkimas lemia Sąjungos biudžeto dydį. Iš to darau išvadą, kad tokiu atveju kaip nagrinėjamas šioje byloje, kai dėl nacionalinės valdžios institucijų neveikimo nėra tiesioginių įrodymų, leidžiančių nustatyti prarastų nuosavų išteklių dydį, reikia pritarti Komisijos metodikai, grindžiamai bendru referenciniu pagrindu, neatsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės specifiką, pavyzdžiui, jos gyventojų gyvenimo lygį ir perkamąją galią, kurie gali nulemti nagrinėjamų prekių pardavimo kainas kiekvienoje valstybėje narėje atskirai. Dėl šių priežasčių laikausi nuomonės, kad reikia pritarti Komisijos požiūriui, pagal kurį referencinėmis pripažįstamos vidutinės pataisytos kainos Sąjungoje, kurios pačios grindžiamos valstybių narių bendroje duomenų bazėje „Surveillance 2“ *deklaruotomis vertėmis*³²³. Taigi ši referencinė vertė yra būtent ta, kuri turėjo būti taikoma apskaičiuojant tradicinius nuosavus išteklius, kurie būtų buvę pateikti į Sąjungos biudžetą, jei būtų teisingai taikoma Sąjungos muitų teisė. Kadangi tokia metodika grindžiama deklaruotų kainų *vidurkiu*, ši vertė atspindi *visų* pažeidimo laikotarpiu importuotų prekių pobūdį ir kokybę, neteikiant jokios pirmenybės rinkos segmentams, prie kurių priskiriamos nagrinėjamos prekės. Kadangi šalys neginčija prielaidos, kad nagrinėjamos Kinijos kilmės tekstilės ir avalynės prekės yra tokios

³¹⁸ Žr. šios išvados 235 punktą, kuriame daroma nuoroda, be kita ko, į Sprendimo 2007/436 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktus ir Sprendimo 2014/335 2 straipsnio 1 dalies a punktą.

³¹⁹ Žr., be kita ko, šių reglamentų 2, 9 ir 10 straipsnius ir šios išvados 236–240 straipsnius.

³²⁰ Žr. konsultacinės bendrovės papildomą ataskaitą atsiliepimo į ieškinį B.6 priede, 2.25–2.26 punktai.

³²¹ Svarbus yra ir Komisijos teiginys, kad 2016 m. 87 % tekstilės prekių ir avalynės importo į Jungtinę Karalystę buvo vykdoma pagal 42 muitinės procedūrą, o tai reiškia, kad šios prekės buvo skirtos vežti į kitas valstybes nares, nors tuo pačiu laikotarpiu 40 muitinės procedūra buvo taikoma importuojant tik 13 % tokių prekių, kurios galėjo likti Jungtinės Karalystės rinkoje arba būti nukreiptos į kitas valstybes nares.

³²² Žr. šios išvados 208 punktą.

³²³ Žr. šios išvados 126 punktą.

prekės, kurių kainos yra gana pastovios³²⁴, manau, kad vidutinės pataisytos kainos Sąjungoje yra tinkama, o ne savavališka referencinė vertė siekiant įvertinti į Sąjungos biudžetą negautus nuosavus išteklius³²⁵.

5) Apibendrinimas, susijęs su tradicinių nuosavų išteklių vertinimu

308. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad Komisijos ieškinyje pateikti argumentai neleidžia Teisingumo Teismui užtikrintai priimti sprendimo dėl tikslaus šiame ieškinyje nurodomų prarastų tradicinių nuosavų išteklių dydžio.

309. Pirma, kalbant apie laikotarpį nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn., ieškinio dalykas, kaip jau buvo nurodyta šioje išvadoje³²⁶, apima tik skolas, atitinkančias pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“. Taigi logiška, kad prarasti tradiciniai nuosavi ištekliai, kurių iš Komisijos galima reikalauti nustatyti, turi būti tie, kurie nustatyti po šių pranešimų dėl mokėjimo panaikinimo, ir negali jų viršyti. Vis dėlto ieškinyje Komisijos reikalavimas, atitinkantis minėtų laikotarpiu prarastus nuosavus Sąjungos išteklius, yra 1 001 511 991,60 EUR³²⁷. Šiuo klausimu, kaip, manau, pagrįstai pažymi Jungtinė Karalystė, ši suma neatspindi Komisijos argumentų, iš kurių matyti, kad minėtu laikotarpiu jos reikalavimas susijęs su sumomis, siejamomis su Jungtinės Karalystės muitinės pateiktais pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“, kurie vėliau buvo panaikinti. Reikia pažymėti, kad nors šios institucijos per operaciją „Snake“ nustatė, kad nustatytų prekių muitinė vertė yra per maža, taikydamos vidutinės pataisytas kainas Sąjungos lygmeniu, ir tai buvo Jungtinei Karalystei priskirtina administracinė klaida³²⁸, apskaičiuoti prarasti nuosavi ištekliai, susiję su pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“, bet kuriuo atveju negalėjo viršyti 357 mln. GBP³²⁹. Be to, kaip teigia Jungtinė Karalystė, suma pagal veiklos vykdytojams pateiktus pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“ sudaro 192 568 694,30 GBP³³⁰. Mano nuomone, toks neatitikimas tarp, viena vertus, ieškinio reikalavimuose nurodomų sumų ir, kita vertus, ieškinio motyvų, kuriais grindžiamas prašymas konstatuoti pažeidimo laikotarpiu prarastus nuosavus išteklius, gali būti paaiškinamas tik tuo, kad Komisija suklydo pasirinkdama referencinį pagrindą, į savo apskaičiavimus, be sumų, susijusių su pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“, įtraukdama visą minėtu laikotarpiu nuvertintą importą, grindžiamą statistiniais duomenimis. Kadangi šioje

³²⁴ OLAF ataskaitos 2.1.2 punktas.

³²⁵ Žr., *mutatis mutandis*, be kita ko, 2016 m. birželio 16 d. Sprendimą *EURO 2004. Hungary* (C-291/15, EU:C:2016:455, 23 punktas). Be to, reikia paneigti Komisijos argumentą, kad pagal minėtą sprendimą kaip nuvertinto importo „pakartotinio įvertinimo“ pagrindu leidžiama remtis vidutinėmis nagrinėjamų prekių kainomis Sąjungoje ir tada apskaičiuoti prarastus tradicinius nuosavus išteklius. Iš tiesų toje byloje Teisingumo Teismas tiesiog nusprendė, kad jei deklaruota sandorio vertė, palyginti su vidutinėmis statistinėmis pirkimo kainomis, paprastai taikomos importuojant panašias prekes, yra neįprastai maža, reikia manyti, kad toks kainų skirtumas atrodo pakankamas *mutinei iškylusioms abejonoms pagrįsti* ir nepatvirtinti nagrinėjamų prekių deklaruotos muitinės vertės. Taigi Teisingumo Teismas nepareikšė savo pozicijos dėl to, koks nagrinėjamų prekių kainų lygis turėtų būti ta referencinė vertė, kuria remiantis būtų nustatoma tinkama muitinė vertė.

³²⁶ Žr. šios išvados 295–297 punktus.

³²⁷ Ši suma išskaidyta taip: 480 098 912,45 EUR 2014 m., 325 230 822,55 EUR 2013 m., 173 404 943,81 EUR 2012 m. ir 22 777 312,79 EUR 2011 m.

³²⁸ Žr. šios išvados 241–250 punktus, kiek jie susiję su pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimu.

³²⁹ Taip pat reikėtų nepamiršti, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos klaidingai apskaičiuoja šią sumą, kaip jau pažymėjau šioje išvadoje (žr. šios išvados 247–249 punktus).

³³⁰ Atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus Jungtinė Karalystė paaiškina, kad priežastis, dėl kurios pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“ reikalaujama 201 828 809,62 GBP sumos, o Jungtinė Karalystė triplike nurodo mažesnę 192 568 694,30 GBP sumą, susijusi su tuo, kad pastarasis skaičius neapima importo iš kitų šalių nei Kinija ir kitais kodais nei tekstilės ir avalynės prekės pažymėtų prekių importo, kuris šiame ieškinyje nenagrinėjamas. Be to, Jungtinė Karalystė teigia, kad ši 192 568 694,30 GBP suma turėtų būti dar sumažinta iki maždaug 25 mln. GBP. Iš tiesų vietoj vidutinių pataisytų kainų Sąjungoje reikėtų taikyti Jungtinės Karalystės metodika grindžiamas ribines vertes ir pagal šias ribines vertes pataisyti nuvertintų prekių, kurios turi būti „pakartotinai įvertintos“, kiekį, nes šis kiekis yra mažesnis už kiekį, apskaičiuotą pagal OLAF metodiką (žr. tripliko D.5 ir D.10 priedus).

byloje nagrinėjamu atveju išlieka didelių neaiškumų dėl sumos, kurios Komisija reikalauja dėl į Sąjungos biudžetą negautų tradicinių nuosavų išteklių už laikotarpį nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn., tikslumo, manau, kad ji pakankamai neįrodė visos šios išteklių sumos.

310. Antra, iš to, kas nurodyta pirmiau, darytina išvada, kad OLAF metodika, kurią Komisija taikė apskaičiuodama nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d. prarastus tradicinius nuosavus išteklius, yra tinkama ir nesavavališka, todėl ji gali būti naudojama nustatant pažeidimo laikotarpiu nuvertintų prekių kiekį ir referencinę vertę, kuria remiantis jos būtų „pakartotinai įvertintos“.

311. Nors Teisingumo Teismas iš esmės gali patenkinti Komisijos prašymą apskaičiuoti prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumą už laikotarpį nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d., vis dėlto kyla klausimas, ar, kalbant apie laikotarpį nuo 2015 m. gegužės 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d., atitinkanti pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Breach“ nurodytus papildomus muitus, nuo 2018 m. gegužės mėn. per operaciją „Breach“ šiuose pranešimuose dėl mokėjimo nurodytos sumos turi būti „įtrauktos į apskaitą“ skaičiuojant sumą, kurią Komisija prašo nustatyti. Šiuo klausimu Jungtinė Karalystė tvirtina, kad iš viso pareikalavo 25 mln. GBP muitų iš 27 veiklos vykdytojų ir įskaitė atitinkamas sumas³³¹ į B sąskaitą³³². Kalbant konkrečiai, Jungtinė Karalystė teigia, kad nors Komisija nuo 2018 m. gegužės mėn. žinojo apie aštuonis tokius pranešimus dėl mokėjimo³³³, apskaičiuodama prarastus tradicinius nuosavus išteklius ji neatėmė iš jų šiuos pranešimus dėl mokėjimo atitinkančių sumų. Sprendimas įskaityti šias sumas į sąskaitą nebuvo ginčijamas nei pagrįstoje nuomonėje, nei ieškinyje, o kalbant apie aštuonis iš šių pranešimų dėl mokėjimo „C18 Breach“, įskaitymas į B sąskaitą datuojamas 2018 m. gegužės mėn., todėl jis buvo žinomas Komisijai ikiteisiminiu etapu. Komisija atsako, kad Jungtinė Karalystė per visą ikiteisminio tyrimo etapą ir vykstant teismo procesui atsisakė pateikti išsamius savo apskaičiavimų duomenis (ir, be kita ko, nurodyti „pakartotiniam įvertinimui“ naudojamas deklaracijas, kiekius ir vertes), todėl ji negalėjo atskirti šio viso kiekio importo nuo importo, paremto metodu, grindžiamu suvestiniais dienos duomenimis iš duomenų bazės „Surveillance 2“.

312. Šiuo klausimu pagal suformuotą jurisprudenciją ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį gali būti pareikštas, tik jeigu nagrinėjama valstybė narė per pagrįstoje nuomonėje nustatytą terminą neįvykdė joje pateiktų reikalavimų³³⁴. Taigi įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui³³⁵. Šioje byloje nagrinėjamu atveju iš atsiliepimo į ieškinį matyti, ir Komisija šios faktinės aplinkybės neginčijo, kad Jungtinė Karalystė 2018 m. gegužės mėn., taigi prieš pasibaigiant 2018 m. rugsėjo 24 d. pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui, pateikė aštuonis pranešimus dėl mokėjimo „C18 Breach“, susijusius su laikotarpiu, prasidėjusiu 2015 m. gegužės 1 d. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad Komisija, prieš pateikdama pagrįstą nuomonę, apie tai

³³¹ Atsiliepime į ieškinį Jungtinė Karalystė teigia, kad šio atsiliepimo į ieškinį dieną buvo pateikusi 27 pranešimus dėl mokėjimo „C18 Breach“ ir kad atitinkamos sumos buvo įskaitytos į B sąskaitą, ir kad, kalbant apie aštuonis iš šių pranešimų, juose nurodytos sumos buvo įskaitytos 2018 m. gegužės mėn. Triplike Jungtinė Karalystė nurodo, kad visa minėtuose išieškojimo nurodymuose reikalaujamų muitų suma per tą laiką išaugo ir kad todėl šis skaičius buvo 45 882 997,46 GBP (po papildomos analizės ši suma buvo pataisyta ir sudarė 44 296 285,04 GBP).

³³² Tai reiškia, kad muitai buvo nustatyti, bet neįskaityti į A sąskaitą, nes jie dar nebuvo atgauti ir nebuvo pateikta jokia garantija (žr. Reglamento Nr. 1150/2000 6 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies a ir b punktus).

³³³ Tai yra vykstant ikiteisiminei procedūrai po 2018 m. kovo 9 d. oficialaus pranešimo ir prieš datą, atitinkančią 2018 m. rugsėjo 24 d. pagrįstoje nuomonėje nurodytą dviejų mėnesių terminą.

³³⁴ Pagrįsta nuomonė buvo pateikta 2018 m. rugsėjo 24 d., tad šis terminas pasibaigė praėjus dviem mėnesiams nuo šios datos.

³³⁵ Žr., be kita ko, 2017 m. gegužės 4 d. Sprendimą *Komisija / Liuksemburgas* (C-274/15, EU:C:2017:333, 47 punktą); 2019 m. kovo 27 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-620/16, EU:C:2019:256, 39 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Lenkija, Vengrija ir Čekija (Laikinasis tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimo mechanizmas)* (C-715/17, C-718/17 ir C-719/17, EU:C:2020:257, 54 punktą).

žinojo, ji turėjo tuo remdamasi įtraukti atitinkamas sumas į 2018 m. rugsėjo 24 d. pateiktą pagrįstą nuomonę. Todėl, siekdama apskaičiuoti už laikotarpį nuo 2017 m. gegužės 1 d. iki spalio 11 d. apskaičiuotą galutinę mokėtiną sumą, Jungtinė Karalystė gali reikalauti atimti tik šiuose aštuoniuose pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Breach“ nurodytas sumas. Siekiant nustatyti, ar šios bylos tikslais minėtus aštuonis pranešimus dėl mokėjimo atitinkančios sumos turi būti įskaitytos į sąskaitas, kaip buvo ne kartą pažymėta šioje išvadoje, reikia atsižvelgti į Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 1150/2000 17 straipsnio 1 dalį, pagal kurias valstybės narės įpareigojamos pateikti Komisijai visas nustatytas muitus atitinkančias sumas³³⁶. Vis dėlto iš bylos medžiagos negalima daryti išvados, be to, ir šalys neteigė, kad nagrinėjamuose aštuoniuose pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Breach“ nurodytos sumos tapo neatgautinos pagal Reglamento Nr. 609/2014 13 straipsnio 2 dalies antrą ir trečią pastraipas ar kad tai yra skolos, kurių senaties terminas jau suėjo, kaip tai suprantama pagal Sąjungos muitinės kodekso 103 straipsnį³³⁷. Vadinas, iki šios dienos sumos, atitinkančios minėtus aštuonis pranešimus dėl mokėjimo, turi būti iš esmės atimtos iš tradicinių nuosavų išteklių sumos, apskaičiuotos už 2015–2017 m. laikotarpį, juo labiau kad raštu atsakydama į Teisingumo Teismo klausimus Jungtinė Karalystė pateikė informaciją, kuria remiantis galima atimti šią sumą³³⁸. Vis dėlto laikausi nuomonės, kad per procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal SESV 258 straipsnį Teisingumo Teismas neturi nei vietoj Komisijos pats apskaičiuoti tikslios minėtus pranešimus dėl mokėjimo „C18 Breach“ atitinkančios sumos, nei „atimti“ ją iš sumos, kurios Komisija reikalauja kaip į Sąjungos biudžetą negautų nuosavų išteklių.

313. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, darau išvadą, kad antrasis ieškinio pagrindas turėtų būti pripažintas pagrįstu tiek, kiek jame prašoma konstatuoti, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal nuostatas, susijusias su minėtais nuosavais ištekliais, tačiau Komisijos prašymas apskaičiuoti tradicinių nuosavų išteklių sumą turėtų būti atmestas.

314. Taigi siūlau Teisingumo Teismui konstatuoti, kad, kalbant apie laikotarpį nuo 2011 m. lapkričio mėn. iki 2014 m. lapkričio mėn., Jungtinė Karalystė nepateikė teisingos tradicinių nuosavų išteklių, susijusių su nesąžiningu importu, jos nustatyto per operaciją „Snake“ ir pranešimuose dėl mokėjimo „C18 Snake“, kurie vėliau buvo panaikinti, sumos ir kad dėl to ji pažeidė sprendimų 2007/436 ir 2014/335 2 ir 8 straipsnius ir Reglamento Nr. 1150/2000 2, 6, 9, 10, 11 ir 17 straipsnius (atitinkamai Reglamento Nr. 609/2014 2, 6, 9, 10, 12 ir 13 straipsniai). Vis dėlto siūlau Teisingumo Teismui atmesti visą ieškinio reikalavimų pirmos dalies trečioje pastraipoje pateiktą reikalavimą tiek, kiek jis susijęs su minėtu laikotarpiu, nes Komisija neįrodė jame nurodytų sumų tikslumo.

315. Dėl laikotarpio nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d. darau išvadą, kad Jungtinė Karalystė, nepateikdama mokėtinų sumų, neįvykdė įsipareigojimų pagal minėtas nuostatas. Vis dėlto, kadangi aštuonis pranešimus dėl mokėjimo „C18 Breach“ atitinkanti suma turėtų būti atimta iš tradicinių nuosavų išteklių sumos ir kadangi Teisingumo Teismas neturi nustatyti šios sumos vietoj Komisijos, nagrinėjant šį ieškinį tradicinių nuosavų išteklių suma už 2015 m. sausio 1 d.–2017 m. spalio 11 d. laikotarpį negali būti nustatyta.

³³⁶ Žr. šios išvados 236 punktą.

³³⁷ Žr. argumentus, pateiktus analizuojant pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“.

³³⁸ Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad, priešingai, nei teigia Jungtinė Karalystė, toks atsižvelgimas nereiškia, kad ieškinys būtų nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su laikotarpiu nuo 2015 m. gegužės 1 d. iki 2017 m. spalio 11 d., nes jis susijęs tik su prarastų tradicinių nuosavų išteklių dydžio nustatymu.

316. Jei Teisingumo Teismas pritartų mano siūlomai išvadai, susijusiai su antruoju pagrindu, klausimas, susijęs su valiutos kursu, kuriuo reikėtų remtis apskaičiuojant prarastų nuosavų išteklių sumą, netektų dalyko. Todėl tik papildomai ir tik jei Teisingumo Teismas nuspręstų apskaičiuoti Komisijos reikalaujamą prarastų tradicinių nuosavų išteklių sumą, toliau glaustai išnagrinėsiu šio argumento pagrįstumą.

4. *Dėl delspinigių*

317. Dėl Jungtinės Karalystės iškelto nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo, kad Komisijos reikalavimas dėl delspinigių pagal Reglamento Nr. 609/2014 12 straipsnį yra nepriimtinas, nes savo pagrįstoje nuomonėje Komisija nenurodė jokio įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su delspinigių mokėjimu, reikėtų pažymėti, kad minėtoje nuomonėje aiškiai minimas, be kita ko, šio reglamento 12 straipsnis³³⁹, kuris atitinka Reglamento Nr. 1150/2000 11 straipsnį. Vadinasi, priešingai, nei teigia minėta valstybė, pagrįstoje nuomonėje apibrėžta ginčo apimtis ieškinyje neišplėsta, todėl šis nepriimtimumu grindžiamas prieštaravimas turėtų būti atmestas.

318. Komisijos nuomone, atsižvelgiant į tai, kad įpareigojimai nustatyti Sąjungos nuosavus išteklius ir per nustatytus terminus įskaityti juos į Komisijos sąskaitą yra neatsiejami nuo įpareigojimų sumokėti delspinigius³⁴⁰, Jungtinė Karalystė pagal Reglamento Nr. 609/2014 12 straipsnį turėjo sumokėti šiuos delspinigius. Remdamasi minėtos nuostatos formuluote, ji mano, kad delspinigių suma turėtų būti apskaičiuota tik tada, kai Jungtinė Karalystė pateiks pagrindinę sumą, taip nutraukdama vėlavimą įskaityti nagrinėjamas tradicinių nuosavų išteklių sumas į šią sąskaitą. Atsakydama Jungtinė Karalystė tvirtina, kad reikalavimas, susijęs su delspinigiais, yra nepriimtinas, nes tokį reikalavimą per anksti teikti – įpareigojimas sumokėti delspinigius atsiranda tik vėliau. Šiuo klausimu, kaip jau paaškiniau pirmiau šioje išvadoje³⁴¹, Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyta, kad įpareigojimas nustatyti Sąjungos nuosavus išteklius ir per nustatytus terminus įskaityti juos į Komisijos sąskaitą yra neatsiejamas nuo įpareigojimo sumokėti delspinigius. Prievolė įskaityti nuosavus išteklius į sąskaitą ir prievolė sumokėti delspinigius už tų išteklių pavėluotą įskaitymą į sąskaitą viena kitos atžvilgiu yra pagrindinė ir papildoma³⁴². Iš to darytina išvada, kad jei Teisingumo Teismas pripažintų antrąjį ieškinio pagrindą pagrįstu ir nuspręstų, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų, susijusių su nuosavų išteklių nustatymu ir įskaitymu, tai reikštų, kad ši valstybė narė turėtų sumokėti delspinigius. Dėl išsamumo reikėtų pažymėti, jog šalys, regis, sutaria dėl to, kad jei Jungtinė Karalystė sumokės nagrinėjamas sumas, joms reikėtų taikyti Reglamento 2016/804 1 straipsnio 6 dalyje numatytą 16 % normą³⁴³.

³³⁹ Žr. pagrįstos nuomonės teisinį pagrindą, 272 punktą ir rezoliucinę dalį.

³⁴⁰ Ieškinio 338 punktą.

³⁴¹ Žr. šios išvados 238 punktą.

³⁴² Žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvadą byloje *Komisija / Italija* (C-275/07, EU:C:2008:334, 89 punktą).

³⁴³ Pagal Reglamento 2016/804 2 straipsnio trečią pastraipą „1 straipsnio 6 punktą taikomas apskaičiuojant delspinigius už pavėluotą nuosavų išteklių mokėjimą, kai jų mokėjimo diena yra po šio reglamento įsigaliojimo dienos. Vis dėlto bendro delspinigių normos padidinimo apribojimas iki 16 procentinių punktų <...> taikomas ir apskaičiuojant delspinigius už pavėluotą nuosavų išteklių mokėjimą, kai jų mokėjimo diena buvo iki šio reglamento įsigaliojimo dienos, *kai Komisija arba atitinkama valstybė narė apie tuos nuosavus išteklius sužinojo tik po šio reglamento įsigaliojimo dienos*“ (išskirta mano).

D. Dėl ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimo

319. Mano nuomone, kaltinimas, susijęs su ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos lojalaus bendradarbiavimo pareigos pažeidimu, turėtų būti nagrinėjamas savarankiškai, nes jis susijęs su Komisijos kaltinimais informacijos nepateikimu³⁴⁴. Šiuo kaltinimu Komisija kaltina Jungtinę Karalystę dėl to, kad ši atsisakė pateikti jai, pirma, teisinio vertinimo kopiją ar bet kokią kitą informaciją, susijusią su šio vertinimo, kuriuo remiantis buvo panaikinti pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“, turiniu, ir, antra, visą informaciją, būtiną dėl to prarastiems tradiciniams nuosaviems ištekliams nustatyti. Vis dėlto šie kaltinimai yra atskiri nuo Komisijos argumento, pateikto pirmajame ieškinio pagrinde, kad muitinio tikrinimo priemonių nesiėmimas reiškia, kad muitinė neįvykdė įpareigojimo imtis priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti.

320. Pirmiausia reikėtų priminti, kad pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą valstybės narės turi imtis visų priemonių, galinčių užtikrinti Sąjungos teisės galiojimą ir veiksmingumą³⁴⁵. Reikėtų pažymėti, kad valstybės narės pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį turi palengvinti Komisijai vykdyti jos užduotį, kuri pagal ESS 17 straipsnio 1 dalį yra užtikrinti, kad Sutartys ir priemonės, kurių jomis vadovaudamasi imasi institucijos, būtų taikomos³⁴⁶.

321. Šioje byloje nagrinėjamu atveju, pirma, kalbant apie pirmąjį Komisijos kaltinimą³⁴⁷, iš bylos medžiagos matyti, jog ši institucija reikalavo, kad Jungtinė Karalystė pateiktų kopiją nagrinėjamo teisinio vertinimo, kuriuo buvo grindžiamas pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimas³⁴⁸. 2018 m. birželio 22 d. atsakyme į oficialų pranešimą Jungtinė Karalystė nurodė, kad skolas visiškai nepriklausomai nusprendė panaikinti tikrinantis pareigūnas³⁴⁹, nesiremama jokių teisiniu vertinimu, be to, ši valstybė ginčija patį jo buvimą. Vietoj to nacionalinės institucijos tiesiog pateikė pateiktų pranešimų dėl panaikinimo kopijas. Jungtinė Karalystė pabrėžia, kad nagrinėjamas teisinis vertinimas buvo susijęs su pradėtomis kai kurių veiklos vykdytojų likvidavimo procedūromis, bet jis nebuvo pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimo pagrindas.

322. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad, kalbant būtent apie muitinės dokumentų atskleidimą, valstybės narės, siekdamos padėti Komisijai vykdyti jos užduotį užtikrinti, kad būtų laikomasi Sutarčių, turi, be kita ko, pateikti jai naudingus duomenis, kuriais remdamasi ji patikrintų

³⁴⁴ Reikėtų pažymėti, kad pirmosios reikalavimų dalies antroje pastraipoje, susijusioje su muitų teisės nuostatomis, minimas ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintas lojalaus bendradarbiavimo principas ir kad pirmajame pagrinde yra dalis, susijusi su šio principo pažeidimu (žr. šios išvados 173 punktą). Be to, reikėtų pažymėti, kad antroje reikalavimų dalyje daroma nuoroda į Reglamento Nr. 608/2014 2 straipsnio 2 dalį ir 3 dalies d punktą, bet Komisija ieškinio motyvuose nenurodo, kaip ši valstybė pažeidė šią nuostatą, todėl įsipareigojimų neįvykdymą pagal minėtą nuostatą reikėtų atmesti.

³⁴⁵ Šiuo klausimu žr. 1989 m. rugsėjo 21 d. Sprendimą *Komisija / Graikija* (68/88, EU:C:1989:339, 23 punktas) ir 2019 m. spalio 31 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-391/17, EU:C:2019:919, 93 punktas).

³⁴⁶ Žr., be kita ko, 1982 m. gegužės 25 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (96/81, EU:C:1982:192, 7 punktas) ir 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-408/97, EU:C:2000:427, 16 punktas). Šiuo požiūriu reikia atsižvelgti į tai, kad kai kuriose srityse, pavyzdžiui, per nagrinėjamą mokesčių procedūrą, Komisija daugiausia kliaujasi atitinkamos valstybės narės pateikta informacija (šiuo klausimu žr. 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Komisija / Nyderlandai* (C-408/97, EU:C:2000:427, 17 punktą).

³⁴⁷ Žr. šios išvados 319 punktą.

³⁴⁸ Nagrinėjamo teisinio vertinimo buvo prašoma Komisijai atliekant patikrinimo operacijas 16-11-1, 17-11-1 ir 17-11-2. Be to, iš patikrinimo operacijos 17-11-2 ataskaitos matyti, kad per ją nebuvo įmanoma atgauti skolų pagal skirtingas importo deklaracijas, todėl tai buvo pagrindas panaikinti šiuos pranešimus dėl mokėjimo. Kaip nurodyta toje ataskaitoje, Komisija prašė pateikti HMRC teisinio vertinimo, kuriuo remiantis buvo panaikinti pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“, kopiją, bet Jungtinės Karalystės valdžios institucijos atsisakė pateikti šį dokumentą, teigdamos, kad jis yra konfidencialus ir jam taikoma advokato ir kliento bendravimo paslapties apsauga.

³⁴⁹ Pagal *Finance Act 2003* (2003 m. Finansų įstatymas) 33E straipsnio 5 dalį.

nuosavų išteklių įskaitymo teisingumą³⁵⁰. Taigi manau, kad net jei nagrinėjamas teisinis vertinimas neturėjo reikšmės tikrinančio pareigūno sprendimo dėl panaikinimo teisiniui pagrindui patikrinti, Komisija turėjo teisę reikalauti, kad valstybė narė pateiktų jai tokį dokumentą, nes iš bylos medžiagos aišku, kad ši valstybė keletą kartų pripažino esant tokį dokumentą³⁵¹. Be to, reikėtų pabrėžti, kad Komisija susidarė nuomonę, kad teisinis vertinimas buvo pranešimų dėl mokėjimo „C18 Snake“ panaikinimo teisinis pagrindas, būtent dėl Jungtinės Karalystės paaiškinimų, ji suformulavo savo reikalavimą, susijusį su nagrinėjamo dokumento pateikimu, todėl, kad nebuvo išreikalauotos pagal šiuos pranešimus mokėtinos sumos, kiek šie dokumentai buvo susiję su Sąjungos tradiciniais nuosavais ištekliais, vadinasi, ir jos biudžetu. Tai, kad vėliau paaiškėjo, jog pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“ buvo panaikinti dėl kitų motyvų, manau, niekaip nekeičia tokio Komisijos prašymo, kuris priskiriamas prie minėtos jos užduoties, pagrįstumo.

323. Pažymėtina, jog šalys iš esmės neprieštarauja, kad Jungtinė Karalystė nepateikė nagrinėjamo teisinio vertinimo. Vis dėlto Jungtinė Karalystė, neneigdama, kad jis nebuvo pateiktas, teigia, kad nors pranešimai dėl mokėjimo „C18 Snake“ buvo panaikinti remiantis nagrinėjamu teisiniu vertinimu ir ne nepriklausomu tikrinančio pareigūno sprendimu, tokiame vertinime bet kuriuo atveju buvo taikoma profesinės paslapties apsauga ir kad nebuvo galima nukrypti nuo jo konfidencialaus pobūdžio pagrindinės apsaugos. Jos teigimu, Komisijai taikomos „pagrįstos sąlygos“³⁵², todėl ji neprivalėjo pateikti šio dokumento Komisijai.

324. Mano nuomone, tokiems argumentams negalima pritarti. Šiuo klausimu manau, kad, kaip teisingai pažymėjo Komisija, šis įpareigojimas kyla iš Sprendimo *Komisija / Italija*³⁵³, kuriuo remiasi Jungtinė Karalystė, klaidingo aiškinimo. Atrodo, kad toje byloje nagrinėjamu atveju Komisija paprašė Italijos Respublikos išrašo, kuris pagrįstų visas nagrinėjamas sumas, kuriame pateiktos nuorodos į visus pagrindinius muitinės dokumentus. Būtent atsakydamas į šios valstybės narės argumentą, kad dėl Komisijos pateikto prašymo reikia įdėti „daug darbo“, todėl ji negalėjo patenkinti šio prašymo „per nustatytą terminą“, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad jei Komisija prašo dokumentų, ji turi tai daryti pagrįstomis sąlygomis³⁵⁴. Taigi minėtas sprendimas man neatrodo reikšmingas šiai bylai, ir pažymėtina, kad jis nesusijęs su dokumentų, kuriems taikoma profesinės paslapties apsauga, atskleidimo problema.

325. Konkrečiai kalbant apie Jungtinės Karalystės gynybos argumentą, kad nagrinėjamam teisiniui vertinimui buvo taikoma „profesinės paslapties“ apsauga ir dėl to jis buvo konfidencialus, manau, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju ji neįrodė, kodėl dokumentas, parengtas HMRC tarnybų pasitelkus tikrinantį pareigūną, kuris, regis, taip pat priklauso šiai institucijai³⁵⁵, net jei jam buvo taikoma profesinės paslapties apsauga, negalėjo būti atskleistas Komisijai. Kadangi nagrinėjamas teisinis vertinimas buvo skirtas tos pačios institucijos vidaus tarnybai, regis, jam taikoma Teisingumo Teismo jurisprudencija, susijusi su *in-house*

³⁵⁰ Žr., be kita ko, 2002 m. kovo 7 d. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-10/00, EU:C:2002:146) ir generalinio advokato D. Ruiz-Jarabo Colomer išvadą byloje *Komisija / Suomija* (C-284/05, C-294/05, C-372/05, C-387/05, C-409/05, C-461/05 ir C-239/06, EU:C:2009:67, 168 punktas).

³⁵¹ Žr. patikrinimo operacijos 16-11-1 ataskaitos 3.1.2 punktą ir patikrinimo operacijos 17-11-1 ataskaitos 3.1.2. punktą atitinkamai ieškinio A.16 ir A.15 prieduose.

³⁵² 2002 m. kovo 7 d. Sprendimas *Komisija / Italija* (C-10/00, EU:C:2002:146, 91 punktas).

³⁵³ 2002 m. kovo 7 d. Sprendimas (C-10/00, EU:C:2002:146, 91 punktas).

³⁵⁴ Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Komisija / Italija* (C-10/00, EU:C:2002:146, 44 punktas).

³⁵⁵ Žr. atsiliepimo į ieškinį 144 punktą.

nuomonėmis³⁵⁶. Be to, reikėtų priminti, jog pagal suformuotą jurisprudenciją valstybė narė negali remtis vidaus teisės nuostatomis, praktika ar padėtimi, kad pateisintų Sąjungos teisėje nustatytų pareigų neįvykdymą³⁵⁷. Vadinasi, siekdama pateisinti minėtos bendradarbiavimo pareigos nevykdymą Jungtinė Karalystė negali remtis tokiais sunkumais, kad pateisintų savo sprendimą neatskleisti Komisijai dokumentų, susijusių su pranešimais dėl mokėjimo „C18 Snake“.

326. Dėl antrojo su lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimu susijusio Komisijos kaltinimo³⁵⁸, pagal kurį Jungtinė Karalystė nepateikė visos informacijos, būtinos prarastų nuosavų išteklių sumoms pagal pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“ nustatyti, nepaisydama kartotinių Komisijos prašymų, man atrodo, jog iš tikrųjų ši valstybė narė neginčija šių kaltinimų. Be to, iš bylos medžiagos matyti, kad Jungtinė Karalystė atsakė į šiuos kaltinimus tik per ikiteisminę procedūrą. Atsižvelgiant į tokias aplinkybes reikia konstatuoti, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė jai pagal lojalaus bendradarbiavimo principą tenkančių įpareigojimų.

327. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, laikausi nuomonės, kad nepateikdama Komisijai nagrinėjamo teisinio vertinimo ir visos informacijos, būtinos prarastų nuosavų išteklių sumoms pagal pranešimus dėl mokėjimo „C18 Snake“ nustatyti, Jungtinė Karalystė neįvykdė jai pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį tenkančių įpareigojimų.

E. Dėl įsipareigojimų pagal teisės aktus, susijusių su PVM ir iš PVM gaunamais nuosavais ištekliais, neįvykdymo

328. Pateikdama trečiąją ieškinio pagrindą Komisija laikosi nuomonės, kad Jungtinė Karalystė neįvykdė jai pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį, SESV 310 straipsnio 6 dalį ir 325 straipsnį bei Direktyvos 2006/112 2 straipsnio 1 dalies b ir d punktus, 83, 85–87 straipsnius ir 143 straipsnio 1 dalies d punktą tenkančių įpareigojimų. Pateikdama šį pagrindą Komisija iš esmės nurodo, kad dėl neteisingo importuotų prekių muitinės vertės nustatymo tiek pagal 40 muitinės procedūrą, tiek pagal 42 muitinės procedūrą, sumažėjo PVM apmokestinamoji vertė, todėl Sąjunga neteko nuosavų išteklių dalies.

329. Dėl 40 muitinės procedūros Komisija pažymi, kad pagal Direktyvos 2006/112 2 straipsnio 1 dalies d punktą ir 85–87 straipsnius PVM turi rinkti importo valstybė narė ir kad šio mokesčio apmokestinamoji vertė apima muitinę vertę, muitus ir papildomas išlaidas. Jos nuomone, kadangi PVM nebuvo surinktas atsižvelgiant į teisingą importuotų prekių muitinę vertę, nustatant iš PVM gaunamų nuosavų išteklių pagrindą, nebuvo atsižvelgta į atitinkamas sumas.

330. Dėl 42 muitinės procedūros Komisija pirmiausia pažymi, kad, remiantis OLAF ataskaita, 2016 m. per Jungtinę Karalystę į kitas valstybes nares buvo importuojama 87 % prekių. Ji taip pat nurodo, kad prekių, kurioms taikoma 42 muitinės procedūra, PVM apmokestinamąją vertę pagal Direktyvos 2006/112 83 straipsnį sudaro tų pačių arba panašių prekių pirkimo kaina, o jos nesant

³⁵⁶ Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją advokatų bendravimo su savo klientais konfidencialumas yra saugomas pagal Sąjungos teisę, jei tai yra bendravimas įgyvendinant kliento teisę į gynybą ir šios teisės tikslais ir tai yra bendravimas su nepriklausomu advokatu (šiuo klausimu žr. 1982 m. gegužės 18 d. Sprendimą *AM & S Europe / Komisija* (155/79, EU:C:1982:157, 21 ir 27 punktai) ir 2010 m. rugsėjo 14 d. Sprendimą *Akzo Nobel Chemicals ir Akcros Chemicals / Komisija ir kt.* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 70 punktas).

³⁵⁷ Žr., be kita ko, 2019 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Komisija / Airija (Derrybrien vėjo jėgainės)* (C-261/18, EU:C:2019:955, 89 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

³⁵⁸ Žr. šios išvados 319 punktą.

– tiekimo metu nustatyta savikaina. Galiausiai ji teigia, kad jei importuotų prekių muitinė vertė neteisinga, už jas mokėtino PVM apskaičiavimas, kurį atliko paskirties vietos arba vežimo valstybė narė, taip pat yra klaidingas.

331. Komisija iš visų šių aplinkybių daro išvadą, kad nesiimdama priemonių, kuriomis būtų ištaisyta importuotų prekių muitinės vertės nuvertinimas, Jungtinė Karalystė neįvykdė iš ESS 4 straipsnio 3 dalies ir SESV 310 straipsnio 6 dalies bei 325 straipsnio kylančių įpareigojimų, ir, kadangi ji neužtikrino visų pajamų iš PVM surinkimo, Sąjunga prarado dalį nuosavų išteklių, gaunamų iš šio mokesčio. Kalbant konkrečiai, Komisija priduria, kad Direktyvos 2006/112 143 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatytos importui, kuriam taikoma 42 muitinės procedūra, taikytinos sąlygos, valstybės narės įpareigojamos imtis visų tinkamų priemonių PVM išieškojimui užtikrinti. Vadinasi, nesiimdama tokių priemonių, Jungtinė Karalystė pakenkė kitų valstybių narių galimybei surinkti PVM ir turėtų būti atsakinga už šią situaciją.

332. Vis dėlto Jungtinė Karalystė teigia, kad Komisijos teiginys neturi jokio teisinio pagrindo. Šiuo klausimu ji nurodo, kad nei pagal Direktyvos 2006/112 nuostatas, nei pagal ESS 4 straipsnio 3 dalį valstybės narės atsakomybė už tradicinių nuosavų išteklių ar nuosavų išteklių iš PVM praradimą kitose valstybėse narėse nekyla. Ji priduria, kad Komisija, kuri remiasi tik bendrais įpareigojimais dėl lojalaus bendradarbiavimo ir kovos su sukčiavimu, negali tiksliai nurodyti teisinio pagrindo, pagal kurį valstybė narė už savo sienų ribų turėtų būti laikoma atsakinga už PVM surinkimą kitoje Sąjungos valstybėje. Ji taip pat pažymi, kad jei Komisijos teiginys būtų pripažintas pagrįstu, nebūtų įmanoma išmatuoti valstybės narės atsakomybės dėl nuosavų išteklių praradimo kitoje valstybėje narėje todėl, kad pastaroji neįvykdė savo pirmiausia minėtų įsipareigojimų, masto.

333. Jungtinė Karalystė taip pat pabrėžia, kad pagal Direktyvos 2006/112 83 straipsnį PVM apmokestinamoji vertė importuotoms prekėms, kurioms taikoma 42 muitinės procedūra, grindžiama pirkimo kaina, nurodyta paskirties valstybėje narėje esančiam jas įsigyjančiam galutiniam pirkėjui pateiktoje sąskaitoje faktūroje. Vadinasi, paskirties valstybė narė turi patikrinti ir užtikrinti, kad įsigyjant šias prekes būtų tinkamai deklaruotas PVM. Iš to ji sprendžia, kad tariamas priežastinis ryšys, kuriuo rėmėsi Komisija, nėra įrodytas. Galiausiai Jungtinė Karalystė tvirtina, kad nė viena Komisijos nurodyta faktinė aplinkybė neleidžia teigti, kad savo elgesiu ji sutrukdė kitoms valstybėms narėms rinkti PVM.

334. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, pirmiausia reikia kai ką patikslinti dėl nuosavų išteklių iš PVM teisinio režimo (1 dalis); tada iš eilės išnagrinėti kaltinimus, susijusius su 40 muitinės procedūra (2 dalis) ir 42 muitinės procedūra (3 dalis).

1. Dėl išteklių, gaunamų iš PVM, pateikimo į Sąjungos biudžetą teisinio režimo

335. Siekdamas užtikrinti, kad būtų sukurta vidaus rinka, kurioje nebūtų iškraipoma konkurencija ir užtikrinamas laisvas prekių bei paslaugų judėjimas, Sąjungos teisės aktų leidėjas pamėgino suderinti taisykles, susijusias su pridėtinės vertės mokesčiu, nustatydamas PVM sistemą, kurią sudaro vartojimo mokestis, apimantis daugelį ekonomikos aspektų. Atsižvelgiant į tai, Direktyvoje 2006/112 numatyta bendra apmokestinamosios vertės taisyklė. Kalbant konkrečiai, kaip nurodyta šios direktyvos 73 straipsnyje, apmokestinamoji vertė, kuriai taikomas PVM tarifas, apima „viską, kas sudaro atlygį, kurį prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas gavo arba turi gauti iš prekes ar paslaugas įsigyjancio asmens arba iš trečiosios šalies už prekių tiekimą ar

paslaugų teikimą, įskaitant tiesiogiai su šių sandorių kaina susijusias subsidijas³⁵⁹. Be šio principo, apmokestinamoji vertė reglamentuojama specialiosiomis taisyklėmis, be kita ko, kai prekės įsigyjamos Bendrijos viduje³⁶⁰ arba kai prekės importuojamos³⁶¹.

336. Be to, pagal Sprendimo 2007/436 2 straipsnio 1 dalies b punktą ir Sprendimo 2014/335 2 straipsnio 1 dalies b punktą Sąjungos nuosavi ištekliai apima ne tik tradicinius nuosavus išteklius, bet ir pajamas, gaunamas suderintai PVM apmokestinamajai vertei, nustatytai pagal Sąjungos taisykles, taikant vienodą tarifą³⁶². Šis vienodas tarifas yra šių išteklių „pareikalavimo tarifas“, o ne apmokestinimo tarifas, nes dėl jo apmokestinamiesiems asmenims neatsiranda mokestinių prievolių, bet valstybės įpareigojamos tik atskaityti sumą, kurią jos turi sumokėti Sąjungai, iš bet kurio jų biudžeto šaltinio³⁶³.

337. Kalbant apie šių nuosavų išteklių apmokestinimo bazę, kuri skiriasi nuo Direktyvoje 2006/112 numatytos apmokestinamosios vertės, Reglamento Nr. 1553/89 3 straipsnyje iš esmės nurodyta, kad išteklių, gaunamų iš PVM, bazė gaunama visas grynasis pajamas iš PVM, kurias valstybė narė per metus įtraukė į apskaitą, padalijant iš šio mokesčio tarifo, kurį taikant jis buvo renkamas tais metais, arba iš vidutinio svertinio PVM tarifo, kai valstybėje narėje taikomi keli skirtingi tarifai³⁶⁴.

338. Taigi šia nuosavų išteklių sistema lėšų iš PVM srityje siekiama valstybėms narėms nustatyti pareigą skirti Sąjungai dalį sumų, kurias jos gauna kaip PVM³⁶⁵.

339. Vadinas, tarp pajamų iš PVM surinkimo laikantis taikytinos Sąjungos teisės ir atitinkamų lėšų iš PVM įtraukimo į Sąjungos biudžetą yra tiesioginis ryšys, nes bet koks tokių gaunamų pajamų trūkumas *potencialiai* sumažins tokius išteklius³⁶⁶. Taigi valstybės narės turi užtikrinti veiksmingą Sąjungos nuosavų išteklių surinkimą, išieškodamos sumas, kurios sudaro nuosavus išteklius, dėl sukčiavimo nepatekusius į Sąjungos biudžetą³⁶⁷.

340. Šiuo klausimu reikia priminti, kad PVM srityje iš, be kita ko, Direktyvos 2006/112 2 ir 273 straipsnio, siejamų su ESS 4 straipsnio 3 dalimi, darytina išvada, kad valstybės narės turi ne tik bendrą pareigą imtis visų teisėkūros ir administracinių priemonių, tinkamų viso mokėtino PVM surinkimui užtikrinti jų teritorijoje, bet ir turi kovoti su sukčiavimu³⁶⁸. Be to, kaip jau pažymėjau³⁶⁹, SESV 325 straipsnyje valstybės narės įpareigojamos kovoti su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiomis neteisėtomis veikomis taikydamos atgrasomąsias ir

³⁵⁹ Išsamiau dėl apmokestinamosios vertės žr. Berlin, D., „Taxe sur le chiffre d'affaires – Fonctionnement de la taxe – Régimes spéciaux“, *JurisClasseur Europe Traité*, fasc. 1640, 2021 m. vasario mėn., 16 ir paskesni punktai.

³⁶⁰ Direktyvos 2006/112 83 ir 84 straipsniai.

³⁶¹ Direktyvos 2006/112 85–87 straipsniai.

³⁶² Sprendimais 2007/436 ir 2014/335 nustatytas vienodas tarifas yra 0,30 %.

³⁶³ Žr. Potteau, A., „Budget de l'Union européenne – Contenu du budget“, *JurisClasseur Europe Traité*, fasc. 198, 2016 m. lapkričio 4 d., 21 punktas.

³⁶⁴ Kaip nurodo Potteau, A., Reglamentu Nr. 1553/89 buvo atmestas bet koks tiesioginis ryšys tarp PVM išteklių ir apmokestinamųjų asmenų, kaip vienintelį metodą nustatant pajamų metodą, kurį sudaro paprastas statistinis apskaičiavimas (žr. šios išvados 210 išnašą).

³⁶⁵ Žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-539/09, EU:C:2011:733, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

³⁶⁶ Šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:936, 31 punktas); 2016 m. balandžio 7 d. Sprendimą *Degano Trasporti* (C-546/14, EU:C:2016:206, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

³⁶⁷ Žr. 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:936, 32 punktas).

³⁶⁸ Žr. šios išvados 172–175 punktuose nurodytą jurisprudenciją.

³⁶⁹ Žr. šios išvados 172 ir 173 punktuose nurodytą jurisprudenciją.

veiksmingas priemonės, visų pirma jos įpareigojamos kovodamos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu³⁷⁰ imtis tų pačių priemonių, kurių imasi prieš savo pačių finansiniams interesams kenkiantį sukčiavimą³⁷¹.

341. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, atrodo beveik neabejotina, kad šioje byloje nagrinėjamu atveju priemonių, kurios būtų tinkamos kovoti su sukčiavimo grėsme ir užtikrinti teisingą importuotų prekių vertinimą stoka³⁷² nuosavų išteklių iš PVM srityje, nebuvimas laikytinas SESV 325 straipsnyje, kuriuo sukonkretinama ESS 4 straipsnio 3 dalis, numatytų įsipareigojimų neįvykdymu³⁷³, kuris gali pakenkti Sąjungos finansiniams interesams. Atsižvelgiant į tai, pagal pirmiau nurodytą jurisprudenciją ryšys tarp išteklių iš PVM surinkimo valstybėje narėje ir išteklių iš PVM pateikimo į Sąjungos biudžetą yra tik potencialus. Todėl manau, kad, atsižvelgiant į kiekvienai šioje byloje taikytinai muitinės procedūrai būdingas taisykles, reikia patikrinti, ar dėl to, kad Jungtinės Karalystės valdžios institucijos neatliko muitinių tikrinimų, kaip nurodyta pirmajame pagrinde, Sąjungos biudžetas konkrečiai neteko dalies nuosavų išteklių iš PVM.

2. Dėl kaltinimo, susijusio su nuosavų išteklių iš PVM praradimu dėl 40 muitinės procedūros taikymo

342. 40 muitinės procedūra taikoma tuo atveju, kai iš trečiosios šalies importuojamos prekės tiesiogiai išleidžiamos į laisvą apyvartą³⁷⁴. Pagal Direktyvos 2006/112 2 straipsnio 1 dalies d punktą prekių importas yra vienas iš PVM apmokestinamų sandorių. Kaip nurodyta šios direktyvos 85 straipsnyje, „importuojant prekes, apmokestinamoji vertė yra muitinės vertė, nustatyta pagal galiojančias Bendrijos nuostatas“. Ši apmokestinamoji vertė tikslinama pagal Direktyvos 2006/112 86 ir 87 straipsniuose numatytas taisykles³⁷⁵. Be to, Sąjungos muitinės kodekso 70 straipsnio 1 dalyje³⁷⁶ patikslinta prekių muitinės vertės sąvokos apibrėžtis, nurodant, kad tai yra „sandorio vertė, tai yra kaina, faktiškai sumokėta arba mokėtina už prekes, parduodamas eksportui į Sąjungos muitų teritoriją“. Tai reiškia, kad Direktyvos 2006/112 85 straipsnio, siejamo su Sąjungos muitinės kodekso 70 straipsnio 1 dalimi, tikslas yra į apmokestinamąją vertę įtraukti viską, kas sudaro prekės vertę ją įsigyjančiam galutiniam pirkėjui³⁷⁷.

343. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, nekyla abejonių, kad tinkamų kovos su sukčiavimu muitų srityje priemonių neįgyvendinimas neleido Jungtinei Karalystei taikyti PVM apmokestinamosios vertės nustatymo taisyklių importuojant prekes, kurioms taikoma 40 muitinės procedūra. Vis dėlto dar reikia nustatyti, ar ši aplinkybė turėjo konkretų poveikį nuosaviems ištekliams iš šio

³⁷⁰ Dėl sukčiavimo poveikio žr. Boerselli F., „Pragmatic Policies to tackle VAT fraud in the European Union“, *International VAT monitor*, 19 t., Nr. 5, 2008, p. 333.

³⁷¹ Šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 5 d. Sprendimą *M.A.S. ir M.B.* (C-42/17, EU:C:2017:936, 30 punktas); 2018 m. kovo 20 d. Sprendimą *Menci* (C-524/15, EU:C:2018:197, 19 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2018 m. gegužės 2 d. Sprendimą *Scialdone* (C-574/15, EU:C:2018:295, 27 punktas).

³⁷² Žr. šios išvados 225 punktą.

³⁷³ Žr. šios išvados 173 punktą.

³⁷⁴ Žr. šios išvados 21 išnašą.

³⁷⁵ Pagal Direktyvos 2006/112 86 straipsnio 1 dalį apmokestinamoji vertė apima mokesčius, muitus ir rinkliavas, kuriuos reikia mokėti už importo valstybės narės ribų ir taip pat kuriuos reikia mokėti importuojant prekes. Ji taip pat apima atsitiktines išlaidas, pavyzdžiui, pakavimo, transporto ir draudimo išlaidas, atsiradusias iki pirmosios paskirties vietos importo valstybės narės teritorijoje, taip pat atsitiktines išlaidas, atsiradusias gabenant į kitą paskirties vietą Bendrijoje, jei ji yra žinoma apmokestinimo momentu.

³⁷⁶ Ši nuostata atitinka Bendrijos muitinės kodekso 29 straipsnio 1 dalį.

³⁷⁷ Žr. išsamų importuotų prekių ir paslaugų vertinimo pristatymą Bieber, T., „Customs Valuation and Import VAT“, *Global Trade and Customs Journal*, 14 t., Nr. 2, p. 73.

mokesčio. Šiuo aspektu Komisija, kuriai priklauso įrodyti jos nurodomą išipareigojimų neįvykdymą³⁷⁸, bendrai teigia, kad nuosavų išteklių iš PVM sumažėjimą *ipso facto* lemia importuotų prekių muitinės vertės nuvertinimas.

344. Vis dėlto nemanau, kad šis argumentas leidžia pakankamai nustatyti tiesioginio ryšio buvimą tarp Jungtinės Karalystės aplaidumo ir galimo nuosavų išteklių iš PVM sumažėjimo. Kaip jau nurodžiau³⁷⁹, iš Reglamento Nr. 1553/89 3 straipsnio darytina išvada, kad išteklių iš PVM bazė apskaičiuojama pagal visas valstybės narės įtrauktas į apskaitą grynąsias pajamas iš PVM, padalytas iš PVM tarifo. Kalbant apie importuojamas prekes, visos gautos gryniosios pajamos priklauso ne tik nuo prekių muitinės vertės, bet ir nuo juos įsigijusiam galutiniam pirkėjui pateiktoje sąskaitoje faktūroje nurodytos pardavimo kainos. Vadinasi, pajamų iš PVM suma išlieka tokia pat, kai galutinis pirkėjas sumoka prekės tikrajai muitinei vertei prilygstančią pirkimo kainą. Taigi vien importuotų prekių muitinės vertės nuvertinimo nustatymas automatiškai nesumažina mokesčio bazės, nuo kurios apskaičiuojami iš PVM gaunami nuosavi ištekliai.

345. Tokiomis aplinkybėmis laikausi nuomonės, kad vien bendro pobūdžio argumentai, kuriais remdamasi Komisija teigia, kad, kalbant vien apie prekių importą, kuriam taikoma 40 muitinės procedūra, Sąjunga prarado dalį nuosavų išteklių iš PVM, negali pakankamai įrodyti tokio kaltinimo realumo. Todėl siūlau Teisingumo Teismui atmesti šį Komisijos reikalavimą.

3. Dėl kaltinimo, susijusio su nuosavų išteklių iš PVM praradimu dėl 42 muitinės procedūros taikymo

346. Pirmiausia reikėtų priminti, kad, remiantis OLAF ataskaita, 87 % viso 2016 m. importuotų prekių kiekio buvo taikoma 42 muitinės procedūra³⁸⁰.

347. Kaip jau paaškinau šioje išvadoje, 42 muitinės procedūra atitinka tokį atvejį, kai importuojant yra aišku, kad importuojamos prekės yra skirtos vežti į kitą valstybę narę³⁸¹. Tokiu atveju PVM turi būti sumokėtas prekių galutinės paskirties, o ne importuotojo valstybėje narėje. Kalbant konkrečiai, šį atleidimą lemia Direktyvos 2006/112 143 straipsnio 1 dalies d punktas, pagal kurį valstybės narės neapmokestina PVM iš trečiosios teritorijos ar trečiosios šalies išsiųstas ar išgabentas prekes, importuojamas į kitą valstybę narę nei ta, kurioje užbaigiamas prekių siuntimas ar gabenimas, kai tokias prekes tiekiančio importuotojo, kuriam pagal minėtos direktyvos 201 straipsnį tenka ar pripažįstama tenkanti prievolė sumokėti PVM, vykdomas prekių tiekimas neapmokestinamas PVM pagal tos pačios direktyvos 138 straipsnį. Kitaip tariant, Direktyvos 2006/112 143 straipsnyje numatytas atleidimas nuo PVM grindžiamas tuo, kad po importo prekės tiekiamos Bendrijos viduje; tai yra neapmokestinama PVM pagal minėtos direktyvos 138 straipsnį.

348. Be to, iš Direktyvos 2006/112 68 straipsnio darytina išvada, kad apmokestinimo PVM momentas yra tada, kai prekės įsigyjamos Bendrijos viduje, t. y. remiantis šio straipsnio antra pastraipa, „kai panašių prekių tiekimas laikomas atliktu atitinkamos valstybės narės teritorijoje“. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad „prekių tiekimo“ sąvoka susijusi ne su

³⁷⁸ Šiuo klausimu žr. 2020 m. birželio 18 fd. Sprendimą *Komisija / Vengrija (Asociacijų finansavimo skaidrumas)* (C-78/18, EU:C:2020:476, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

³⁷⁹ Žr. šios išvados 337 punktą.

³⁸⁰ Žr. šios išvados 23 išnašą.

³⁸¹ Žr. šios išvados 21 išnašą.

nuosavybės teisės perdavimu taikomoje nacionalinėje teisėje numatytais būdais, o su visais materialiojo turto perleidimo sandoriais, kuriais viena šalis suteikia kitai šaliai teisę disponuoti tuo turtu taip, lyg ji būtų šio turto savininkė³⁸².

349. Galiausiai, kalbant apie prekių įsigijimą Bendrijos viduje, iš Direktyvos 2006/112 76 ir 83 straipsnių darytina išvada, kad PVM apmokestinamąją vertę sudaro prekių ar panašių prekių pirkimo kaina arba, nesant pirkimo kainos, pervežimo metu nustatyta kaina.

350. Šioje byloje nagrinėjamu atveju, man atrodo, sunku pritarti Komisijos teiginiui, jog tai, kad Jungtinė Karalystė neteisingai nustatė importuojamų prekių muitinę vertę, turėjo poveikį Sąjungai pateikiamų nuosavų išteklių, gaunamų iš PVM, sumai. Atsižvelgiant į minėtas taisykles, taikytinas operacijoms, kurioms taikoma 42 muitinės procedūra, šis tiesioginis ryšys, kurio Komisija, be to, nepagrindžia savo procesiniuose dokumentuose, neatrodo įrodytas dėl dviejų priežasčių. Pirma, PVM apmokestinamoji vertė, taikytina prekėms, kurioms taikoma minėta procedūra, koreliuoja ne su importuojamų prekių muitine verte, bet su šių prekių pirkimo kaina jų galutinės paskirties valstybėje narėje. Antra, pagal 42 muitinės procedūrą visas PVM turi būti surinktas ir sumokėtas toje valstybėje narėje, kurioje prekės yra galutinai patiekiamos.

351. Reikėtų pridurti, kad dėl 42 muitinės procedūros sisteminių trūkumų neleidžiama už prarastus nuosavus išteklius, gaunamus iš PVM, atsakinga laikyti tik vieną valstybę narę. Čia reikėtų pažymėti, kad specialiojoje ataskaitoje Nr. 13/2011 dėl 42 muitinės procedūros kontrolės Europos Sąjungos Audito Rūmai nustatė, kad taikant šią muitinės procedūrą buvo prarasta daug lėšų, kurių sumą jie įvertino maždaug 2 200 mln. EUR³⁸³, ir apgailestavo, kad jų tyrimui atrinktos septynios valstybės narės vykdė nepakankamus tikrinimus³⁸⁴. Audito Rūmai rekomendavo, be kita ko, pagerinti svarbiausių duomenų pateikimą valstybėse narėse ir tarp valstybių narių, skatinti automatinį PVM mokėtojo kodų tikrinimą ir sudaryti bendrą rizikos profilį Sąjungos lygmeniu pagal 42 muitinės procedūrą forminamam importui³⁸⁵. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 24/2015 dėl kovos su sukčiavimu PVM Bendrijos viduje Audito Rūmai pažymėjo, kad šie sunkumai neišnyko, nurodydami, kad „Komisijos atlikti su 42 muitinės procedūra susiję teisėkūros patobulinimai ir tolesni veiksmai, kurių buvo imtasi atsižvelgiant į Specialiojoje ataskaitoje Nr. 13/2011 pateiktas rekomendacijas, yra teigiami, tačiau kovoti su sukčiavimu trukdo prastas įgyvendinimas ir šio audito metu valstybėse narėse nustatyti neatitikties atvejai“³⁸⁶. Audito Rūmai taip pat pažymėjo, pirma, kad daugelyje aplankytų valstybių narių nėra veiksmingų muitinių ir mokesčių duomenų kryžminių patikrų, antra, kad yra su duomenų apie PVM, kuriais keičiamasi tarp valstybių narių, tikslumu, išsamumu ir savalaikiškumu susijusių problemų³⁸⁷. Atsižvelgdamas į tokias išvadas, taip pat siūlyčiau atmesti Komisijos teiginį, kad Jungtinė Karalystė dėl savo neveikimo sutrukdė kitoms valstybėms narėms surinkti visą PVM.

352. Tokiomis aplinkybėmis, nepaisant Jungtinės Karalystės neveikimo nustatant nagrinėjamų prekių muitinę vertę, nesant tiesioginio ryšio šiai valstybei neįmanoma priskirti pagal sandorius, forminamus pagal 42 muitinės procedūrą, iš PVM gautų nuosavų išteklių sumažėjimo. Todėl siūlau Teisingumo Teismui atmesti šiuo klausimu Komisijos pateiktą reikalavimą.

³⁸² Žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimą *Evita-K* (C-78/12, EU:C:2013:486, 33 punktas) ir 2013 m. lapkričio 21 d. Sprendimą *Dixons Retail* (C-494/12, EU:C:2013:758, 20 punktas).

³⁸³ Žr. Ataskaitos Nr. 13/2011 santraukos VI punktą.

³⁸⁴ Žr. Ataskaitos Nr. 13/2011 26 ir paskesnius punktus.

³⁸⁵ Žr. Ataskaitą Nr. 13/2011, p. 55.

³⁸⁶ Žr. šios išvados 111 išnašoje minėtos Specialiosios ataskaitos Nr. 24/2015 85 punktą, p. 34.

³⁸⁷ Žr. šios ataskaitos santraukos IV punktą, p. 9.

353. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui atmesti trečiąjį pagrindą, susijusį tiek su kaltinimu iš PVM gautų nuosavų išteklių praradimu taikant 40 muitinės procedūrą, tiek su kaltinimu iš PVM gautų nuosavų išteklių praradimu taikant 42 muitinės procedūrą.

VII. Dėl bylinėjimosi išlaidų

354. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Vis dėlto Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, šalis padengia dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų, jeigu tai pateisinama atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos aplinkybes. Kadangi Komisija prašė priteisti iš Jungtinės Karalystės bylinėjimosi išlaidas ir ši iš esmės pralaimėjo bylą, atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, Jungtinę Karalystę reikėtų įpareigoti padengti ne tik savo bylinėjimosi išlaidas, bet ir keturis penktadalius Komisijos bylinėjimosi išlaidų. Komisija turėtų padengti penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų.

355. Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, pagal kurią įstojusios į bylą valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas, Belgijos Karalystė, Estijos Respublika, Graikijos Respublika, Latvijos Respublika, Portugalijos Respublika ir Slovakijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

VIII. Išvada

356. Dėl šioje išvadoje nurodytų motyvų siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti:

1. Pažeidimo laikotarpiu nesiimdama priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti ir neįtraukdama į apskaitą teisingų muitų sumų, susijusių su tam tikru Kinijos kilmės tekstilės prekių ir avalynės importu, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė neįvykdė jai pagal SESV 325 straipsnį, 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeisto 2005 m. balandžio 1 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 648/2005, 13 straipsnį ir 220 straipsnio 1 dalį, 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 3, 46 straipsnius ir 105 straipsnio 3 dalį, 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Reglamento 2913/92 įgyvendinimo nuostatas, iš dalies pakeisto 2003 m. liepos 25 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1335/2003, 248 straipsnio 1 dalį ir 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 244 straipsnį.
2. Nepateikdama Sąjungai teisingos tradicinių nuosavų išteklių sumos, susijusios su minėtu importu, Jungtinė Karalystė neįvykdė įsipareigojimų, tenkančių jai pagal 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimo (ES, Euratomas) 2014/335 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos ir 2007 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimo 2007/436/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos 2 ir 8 straipsnius, 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo

metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, 2, 6, 9, 10, 12 ir 13 straipsnius ir 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinančio Sprendimą 94/728, 2, 6, 9, 10, 11 ir 17 straipsnius.

3. Nepateikdama Europos Komisijai *Her Majesty's Revenue and Customs* (Jungtinės Karalystės mokesčių ir muitų administracija) Teisės tarnybos teisinio vertinimo ir informacijos, reikalingos nustatyti visoms prarastų nuosavų išteklių sumoms pagal pranešimus dėl mokėjimo, pateiktus po prekių išleidimo vykdant operaciją „Snake“, Jungtinė Karalystė neįvykdė jai pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą tenkančių įpareigojimų.
4. Atmesti likusią ieškinio dalį.
5. Be savo bylinėjimosi išlaidų, Jungtinė Karalystė padengia keturis penktadalius Europos Komisijos bylinėjimosi išlaidų.
6. Europos Komisija padengia penktadalį savo bylinėjimosi išlaidų.
7. Belgijos Karalystė, Estijos Respublika, Graikijos Respublika, Latvijos Respublika, Portugalijos Respublika ir Slovakijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.